

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

111'inci Birleşim 18 Temmuz 2025 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	641
II.- GELEN KÂĞITLAR	646
III.- YOKLAMALAR	704,706,712,740,741, 769,778,782,785
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	659
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>659:662</i>
1.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde gerçekleştirilen yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması	659:660
2.- Diyarbakır Milletvekili Osman Cengiz Çandar'ın, barış için atılan adımların ve yaşanan gelişmelerin Diyarbakır'da yarattığı etkiye ve toplumsal beklentilere ilişkin gündem dışı konuşması	660:661
3.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, Sakarya'nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	661:662

V.- AÇIKLAMALAR

662,666,719,727,730,
745,748,766,779,790,
792,810,813

1.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Yerel Kalkınma Hamlesi Teşvik Programı'na ilişkin açıklaması	662
2.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Beyşehir Gölü'ne ilişkin açıklaması	662
3.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, iktidarın beyin göçüne karşı geliştirdiği projeye ilişkin açıklaması	662
4.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'ın su sorununa ilişkin açıklaması	663
5.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, işçiler için taleplerine ilişkin açıklaması	663
6.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ekonominin büyümesiyle ilgili ifadesine ilişkin açıklaması	663
7.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un Havza ilçesinin çağrısına ilişkin açıklaması	663:664
8.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması	664
9.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ın yarım kalan projelerin şehri olduğuna ilişkin açıklaması	664
10.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması	664
11.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, İsrail'in Suriye'ye gerçekleştirdiği hava saldırılarına ilişkin açıklaması	664:665
12.- İstanbul Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Sivas'ın Çandır köyünde bir şirketin talebine ilişkin açıklaması	665
13.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, fındık taban fiyatına ilişkin açıklaması	666
14.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Devlet Memurlarının Yarım Zamanlı Çalışma Hakkının Kullanımına İlişkin Yönetmelik'e ilişkin açıklaması	666
15.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması	667
16.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'in Büyükkarakuyu köyünün problemlerine ilişkin açıklaması	667
17.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, fındık sektörünün yüzde 60'ını ele geçirmiş olan firmaya ilişkin açıklaması	667
18.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Ulusal Süt Konseyinin açıkladığı çiğ süt tavsiye fiyatına ilişkin açıklaması	667:668
19.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'ya seslenmek istediğine ilişkin açıklaması	668
20.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Ekrem İmamoğlu'nun ve diğer belediye başkanlarının serbest bırakılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması	668
21.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, cezaevlerine ve 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması	668
22.- Şırnak Milletvekili Arslan Tatar'ın, Şırnak'a sağlam ve estetik yapılar inşa edeceklerine ilişkin açıklaması	669

23.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, süreç ve çözüm karşılığına hizmet eden yaklaşımlara ilişkin açıklaması	669
24.- İzmir Milletvekili Seda Kâya Ösen'in, intiharlardaki artışa ilişkin açıklaması	669
25.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Elâzığ Cezaevine ilişkin açıklaması	669
26.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, AVM'lere ve zincir marketlere ilişkin açıklaması	669:670
27.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması	670
28.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, MEB Proje Okulları Yönetmeliği'ne ilişkin açıklaması	670
29.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, orman köylülerinin sorunlarına ve Karabük'ün orman yollarına ilişkin açıklaması	670
30.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Suriye'de Alevi kadınlara yönelik saldırılara ilişkin açıklaması	671
31.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması	671
32.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Yedigöze İmamoğlu Sulama Projesi'ne ilişkin açıklaması	671
33.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, fındık taban fiyatına ilişkin açıklaması	671
34.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, tarım ürünleri ithalatına ilişkin açıklaması	672
35.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Son Kaynak Tedarik Tarifesi'ne ilişkin açıklaması	672
36.- Ankara Milletvekili Deniz Demir'in, Türk Böbrek Vakfına gelen mesajlara ilişkin açıklaması	672
37.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, Türk lirasının değerine ilişkin açıklaması	672
38.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, kamu işçilerinin taleplerine ilişkin açıklaması	672:673
39.- Antalya Milletvekili Sururi Çorabatır'ın, infaz ve koruma memurları ile polislerin haklarına ilişkin açıklaması	673
40.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ve Ulusal Süt Konseyinin açıkladığı çiğ süt tavsiye fiyatına ilişkin açıklaması	673
41.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	673:674
42.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	674:676
43.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	676:677
44.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	677:678

- 45.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 678
- 46.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, kamu işçilerinin durumuna, çeşitli mağduriyetlere, gerçek gündeme, Siyasi Partiler Kanunu'nda değişikliğe ihtiyaç olduğuna ancak Anayasa'da değişikliğe ihtiyaç olmadığına ve Suriye'de yaşanan olaylara ilişkin açıklaması 678:680
- 47.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesinde PKK'nın dün akşam "drone"lu bir saldırısı olduğu iddialarına, Millî Savunma Bakanlığının soru önergelerine verdiği cevaba, adliyedeki rüşvet iddiasına, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun eSIM kararına ilişkin açıklaması 680:682
- 48.- Elâzığ Milletvekili Semih Işıksver'in, "terörsüz Türkiye" hamlesine, Elâzığ'a ve depremten etkilenen 11 ile ilişkin açıklaması 682:683
- 49.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, bu sabah gerçekleştirilen şafak operasyonuna, toplumun demokrasi konusunda yan yana geldiğine ve bunun Mecliste de sağlanabileceğine, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, emekli maaşlarına blokaja ve dezenflasyon programına ilişkin açıklaması 683:685
- 50.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ve Genel Kurulda dün yaşananlara, İstanbul'da bu sabah gerçekleştirilen operasyona, yolsuzlukla mücadelenin nasıl yapılacağına, eski Milletvekili Vahit Kiler'e ve Sakarya Belediyesi'ndeki olaya ilişkin açıklaması 685:686
- 51.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, kadın ve erkek memurlara tanınan doğum veya evlat edinme sonrası yarı zamanlı çalışma hakkına, filo katılan 2 yeni nesil derin deniz sondaj gemisine, "terörsüz Türkiye" sürecine, İsrail'in saldırılarına devam ettiğine, Suriye'nin toprak bütünlüğüne, Türkiye'nin dış politikasına ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 686:694
- 52.- Bursa Milletvekili Mustafa Varank'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 694:695
- 53.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Bursa Milletvekili Mustafa Varank'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 695:696
- 54.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Manavgat ilçesinde yaşanan hukuk ihlallerine ilişkin açıklaması 697
- 55.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, akademik zamma ilişkin açıklaması 697
- 56.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'un bazı ilçelerinde mal müdürlüklerinin kapatılması kararına ilişkin açıklaması 697
- 57.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli Büyükşehir Belediye Meclisinde AKP Grup Başkan Vekili Feride Kabadayılar'ın sosyal yardımlarla ilgili sözlerine ilişkin açıklaması 698
- 58.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Millî Eğitim Bakanlığının 10 Kasım ara tatil kapsamına almasına ilişkin açıklaması 698
- 59.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Millî Eğitim Bakanlığının 10 Kasım ara tatil kapsamına almasına ilişkin açıklaması 698

60.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, sebze ve meyvenin taneyle satılır hâle gelmesine ilişkin açıklaması	698
61.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, 18 Temmuz Ezanımuhammedî'nin aslına uygun olmadan okunmaya başlanmasının yıl dönümüne ilişkin açıklaması	699
62.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Millî Eğitim Bakanlığının 10 Kasımı ara tatil kapsamına almasına ilişkin açıklaması	699
63.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, Amedspor formasına ilişkin açıklaması	699
64.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	719
65.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	719:720
66.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	727:728
67.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	728:729
68.- İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş'ın, verdikleri grup önerisine ilişkin açıklaması	729:730
69.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Bor ilçesindeki Asım Eren İlköğretim Okuluna ilişkin açıklaması	730
70.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Filistin dostu 3 eylemcinin gözaltına alınmalarına ilişkin açıklaması	730:731
71.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Kumluca ilçesindeki dere ıslah çalışmalarına ve kamulaştırma bedellerine ilişkin açıklaması	731
72.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'e ilişkin açıklaması	731
73.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Tokat'ın Yazıcık beldesinde açılması planlanan bentonit maden ocağına ilişkin açıklaması	731
74.- İstanbul Milletvekili Perihan Koca'nın, hayvan katliam yasasına ilişkin açıklaması	732
75.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, 2025-2026 eğitim öğretim yılı 1'inci ara tatilinin 10 Kasım'dan başlatılmasına ilişkin açıklaması	732
76.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, vazifesi başında hayatını kaybeden Doktor Koray Arslan'a ilişkin açıklaması	732
77.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'in sağlık sistemine ilişkin açıklaması	732:733
78.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Kobani davasından tutuklu olanların tahliyesinin gerçekleşmemesine ilişkin açıklaması	745
79.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Kobani davasından tutuklu olanların tahliyesinin gerçekleşmemesine ilişkin açıklaması	745:746
80.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Osman Hamdi Bey Köşkü'ne ilişkin açıklaması	748

81.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, AİHM kararlarının uygulanması gerektiğine ve Giresun Cezaevine ilişkin açıklaması	748
82.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'daki TOKİ evlerine ilişkin açıklaması	748
83.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, Elâzığ Cezaevine ilişkin açıklaması	749
84.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın, tutuklu Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'a ilişkin açıklaması	749
85.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Eskişehir Milletvekili Fatih Dönmez'in 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	766:767
86.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Eskişehir Milletvekili Fatih Dönmez'in 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	767:768
87.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Zeynep Gürcanlı tarafından biraz önce yayımlanan habere ilişkin açıklaması	779:780
88.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Elâzığ Milletvekili Ejder Açıkkapı'nın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	790:791
89.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Genel Kurul çalışmalarına ara verilmesini ve Grup Başkan Vekillerinin arka tarafa davet edilerek bir müzakere yapılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması	792
90.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Genel Kurulun sabaha kadar çalışacak olmasının insani bir durum olmadığına ve bunun kürsü arkasında toplanıp değerlendirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması	793
91.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	793
92.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	810:811
93.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	813:814

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI**666,769**

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin konuşması	666
---	-----

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, milletvekillerinin bu Parlamentonun saygınlığını koruyacak bir davranış içerisinde olmaları gerektiğine ilişkin konuşması

VII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- YENİ YOL Grubunun, Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 21 milletvekili tarafından, sözleşmeli er ve erbaşların kamuya geçiş hakkının neden etkin biçimde uygulanmadığının, yaşanan keyfi ve adaletsiz uygulamaların, görev süresi dolduktan sonra karşılaşılan sosyoekonomik sorunların ve sistemin bütüncül biçimde yeniden ele alınması amacıyla 18/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Temmuz 2025 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

769

699,706,712,720,730

699:704,706:712,712:719,

720:727,730

699:704,706

2.- İYİ Parti Grubunun, Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın ve 19 milletvekili tarafından, fındık tarımında yaşanan krizlerin çok yönlü olarak ele alınması, mevcut sorunların bilimsel ve idari açıdan tespiti, çözüm önerilerinin bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmesi ve üretici lehine etkin politikaların oluşturulması amacıyla 14/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Temmuz 2025 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

706:712,712

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, Suriç katliamının tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 18/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Temmuz 2025 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

712:719,720

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, 2025 LGS'de yaşananlarla ilgili nasıl bir telafi mekanizmasının işletileceğinin araştırılması amacıyla 18/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Temmuz 2025 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

720:727,730

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

734,741,746,749,769,770,779,

780,783,786,792,794,811,815

A) KANUN TEKLİFLERİ

734:739,741:745,746:748,

749:766,769,770:778,779,

780:782,783:785,786:790,

792,794:810,811:813,815:816

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215)

734:739,741:745,746:748,

749:766,769,770:778,779,

780:782,783:785,786:790,

792,794:810,811:813,815:816

2.- Bursa Milletvekili Ahmet Kılıç ve Osmaniye Milletvekili Seydi Gülsoy ile 106 Milletvekilinin Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3160) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216)

816

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.03'te açılarak sekiz oturum yaptı.
Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, deprem bölgesinin sorunlarına,
Ankara Milletvekili Adnan Beker, Ankara'nın sorunlarına,
Bingöl Milletvekili Zeki Korkutata, Bingöl'ün turizm potansiyeline,
İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.
Başkanlıkça;

Genel Kurulu ziyaret eden Ankara'nın Şereflikoçhisar ile Evren ilçelerinden ve Elâzığ'dan gelen muhtarlara,

Genel Kurulu teşrif eden Arnavutluk Meclis Başkanı Elisa Spiropali ve beraberindeki heyete,
“Hoş geldiniz.” denildi.

Adana Milletvekili Sadullah Kısacık,

Samsun Milletvekili Murat Çan,

Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever;

Mısır ithalatına,

Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu;

İsrail'in Şam'a yönelik saldırısına,

Konya Milletvekili Barış Bektaş, şap hastalığına,

Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar, Birecik Köprüsü'ne ve Şanlıurfa'nın sorunlarına,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba,

Burdur Milletvekili İzzet Akbulut;

Süt üreticilerine,

Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü, Bingöl merkeze bağlı mahallelerdeki içme suyu krizine,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı, Tarım ve Orman Bakanına seslenmek istediğine,

Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez, hasta mahpus Davut Öngün'e,

Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar, Tekirdağ Şarköy'de yaşanan yangına,

Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar, omurilik felçlilerinin ve idrar yolu fonksiyonlarını kaybetmiş engelli vatandaşların sonda ihtiyacına,

Amasya Milletvekili Reşat Karagöz, tarımsal sulama maliyetlerine,

Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul, fındık üreticilerine,

Konya Milletvekili Meryem Göka,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş;

15 Temmuz,

Bayburt Milletvekili Orhan Ateş, 29'uncu Uluslararası Dede Korkut Kültür ve Sanat Şöleni'ne,

Mersin Milletvekili Ali Bozan, Covid-19 yasası mağdurlarına,

Mersin Milletvekili Perihan Koca,

Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir;

Kamu işçilerine,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, Aydın’da yaşanan kuraklığa,

Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç, Kahramanmaraş’ta yaşanan kuraklığa,

Siirt Milletvekili Mervan Gül, “terörsüz Türkiye” sürecine ve İsrail’in Orta Doğu’daki zulmüne,

Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen, MESEM’lere,

Mersin Milletvekili Talat Dinçer, esnaf ve sanatkarların sorunlarına,

İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım, imam-hatiplilerin LGS başarısına ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez’e,

Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan, İklim Kanunu Teklifi’ne,

İstanbul Milletvekili Celal Fırat, aşure lokmasına,

Van Milletvekili Gülderen Varlı, belediyelerin kayyum döneminden kalan borçlarına,

Ankara Milletvekili Okan Konuralp, ODTÜ’de düzenlenen diploma törenine,

Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel, LGS sınavına ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin’e,

Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan, Mecliste görüşülmekte olan Maden Yasası’yla ilgili teklife,

Mersin Milletvekili Faruk Dinç, uyuşturucu sorununa,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma düzenine ve temel kanun uygulamasına,

İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu, farklı yıllardaki 17 Temmuzlarda şehit olanlara, bir “YouTuber”ın Türkiye’yi ziyaretine, hafta sonu Edirne’de ve Kırklareli’de gerçekleştirdikleri ziyaretlere, Yargıtayın emekli maaşlarıyla ilgili kararına, en büyük banknota ve Suriye’deki gelişmelere,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, sınırların ötesinde ülkenin güvenliğini tehdit eden unsurlarla etkin mücadele yürütüldüğüne ve iç cepheyi güçlendiren gelişmelere, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine ve İsrail’in Şam’a gerçekleştirdiği saldırıya,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, Ayşe Tokyaz cinayetine, Bolu Cezaevine ve Cezaevi Müdürüne, yaptığı bir konuşma gerekçesiyle Özgür Özel’e açılan soruşturmaya ve “beyaz Toros” simgesine, kent uzlaşısına, ara zam üzerine verdikleri araştırma önergesine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, en düşük emekli maaşına ve Yargıtayın emekli maaşlarıyla ilgili kararına, maaş zamlarına, “beyaz Toros” tartışmasına ve Genel Başkanlarına açılan soruşturmaya, Bolu yangınıyla ilgili yargılamaya, İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Türkiye ile Birleşik Arap Emirlikleri arasında dün imzalanan 7 anlaşmaya, Çevre ve Şehircilik Bakanının dün verdiği müjdeye, Çankırı Kurşunlu Kızlaryolu Barajı’nın son aşamasının ve Devrez Kızlaryolu sulama yapımının ihalelerine, İsrail’in Suriye’ye yönelik saldırılarına,

Tunceli Milletvekili Ayten Kordu, İnsan Hakları Derneğinin 39’uncu kuruluş yıl dönümüne,

Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız, iktidara,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl, orman yangınlarına,

Kocaeli Milletvekili Nail Çiler, Gebze’de müstakil bir vergi idaresi binası ihtiyacına,

Antalya Milletvekili Aykut Kaya, turizm sektöründe çalışanlara,

Rize Milletvekili Harun Mertoğlu, 2’nci sürgün yaş çay dönemine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

YENİ YOL Grubunun, 17/7/2025 tarihinde Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 21 milletvekili tarafından, yürütmenin yargı üzerinde baskı oluşturarak yargıyı etki altına alması sonucunda oluşan hukuksuzluklar ve yargıya güvenin kaybolması, yargıda çeteleşme iddialarının araştırılması ve çözüme yönelik yasal ve siyasi adımların atılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 4/7/2025 tarihinde Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 milletvekili tarafından, akademisyenlerin maaş ve çalışma koşullarına yönelik yaşadıkları sorunların araştırılarak özlük haklarının artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 17/7/2025 tarihinde Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, çalışanlara ara zam oranının belirlenmesi için yürütülecek çalışmaların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 17/7/2025 tarihinde Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'ın ciddi sağlık sorunları ve yaşamsal riskine rağmen hak ihlali iddialarının ve adli süreçlerinin incelenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 17 Temmuz 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun,

Mersin Milletvekili Gülcan Kış,

Adana Milletvekili Ayhan Barut;

215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne,

Şırnak Milletvekili Arslan Tatar, Şırnak'taki ulaşım yatırımlarına,

Karabük Milletvekili Cevdet Akay, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan kanun teklifiyle Kırgızistan'ın ödüllendirildiğine,

Osmaniye Milletvekili Asu Kaya, Osmaniye'deki Sabun Çayı'na ve bazı köylerin su problemine,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan, Kırşehir'de yaşanan kuraklığa ve zirai dona,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ,

Ankara Milletvekili Murat Emir,

Muş Milletvekili Sezai Temelli,

İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu;

Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, Ankara Milletvekili Murat Emir, Muş Milletvekili Sezai Temelli ile İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, psikolojik danışmanlık ve rehberlik mezunlarına,

Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, Hatay'ın sağlık sorunlarına,

Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko, Ipsos'un 2024 Yılı Ruh Sağlığı Raporu'na,

Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş, mısır ithalatına,
Adana Milletvekili Orhan Sümer, tutuklu Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar’a,
Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, kademeli emeklilik düzenlemesine ve Tekirdağ’daki
kavşaklarda yaşanan sıkıntıya,

Mersin Milletvekili Ali Bozan, Kırşehir S Tipi Cezaevindeki mahpusların çağrısına,
Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, Ulusal Süt Konseyinin açıkladığı çiğ süt alım fiyatına,
Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik, Ağrı’daki güvenlik güçlerine,
İlişkin birer açıklamada bulundular.

İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan, Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak’ın CHP grup
önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle
bir konuşma yaptı.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl;

İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan’ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki
bazı ifadelerine,

Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak’ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki
bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1’inci sırasında yer alan ve İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi
kabul edilen, Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113
Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret,
Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu’nun (S. Sayısı: 215) görüşmelerine
devam edilerek 12’nci maddesine kadar kabul edildi, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel
Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır;

Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın LGS sınavıyla ilgili açıklamasına,

LGS sınavına ve İstanbul Milletvekili Nurettin Alan’ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın yaptığı
açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, imam-hatiplerin tartışma konusu yapılmasını haksızlık olarak
gördüklerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun
yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal’ın 215 sıra
sayılı Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki
bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun yaptığı
açıklaması sırasında şahsına,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal’ın sataşma
nedeniyle yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Genel Başkanına ve Adalet ve Kalkınma Partisine,

Sataşması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl, milletvekillerinin müzakereleri temiz bir dil kullanarak yürütmelerini rica ettiğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 18 Temmuz 2025 Cuma günü saat 14.00'te toplanmak üzere 00.53'te birleşime son verildi.

Tekin BİNGÖL

Başkan Vekili

İshak ŞAN

Adıyaman

Kâtip Üye

Mustafa BİLİCİ

İzmir

Kâtip Üye

Adil BİÇER

Kütahya

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 186

18.07.2025 Cuma
Milletvekili Teklifleri

1.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in; Devlet Memurları Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3214) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:17.07.2025)

2.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın; Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3215) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:17.07.2025)

3.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3216) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:17.07.2025)

4.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın; Taşeron Çalışma İlişkisinin Kaldırılması ve Taşeron İşçilerin Sürekli İşçi Kadrosuna Alınması Hakkında Kanun Teklifi (2/3217) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:17.07.2025)

5.- İzmir Milletvekili Seda Kâya Ösen'in; Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3218) (Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:17.07.2025)

6.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3219) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:17.07.2025)

7.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in; Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3220) (Plan ve Bütçe ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:17.07.2025)

8.- Ankara Milletvekili Deniz Demir'in; Engelli Hizmetleri Bakanlığının Kuruluşu, Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi (2/3221) (İnsan Haklarını İnceleme; Plan ve Bütçe ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:17.07.2025)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Diyarbakır'da yaşanan cinsel istismar vakasının soruşturma sürecine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/30186) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2025)

2.- Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, son on yılda yurt dışına göç eden üniversite mezunu vatandaşların sayısına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/30187) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

3.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, bazı Cumhurbaşkanlığı konutlarının kullanımlarına dair çeşitli verilere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/30188) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

4.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, BAĞ-KUR'luların emeklilik için prim gün sayısının düşürülmesine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/30189) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

5.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Anadolu Üniversitesinde bazı öğrenciler hakkında disiplin soruşturması başlatılmasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/30190) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

6.- İstanbul Milletvekili Hasan Karal'ın, uluslararası bir örgüt tarafından yayımlanan Yolsuzluk Algı Endeksi'ne ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/30191) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

7.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, son 5 yılda Din İşleri Yüksek Kuruluna yapılan dini yayın incelemesi taleplerine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/30192) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

8.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, kamuda çalışan basın mensuplarının sarı basın kartına erişimde sıkıntı yaşadıkları iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/30193) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

9.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın, Ankara'da görev yapan bir hakimin görev yerinin değiştirildiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30194) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2025)

10.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Diyarbakır'da yaşanan cinsel istismar vakasının soruşturma sürecine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30195) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2025)

11.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, son 3 yılda işlenen kadın cinayeti sayısına ve yürütülen adli süreçlere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30196) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

12.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Cumhurbaşkanı'na hakaret suçundan başlatılan soruşturma sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30197) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

13.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın, 20 Haziran 2025 tarihinde Balıkesir'in Edremit ilçesindeki bir alanda yapılan aramaya ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30198) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

14.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, son 3 yılda HSK tarafından ataması yapılan hakim ve savcı sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30199) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

15.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Van T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30200) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2025)

16.- Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30201) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2025)

17.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in, Van T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30202) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2025)

18.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in, Van T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30203) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2025)

19.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartın'ın, Kırşehir Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir hükümlünün sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30204) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2025)

20.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Van T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30205) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2025)

21.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, bir mahkumun tahliye talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30206) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2025)

22.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güler'in, 2025 yılında TCK 214 ve 216'ncı maddeleri kapsamında hakkında soruşturma açılan kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30207) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

23.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, 2023-2024 yıllarında Bakanlıkça yapılan sosyal yardım ödemelerine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30208) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

24.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars ilinde engelli aylığı kesilen vatandaşlara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30209) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

25.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, 2024-2025 yıllarında huzurevi yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerine yapılan başvuru sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30210) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2025)

26.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, 25 Haziran 2025 tarihinde Diyarbakır'da hayatını kaybeden iki işçiye ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30211) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2025)

27.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, çocuk işçiliğiyle mücadele konusunda yapılan çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30212) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

28.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, 2025 yılının mayıs ayında TÜİK tarafından yayımlanan işsizlik verilerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30213) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

29.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, son üç yılda Manisa'da BAĞ-KUR primini ödemeyen esnaf ve çiftçilerin sayısına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30214) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2025)

30.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, çalışmaya devam eden emeklilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30215) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

31.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, iş yerlerinde mobbingin önlenmesi için yapılan çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30216) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

32.- Mersin Milletvekili Gülcan Kıs'ın, bir vakıf ile YÖK arasında imzalanan protokole ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30217) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

33.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, Bakanlık tarafından Esenyurt Belediyesine çöp toplama aracı hibe edildiği iddiasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30218) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2025)

34.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde yerinde dönüşümden yararlanan kişilere kira yardımı yapılması talebine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30219) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

35.- İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu'nun, İzmir'in Aliaga ilçesinde sökülmü yapılacak İngiliz menşeli bir geminin asbest içerdiği iddialarına ve bu sökülmün çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30220) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

36.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Ergene Nehri'nde yaşanan kirlilik sorununa ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30221) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

37.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde yıkılan köy evleri için Gaziantep'in Nurdagi ilçesinde başlatılan yerinde dönüşüm faaliyetlerinin akıbetine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30222) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2025)

38.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, Türkiye genelinde ve Manisa ilindeki ipotekli tarım alanlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30223) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2025)

39.- İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu'nun, Antalya ve Burdur il sınırları içerisindeki bir kalker ocağının genişletilmesi projesinin çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30224) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2025)

40.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, içme sularındaki arsenik değerlerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30225) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

41.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'nın Yüreğir ilçesine bağlı Şehit Erkut Akbay Mahallesi'ndeki kentsel dönüşüm çalışmalarının akıbetine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30226) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

42.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Mersin kıyılarında yaşanan deniz kirliliğine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30227) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

43.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Murat Dağı'ndaki madencilik faaliyetlerinin çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30228) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

44.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, İran'da eğitim gören Türk öğrencilerin güvenliğinin sağlanmasına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30229) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

45.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mardin'in Artuklu ilçesine bağlı bazı köylerde yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30230) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

46.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir'de inşa edilen yeni stadyumun ismine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30231) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

47.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, KYK yurtlarının kapasitesine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30232) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

48.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, bir spor kulübünün isim değişikliği talebine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30233) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

49.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, son 10 yılda öğrenim kredisi kullanan kişilere ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30234) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

50.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, TÜİK'in açıkladığı çeşitli verilere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30235) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

51.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, son 5 yılda ihtiyaç kredisi kullanan emeklilerin sayısına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30236) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

52.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Osmangazi Köprüsü için belirlenen geçiş garantisine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30237) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2025)

53.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, 2002'den bu yana YİD modeliyle gerçekleştirilen projelere dair çeşitli verilere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30238) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2025)

54.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Tasarruf Tedbirleri kapsamında reklam ve ilan verilmeyen yerel basın organlarının yaşadığı ekonomik zorluklara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30239) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

55.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyarbakır'da Tarım Kredi Kooperatifleri ve bankalara borcu olan çiftçilere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30240) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

56.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, serbest muhasebeci mali müşavirlerin sorunlarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30241) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

57.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Diyarbakır'da yaşanan cinsel istismar vakasının soruşturma sürecine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30242) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2025)

58.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, 2019 mahalli idare seçimlerinden bu yana soruşturma, ön inceleme veya denetim yapılan belediyelere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30243) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

59.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, sosyal medya uygulamaları üzerinden ücret karşılığı suç işlemeye yönelik ilan verildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30244) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

60.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, terör örgütü üyeliği sebebiyle yargılanan Suriye uyruklu bir kişinin vatandaşlık başvurusunun akıbetine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30245) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

61.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, kayıp Suriye vatandaşlarının yabancı istihbarat birimleri tarafından kullanılma ihtimaline karşı alınan önlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30246) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

62.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, 2025 Küresel Barış Endeksi Raporu'na ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30247) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

63.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, son beş yılda kırmızı bülten veya difüzyon mesajı ile aranan kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30248) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

64.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, Ankara'da 23 Haziran 2025'te gözaltına alınan bir kişiye kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30249) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

65.- Bursa Milletvekili Mehmet Atmaca'nın, Bursa'da olası bir depreme karşı alınan önlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30250) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

66.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, uyuşturucuyla mücadele kapsamında farklı toplum kesimlerine verilen eğitimlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30251) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

67.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyarbakır'ın Lice ilçesinde uyuşturucu ile mücadele kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30252) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

68.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, 2020 yılından bu yana Kars ilindeki ruhsatlı silah sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30253) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

69.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova'da yaşanan trafik kazalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30254) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

70.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, yol güzergahlarında alkollü içki satışının ve kullanımının kısıtlanmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30255) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

71.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2025 yılında kesilen trafik cezalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30256) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

72.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, yeşil pasaport uygulamasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30257) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

73.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, 2025 yılı Küresel Barış Endeksi'nde Türkiye'nin sıralamasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30258) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

74.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ta olası bir yangına karşı alınan önlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30259) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

75.- İzmir Milletvekili Seda Kaya Ösen'in, antik kent tiyatrolarında yapılması planlanan konserlerin iptal edilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30260) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

76.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Bakanın bir açıklamasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30261) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

77.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, antik kent tiyatrolarında yapılması planlanan konserlerin iptal edilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30262) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

78.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, sanatçıların sorunlarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30263) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

79.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, sanal bahis ve kumarla mücadele konusunda yürütülen çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30264) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

80.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, 5-13 Temmuz 2025 tarihlerinde Trabzon'da düzenlenecek Kültür Yolu Festivaline ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30265) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

81.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Orman Genel Müdürlüğü tarafından Bakanlığa tasarruf hakkı verilen orman alanlarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30266) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

82.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars'ta bulunan Ani Tarihi Kenti'nin korunması amacıyla yürütülen çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30267) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

83.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars'ın Sarıkamış ilçesindeki Katerina Av Köşkü'nün restore edilmesi talebine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30268) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

84.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, Muğla ilinde kıyı kenar çizgisini belirleme esaslarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30269) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

85.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, bir vakıf ile YÖK arasında imzalanan protokole ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30270) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

86.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, serbest kıyafet uygulamasının kaldırılmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30271) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

87.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, dini yapılanmalarla bağlantılı özel yurt ve kurslara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30272) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

88.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, okul yönetici kadrolarına yapılan atamalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30273) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

89.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, 15 Haziran 2025'te gerçekleştirilen LGS'ye dair iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30274) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2025)

90.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, Hacettepe Üniversitesinde bazı öğrenciler hakkında disiplin soruşturması başlatılmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30275) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2025)

91.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, öğrencilere ücretsiz dağıtılmak üzere gerçekleştirilen ders kitabı basım ihalesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30276) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

92.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, 2025 yılında TYT ve AYT sınavlarına yapılan başvuru sayılarında yaşanan düşüşe ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30277) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

93.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Şebinkarahisar Meslek Yüksekokulu Makine ve Metal Teknolojileri Bölümü'nün kapatılmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30278) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

94.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, yerli bir şirket tarafından üretilen eğitim uçaklarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30279) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

95.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 26 Haziran 2025'te Irak'ta askerlerimize karşı gerçekleştirilen terör saldırısına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30280) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

96.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, aile hekimlerince düzenlenecek sağlık raporlarından ücret alınması uygulamasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30281) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

97.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, aile hekimlerine 6 ayda bir gelmeyen hasta kesintisi yapılması uygulamasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30282) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

98.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, 2000 yılından bu yana artan intihar vakaları hüzüne ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30283) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2025)

99.- İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu'nun, İstanbul'da sıcak hava dalgalarının etkilerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30284) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

100.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, hastanelerde klinik eczacı istihdamına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30285) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

101.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Hatay'da sürdürülen sağlık hizmetlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30286) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

102.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, kırım kongo kanamalı ateşiyle mücadeleyle yönelik çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30287) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

103.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, hekim göçünün önlenmesine yönelik çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30288) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

104.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, optisyen istihdamına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30289) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

105.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, TÜBİTAK tarafından desteklenen ar-ge projelerinin sektörel dağılımlarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30290) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

106.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, dijital dolandırıcılıkla mücadele kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30291) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

107.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, TÜİK'in 2024 yılı Yıllık Sanayi Ürün İstatistiklerine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30292) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

108.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Ulukışla ilçesinde gerçekleştirilmesi planlanan Endüstriyel Park Projesi'ne ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30293) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

109.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da sürdürülen tarım faaliyetlerine yönelik sulama altyapısına ve tarımsal desteklere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30294) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

110.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, son 5 yılda maden faaliyetlerine açılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30295) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

111.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, OGM tarafından Savunma Sanayii Destekleme Fonu'na aktarılan tutarın akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30296) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2025)

112.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, 2025 yılında hayvanlarda tespit edilen şap hastalığı vakalarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30297) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

113.- Aydın Milletvekili Ömer Karakaş'ın, Aydın ilinde orman yangınlarına karşı alınan önlemlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30298) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

114.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, orman işçilerinin mali ve özlük haklarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30299) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

115.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, orman yangınlarına karşı alınan önlemlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30300) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

116.- İstanbul Milletvekili Hasan Karal'ın, tarım sektöründe yaşanan sorunlara ve çiftçilere sağlanan maddi desteklere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30301) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

117.- İstanbul Milletvekili Hasan Karal'ın, iklim değişikliğinin arıcılık sektörüne etkisini azaltmak için alınan önlemlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30302) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2025)

118.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, ÇAYKUR'un mevsimlik işçi alımı şartlarında yapılan değişikliğe ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30303) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

119.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Muğla'nın Marmaris ilçesine bağlı İçmeler Mahallesi'nde bulunan bir otel tarafından kamu yolunun kullanımının engellendiği iddiasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30304) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

120.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Bakanlık bünyesindeki yangın söndürme uçaklarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30305) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

121.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Silvan Ovası'ndaki sulama sorununa ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30306) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

122.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyarbakır'daki sulama sorununa ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30307) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

123.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, arpa alım fiyatlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30308) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

124.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir ilindeki içme suyu projesinin akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30309) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2025)

125.- Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün'ün, 27 Haziran 2025'te Bilecik'te çıkan orman yangınından etkilenen vatandaşların mağduriyetinin giderilmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30310) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

126.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, son üç yılda Uşak'ta gerçekleştirilen ağaçlandırma faaliyetlerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30311) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

127.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Murat Dağı'nda bulunan su kaynaklarının korunmasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30312) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

128.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, orman yangınlarına karşı alınan önlemlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30313) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

129.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, TMO'nun buğday stoklarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30314) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

130.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, dış ticaret açığının azaltılmasına yönelik çalışmalara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30315) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

131.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2025 yılında Türkiye'den çekilen yabancı yatırımcılara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30316) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

132.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Osmangazi Köprüsü'nden geçen araç sayısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30317) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.06.2025)

133.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Yavuz Sultan Selim Köprüsü için belirlenen geçiş garantisine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30318) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2025)

134.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, 2002'den bu yana YİD modeliyle gerçekleştirilen projelere dair çeşitli verilere ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30319) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2025)

135.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Yomra ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30320) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

136.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Vakfıkebir ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30321) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

137.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Tonya ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30322) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

138.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Şalpazarı ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30323) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

139.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Sürmene ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30324) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

140.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Ortahisar ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30325) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

141.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Of ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30326) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

142.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Maçka ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30327) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

143.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Köprübaşı ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30328) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

144.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Hayrat ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30329) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

145.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Düzköy ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30330) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

146.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Dernekpazarı ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30331) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

147.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Çaykara ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30332) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

148.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Çarşıbaşı ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30333) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

149.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Beşikdüzü ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30334) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

150.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Arsin ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30335) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

151.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Araklı ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30336) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

152.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Akçaabat ilçesindeki internet altyapısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30337) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

153.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Sürmene ilçesinde bulunan Gültepe Mahallesi'nde yolların asfaltlanmasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30338) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

154.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, araç muayene ücretlerinin kredi kartı ile ödenmesi üzerine alınan ek ücrete ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30339) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

155.- Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İncesu'nun, hız limitlerine ve trafik cezalarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30340) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2025)

156.- Muğla Milletvekili Cumhuriyet Uzun'un, Yatağan-Muğla karayolunda yaşanan trafik sorununa ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/30341) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2025)

Genel Görüşme Önergesi

1.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, 6-8 Ekim tarihinde gerçekleşen olaylara yönelik yargılama süreçlerinin görüşülmesi amacıyla bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/87) (Başkanlığa geliş tarihi:9.07.2025)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan ve 19 Milletvekilinin, ülkemizdeki tarım politikalarında toplumsal yarar gözetilerek katma değer ve verimlilik artışı sağlanması için yapılması gereken değişikliklerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2905) (Başkanlığa geliş tarihi:3.07.2025)

2.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba ve 20 Milletvekilinin, bazı bölümlerin TUS kontenjanlarında oluşan boşluklar ile sağlık sektöründe doktorların yaşadıkları sorunların araştırılarak yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2906) (Başkanlığa geliş tarihi:3.07.2025)

3.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin ve 20 Milletvekilinin, Hakkari ilinde yaşanan intihar ve şüpheli ölüm vakalarının nedenlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2907) (Başkanlığa geliş tarihi:3.07.2025)

4.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer ve 20 Milletvekilinin, Ulusal Taşıt Tanıma Sistemi (UTTS) uygulamasının maliyeti, vatandaşa etkileri ve uygulamada yaşanan eksikliklerin araştırılarak yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2908) (Başkanlığa geliş tarihi:7.07.2025)

5.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer ve 20 Milletvekilinin, Türkiye'deki orman yangınlarının nedenlerinin araştırılarak yangınla mücadele kapasitesinin güçlendirilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2909) (Başkanlığa geliş tarihi:7.07.2025)

6.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer ve 20 Milletvekilinin, Maden Kanunu'nda yapılması planlanan değişikliklerin zeytinlik, sit alanı ve milli parklara etkilerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2910) (Başkanlığa geliş tarihi:7.07.2025)

7.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış ve 20 Milletvekilinin, Türkiye'deki turizm sektöründe yaşanan sorunların nedenlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2911) (Başkanlığa geliş tarihi:7.07.2025)

8.- Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İncesu ve 20 Milletvekilinin, motokuryelerin karşılaştığı sorunların araştırılarak çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2912) (Başkanlığa geliş tarihi:7.07.2025)

9.- İstanbul Milletvekili Ali Gökçek ve 22 Milletvekilinin, artan kene ve Kırım Kongo Kanamalı Ateşi hastalığı vakalarının sebeplerinin ve bölgesel dağılımının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2913) (Başkanlığa geliş tarihi:7.07.2025)

10.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu ve 21 Milletvekilinin, 6 Temmuz 2025 tarihinde bir mağara araması sırasında metan gazına maruz kalan 12 askerin şehit olduğu olayın tüm yönleriyle araştırılarak askeri personel sağlığının korunması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2914) (Başkanlığa geliş tarihi:8.07.2025)

11.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 21 Milletvekilinin, son 20 yılda kamu bankalarının özel ve tüzel kişilere sağladığı kredilerin tüm yönleriyle araştırılarak kamu zararının önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2915) (Başkanlığa geliş tarihi:8.07.2025)

12.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, yerel yönetimlere yönelik yürütülen soruşturmaların ve yargı bağımsızlığına müdahale iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2916) (Başkanlığa geliş tarihi:8.07.2025)

13.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve 21 Milletvekilinin, 2025 yılının Haziran ve Temmuz aylarında Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde çıkan yangınların sebeplerinin ve yangınlara müdahale kapasitesinin araştırılarak orman yangınlarına karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2917) (Başkanlığa geliş tarihi:8.07.2025)

14.- İzmir Milletvekili Sevdâ Erdan Kılıç ve 20 Milletvekilinin, 29 Haziran 2025 tarihinde İzmir ilinde başlayan orman yangınlarının elektrik özelleştirmeleri kapsamında araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2918) (Başkanlığa geliş tarihi:8.07.2025)

15.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, yerel yönetimlere yönelik yürütülen soruşturmaların demokratik düzene olası etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2919) (Başkanlığa geliş tarihi:8.07.2025)

16.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş ve 20 Milletvekilinin, Roman vatandaşların yaşadığı sorunların tespit edilerek bu sorunların çözülmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2920) (Başkanlığa geliş tarihi:8.07.2025)

17.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat ve 20 Milletvekilinin, Türkiye'de orman yangınlarına sebep olan unsurların araştırılarak orman yangınlarının önlenmesi ve zarar gören ormanların yeniden ekolojik yaşama kazandırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2921) (Başkanlığa geliş tarihi:8.07.2025)

18.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartın ve 20 Milletvekilinin, Hakkari ilinde sağlık sisteminde yaşanan sorunların tüm boyutlarıyla araştırılarak sağlık hizmetlerinin nitelikli bir şekilde sunulması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2922) (Başkanlığa geliş tarihi:8.07.2025)

19.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlı ve 20 Milletvekilinin, otizmli bireylerin başta eğitim ve sağlık hizmetlerinde olmak üzere yaşadığı sorunların tüm boyutlarıyla araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2923) (Başkanlığa geliş tarihi:8.07.2025)

20.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, yerel yönetimlere yönelik yürütülen soruşturmaların ve yargı bağımsızlığına müdahale iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2924) (Başkanlığa geliş tarihi:9.07.2025)

21.- Ankara Milletvekili İdris Şahin ve 21 Milletvekilinin, KHK ile görevinden ihraç edilip mahkeme kararı ile beraat eden veya ceza soruşturması sonucunda hakkında takipsizlik kararı verilen kişilerin göreve iade edilmemesi sonucu oluşan mağduriyetlerin giderilmesi için yapılması gerekenlerin

belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2925) (Başkanlığa geliş tarihi:9.07.2025)

22.- Samsun Milletvekili Erhan Usta ve 19 Milletvekilinin, tarım sektöründe yaşanan sorunların tüm boyutlarıyla araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2926) (Başkanlığa geliş tarihi:9.07.2025)

23.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan ve 20 Milletvekilinin, Bitlis Tatvan Devlet Hastanesinde yaşandığı iddia edilen yolsuzluk ve usulsüzlük iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2927) (Başkanlığa geliş tarihi:9.07.2025)

24.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren ve 19 Milletvekilinin, bazı kamu sağlık kurumlarında liyakat ilkesine uyulmadığı ve çalışanlara yönelik sendikal baskı yapıldığı iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2928) (Başkanlığa geliş tarihi:9.07.2025)

25.- Van Milletvekili Gülderen Varlı ve 19 Milletvekilinin, 13 Temmuz 1930 tarihinde Van'da gerçekleşen olayların tüm yönleriyle araştırılması, bölgede yapılan projelerin çevreye etkilerinin tespiti ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2929) (Başkanlığa geliş tarihi:9.07.2025)

26.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin ve 20 Milletvekilinin, kadına yönelik şiddetin tüm boyutlarıyla araştırılarak kadına yönelik şiddetin önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2930) (Başkanlığa geliş tarihi:9.07.2025)

27.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 19 Milletvekilinin, TÜİK'in veri üretim süreci ve hesaplama yöntemlerinin araştırılarak istatistiki veri üretiminde şeffaflık ve güvenilirliğin sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenebilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2931) (Başkanlığa geliş tarihi:9.07.2025)

28.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 Milletvekilinin, tarımsal sulamada kullanılan elektrik tarifelerinde meydana gelen artışın nedenlerinin araştırılması üretici lehine uygulanabilecek yapısal çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2932) (Başkanlığa geliş tarihi:10.07.2025)

29.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 Milletvekilinin, tarımsal üretim ve ithalat verilerindeki değişimlerin tüm boyutlarıyla incelenerek yerli üretimin teşvik edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2933) (Başkanlığa geliş tarihi:10.07.2025)

30.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 Milletvekilinin, iklim değişikliğinin tarımsal üretim üzerindeki etkilerinin araştırılarak çiftçilerin karşılaştığı ekonomik ve yapısal sorunlara çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2934) (Başkanlığa geliş tarihi:10.07.2025)

31.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 Milletvekilinin, ekonomik sorunların vatandaşlar üzerindeki etkisinin araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2935) (Başkanlığa geliş tarihi:10.07.2025)

32.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 23 Milletvekilinin, ithalat odaklı tarım politikalarının muhtemel zararlarının araştırılması ve tarımda dışa bağımlılığın azaltılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2936) (Başkanlığa geliş tarihi:10.07.2025)

33.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı ve 20 Milletvekilinin, süt üreticilerinin, süt sanayisinin ve tüketicilerinin yaşadığı sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2937) (Başkanlığa geliş tarihi:10.07.2025)

34.- Elazığ Milletvekili Gürsel Erol ve 20 Milletvekilinin, elektrik dağıtım işlerinin özelleştirilmesi sonrasında ortaya çıkan sorunların tespit edilerek elektrik altyapısının yangınlara karşı dayanımı için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2938) (Başkanlığa geliş tarihi:10.07.2025)

35.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer ve 21 Milletvekilinin, küçük esnaf ve işletmecilerin KDV uygulamasındaki mevcut sorunlarının araştırılarak hizmet sektörüne özgü bir KDV iade sistemi oluşturulması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2939) (Başkanlığa geliş tarihi:10.07.2025)

36.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan ve 25 Milletvekilinin, Pençe-Kilit Operasyonu bölgesinde yapılan bir operasyona ilişkin detayların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2940) (Başkanlığa geliş tarihi:10.07.2025)

37.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut ve 19 Milletvekilinin, pestisit kullanımının başta halk sağlığı olmak üzere tarımsal üretim ve çevre üzerindeki etkilerinin bütün yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2941) (Başkanlığa geliş tarihi:10.07.2025)

38.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın ve 20 Milletvekilinin, zorunlu lise eğitimi süresinin kısaltılması önerilerinin eğitim sistemine ve çocuklara yönelik olası etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2942) (Başkanlığa geliş tarihi:11.07.2025)

39.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki ve 20 Milletvekilinin, Sağlık Meslek Mensuplarının Serbest Meslek İcrası Hakkında Yönetmelik'teki düzenlemelerin psikoloji lisans mezunlarının meslek icrası ve gelir durumuna yönelik etkisinin tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2943) (Başkanlığa geliş tarihi:11.07.2025)

40.- Van Milletvekili Zülküf Uçar ve 20 Milletvekilinin, Van'ın Çatak ilçesine bağlı Konalga Mahallesi'nde vatandaşların karşılaştığı sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2944) (Başkanlığa geliş tarihi:11.07.2025)

18 Temmuz 2025 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde gerçekleştirilen yatırımlar hakkında söz isteyen Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'a aittir.

Buyurun Sayın Dusak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde gerçekleştirilen yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması

ABDÜRRAHİM DUSAK (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ hükümetlerimizin 2023 sonrası Siverek'e yaptığı merkezî hükümet yatırımlarına dair gündem dışı söz almış bulunmaktayım.

Siverek, tarihî derinliği, coğrafi önemi ve coğrafi büyüklüğü, genç nüfusu ve güçlü potansiyeliyle sadece Şanlıurfa'nın değil, bölgemizin lokomotif merkezlerinden biridir. Bu gerçekliğe uygun şekilde Sayın Cumhurbaşkanımız liderliğinde, Hükümetimizin kararlılığıyla merkezimize önemli hizmetler kazandırılmıştır. Bu kapsamda ortaya çıkan yatırım tablosunu dikkatlerinize sunmak isterim.

Sağlık yatırımları: 200 yataklı Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi Projesi ihale edildi. Devlet Hastanemize anjiyo ünitesi, MR ünitesi, radyoloji, röntgen, ultrason, ekokardiyografi cihazları kazandırılarak güçlü altyapıya sahip bölge devlet hastanesi hâline getirildi. Ağız ve Diş Sağlığı Merkezine yeni üniteler eklenerek geliştirildi, büyütüldü, bölgeye hizmet verir hâle getirildi. Camikebir, Ayvanat, Hacıömer ve Karacadağ Mahallelerinde yeni, modern, müstakil ASM'ler inşa edildi. 3.200 metrekaare kapalı alana sahip ASM'ler, sosyal hizmet merkezleri, gebe sağlık merkezleri tesisleri tamamlandı. Devlet Hastanesi tadilat ve altyapı çalışmaları tamamlanmıştır. Toplam yatırım bedeli 2 milyar 15 milyon Türk lirası.

Ulaşım yatırımları: Diyarbakır-Siverek-Hilvan yolunda 33 kilometre sıcak asfalt tamamlandı. Şehir geçişleri ve köprülülük kavşak çalışmaları devam etmektedir. Kâhta-Narince-Siverek yolunda 16 kilometrelik bölünmüş yol ile 3 köprü tamamlanmıştır. Siverek-Karakeçi grup yolu iyileştirilmiş, ihalesi gerçekleştirilmiştir. Toplam yatırım bedeli 3 milyar 714 milyon TL'dir.

Valilik YİKOB yatırımları çerçevesinde Siverek Hükümet Konağı yapımı sürmektedir. Dağbaşı, Çaylarbaşı ve Bucak Jandarma Karakollarında bakım ve onarım, modernizasyon tamamlanmıştır. İlçe Halk Kütüphanesi modernize edilmiş, tamamlanmıştır. Toplam yatırım bedeli 280 milyon TL'dir.

Gençlik ve spor yatırımlarına gelince; yarı olimpiik yüzme havuzu kazandırılmıştır, kapalı spor salonu tamamlanmıştır, sentetik çim futbol sahası yenilenmiştir, mahalle tipi 2 gençlik merkezi tamamlanmıştır, 500 yataklı ağır çelik taşıyıcı sistemli Kredi Yurtlar Kurumu Yurdu ilçemize, öğrencilerimize kazandırılmıştır. Toplam yatırım bedeli 861 milyon TL'dir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sadece son iki buçuk yılda Siverek'e yapılan kamu yatırımlarının toplamı 7 milyar TL'yi bulmuştur. Bu hizmetlerin ilçemize kazandırılmasında başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere ilgili bakanlıklarımıza, Valiliğimize, il müdürlüklerimize ve tüm kamu görevlilerimize şükranlarımı sunuyorum. Bundan sonraki süreçte Karacadağ Sulama Projesi'nin tamamlanması, organize sanayi bölgesinin genişletilmesi -bölge için çok önem taşıyan

bir sanayi bölgesidir, onu belirtmek isterim- yeni fakültenin ilçeye kazandırılması, bununla birlikte ilçeye ait üniversitenin altyapı çalışmalarının tamamlanması, sağlık altyapımızın tam teşekküllü hâle getirilmesi önceliklerimiz, öncelikli gündemlerimiz olmaya devam etmektedir.

Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. Rabb'im bizleri milletimize hizmet yolunda istihdam etsin.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, barış için atılan adımların ve yaşanan gelişmelerin Diyarbakır'da yarattığı etki ve toplumsal beklentiler hakkında söz isteyen Diyarbakır Milletvekili Osman Cengiz Çandar'a aittir.

Buyurun Sayın Çandar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- Diyarbakır Milletvekili Osman Cengiz Çandar'ın, barış için atılan adımların ve yaşanan gelişmelerin Diyarbakır'da yarattığı etkiye ve toplumsal beklentilere ilişkin gündem dışı konuşması

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Diyarbakır ve barış girişimlerine dair beklentileri üzerine söz almış bulunuyorum.

Diyarbakır, hiç tartışmasız Türkiye'nin siyasi bilinci en yüksek şehridir. Yıl 1999, 10-11 Aralık tarihinde Helsinki'de toplanan Avrupa Birliği Zirvesi'nde Türkiye aday üye ilan edildi. Tam bir hafta sonra dönemin Başbakan Yardımcısı, eski Başbakan Mesut Yılmaz Diyarbakır'da konuştu, "Avrupa Birliğinin yolu Diyarbakır'dan geçer." dedi. Bu sözler çeyrek yüzyıldır unutulmadı. Yıl 2005, 12 Ağustos; Başbakan Tayyip Erdoğan Diyarbakır'da tarihî bir konuşma yapıyor, bazı şeyleri ilk kez Diyarbakır'da söylüyor, "Kürt sorunu" sözcüklerini telaffuz ediyor, diyor ki: "Her ülkede geçmişte hatalar yapılmıştır, her ülke geçmişinde zor günler yaşamıştır; o nedenle, geçmişte yapılan hataları yok saymak büyük devletlere asla yakışmaz." Aynı konuşmasında "Türkiye ne kadar Ankara ise, İstanbul ise, ne kadar Konya, Samsun, Erzurum ise o kadar Diyarbakır'dır." diye de ekliyor. Tam yirmi yıl sonra, bu kez Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, geçen hafta, 12 Temmuz 2025 Cumartesi günü konuşuyor; geçmişe dair, yirmi yıl öncesindekine benzer hatırlatmalar ve vurgular yapıyor. "Diyarbakır bizim ortak şehrimizdir." diyor ve sıralıyor: "Mardin, Musul, Kerkük, Süleymaniye, Erbil, Halep, Hatay bizim ortak şehrimizdir." Cumhurbaşkanı'nın bu konuşmasından tam bir gün önce, 11 Temmuz günü Erbil ve Süleymaniye'deydim. Diyarbakır'dan gelen, tüm Diyarbakır'ı temsil eden kadın-erkek sivil toplum mensubu onlarca kişiyle birlikte, 15'i kadın 15'i erkek 30 kişilik barış ve demokratik toplum grubunun Türkiye devletine yönelik silahlarını imha törenine tanıklık ettik. Silahlarını imha edenler büyük bir ciddiyet ve vakarla tören alanından ayrıldılar.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İlerine döndüler!

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) - Arkalarından bakarken hepsinin ülkemizin insanları olduğunu, onların tekrar ait oldukları ortak vatanımıza dönmeleriyle barışın en sağlam temeller üzerinde yükseleceğini aklımdan geçirdim. Acaba aralarında Diyarbakırlılar var mıydı? Diyarbakır Milletvekiliyim, Diyarbakır'ın milletvekili olan diğer 11 arkadaşım gibi onların da vekili sayıldım. Araştırdım, 4'ü Diyarbakırlıydı.

11 Temmuzdaki Süleymaniye tanıklığımızdan bir gün sonra, 12 Temmuzda Cumhurbaşkanı Erdoğan "Bugün büyük ve güçlü Türkiye'nin şafağı söküyor." diye haykırdı ve şu sözleri söyledi: "Şimdi oturup konuşacağız. Muhabbet için, kardeşlik için yüz yüze, gönül gönüle her meselemizi konuşarak çözeceğiz. Kürt kardeşim, meselen mi var, arada silah olmadan, şiddet olmadan oturup konuşacağız. Artık, yumurtları sıkmaya gerek yok; kucaklaşacağız, konuşacağız, birbirimize karşı adım atarak yürüyeceğiz."

Cumhurbaşkanı'nın sözlerinden yüreklenerek, ilham alarak devam edeyim. Hafta başında Edirne'deydim. 2 Diyarbakırlı, 2 eski Diyarbakır Milletvekiliyle görüştim; Doktor Selçuk Mızraklı ve Selahattin Demirtaş, Diyarbakır'ın 2 sevgili evladı. Selahattin Demirtaş için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi geçen hafta bir karar daha verdi. Kararla Selahattin Demirtaş'ın içeride kalmasını mümkün kılan son engel de hukuken kalkmış durumda. Demirtaş'ın özgürlüğüne kavuşması için sürecin yasal ihtiyaçlarını yerine getirecek komisyon da gerekmiyor, AIHM kararına ve Anayasa'nın 90'ıncı maddesine uyulması yeterli. Barış ve kardeşlik sürecine başta Diyarbakır halkı, halkımızı inandırmak ve kazanmak gerekiyor. Selahattin Demirtaş dört duvar arasında tutulursa Diyarbakır'ı mutlu edemezsiniz,

Türkiye'nin barış yolunda yürüdüğüne ikna edemezsiniz. Avrupa Birliği'nin yolu nasıl Diyarbakır'dan geçerse Türkiye'nin mutluluğu da Diyarbakır'ın mutlu olmasından geçer.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) - Tamamlıyorum.

Bu vesileyle Selçuk Mızraklı'nın sürece en büyük desteğin sağlanmasını mümkün kılacak önerisini de iletelim ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'a çağrıda bulunayım: Sayın Tayyip Erdoğan, sürece halk desteğinin daha da güçlenmesi için mutlaka Selahattin Demirtaş'la da görüşün. Evet, Sayın Cumhurbaşkanı "Artık yumrukları sıkmaya gerek yok; kucaklaşacağız, konuşacağız, birbirimize karşı adım atarak yürüyeceğiz." dediniz; açın kollarınızı, Selahattin Demirtaş'a doğru adım atın, kucaklaşın, konuşun.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündem dışı üçüncü söz, Sakarya'nın sorunları hakkında söz isteyen Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'e aittir.

Buyurun Sayın Taşkent. (CHP sıralarından alkışlar)

3.- *Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, Sakarya'nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması*

AYÇA TAŞKENT (Sakarya) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada kamuoyunun vicdanını yaralayan, hukuka ve kamu yararına aykırı bir uygulamayı sizlerle paylaşmak, Adapazarı'nda yaşanan bir usulsüzlüğü Meclis kürsüsünden kayıt altına almak istiyorum. Adapazarı Orman İşletmesi 2007 yılında şehrin en değerli yerinde ve sağlık yerleşkesinin hemen yanında olan taşınmazını Adapazarı Belediyesine yeşil alan olarak kullanılmak şartıyla devreder ancak 2019 yılında Belediye "Meserret Bahçe" denilen bu yerin imarını, Meclis üyelerini eksik bilgilendirerek arsa vasfına çevirir. Bunun üzerine orman işletmesi, amacına uygun kullanılmadığı için taşınmazın iadesini isteyen bir yazı yazar. Taşınmaz iade edilmediği gibi, bir de üzerine, imarı belediye hizmet alanı olarak değiştirilir. Kısa bir süre sonra taşınmaz alanın ticaret alanına çevrilmesi istenir fakat Büyükşehir Belediyesi İmar Komisyonu bunu kabul etmez ve yazıyı, başvuru iade eder. Buna rağmen bu yer için ihale yapılır. Doğrudan temin usulüyle ihaleye 3 firma katılır, 2 firmanın sahiplerinin soyadı aynıdır dolayısıyla bizde bir şüphe uyandırmaktadır. Daha sonra ihaleyi alan yüklenici firmayla bir sözleşme yapılır, inşaat başlar, bir süre sonra mevcut sözleşme firmanın lehine, kamunun aleyhine olarak değiştirilir; eski sözleşme dosyadan çıkarılır, yeni sözleşme dosyaya konulur. Örneğin, ikinci sözleşmeye "natamam" diye bir kelime eklenir ve "Kıranın artması durumunda söz konusu farkın yüzde 50'si idareye ek olarak ödenecektir." kısmı kaldırılır. Bunun üzerine, bu gelişmelerden sonra Adapazarı İlçe Başkanlığımız cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunur. Temmuz 2024'te Ali Yerlikaya imzalı, Bakanlıktan gelen cevapta "İşlem yapılmasına gerek yoktur." yazısı vardır. Sonuç; yeşil alan olarak kullanılması gereken yerde şu anda 23 dükkân ve ofisten oluşan kocaman bir bina yer almaktadır. Görevi kötüye kullanmak, ihaleye fesat karıştırmak, kamuyu zarara uğratmak gibi fahiş konuların yer aldığı bu dosya hakkında yetkililerin bir an önce gereğini yapmasını bekliyoruz.

Sayın milletvekilleri, bir anlattıklarım bir varsayım ya da tehditlerle itirafçılardan alınan iftiralar değil, bir siyasi iddia hiç değil; belgeli, tarihli ve hukuki bir sürecin dökümüdür. Orman İşletmesinin yeşil alan olarak tahsis ettiği kamu arazisi önce arsa vasfına çevrilmiş, sonra imar oyunlarıyla belediye hizmet alanı yapılmış, ardından ticari alana dönüştürülmeye çalışılmıştır. Tüm bu süreç boyunca kamu yararı hiçe sayılmış, hukuk çiğnenmiş, belediyecilik değil, rantçılık yapılmıştır. Bu durum, iktidarın belirli suçlara karşı gözünü kapadığı, adaletin siyasallaştırdığı bir irade beyanıdır. Ama daha vahimi de şu: AKP'li belediyelerin usulsüzlüklerine ses çıkarılmayan bu ülkede CHP'li belediyelere jet hızında soruşturma açılmakta, müfettişler kapılarda sıraya girmekte, halkçı belediyeliği karalamak için bizzat iktidar ve ortakları tarafından linç kampanyaları yürütülmektedir. Mesele, bu taşınmazın yeşil alan olmaktan çıkarılması değildir sadece; mesele, CHP'li belediyelere karşı yürütülen sistematik itibarsızlaştırma operasyonlarının hukuku siyasallaştırarak sürdürüldüğünü tüm açıklığıyla ortaya koymaktadır. Bizler bu düzeni tanıyoruz; belediyelerimizi çalışamaz hâle getirmek için yapılan

baskıları, halkın iradesini gasbetmeye dönük müdahaleleri çok iyi biliyoruz. Bu, bir çifte standart değil, düpedüz siyasi kıyımdır. Kamu kaynağını yağmalayanlar, kamunun malını yandaşlarına tahsis edenler, ihalelere fesat karıştıranlar er ya da geç hukuk önünde hesap verecektir. Yeşil alan olarak kalması gereken her karış toprak bu halkın hakkıdır. Bu hakkın takipçisi olmaya devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi milletvekillerimizin birer dakikalık söz taleplerini yerine getirmeye çalışacağım.

İlk söz, Sayın Mustafa Hakan Özer.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Yerel Kalkınma Hamlesi Teşvik Programı'na ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanımızın liderliğinde sürdürülebilir ve rekabetçi üretimi esas alan kalkınma modelimizle Türkiye'yi dünyanın sayılı üretim ve teknoloji üslerinden biri hâline getiriyoruz. Türkiye Yüzyılı hedeflerimiz doğrultusunda kalkınmayı tüm ülkemize yaymak için kararlılıkla ilerliyoruz. 2012'den bu yana uyguladığımız teşvik sistemiyle 98 binden fazla yatırım desteklendi, yaklaşık 14 trilyon liralık yatırım ve 3 milyon istihdamın önü açıldı. Yerel Kalkınma Hamlesi Teşvik Programı'yla her il için belirlenen 4 yatırım konusu üzerinden atıl kaynakların değerlendirilmesi ve bölgesel etkinliklerinin artırılması hedeflenmekte. Program Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğümüz koordinasyonunda yürütülecek. Şartları haiz olan herkesi bu yeni teşvik sisteminden yararlanmaya ve Türkiye'yi daha da ileriye taşımaya davet ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Barış Bektaş...

2.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Beyşehir Gölü'ne ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Beyşehir Gölü Türkiye'nin en büyük tatlı su gölüdür ve Konya'nın en önemli doğal güzelliklerinden biridir ancak göl hızla küçülüyor, su seviyesi her yıl dramatik şekilde düşüyor. AKP iktidarı ise yıllardır havza yönetimini ihmal etmiştir. Oysa bilim insanları diyor ki: "Gölün yaşaması için öncelikle su bütçesi analizleri yapılmalı, gölü besleyen akarsu ve yer altı suyu girişleri korunmalı, buharlaşma kayıpları azaltılmalı, sığ alanların yönetimleri planlanmalı, batimetrik haritalama ve sediment analizleriyle gölün derinliği korunmalı, erozyon kontrolü mutlaka sağlanmalıdır. Ayrıca, gölde su kalitesi izleme sistemleri kurulmalı, kirleticiler anlık olarak takip edilmelidir."

Hükümete sesleniyorum: Artık bilim temelli bir eylem planı açıklayın, Beyşehir Gölü'nü kaderine terk etmeyin.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Nurten Yontar...

3.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, iktidarın beyin göçüne karşı geliştirdiği projeye ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, AKP iktidarının beyin göçüne karşı geliştirdiği sözde önleyici tedbirlerden biri olarak lanse edilen yeni program, TÜBİTAK eliyle yürütülen ve üç yıl boyunca yalnızca 100 araştırmacıya mali destek sunmayı vadeden, dar kapsamlı bir projedir.

Yıllardır üniversitelerde liyakati sistematik biçimde aşındırıp, ifade özgürlüğünü cezalandırıp bilimsel üretimi siyasi sadakate feda ettiniz. Nitelikli akademisyenleri birkaç burs, fon ve para vaadiyle geri döndürmeyi umut etmek bilim insanlarının entelektüel ve etik derinliğine hakarettir. Üniversitelerde bilimsel özerklik yeniden tesis edilmeden, akademik liyakat esas alınmadan, genç araştırmacılara nefes alacak alanlar açılmadan hiçbir teşvik programı sürdürülebilir ve inandırıcı olamaz. Gerçek dönüşüm fonlarla değil, parayla pulla değil özgürlüklerle, liyakatle başlar.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Güzelmansur...

4.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'ın su sorununa ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İktidar yıllardır “Hatay’a göller yaptık, barajlar yaptık.” diyor ama gelin görün ki durum tam tersi. Bugün Hataylı susuz, musluklardan su akmıyor, tarlalar kuruyor. Madem göller yapıldı, neden Reyhanlı’ya hâlâ tanklerle su taşınıyor? Madem baraj yapıldı, neden Amik Ovası’nda çiftçi ürününü sulayamıyor? Hani o içme suyu tesisleri? Samandağ’da günlerdir su yok, nerede o övülen yatırımlar? Millete tabela değil su lazım, reklam değil hizmet lazım; göstermelik açılışlarla değil toprağı ve insanı doyuracak projelerle gelin. Hatay yanıyor, toprak çatlıyor, susuzluk büyüyor, kuraklık alarm veriyor.

Buradan iktidara açık çağrımdır: Hatay’ın su krizi için acil eylem planı açıklayın; sadece söz değil artık icraat görelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın İskender Bayhan...

5.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, işçiler için taleplerine ilişkin açıklaması

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Teşekkürler Başkan.

Mersin ve Ceyhan’da Toros Tarım işçilerinin grevi 2’nci ayını dolduruyor. Kocaeli’de GÜBRETAS işçilerinin grevi ise 16’ncı gününde. Yüz binlerce kamu işçisi de grev seslerini yükseltiyorlar. Ekmek ve onurları için direnen bütün işçi kardeşlerimizi Meclis Genel Kurul Salonu’ndan bir kez daha selamlıyoruz.

Sermayeyi sömürücülere ihya ettiğiniz orta vadeli programı memleketin başına bela ettiniz. Yüzde 15 ile 30 arası zam oranlarıyla milyonlarca işçiyi açlığa, yoksulluğa mahkûm ettiniz ama biliniz ki bu ucuz ve yoğun emek sömürsüne karşı mücadeleyi hep birlikte büyütüyoruz.

Taleplerimiz açık ve net: Yerli ve yabancı tekellerin kâr oranlarını yüzde 15 ile 30 arasında sınırlandırın, yoksulluk sınırının altındaki ücretlerden vergiyi kaldırın, lüks tüketimi vergilendirin, servet vergisi alın, vergide adaleti sağlayın. Unutmayın, kısa çöp uzun çöpten hakkını alacak; genel eylemle, genel direnişle ve genel grevle bunu yapacak.

BAŞKAN - Sayın Serkan Sarı...

6.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Cumhurbaşkanlığı Recep Tayyip Erdoğan'ın ekonominin büyümesiyle ilgili ifadesine ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Borç batağındaki vatandaşlarımızı görmezden gelen AKP Genel Başkanı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Türkiye ekonomisinin 2025 yılının ilk çeyreğinde yüzde 2 büyüdüğünü ve bunun geçtiğimiz 19 çeyrek boyunca da devam ettiğini ifade ediyor. Büyümeden pay alamayan emeklimiz, işçimiz, çiftçimiz, esnafımız ne yazık ki Cumhurbaşkanı gibi düşünmüyor. Vatandaşımız borç batağında, gırtlığına kadar borca gömülmüş durumda. Şu anda vatandaşların finans kuruluşlarına kredi ve kredi kartı borcu 4 trilyon 826 milyar liraya ulaşmış durumda. Bu acı tablo karşısında şu anda 4 milyon 96 bin kişi banka ve varlık şirketlerinin icra takibiyle karşı karşıya. Bu acı tabloyu görmeyen iktidar “Büyüdük, büyüdük.” diye masallar anlatıyor. Ne yazık ki 2025 yılının ilk altı ayında icra dosyası 5,4 milyon artmış, geçen yıla göre de yüzde 20 artarak vatandaşlarımız daha fazla borç batağına batırılmıştır. Bu büyümeden vatandaşlarımız payını istiyor; yandaş değil vatandaşa pay ayrılmasını bekliyor.

BAŞKAN - Sayın Murat Çan...

7.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un Havza ilçesinin çağrısına ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Termal zenginlikleriyle dünyaya meydan okuyan bir coğrafyada yaşıyoruz ancak bu hazineyi toplumsal ve ekonomik değere dönüştürmenin temel şartı bu konuda güçlü bir irade ortaya koymaktır.

Seçim bölgem Samsun’un Havza ilçesinden yükselen bir çağrı var: “26 Mayıs, ulusal kaplıca günü ilan edilsin.” Ulu Önder’imiz Atatürk’ün Samsun’un ardından Havza’ya geldiği 25 Mayıs 1919’un bir gün sonrası olan bu tarihin, şifa bulduğu Havza açısından tarihî ve simgesel anlamları vardır. Günümüz gerçekleri göz önünde bulundurulduğunda kaplıcalar sadece sıcak su değil bölgesel kalkınmadır, sağlıktır, turizmdir, istihdamdır. Bu çağrının karşılık bulması son derece önemlidir. Lafla değil icraatla

sağlığa, turizme, kalkınmaya, aslında Havza'ya sahip çıkılmalıdır. Havza ilçemizden yükselen bu sese kulak verin, 26 Mayısı ulusal kaplıca günü ilan edelim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Tahsin Ocaklı...

8.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkan, 18 Temmuzdayız, Ankara'da sıcaklık 30 dereceye yakın, Dikmen Kapısı'nın önünde açlık grevinin 3'üncü gününde olan insanların sesi var; AKP iktidarının kulağını tıkadığı, duymadığı ses var.

Sayın Başkan, gayrisafi millî hasıla içinde yüzde 1'lik payı olan madencilik faaliyetleriyle ilgili bu teklif eğer geçerse insanlar suyunu, toprağını, tarımını, hayvancılığını kaybedecek. Yaşam alanlarını savunmak için burada bulunan insanlara kulağını tıkayan AKP iktidarı, 3-5 tane maden şirketinin çıkarları için eğer bu yasaya "evet" derse bunun altından kalkamazlar. Bu yasaya "evet" denilirse biz bugün buradan geçmemesi için elimizden geleni yapacağız. Lanet olsun, lanet olsun!

BAŞKAN - Sayın Ali Karaoba...

9.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ın yarım kalan projelerin şehri olduğuna ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Uşak, ne yazık ki kısır siyasete mahkûm olan vekiller yüzünden yarım kalan projelerin şehri olma yolunda devam ediyor. Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren Projesi bunlardan bir tanesi; 2007-2013 Kalkınma Planı'yla başlıyor, 2014'te dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan AKP kurmaylarıyla 2017'yi işaret ediyor, 2022'de yine bir seçim öncesi Erdoğan "2025'te seferler başlıyor." diyor, 2023'te Adil Karaismailoğlu "2024'te seferler başlıyor." diyor. Uşak halkı hangi yılda yüksek hızlı trene binip Ankara'dan İzmir'e gidecek?

Projeyi bitiremediğiniz gibi Uşak'ın suyunu ve doğasına da zarar veriyorsunuz. Eşme Takmak Barajı'ndan günlerdir yüksek hızlı tren hattı için su çekildiğiyle ilgili şikâyetler geliyor. Köylü bahçe yapamazken, çiftçi su bulamazken bu barajdan neden su çekiliyor? Barajdaki su bittiğinde ne olacak? Bakanlıktan bir an önce yanıt bekliyoruz.

Uşak hakkını alacak! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bekir Başevirgen...

10.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ülkemiz yeni bir yağma ve sömürü düzenlemesinin eşiğindedir. "Süper izinli torba yasa" olarak anılan bu yasa teklifi, yalnızca bir torba yasa değil halk iradesine, doğanın haklarına ve emekçilerin yaşam alanlarına yönelik topyekûn bir saldırıdır. Bu yasa ne anayasal güvencelere ne de demokratik hukuk düzenine sığmamaktadır. Açıkça, yerli ve yabancı sermaye gruplarının sınırsız kâr hırsı için halkın toprağını, suyunu, havasını, geçimini ve geleceğini yok etmeyi hedeflemektedir. Bu teklif; maden, enerji ve inşaat tekellerine sınırsız ayrıcalık tanımakta, halkın müştereklerini özel sermayenin çıkarına tahsis etmektedir. Köylü üretimden koparılmakta, taşeron ya da güvencesiz işçiye dönüştürülmektedir.

İktidara sesleniyoruz: Halkın taleplerine kulak verin! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın İsmail Güneş...

11.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, İsrail'in Suriye'ye gerçekleştirdiği hava saldırılarına ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son günlerde İsrail tarafından Suriye topraklarına gerçekleştirilen hava saldırıları uluslararası hukukun ve temel insan haklarının açık bir ihlalidir. Bu saldırılar, masum sivillerin can güvenliğini tehdit etmekte ve bölgenin barış ve istikrarını zedelemektedir.

Türkiye Cumhuriyeti olarak AK PARTİ iktidarı döneminde, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde her zaman mazlumların yanında, haksızların karşısında durduk.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - İsrail'i AKP destekliyor Başkanım, İsrail'i AKP destekliyor!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Dış politikamız; barış, diyalog ve hukuk temelleri üzerine kuruludur. Bu ilkelere bağlı kalmayı sürdüreceğiz. Bu vesileyle, İsrail'i bölgedeki gerginliği artıran bu eylemlerden derhâl vazgeçmeye, uluslararası toplumu ise tutarlı, adil ve dengeli bir yaklaşım sergilemeye davet ediyoruz.

Türkiye'nin bölgede kalıcı barış ve huzurun tesisi için kararlı ve sorumlu bir aktör olmaya devam edeceğini bildiriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Mustafa Kaya...

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, İsmail Bey bu Mavi Marmara davasında İsrail Genelkurmay Başkanının yargılanmaması için oy kullandı; oy kullandı AKP.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Devam edelim efendim, devam edelim.

BAŞKAN - Sayın Tanal, sayın milletvekiline söz verdim, müsaade edin.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Mavi Marmara davasında niye oy kullandınız? Siz onu yargılanmaktan kurtardınız!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Nerede oy kullandık biz ya? Biz oy kullanmadık.

BAŞKAN - Sayın Tanal...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Efendim, bakın, böyle huzur bozucu yaklaşımlara izin vermeyelim.

BAŞKAN - Sayın Tanal, sayın milletvekiline söz verdim, bir sözünü tamamlasın, dinleyeceğim sizi.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ya, hatipten özür diliyorum ama İsrail'le Mavi Marmara davasında İsrail Devlet Başkanını kurtaran AKP'dir; bu İsmail Bey de oy kullandı!

BAŞKAN - Sayın Tanal, söz verdim ama lütfen...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, bu nereden biliyor benim oy kullandığımı? Yalan söylüyorsunuz!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yalanı siz söylüyorsunuz! Orada resmî tutanaklar var, AKP'nin oylarıyla geçti! Niye utanmıyorsunuz? İsrail Devlet Başkanını bu AKP kurtardı!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yalan söylüyorsunuz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, bunlara izin vermeyin lütfen. Ayıp ya!

BAŞKAN - Sayın Tanal, ama Sayın Mustafa Kaya'nın mikrofonu açık, söz verdim, müsaade edin lütfen.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ben hatipten özür diliyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, senin benden özür dilemen lazım ilk önce, bu ne saygısızlık ya! Bu ne saygısızlık Allah aşkına! Ne kadar saygısız bir adamsın!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sözleşmeyi geçirmediniz mi burada siz? Girin internete, AKP hangi oyu kullandı... Kanun teklifini siz getirdiniz. Bu kadar ikiyezlülük yeter ya!

Hatipten özür diliyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Şovmen! Şovmenlikten başka yaptığım bir şey yok ya!

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kaya.

12.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, Sivas'ın Çandır köyünde bir şirketin talebine ilişkin açıklaması

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sivas Koyulhisar Çandır köyü mevkinde Kar Mineral Madencilik tarafından işletilen kurşun, çinko, bakır madeni atık depolama tesisi kapasite artırım talebi yıllardır diken üzerinde yaşayan yöre halkında yeni bir tedirginlik doğurmuştur. 20 Mart 2025 tarihinde Bakanlık, firma ve yöre halkıyla yapılan halkın bilgilendirilmesi toplantısında doğal yaşamın tehlikeye düşeceği, bölgedeki hayvancılığı bitireceği, arı nesli ve buna bağlı olarak doğal hayatın etkileneceği, yöredeki akarsularda bulunan benekli alabalık neslinin tehlikeye sürükleneceği, sızıntılar nedeniyle yer altı sularının kirleneceği, yörede geçimin zora düşeceği, deprem fay hattı üzerinde bulunan bölgeyi derinden etkileyeceği, işletmeden çıkan atık suların Ordu Mesudiye Melet Irmağı'na karıştığı ve karışacağı dile getirilmiştir. Halkın bu haklı taleplerine kulak verilmeli ve mutlaka...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın Tanal, bu kadar popüler olmak hoş değil. Size dünden beri sosyal medyada haksızlık yapılıyor ama lütfen gerginliğinizi üzerinizden atın. Popülersiniz, sosyal medyada varsınız, bunu tolere edeceksiniz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ben özür dilerim Sayın Başkanım.

Şimdi, hatip burada, hepimiz buradaydık...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, lütfen gündeme devam edelim.

BAŞKAN - Ediyoruz, ediyoruz, merak etmeyin.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - ...Mavi Marmara davasıyla ilgili bu uluslararası sözleşmeyi AKP iktidarı buraya getirdi. O dönem İsrail Devlet Başkanı, Hava Kuvvetleri Komutanı yargılanıyordu İstanbul 7. Ağır Cezada; bunların oylarıyla İsrail Devlet Başkanı aklandı.

BAŞKAN - Sayın Tanal, maksat hasıl oldu.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN - Sayın Elvan Işık Gezmiş...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

13.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, fındık taban fiyatına ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Seçim bölgem Giresun ve Karadeniz'de fındık sezonunun başlamasına bir ay gibi kısa bir süre kaldı. Üreticinin gözü kulağı açıklanacak fındık fiyatında. Artan girdi maliyetleri karşısında fındık üreticisi yıllardır mağdur. Fındık satış fiyatı 10 TL iken alan bazlı destek 170 TL'ydi yani 17 kilo fındık parasıydı; bugünse temel zirai destek 1,5-2 kilo fındığa denk geliyor.

Nisan ayında yaşanan don felaketi sonrası zarar gören fındık üreticisine yapılacak destek acilen açıklanmalı ve üreticiye ödeme yapılmalıdır. Fındık taban fiyatı, üretici bakhçeye girmeden üreticinin ve ziraat odalarının fikri alınarak açıklanmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Uğur Bayraktutan...

14.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Devlet Memurlarının Yarı Zamanlı Çalışma Hakkının Kullanımına İlişkin Yönetmelik'e ilişkin açıklaması

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

17 Temmuz 2025 tarihinde duyurulan ve 18 Temmuzda Resmi Gazete'de yayınlanan Devlet Memurlarının Yarı Zamanlı Çalışma Hakkının Kullanımına İlişkin Yönetmelik kamu çalışanlarına çocukları ilkokula başlayana kadar yarı zamanlı çalışma hakkı getirmiş, kamuoyuna aile dostu bir reform ve müjde olarak sunulmuştur. Oysa uygulamanın içeriğine bakıldığında bunun sosyal devlet anlayışından uzak olduğu görülmektedir. Gerçek bir sosyal devlet; çocuğu olan aileye destek sunar, gelir kaybını telafi eder. Bu düzenleme ise memurları yarı maaşla geçinmeye mecbur bırakmaktadır. Özellikle düşük maaşlı memurlar yarı maaş ödemesiyle yüksek enflasyon karşısında daha da zorlanacaktır. Kamu emekçilerinin yıllardır talep ettiği esnek çalışma hakkı iktidar tarafından kısmi maaş ödemesi üzerinden şekillendirilmiş, memurlara hak gibi sunulan bu sistemle haftada kırk saat yerine yirmi saat çalışacak memura buna orantılı tüm ek ödemeler, sosyal güvenlik primleri ve emeklilik hakları da bu eksik ücretler üzerinden hesaplanacaktır. İlgili konuda ortaya çıkacak mağduriyetlerin giderilmesi adına maaş kesintisi yapılmadan, tam maaş üzerinden tüm kamu ve özel sektör çalışanlarını kapsayacak şekilde bir düzenleme yapılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Süleyman Bülbül...

15.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbul'un, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - AKP, Meclise gece yarısı önerge vererek zeytinlikleri bir kez daha şirketlere peşkeş çekmeye çalışıyor. "Zeytin ağaçları sökülecek, taşınamayacak olanların yerine 2 katı dikilecek." diyor. Nerede? Hazine ve KİT arazilerinde. Kim dikecek? Şirketler dikecek. Kim denetleyecek? Köylü ne olacak? O, bu topraklarda kiracı olacak yirmi yıllığına, eğer çok iyi bakarsa belki on yıl daha uzatabilecek. Yani köylünün elinden sadece ağacı değil geçmişi, hafızası, toprağı, geçimi, geleceğı alınıyor.

Siz, kişiye ve şirkete özel ormanları, zeytinlikleri, meraları talan için yasa yapıyorsunuz. Bu düzenleme Anayasa'ya, mülkiyet hakkına, çevre hakkına aykırıdır. Şirketlere rant yaratıp köylünün, çiftçinin toprağını, zeytinini, emeğini ve geleceğini yok etmenizi kabul etmiyoruz. Talan yasasını geri çekin. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Melih Meriç...

16.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'in Büyükşehirakuyu köyünün problemlerine ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Gazi şehrimizin Yavuzeli ilçesinde köylümüz susuzluktan âdeta kırılıyor. Büyükşehirakuyu köyümüzde ağır bir su sıkıntısı yaşıyor, bazen bir hafta hiç su akmadığı oluyor; vatandaş perişan. Daha önce kuyu açarak mağduriyetlerini gidermeye çalışmışlar ancak kuyudaki sular çekildiği için şimdi hiçbir alternatifleri kalmadı. Gaziantep'te yazın hava sıcaklığının oranı ortalama 40 derece. Bu sıcaklıkta köylüyü susuz bırakmak ne vicdana ne insanlığa sığar.

Aynı köyümüzün söz verilmesine rağmen bir yıldır çözülemeyen ulaşım problemi var. Büyükşehirakuyu-Savcılı yolu hâlâ yapılmadı. Şehir merkezine 19 kilometre uzaklıktaki yani şehrin çok yakınındaki bir yerleşim yerinde su ve ulaşımın böyle problemlili olması asla kabul edilemez.

Yetkililere çağrıda bulunuyorum: Köylünün toprağını aldınız, köylüyü yolsuz bıraktınız, köylüyü susuz bıraktınız, hâlâ bu köylüden ne istiyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Mustafa Adıgüzel...

17.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, fındık sektörünün yüzde 60'ını ele geçirmiş olan firmaya ilişkin açıklaması

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Türkiye her alanda yabancı kartellerin işgali altındadır, fındığı da İtalyan Ferrero'ya teslim etmiştir. 2014'te AKP'nin başımıza bela ettiği firma; tarladan gümrüğe, ihracattan ithalata tüm sektörün yüzde 60'ını ele geçirmiştir. Dedik ki: Bu bir anayasal suçtur. Bu uğurda önergeler verdik. Sadece benim konuşmacı olduğum 4 adet araştırma önergesi AKP vekillerinin alkışlarıyla reddedildi. Parti olarak Ordu'dan Giresun'a yürüdük, ben kişisel olarak dağlardan denize 100 kilometre yürüdüm ama dinletemedik ve nihayet Ankara 15. İdare Mahkemesi bizi haklı buldu. Ferrero'ya ciroyunun yüzde 10'u -ki bu 2,5 milyar dolar ediyor- para cezası verilmesine ve Ferrero'nun 2014'ten önceki pozisyonuna, Türkiye dışına gümrüğe gitmesine karar verdi. Şimdi yapılması gereken, Rekabet Kurulunun mahkemenin kararı doğrultusunda karar alarak bu işi artık tamamen sonlandırmasıdır.

Erdoğan, sakın bir daha Ferrero'ya yancılık yapıp ona destek olmaya kalkma! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aşkın Genç...

18.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Ulusal Süt Konseyinin açıkladığı çiğ süt tavsiye fiyatına ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ulusal Süt Konseyi, 1 Ağustos'tan itibaren çiğ süt tavsiye fiyatını litre başına 18 lira 35 kuruş olarak açıkladı. Seçim bölgem Kayseri'den üreticilerimiz arıyor. Bu rakam, 20 lirayı aşan üretim maliyetlerinin hâlâ çok altında. Üretici zarar ediyor, hayvanlar kesime gidiyor, süt üretimi azalıyor, üretici kazanamıyor, tüketici pahalıya alıyor, arada zincirler ise büyümeye devam ediyor.

Süt fiyatları maliyete endeksli ve aylık güncellenebilir hâle getirilmeli, aksi takdirde hem hayvancılık çöker hem de gıda güvenliği tehlikeye girer. Üstelik şimdi bir de şap hastalığı alarmı var. 81 ilde hayvan pazarları kapatıldı, SAT1 serotipi yayılıyor. Üretici zaten zor durumdayken bir de hastalıkla baş etmeye çalışıyor. Çiftçimizin, üreticimizin yükünü görmezden gelen bu anlayış değişmedikçe ne soframız güvence altında olur ne de geleceğimiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Reşat Karagöz...

19.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'ya seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'ya Amasya Ovası'nın bir evladı olarak sesleniyorum: Amasya Ovası yanıyor Sayın Bakan ama bu söndüremediğiniz orman yangınlarından değil, bu bir geçim yangını. Soğan, patates, mısır üreticisi can çekiyor. Soğanın maliyeti en az 5 lira, satış fiyatı 4 lira. Her sevgiyat çiftçiye 100 bin lira zarar yazıyor. Üç harfli zincir marketler üreticinin alın terini yok pahasına alıyor, 3 katına satıyor. Sizin kooperatif marketleriniz bile bu sömürüye ortak olmuş durumda. Tüm bunlar olurken siz neredesiniz Sayın Bakan? Neden hâlâ taban fiyat uygulamasına, çiftçi desteklemesine geçmiyorsunuz? Neden piyasayı manipüle eden zincir marketlere müdahale etmiyorsunuz? Neden üreticinin yok oluşunu seyrediyorsunuz? Unutmayın, Bakanlık izleme yeri değil, müdahale makamıdır. Derhâl tarladaki bu yangını söndürün, çiftçiye kaderine terk etmeyin.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Nermin Yıldırım Kara...

20.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Ekrem İmamoğlu'nun ve diğer belediye başkanlarının serbest bırakılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ederim Başkanım.

Yüz yıllık partimiz, miadını çoktan doldurmuş ve milletin gözünden düşmüş olan AKP iktidarı tarafından aklınca cezalandırılmaya çalışılıyor. Son olarak Adana Büyükşehir Belediye Başkanımız Zeydan Karalar 3 dönem önceki Başkanlığı hakkındaki düzmece iddialarla ve itirafçı beyanıyla tutuklandı. Murat Çalık ise sağlık durumuna rağmen sistemli bir şekilde işkenceye maruz kalıyor, ölüme terk ediliyor. Zeydan Karalar Adana'yı borç batağından, Murat Çalık ise 6 Şubat depremleri sonrasında İskenderun'da ve Arsuz'da sayısız hayat kurtardı. Eğer iktidar yolsuzluk, arsızlık arıyorsa Hassa'nın eski Belediye Başkanının mevcut AKP Belediye Başkanıyla ilgili ortaya koyduğu iddialara baksın. Tek ve açık talebimiz, Cumhurbaşkanlığı adayımız Sayın Ekrem İmamoğlu'nun ve diğer Başkanlarımızın serbest bırakılmasıdır.

BAŞKAN - Sayın Perihan Koca...

21.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, cezaevlerine ve 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) - Her gün cezaevleriyle ilgili telefonlar, mesajlar alıyoruz. Covid mağdurlarının; hasta, yaşlı, engelli mahpusların yakınları sürekli olarak bizleri arıyorlar çünkü cezaevleri ölümeverlerine dönüşmüş durumda. Cezaevlerinde haksız yere ve kapasitenin çok üstünde tutuklu ve hükümlü bulunuyor, insanlık dışı koşullarda rehin tutuluyorlar. Cezaevlerinin toplam kapasitesi bugün 301 bin iken ne yazık ki 417 bini aşan mahpus cezaevlerinde kalıyor ama cezaevlerinde, sadece kapasite değil insanlık da aşıyor; hijyen yok, sağlık yok, adalet yok, eşitlik yok. Cezaevleri buram buram zulüm ve ölüm kokuyor, işkence kokuyor. "Cezaevinde kalamaz" sağlık raporlarına rağmen insanlar ölüme terk ediliyorlar. Sermayeye peşkeş yasası olan maden yasasını geri çekin ve ekime bırakmadan infaz düzenlemesini derhâl Meclise getirin.

BAŞKAN - Sayın Arslan Tatar...

22.- Şırnak Milletvekili Arslan Tatar'ın, Şırnak'a sağlam ve estetik yapılar inşa edeceklerine ilişkin açıklaması

ARSLAN TATAR (Şırnak) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Şırnak'ımızı modern, düzenli ve konforlu şehircilik standartlarına kavuşturuyoruz. TOKİ yatırımlarıyla 1.520 konut, 7 dükkanlı ticaret merkezi, 24 derslikli ilkokul, cami ve taziyeevi projelerimizin startını verdik. Bu projelerle birlikte altyapı ve çevre düzenlemeleri de yapılacak. Şırnak'ımıza sağlam, estetik ve güvenli yapılar inşa edeceğiz. Çevre ve şehircilik anlayışını değiştiren bu projelerimizin hemşerilerimize hayırlı olmasını temenni ediyor, daha huzurlu ve güvenli alanlar için çalışmalarımıza kararlılıkla devam edeceğimizi belirtmek istiyorum.

Hizmetlerimize öncülük eden Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı sunuyorum. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanımız Sayın Murat Kurum'a ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Ali Bozan...

23.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, süreç ve çözüm karışıklığına hizmet eden yaklaşımlara ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İstanbul'da Kürtçe müzik dinleyen aileye yapılan saldırı, Kırşehir ve Bolu Cezaevleri idarelerinin siyasi mahpuslara yönelik yaklaşımları ve bir savcının masasında beyaz Toros'la poz vermesi... Bu yaklaşımların tamamı süreç ve çözüm karışıklığına hizmet etmektedir. Bizler, tek derdi siyasetin rantını devşirmek olan kesimler tarafından girilen her provokatif eylemi boşa çıkaracağız, bundan sonra tek bir Kürt ve Türk gencinin canı yanmasın diye bu sürecin baltalanmasına izin vermeyeceğiz. İktidarı da devletin farklı kurumlarında görev alan ve süreç karıştı provokatif çaba içinde olan kişilere karşı tutum almaya, toplumsal barışa hizmet edecek bir dili kullanmaya çağırıyoruz. Mücadelemiz de gayemiz de 86 milyon yurttaşın özlemini duyduğu barıştır, çözümdür.

BAŞKAN - Sayın Seda Kâya Ösen...

24.- İzmir Milletvekili Seda Kâya Ösen'in, intiharlardaki artışa ilişkin açıklaması

SEDA KÂYA ÖSEN (İzmir) - Sayın Başkan, teşekkürler.

16 Temmuz tarihinde seçim bölgesi, memleketim İzmir'de tren ve metro raylarına atlamak suretiyle 2 vatandaşımız intihar etti. İzmir halkını derinden etkileyen bu intiharlar sorunun toplumsal bir kriz hâline döndüğünü gösteriyor. Türkiye'de 2024 yılında intihar oranı yüz binde 5,22. Bu ölümler içerisinde genç ve üniversite mezunu olanların oranı en yüksek paylardan birine sahip. Bu ülkenin gençleri ölüyor, geleceği ölüyor. Memleketin geldiği hâl ortada. Bu salondaki Hükümet vekilleri mutlu, dertsiz, tasasız olabilir ama halk öyle değil. Sırça köşklere çıkın, vatandaşa kulak verin.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ayten Kordu...

25.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Elâzığ Cezaevine ilişkin açıklaması

AYTEN KORDU (Tunceli) - Sayın Başkan, Elâzığ 2 no.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevindeki siyasi mahpus Ömer Cuma Salih'in 14 Temmuzda üst araması bahanesiyle ayaklarına sopayla vurulmuş, kolu çevrilerek tek kişilik hücrede saatlerce bekletilmiştir. Elâzığ Cezaevinde hak ihlalleri ve hukuk dışı uygulamalar normalleştirilmektedir. Koşullara yapılan gece baskınları, tehditler, görüşme taleplerinin reddi cezaevini bir işkence alanına dönüştürmüştür. Bu uygulamalar, sadece hukuka değil insan onuruna da aykırıdır.

Adalet Bakanlığını, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunu, cezaevi izleme kurullarını acilen göreve çağırıyor, Elâzığ Cezaevinde yaşanan hak ihlallerinin derhâl soruşturulmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Talat Dinçer...

26.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, AVM'lere ve zincir marketlere ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) - Hükümetin uyguladığı yanlış ekonomik programlar neticesinde esnaf, sanatkar işletmeleri ve orta ölçekli işletmeler bir bir kapanmaktadır. Her yıl ortalama 150 bin iş yeri kapısına kilit vurmaktadır. Kapanmanın en büyük nedenlerinden biri de AVM ve zincir

marketlerin vahşice yarattığı haksız rekabettir. Bunlar, ülkemizin her köşesine kurlsızca yayılmışlardır, şehirlerde işletmelerin en yoğun olduğu alanlara kurulmakta ve çevresinde bulunan işletmeleri iflasa sürüklemektedir. Bugün ülke genelinde 456 büyük AVM ve yaklaşık 60 bin zincir market bulunmaktadır. Bu ulusal ve uluslararası sermaye grupları, bin bir emekle kurulan yerli ve millî işletmelerimizi yutarak yok etmektedir.

Ticaret Bakanlığı binlerce ocağın sönmesini daha ne kadar seyredecek? Perakende yasasını neden gündeme getirmiyor? Anayasa'nın 173'üncü maddesine göre Ticaret Bakanlığının yerli ve millî işletmeleri koruması aslı görevidir. Ticaret Bakanlığını göreve davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Seyit Torun...

27.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

SEYİT TORUN (Ordu) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

AK PARTİ iktidarı, yirmi üç yıldır, memleketimizin her bir köşesine işgal edilecek düşman toprağı muamelesi etmektedir. İlim Ordu'da da il sınırlarının yaklaşık yüzde 74'ü maden sahası olarak ruhsatlandırılmıştır. Doğayı, zenginlikleri, dereleri, yaylaları rant haritası gibi önlerine koyup hangi şirkete hangi holdinge devredeceklerinin planını yapmaktadır, milletin derdi yokmuş gibi şirketlere rant yaratma peşine düşmektedir.

AK PARTİ'li milletvekillerimize sesleniyorum: Bildiğiniz adrese teslim yasa çıkarıyorsunuz. Yahu bu millet sizi Limak-İçtaş ortaklığına zeytin bahçelerini peşkeş çekin diye mi seçti? Bu millet sizi Bereket Enerjiye zeytinlikleri satın diye mi bu yüce Meclise gönderdi? Kimin vekilisiniz, halkın mı yoksa sermaye gruplarının mı? Rant bu kadar mı gözünüzü kör etti? Tarım bitmiş, köylü toprağını terk etmiş, gençler kente göçmüş, üretim yok, tarım ürünü ithalatı almış başını gitmiş ama siz hâlâ elinizde kalan son değerleri de yok etmeye çalışıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sabahat Erdoğan Sarıtaş...

28.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, MEB Proje Okulları Yönetmeliği'ne ilişkin açıklaması

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

12 Temmuzda Resmî Gazete'de de yayımlanan MEB Proje Okulları Yönetmeliği'yle yıllardır fiilen sürdürülen, eğitimi piyasalaştıran uygulamalara yasal kılıf bulunmuştur. Bu yönetmelik öğrenciler ve öğretmenler arasında ayrımcılığı kurumsallaştırmakta; özel sektör, vakıf ve sermaye odaklı kurumları eğitimin asli unsuru hâline getirmektedir. Eğitim hakkını sınavlara, performans kriterlerine, başarı dileklerine indirgemek, seçkin ve vasat okul ayrımlarıyla eşitsizliği derinleştirmek demektir. Öğretmenleri iş güvencesinden, sendikal haklardan ve liyakate dayalı atama sisteminden mahrum bırakan bu yaklaşım, kamusal eğitimi tasfiye etmeye yöneliktir. Eğitim, piyasa koşullarına terk edilmeyecek bir anayasal haktır. Dolayısıyla, kamusal, bilimsel ve ana dilde eğitim hakkı her birimizin temel hedefi olmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Cevdet Akay...

29.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, orman köylülerinin sorunlarına ve Karabük'ün orman yollarına ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Orman köylülerimizin sorunları bitmiyor, sorunları görmezden geliniyor. Yaklaşık bir ay önce damgalaması bitirilen emvallerin hâlâ bölme fiyatı belli olmadı. Geçimini sadece orman işinden sağlayan emekçilerimizin cebine bir yıldır kuruş girmedi. Orman Genel Müdürlüğüne soruyoruz: Fiyat belirlemesi için neyi bekliyorsunuz?

Ayrıca, Karabük ilimizdeki orman ve orman yollarına bağlı kazaların ardı arkası kesilmiyor. Bunun en önemli sebebi, orman yollarının sağlıklı olmaması, mevcut yolların da kullanılmaz hâle gelmesidir. Tüm orman yolları yenilenmeli, sağlıklı ve güvenli bir şekilde orman emekçilerimizin hizmetine sunulmalıdır.

Tarım ve Orman Bakanına sesleniyorum: Orman köylülerimizi artık görün, sorunlarına kulak verin, sorunlarını çözün. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Gülderen Varlı...

30.- *Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Suriye'de Alevi kadınlara yönelik saldırılara ilişkin açıklaması*

GÜLDEREN VARLI (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Yaşanan tüm savaşlarda ve Orta Doğu'da süren savaşlarda en büyük bedeli kadınlar ödüyor. Suriye'nin Lazkiye, Tartus, Hama ve Humus kentleri başta olmak üzere Alevi nüfusun yoğun yaşadığı bölgelerde kadınlara yönelik sistematik saldırılar artıyor. Çeteler tarafından gerçekleştirilen bu saldırılarda kadınlar kaçırılıyor, işkenceye uğruyor, cinsel şiddete maruz kalıyor ve infaz ediliyor. Bu, DAES'in Ezidi kadınlara yaptığı zulmün devamı niteliğindedir. Kaçırılan kadınların çoğunun akıbeti bilinmemektedir. Bu, sadece Alevi toplumuna değil insanlığa karşı işlenmiş bir suçtur. Bu vahşeti kınıyor ve kadınların yaşam hakkını savunuyoruz.

Bu anlamda, Barışa İhtiyacım Var Kadın İnisiyatifi öncülüğünde 19 Temmuzda 7 ilde düzenlenecek kadın eylemlerini selamlıyorum. Uluslararası kurumları bu kadın kırımına karşısında harekete geçmeye çağırıyoruz. Alevi kadınlar yalnız değildir.

BAŞKAN - Sayın Süleyman Karaman...

31.- *Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması*

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, günlerdir Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda gece yarlarına kadar 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni görüşüyoruz. Bu kanun teklifinin en önemli hedefi, 2022 yılında ilan edilen Ulusal Enerji Planı'nda belirtilen yüzde 45 olan yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilen elektrik üretimi oranını 2035 yılında yüzde 65 seviyesine çıkarmaktır. Ancak bu hedefe mevcut mevzuatla ulaşmak oldukça zordur çünkü izin süreçleri kırk sekiz aya kadar uzamakta, maden üreticilerinin yatırımdan vazgeçmelerine yol açmaktadır; bu kanun teklifiyle birlikte izin süreleri yirmi dört aya altına düşecek. Muhalefetin tüm engellemelerine rağmen bu kanun teklifinin kabul edilip Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde hem maden sektörü gelişecek hem de yenilenebilir enerji oranı artacaktır.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Müzeyyen Şevkin...

32.- *Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Yedigöze İmamoğlu Sulama Projesi'ne ilişkin açıklaması*

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2009'da planlanan 2013'te faaliyete geçmesi öngörülen Yedigöze İmamoğlu Sulama Projesi yılan hikâyesine döndü, on altı yıl sonra yapımına başlanan su kanalının bitirilmesi 2028'e sarkmış durumda. Vaktinde tamamlanmadığı için Cumhurbaşkanlığı yatırım programında olan bu projede tam 24.900 katlık bir maliyet artışı yaşanmıştır, Çukurova'nın verimli toprakları sulanamadığı için meydana gelen kaybin ise hesabı yapılamıyor. Çiftçilerimiz sulama yapmak için kuyu suyuna yükleniyor ve her ay milyonlarca liralık elektrik faturası ve bir o kadar da mazot harcıyor; elektrik dağıtım firması beş gün sonra ödeme istiyor. Zaten don, dolu, giderler ve girdi maliyetleri altında ezilen Çukurova çiftçisi, bir de hâlen tamamlanmayan Yedigöze Projesi nedeniyle mağdur ediliyor. Tarım ve Orman Bakanlığını göreve davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Cemal Enginyurt...

33.- *İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, fındık taban fiyatına ilişkin açıklaması*

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Sayın Başkanım, yirmi gün sonra Ordu, Giresun ve Türkiye'nin birçok yerinde fındık hasadı başlayacak. Amele ücretleri geçen sene 1.100 liraydı, bu sene muhtemelen 2.000 liranın altında olmayacak. Akaryakıtta sürekli zam, gıdaya zam; fındık üreticileri fiyat açıklanmasını bekliyor ama iktidardan, daha doğrusu Cumhurbaşkanımızdan ses çıkmıyor. Cumhurbaşkanını konuşmaya gelince Ordu, Giresun'dan aldığı oylarla övünüyor, AKP vekilleri "Biz fındığa zam vermesek de bize oy veriyorlar." diyor ama Ordulu, Giresunlu açıklanacak fiyatı bekliyor.

Cumhurbaşkanına sesleniyorum: Ordu, Giresun halkı senden fiyat bekliyor; uyuma, fiyatı açıkla. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ayhan Barut...

34.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, tarım ürünleri ithalatına ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, AKP iktidarı, bir zamanlar tarımda kendi kendine yeten Türkiye'yi geride bıraktı. Buğdaydan pamuğa, ayçiçeğinden mısıra ürettiğimiz, daha fazlasını üretebileceğimiz her şeyi ithal ediyorlar; yerli üretimi ve üreticiyi desteklemek yerine ülkemiz kaynaklarını yok ediyorlar. Çiftçinin hakkını vermeyenler yüzünden tarımda dış ticaret açığımız 50 milyar doları buldu. Daha geçen gün gümrük vergisini sıfırlayarak 500 bin ton mısır ithalatına girişenler şimdi de yağlık ayçiçeği ithalatında gümrük vergisini yüzde 27'den sıfıra düşürdüler, 1 milyon ton ayçiçeği tohumu veya 400 bin ton ham yağ ithalatının önünü açtılar. Çiftçiye ürettirmeyip, tarımı desteklemeyerek kaynaklarımızı heba edenlerin devri bitecek. Halkın iktidarında üretenlerin ve tüketenlerin yüzü gülecek.

BAŞKAN - Sayın Osman Sağlam... Yok.

Sayın Mehmet Zeki İrmez...

35.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Son Kaynak Tedarik Tarifesi'ne ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye'de elektrik faturaları yurttaşın cebini boşaltmaya ve canını yakmaya devam ediyor. Yaz aylarıyla birlikte sıcaklıkları mevsim normallerinin üzerinde seyreden bölgeler için bu durum daha da içler acısı bir hâl alıyor. Özellikle EPDK'nin 7 Kasım 2024 tarihinde aldığı yeni bir karar üzerine "Son Kaynak Tedarik Tarifesi" adı altında yıllık elektrik tüketimi 5 bin kilovatsaati geçen mesken abonelerinde ödenen fatura tutarı doğrudan 2 katına çıkıyor. Bu duruma ilişkin yurttaştan birçok şikâyet alıyoruz. Kimin elektriği ne nedenle tükettiğini hesaba katmayan bu düzenleme, hane halkına haksızlık dışında bir şey vadetmiyor; aynı durum esnaf için de geçerli maalesef. Acilen yeni bir düzenleme yapılması ve bu hukuksuz durumun sonlanması gerekiyor.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Deniz Demir...

36.- Ankara Milletvekili Deniz Demir'in, Türk Böbrek Vakfına gelen mesajlara ilişkin açıklaması

DENİZ DEMİR (Ankara) - Sayın Başkan, Türk Böbrek Vakfına Google Maps üzerinden yapılan yorumlarda ve Vakfa ait hesaplara gelen mesajlarda çok sayıda kişinin böbreğini satmak istediği görülüyor. Böbreğini satmak isteyenler gerekçe olarak yaşadığı ekonomik sorunları gösteriyor. İktidar tüm mesaisini Cumhuriyet Halk Partili belediyeleri yıpratmak için harcarken vatandaş sefalet altında eziliyor. Öyle ki insanlar geçinmek için böbreğini satmayı düşünecek noktaya geldi. Türk Böbrek Vakfı Başkanı Timur Erk'de konunun ciddiyetle takip edilmesi için uyarılarda bulundu. Bugün karşılaştığımız tablodan utanmalıyız. Vatandaşlarımız adil, müreffeh ve onurlu bir yaşamı hak ediyor. İktidarın ve devlet yöneticilerinin en önemli gündemi halkın yaşadığı açlık ve sefalet olmalı. Milletimiz bundan daha iyisini hak ediyor, bu ülke daha iyi bir yönetimi hak ediyor.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Mühip Kanko...

37.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, Türk lirasının değerine ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Suriye poundu son bir yılda Türk lirası karşısında yüzde 22 değer kazandı. On dört yıldır savaşla boğuşan, şehirleri yıkılmış, ekonomisi çökmüş Suriye'nin para birimi bile artık bizim Türk liramız karşısında değer kazanıyor.

Şimdi, buradan, AKP iktidarına ve saraydaki ekonomik akla sormak istiyorum: Bu nasıl bir yönetim, bu nasıl bir maliye politikası? Türkiye Cumhuriyeti'nin itibarı sizin elinizde pul oldu. Türk lirası sizin keyfi kararlarınızla, liyakatsiz atamalarınızla, yandaşlara dağıttığınız ihalelerle, örtülü ödeneklerle, şatafatlı saray harcamalarınızla itibarsızlaştı, eridi, yok oldu. Artık savaşta olan komşu ülkelerin para birimleri bile bizim paramızdan daha güvenli görülüyor; bu, sizin eserinizdir. Şunu açıkça söylüyorum: Türk lirasının değerini korumayan bu iktidar milletin de onurunu koruyamaz.

BAŞKAN - Mehmet Aşila...

38.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşila'nın, kamu işçilerinin taleplerine ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Depremlerde, sellerde, yangınlarda, kara yollarında, savunma sanayisinde, enerjide, tarım ve ormanda çalışan yaklaşık 625 bin kamu işçimiz var. Her alanda canıyla

başıyla çalışan kamu işçilerinin çerçeve protokolü henüz Hükûmet tarafından imzalanmış değil. İşçi temsilcilerini, hâkim durumdaki sendikayı ve ilgili bakanlıkları, 625 bin kamu işçisinin çerçeve protokol imza beklentisine hızla cevap vermeye davet ediyoruz. Kamu işçilerinin talepleri açıktır ve nettir; kamu çerçeve protokolü imzalanmalıdır, ücretlerden alınan vergilerde adalet sağlanmalıdır, eşit işe eşit ücret için eşel mobil sistemine geçilmelidir, maaşlarda gerçek enflasyon ve refah payı oranında artış sağlanmalıdır. Yoksulluk sınırının altında maaşlarla yaşamak zorunda bırakılan kamu işçilerinin mağduriyetlerinin ortadan kaldırılmasında ve hak arayışlarında yanlarında olduğumuzu, olacağımızı buradan ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sururi Çorabatır...

39.- Antalya Milletvekili Sururi Çorabatır'ın, infaz ve koruma memurları ile polislerin haklarına ilişkin açıklaması

SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Teşekkür ederim Başkanım.

Tehlikeli ve stresli bir ortamda görev yapan infaz ve koruma memurları fiilen güvenlik görevlisi gibi çalışsalar da mevcut statüleri genel idare hizmetleri sınıfında yer almaktadır. Bu durum, hak ettikleri ek tazminatlar ve sosyal haklardan mahrum kalmalarına neden olmaktadır. İletişim kısıtlılığı ve kapalı alan tazminatı, yıpranma payı ve fiilî hizmet zammı gibi haklardan yararlanamamaktadırlar, bu da emeklilik koşullarını olumsuz etkilemektedir. Bu hakların bir an önce verilmesi gerekmektedir.

Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak polisimizin de haklı taleplerini duyuyor ve anlıyoruz. Taban maaşları polislerin yeniden yapılandırılmalıdır, polislerimize derhâl fazla mesai ücreti ödenmeye başlanmalıdır, gece görevleri sekiz saati aşmamalıdır, her ile yüksek kapasiteli personel lojmanları yapılmalıdır. Polise mutlaka sendika hakkı verilmelidir. Sivil personelin özlük hakları düzenlenmelidir. İkinci şark kaldırılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın İlhami Özcan Aygun...

40.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ve Ulusal Süt Konseyinin açıkladığı çiğ süt tavsiye fiyatına ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gazi Meclisimizin Dikmen Kapısı'nda köylülerimiz eylemde, üç günden beri açlık grevinde. Seslerini lütfen duyun, Maden Yasası'yla ilgili teklifi geri çekin. Topraklarımıza ve topraklarımızın üzerinde çiftçilik yapan üreticilerimize sahip çıkalım ama Maden Yasası'yla ilgili teklifle zeytinlikleri, meraları kömürlüklere çevireceksiniz.

Bakın, gıda fiyatlarında şampiyonuz; tüketici süt içemez, üretici üretemez hâle geldi. Ulusal Süt Konseyinin litre başına 18,35 kuruşluk belirlediği çiğ süt fiyatı kabul edilemez. 1 Ocak 2025'te açıklanan 17 lira 15 kuruşluk çiğ süt fiyatı 1 Ağustostan geçerli olmak üzere 18 lira 35 kuruşa çıkarıldı; yüzde 7'lik bir zam. Bu fiyat üreticinin süt hayvanlarını kesimine yol açar, ortada ne et kalır ne süt kalır. Süt üreticisine destek verin, bu fiyatı en az 25 lira yapın. Üreticinin alın terini, tüketicinin süte olan ihtiyacını dikkate alın. Üreticinin gözyaşıyla abat olunmaz, lütfen kendinize gelin.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, birer dakikalık söz taleplerini şimdilik sonlandırıyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Güneş, sisteme girmişsiniz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Evet, Sayın Başkanım, bir düzeltme yapmak istiyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

41.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Şanlıurfa Milletvekilimiz Sayın Mahmut Tanal benim ismimi zikrederek 20 Ağustos 2016 tarihli 6743 sayılı Kanun'da iddia bir şekilde benim "evet" oyu kullandığımı ifade ederek toplumu yanlış bilgilendirmiştir. Çünkü ben o dönemde milletvekili değilim, milletvekili olmayan bir kişi nasıl oy kullanabilir? Sayın Tanal'ı yanlış bilgi verdiği için hem şahsımdan hem de milletimizden özür dilemeye davet ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, bana sataşmada bulundu, söz alabilir miyim?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Benim için, benim için. Sataşma falan yok.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sataşma yok Sayın Başkan.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sataşma var Sayın Başkan.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Sataşma yok efendim, sataşma nerede var efendim! Sataşma falan yok. Her konuda sataşma... Canım, olmaz böyle!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Şunu söyledi Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi, bu şekilde davranırsanız sonuç alamayız. Bir müsaade edin, ben düşüncemi söyleyeyim ama bir anda, birden fazla milletvekili devreye girince yani iş olmaz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Devreler atıyor, olmuyor.

BAŞKAN - Lütfen, bir saniye.

Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, sayın hatip söz alarak Türkiye Cumhuriyeti devleti ile İsrail Devleti arasında Mavi Marmara davasında yargılanan İsrail Devlet Başkanı, İsrail Başbakanı...

BAŞKAN - Ama "O dönemde ben milletvekili değilim." dedi.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - AK PARTİ Grubu oy kullandı, bunu kanunlaştırdı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - İsmimi zikretti efendim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hayır, kendisiyle ilgili, bakın, kendisiyle ilgili suçlamada bulundu, ona cevap verdi.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, bir kanun, bir milletvekiliyle geçmez ki. Sayın Başkanım, bir milletvekilinin oyuyla kanunlaşmaz, AK PARTİ Grubu kanunlaştırdı. Bununla ilgili bana sataşmada bulundu, ben söz istiyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ama Başkanım, benim ismimi zikretti hem de 3 kez söyledi.

BAŞKAN - Peki.

Sayın Tanal, isminizi zikrettiği için ve özür dilemeye davet ettiği için yerinizden bir dakika...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - "Özür dilesin." dedi, belki dileyecek.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Efendim yani...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yerinizden bir dakika özür dileyiniz. Yalan söylediği için "Özür dileyin." diyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben demem onu, karışmam öyle.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Benim oy kullandığımı iddia ettin, bunu ispatlaman lazım. Benim oy kullandığımı iddia ettin, şahsımın, evet.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Tanal, özür dile bitsin.

BAŞKAN - Lütfen yerinizden.

Sayın Güneş'e de yerinden söz verdim.

Buyurun.

42.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Uluslararası Ceza Mahkemesinde İsrail yargılanıyordu. Mavi Marmara davasıyla 10 şehidimiz vardı. O dönem Türkiye Cumhuriyeti devleti ile İsrail arasında sözleşme imzalandı. O sözleşmeyi imzalayan... Türkiye Büyük Millet Meclisindeki AK PARTİ'nin oylarıyla kesinleşti.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Efendim, benim şahsımla ilgili konuştun, şahsımla. Sen iddia ediyorsun, ne iddia ediyorsun?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ve o oylarla kesinleşince, AK PARTİ'nin oylarıyla kesinleşince İsrail Devlet Başkanı yargılanmaktan kurtuldu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Tutanaklara bakılsın, şahsımı söylüyorsun ama. Doğru söylemiyorsun, ondan sonra konuşup yan çiziyorsun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başbakanı yargılanmaktan kurtuldu, Genelkurmay Başkanı yargılanmaktan kurtuldu, kırmızı bültenle aranan Devlet Başkanı için kırmızı bülten geri çekildi. "AK PARTİ eşittir İsrail Devleti." diyorum ben açık ve net.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Buradan sesleniyorum, sataşmadan söz istesinler...

BAŞKAN - Sayın Tanal, tamam, teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - İsrail'i AK PARTİ destekliyor. Bunu lanetliyorum, kınıyorum AKP Grubunu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Tanal, siz konuşmanızın başında Sayın Güneş'e yönelik bu oylamaya katıldığınızı ifade ettiniz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - AKP Grubu... Tek kişiyle kanun olmaz ki. Başkanım, tek kişiyle kanun geçer mi?

BAŞKAN - Ama şimdi bir saniye...

AKP Grubu farklı. "Şahsına yönelik oy kullandınız." dediniz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - AK PARTİ Grubu efendim, AK PARTİ Grubu...

BAŞKAN - Sayın Güneş de diyor ki: "Ben, o dönemde milletvekili değildim."

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - O, ortak olmamış olabilir, anladım. O, o suça ortak olmamış olabilir ama AKP Grubu bu suçun asli failidir.

BAŞKAN - Tamam, lütfen... Yeterince anlaşıldı konu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Özür dile, özür dile!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - O, o suça ortak olmamış olabilir.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Özür dile, özür dile!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - E, o kullanmamış olabilir ama AKP bunun faili.

BAŞKAN - Ya, bu tartışmayı bitirelim artık Sayın Tanal, bitirelim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - "Kullanmamıştır." dedi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Özür dile! Bilmediğin konularda konuşma, özür dile!

BAŞKAN - Sayın Güneş, konu anlaşıldı.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Efendim, o kullanmamış olabilir, milletvekili değilse kullanmamıştır.

BAŞKAN - Sayın Tanal, lütfen, konu anlaşıldı.

Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Efendim ama AKP bu suçun faili.

BAŞKAN - Sayın Tanal, lütfen, konu anlaşıldı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Özür dilesin. Özür dile, bilmeden konuşma, özür dile!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Özür dilemek bir erdemdir, erdem.

BAŞKAN - Ya, bu tartışmayı bitirelim artık Sayın Tanal, bitirelim. Sayın Güneş...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Akbaşıoğlu...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Efendim, ben bunu söylediğim için disiplin verin bana, verin disiplini.

BAŞKAN - Sayın Tanal, lütfen... Sayın Akbaşıoğlu'na söz verdim lütfen...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Özür dilerim Sayın Başkanım. Yani benim bu tavrım size karşı değil, özür diliyorum. Yani gerçekleri hangi Meclis Başkanı olursa olsun bu Meclisin, toplumun öğrenme hakkı var.

BAŞKAN - Ben sizin hangi hâletiruhiye içerisinde olduğunuzu bugün anlıyorum ama lütfen siz de anlayış gösterin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Nasıl? Ben de merak ettim Başkanım şimdi.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Neymiş benim hâletiruhiyem, söyleyin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Biz de merak ettik, ona göre davranalım.

MEHMET AKALIN (Edirne) - Merak ettik.

BAŞKAN - Söylememi istiyorsanız söyleyeyim.

Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

43.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, biraz evvel çok açık ve seçik bir şekilde İsmail Bey'in bir kanunla ilgili oy kullandığından bahsedildi. O tarihte milletvekili olmadığımı ortaya koydu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Olsaydı ret mi edermiş?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ne güzel ya "Olsaydı ret mi ederdi?" Çok doğru.

CAVİT ARI (Antalya) - Ne kadar, neyi reddetmiş İsmail Bey de onu reddedecek.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bakın, yani çok önemli bir örnek aslında. Bir yalan üzerinden, bir uydurma üzerinden nasıl meselelerin çarpıtıldığının en güzel örneğini biraz önce yaşadık.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ee, grubunuz kabul etmedi mi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - "Sen bu kanunda 'evet' oyu kullandın." denilen kişi, o tarihte bu çatı altında milletvekili değil.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Siz, arkadaşları kullandınız, yol arkadaşları kullandınız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ondan sonra gündeme getirilen hususlarla ilgili de biliyorsunuz, bir atasözümüz var arkadaşlar: Zırva tevil götürmez, zırva tevil götürmez.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - O zaman niye cevap veriyorsun?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Dolayısıyla, bununla ilgili yalan üzerine bina edilmiş sözlerle muhatap olmanın bir anlamı yoktur. İşte, dezenformasyon budur, yalan siyaseti budur, uydurma siyaseti...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bakın, bir olay vuku buldu. Bu olayda milletvekilimiz, grubumuz bir konuyla ilgili suçlandı ve "Milletvekili olarak AK PARTİ Grubunda böyle bir oy kullandın." denildi. Değerli Milletvekilimiz "Ben o tarihte milletvekili değildim, ben bir oy kullanmadım." dedi.

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, ben bunu açıkladım, söyledim, açıkladım ben ama.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Özür dilemesini teklif etti ancak özrü dilememekte ısrar ediyor yalan söylediği hâlde. O yalan üzerinden başka yalanlara, başka hakikaten suçlamalara ve iftiralara yol açan bir yaklaşım içerisinde bulunuldu. Dolayısıyla, ben, bunun neresini düzeltelim? Deveye sormuşlar: "Sırtın neden eğri?"

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - O "boynun" olmasın?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Başkanım, özür dilesin de kapatalım.

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, yaklaşık yirmi beş dakika sonra size zaten söz vereceğim.

İkincisi, sizin bu söylediklerinizin birçoğunu ben zaten konuşmamda ifade ettim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Üçüncüsü, lütfen temiz dil, lütfen temiz dil. "Yalan" kelimesini kullanırsanız karşı tarafa söz hakkı doğar.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bir dakika, rica ederim... Yalan söylüyor zaten, açık. Yalan söyleyip de inkâr ediyor ama özür dilemiyor.

CAVİT ARI (Antalya) - Mahmut Bey yalan konuşmaz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yalan olduğu belli. Yalana “yalan” demek hakaret değildir.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Mahmut Tanal yalan söylemez.

BAŞKAN - Sonra, asıl maksadını, AK PARTİ’yi belirterek ifade etti, artık bunun yalan diye üzerine gitmenin anlamı yok ki.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Öyle değil efendim, öyle değil. Siz de yalanı tespit edip özür dilemeye davet ettirmelisiniz. Çok açık bir şekilde yalan söylüyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Evet, Sayın Tanal, yerinizden lütfen, yerinizden.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ya, söyle ki “Ben doğru bilgi vermedim.” de.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ama Değerli Başkanım, sayın hatibe iki dakika verdiniz.

BAŞKAN - Ama Sayın Güneş’e de yerinden söz verdim, Sayın Grup Başkan Vekiline de. Lütfen...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Peki, süre geçiyor, özür dilerim, baştan alabilir miyim?

BAŞKAN - Peki, buyurun, iki dakika konuşun ama son olsun.

Yani daha günün ilk saatlerinde böyle başlayacaksa biz bugünü zor tamamlarız.

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Tamamlamak zorunda değiliz.

BAŞKAN - Lütfen...

Buyurun.

44- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal’ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Benim kastettiğim şu: AKP Grubu İsrail ile Türkiye Cumhuriyeti devleti arasında...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hayır, hayır, tutanaklardan bakalım; ismimi söyledin, benim ismimi söyledin.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Mavi Marmara davasıyla ilgili yargılanan İsrail Devlet Başkanı, Başbakanı, Genelkurmay Başkanı, Hava Kuvvetleri Komutanı...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Başkanım “İsmail Güneş, sen ‘evet’ oyu kullandın.” dedi bana.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Burada sözleşme getirerek onları affetti, davasını İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesinde düşürdü. Onun için, AKP Grubu İsrail’i destekliyor. Burada İsmail Bey’in şahsında -o olmayabilir ama- AKP Grubunu kastettim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ama sen benim ismimi söyledin, benim ismimi 3 kere söyledin. “Evet” oyu kullandın.” dedin. Özür dile ya!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - AKP Grubu İsrail’i desteklediği için, onların cezasını düşürdüğü için bu suçun ortağıdır.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Benden özür dile, benden!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - İsmail Bey suçun ortağı olmayabilir ama vekil olsaydı o da yine aynı oyu kullanacaktı, fark etmiyor ki bunlar için.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Sen de yalan söylememiş olacaktın ha?

BAŞKAN - Ya, bu tartışmayı bitirelim artık.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, Mavi Marmara’nın faili AKP.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Güneş...

Tamam, lütfen Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bakın Başkanım, Türk milletini kandırdılar.

BAŞKAN - Sayın Tanal...

Sayın milletvekilleri, lütfen konuşurken tekrara düşmeyelim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - “3 tane T” dediler. Bir, dediler ki: “İsrail toprak tanıyacak, İsrail tazminat verecek, İsrail Filistin’in iç işlerine karışmayacak.”

BAŞKAN - Sayın Güneş’e söz verdim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Türk milletini AKP Grubu kandırdı, dolandırdı!

BAŞKAN - Sayın Güneş’e söz verdim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Türk milletinden onlar özür dilesinler.

BAŞKAN - Sayın Güneş'e söz verdim Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yazık günah ama!

BAŞKAN - Sayın Tanal, haksızlık etmeyelim, Sayın Güneş'e söz verdim. Sayın Tanal... Buyurun.

45.- *Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptığı açıklamadaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkanım, tabii ki konuşmalarda...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ama Türk milletinden özür dilesinler kandırdıkları için.

BAŞKAN - Sayın Tanal, söz verdim ama lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkanım, tabii ki konuşmalarda düzeyli bir şekilde laf atılabilir ama insanların yapmadığı bir şeyi yaptı gibi iddia etmek... O iddiasını ispatlaması lazım. Dolayısıyla da bizi milyonlar izliyor. Bu konuda Sayın Tanal'ı, ben bundan sonra daha hassas davranmaya davet ediyorum. Yani biliyorsanız, konuya hâkimseniz söyleyin ama hâkim değilseniz lütfen iftira atmayın.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - AKP Grubunun oylarıyla geçti, siz tek başınıza kanun mu yapabilirsiniz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - İsmimi söylediniz, ismimi söylediniz, hem de 3 kere söylediniz ve dediniz ki: "Sayın Güneş, sen oy kullandın."

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ya, 10 sefer söylüyorum, AKP Grubunun oylarıyla bu kanunlaştı. Türk milletinden özür dileyin kandırdığınız için. "3 tane T" nerede kaldı?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Başkanım, bundan sonra buna dikkat etmeye davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Peki, teşekkürler.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - "3 tane T" nerede kaldı?

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Başkanım, burada 2 parti yok, bu tarafa da söz verebilirsiniz.

BAŞKAN - Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini yerine getireceğim.

İlk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Selçuk Özdağ'ın.

Buyurun lütfen.

46.- *Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, kamu işçilerinin durumuna, çeşitli mağduriyetlere, gerçek gündeme, Siyasi Partiler Kanunu'nda değişikliğe ihtiyaç olduğuna ancak Anayasa'da değişikliğe ihtiyaç olmadığına ve Suriye'de yaşanan olaylara ilişkin açıklaması*

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, burada uzun zamandır bir yasa teklifini görüşüyoruz -enerji yasası- 215 sıra sayılı Yasa Teklifi. Dün 11'inci maddeyi görüştük biliyorsunuz ve bu teklif gelirken Adalet ve Kalkınma Partisi sıralarından "Mükemmel yasa, yasa hükümlerinin her kelimesi titizlikle çalışıldı." denilmişti Komisyonunda, sonra milletin feryadını muhalefet olarak bu kürsülere taşıdık, "Yapmayın, etmeyin." dedik; bizimle kafa buldular, hakaret ettiler, lakap taktılar, "Siz istemedikçe bizim yapasımız geliyor." dediler. "Bu yasa teklifi tam bir adrese teslim metindir." dedik, "Hangi adresten geldiği ve hangi adreslere gideceği herkesin malumu bir teklif." dedik ve hâlâ diyoruz, ısrarlıyız.

Bize iftira atmaya başladınız; nükleer enerjiye, madenlerimizi çıkarmaya karşıymışız, enerjiye ihtiyacımız varmış ama mesela "HES'leri, termik santralleri de istemiyorsunuz." dediniz. Biz niye "Madenlerimizi çıkarmayalım." diyelim yahu! HES'ler de olsun, termik santraller de bir yere kadar olsun, nükleer enerjiye de sahip olalım ve ekonomimize, üretimimize katkı sağlayalım istiyoruz ama bir şey daha istiyoruz dedik: Şirketler daha fazla kâr etsin diye ormanlarımızın, derelerimizin, ovalarımızın ve özellikle de zeytinliklerimizin vahşice tahrip edilmesine göz yummayın dedik, izin vermeyin istiyoruz. Sonra tutunuz, o çok mükemmel teklifinizi önergeyle değiştirmeye kalktınız. Niye? Hani titiz bir çalışmaydı; halkımızı, toprağımızı, zeytinlerimizi koruyan bir metindi; ne değişti? Eskisi iyiye şimdiki mi kötü? Şimdiki kötüyse eskisi mi iyiydi? Yahu, sizin, bu ülke ve millet için ilaç niyetine tek bir şey yapmaya niyetiniz yok mu hiç? Allah lillah aşkına, biraz izan, biraz vicdan, birazcık

memleketinizi sevin kardeşlerim diyorum; paranın, rantın, sermayenin kulu, kölesi gibi davranmaktan biraz ar edin. Siz bu milletin oylarıyla seçildiniz, niye bu millete bu kadar düşmanlık yapıyorsunuz? Yahu, sizin eşiniz dostunuz, aileniz, çocuklarınız da mı uyarmıyor sizleri “Bunu yapmayın.” diyerek? Biz buna ve adı “torba” olan hangi düzenlemeyi getirirseniz getirin “ret” vereceğiz. Adrese teslim, yandaş semirten, millete diyet ödeten, akla ziyan işler yapmayın diye de sizleri milletimiz adına uyarmaya devam edeceğiz.

Bir de kamu işçilerinin durumu var değerli milletvekilleri. Yaklaşık beş aydır 630 bin kamu işçisini toplumun diğer kesimlerine yaptığınız gibi sürdürmeye devam ediyorsunuz. Aylardır bir toplu iş sözleşmesini bile yapamıyorsunuz ama dünyaya nizamata vermekte üstünüze yok. 2025 yılı kamu toplu iş sözleşmelerinin görüşmeleri resmen çocuk oyuncağına döndürüldü. Görüşmeler 27 Şubatta başladı; 16 Nisan, 27 Nisan, 16 Mayıs tarihlerinde devam etti. Ne oldu, halloldu mu? Elbette hayır. TÜİK ve kurtarıcı Şimşek efendinin, enflasyon oranlarını eksik göstereceği rakamları mı bekliyorlar? Evet, sanırım öyle. Zaten öyle bir iktidarla karşı karşıyayız ki eskinin “görüntü var, ses yok” “vaat var, netice yok” ve “çalışıyorlar ama çalışıyorlar”ı yerini “ne ses ne vaat ne söz ne de görüntü var” politikasına bıraktı; yani “yok”un bile yok olduğu bir yoklukla milletimiz terbiye edilmeye çalışılıyor.

Kamu işverenlerini temsil eden TÜHİS -Türk Ağır Sanayii ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası- görüşmelerde üç farklı teklif sunmuştu. İlk teklifinde 2025 yılı için ilk altı ayda yüzde 16, ikinci altı ayda yüzde 8, 2026 için yüzde 7 ve yüzde 5 zam öneren TÜHİS ikinci teklifinde oranları sırasıyla yüzde 17 ve yüzde 10’a yükseltmişti. Bu sabah medyaya yansıyan haberlere göre teklifini yüzde 17’den 24’e yükseltmiş. Buna göre TÜHİS’in üçüncü teklif için ilk altı ay için yüzde 24, ikinci altı ay ve sonrası için gerçekleşecek enflasyon olarak teklif verdiği anlaşılıyor. İşçi tarafının ise taban ücretin günlük 1.800 TL’ye çıkarılması, 2025’in ilk yarısı için yüzde 50, ikinci yarısı için yüzde 25 zam ve bunlara ek olarak yüzde 10 refah payı talebini sürdürdüğünü biliyoruz. Benim buradan taraflara bir çağrım olacak: Sakıza döndürülen bu işi bir an önce sonuçlandırın ve bu mesele insanların gündeminden çıksın artık diyoruz çünkü eğer siz, bu sözleşmeyi ilk zamanlarda yani ilk tarihte, 27 Şubatta yapmış olsaydınız -o günkü enflasyon ile bugünkü enflasyon arasında dağlar kadar fark var- bu işçiler mağdur olmayacaklardı. Şimdi, bu insanlara geriye dönük olarak bu zamları vermiş olsanız bile 27 Şubatındaki para ile şimdi, bugün, temmuz ayındaki para aynı olmayacaktır. O nedenle, yapmış olduğunuza bir noktada hülle diyeceğim, hülle diyemiyorum; hile diyeceğim, hile diyemiyorum; muvazaalı iş diyeceğim, muvazaalı iş diyemiyorum. O nedenle, bu mağduriyeti bir an önce ortadan kaldırmamız lazım. Bu meseleyi de çözmeniz gerekiyor. Gerçi, hangi işi çözebildiniz ki? EYT’lileri yıllarca inim inim inlettiniz, sonra yarım yamalak bir iş yapıp yeni mağduriyetler yarattınız; 5000 prim günü olanları emekliye ayırmadınız, 3600 kısmi emekli prim günü olanları kısmi emekliye ayıracaktınız, ayırmadınız. Çıraklık mağdurları var, 5000 prim günü olanlar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Söz verdiğiniz hâlde 3600 prim günü olanları hâlâ emekli etmediniz ve yardımcı hizmetler sınıfının görev tanımını niçin yapamadınız? Ekonomik ve hukuki sorunlarını gideremediniz. “Ücretli” “kadrolu” diye öğretmenleri mobbinge ve açlığa mahkûm ettiniz, yetmedi mi? Söz verdiğiniz hâlde 1’inci derecede memur olan herkese 3600 ek gösterge verecektiniz, sadece 4 meslek grubuna verdiniz. Buna 2018’de ve 2023’te söz vermiştiniz, hâlâ yapamadınız; tüm 1’inci derece memurlar bunu bekliyorlar. Emeklilere seyyanen zam verecektiniz, veremediniz, bunları da halledemediniz.

Şimdi, bir Anayasa değişikliği teklifiyle gündemi de değiştirmeye çalışıyorsunuz. Gündem yoksulluk, gündem fakirlik, gündem uyuşturucu müptelalarının sayısının çoğalması, intiharlar, kiralardan ödenememesi ve de kredi kartlarından dolayı 4 milyon kişinin icralık olması, yaklaşık 16 milyon kişinin bugün yargıda dosyalarının bulunması, 24 milyon kişinin de Türkiye’de icralarla ve mahkemelerle uğraşmış olması. Tutturdunuz bir Anayasa değişikliği, ben buradan tüm Parlamente’ye sesleniyorum: 360 milletvekiliyle Anayasa değişikliği yapılabilir, bu da referanduma gidiyor. Bazı milletvekilleri, iktidar kanadının milletvekilleri “400 milletvekiliyle de bu Anayasa geçerse onu da referanduma götürelim.” diyorlar. Gelin, hep beraber Anayasa’nın bu maddesini değiştirelim, 360 alt limit olsun. 360’ın üzerinde geçireceğimiz her Anayasa değişikliği teklifini referanduma götürelim; isterseniz 592

milletvekiliyle geçsin, bunu da referanduma götürmemiz lazım; o zaman samimiyet testiniz ortaya çıkmış olur. Bu bir turnusol kâğıdıdır, yapmamız çok kolaydır, bir günlük iştir, başka bir şey değildir ama bir yandan transferler yaparak, milletvekilleri transferleri yaparak 400 milletvekilini sağlamaya çalışıyorsunuz ki bu doğru değil. Bütün partilere sesleniyorum: Kim hangi partiden seçildiyse başka bir partiye transfer olmamalıdır, bağımsız kalabilir ama başka bir partiye transfer olmak bu Parlamentonun mehabetine zarar vermekte. Milletvekillerinin zaten çok fazla itibarı yok; itibarımızın her geçen gün yere düşmesine, ayaklar altına alınmasına sebebiyet veriyoruz. O nedenle, birileri nereden seçildiyse orada kalmalıdır ama bir diğer taraftan da “Balı olanların sineği çok olur.” Cervantes öyle diyordu. Milletvekilleri böyle güce doğru tamah etmemelidirler, hakkı savunmalıdırlar, hakikati savunmalıdırlar. Hangi partiye giderse gitsin... Gelin, bununla ilgili olarak bir kanun teklifi verelim, herkes bulunduğu yerde kalsın ama yapmıyoruz. Siyasi Partiler Kanunu’na ihtiyacımız var, bir Anayasa değişikliğine ihtiyacımız yok. Anayasa değişikliği yapsak ne olur? En mükemmel Anayasa’yı getirsek ne olur? Mevcut Anayasa’ya uymuyorsunuz ki. Yani uydunuz mu? AYM kararlarına uyuyor musunuz? Anayasa Mahkemesi kararlarına uyuyor musunuz? Soru önergelerimize cevap veriyor musunuz? Vermiyorsunuz ki. Ama bunu yapmadığınız hâlde, şimdi kalkmışsınız, diyorsunuz ki: “Anayasa’yı değiştirelim.” Peki, bu Anayasa’yı değiştirirseniz Türkiye’ye zenginlik mi gelecek? Yo, gelmeyecek ki. Çünkü sizin istekleriniz yerine gelmiş olacak. Bir daha Cumhurbaşkanı seçmenin yollarını araştırıyorsunuz. Zaten bugün de Sayın Uçum şunu söyledi, dedi ki: “Efendim, bizim Anayasa değişikliğine ihtiyacımız yok. 360 milletvekiliyle bunu sağlarız.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Toparlıyorum efendim müsaade ederseniz.

Teşekkür ederim.

Son kez şunu söylemek isterim: Burada bir erken seçim kararı alacaksınız, o gözüküyor ama ne zaman alacağınızı bilmiyorum. Erken seçim kararı aldığınız zaman 360 milletvekiliyle alacaksınız. O zaman niye bu Anayasa değişikliği üzerinde duruyorsunuz ki? Neden duruyorsunuz? Mevcudu uygulayın, samimiyet testinden geçin, eyvallah diyelim.

Suriye’de yaşanan olaylar var, biliyorsunuz. Cumhurbaşkanımızın oğlu şöyle diyordu, Galata’da bir mitingde şöyle söylüyordu... O mitingi de niçin yaptılarsa, kime yaptılarsa ben de onu anlayamadım bir türlü. Başkaları miting yaparsa, bununla ilgili, İsrail’in aleyhine gösteri yaparsa tutuklanıyorlar. Şöyle diyordu: “Suriye’yi fethettik. Sıra nerede? Kudüs’te, Gazze’de.” Ya, bırakın Allah aşkına, bu tür mavalları, masalları, hikâyeleri; siz Türkiye’yi koruyun. Türkiye zengin olursa, Japonya gibi teknolojiye zengin olursa, Almanya gibi sanayide zengin olursa, büyük olursa o zaman İsrail bu tür pervasızlıkları yapamaz, size hiçbir şey de diyemez. Füzeleriniz olur, uçaklarınız olur, ağır sanayiniz olur, Türkiye’yi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim.

İyi çalışmalar diliyorum.

İnşallah bu Parlamento güzel işler yapar ve Türkiye zengin olur, özgür olur ve mutlu olur diyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Buğra Kavuncu.

Buyurun.

47.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu’nun, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesinde PKK’nın dün akşam “drone”lu bir saldırısı olduğu iddialarına, Millî Savunma Bakanlığının soru önergelerine verdiği cevaba, adliyedeki rüşvet iddiasına, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun eSIM kararına ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Irak’ın kuzeyinde, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesinde dün akşam terör örgütü PKK’nın “drone”lu bir saldırısına ve 2 askerin de yaralandığına dair çok ciddi iddialar var. Benzer iddiaları biz birkaç hafta

önce tekrar gündeme getirmiştik, bununla ilgili Millî Savunma Bakanına soru önergesi verdik ama cevaplanmadı. Hatırlarsınız, bizzat bu saldırıyla karşılaşan askerleri ben Gülhane Araştırma ve Eğitim Hastanesinde ziyaret ettim, Araştırma Hastanesindeki askerlerimiz de detaylarıyla anlattı. Bakın, dökülen kanın peşinde falan değiliz ama hiç kimse bizden üç maymunu oynamamızı beklemesin. Aileler endişeli, insanlar merak ediyor. Millî Savunma Bakanlığının bu iletişimi doğru yönlendirmesi lazım. Daha birkaç hafta önce bir soru önergesi vermiştik, askerî okullara dair mülakat meselesini sormuşuz. Bize gelen cevap iletişim konusunda ne kadar istekli olduklarını da gösteriyor. Cevap şu: “Mevzuatta yazıyor.” Bu kadar, 3 kelime olabilir mi ya? Böyle bir anlayış olabilir mi? Böyle bir açıklama olabilir mi? Ki bizim mülakatla ilgili duyduğumuz endişeler, sıkıntılar, hepsi içinde var. Size normal geliyor olabilir “Mevzuatta var.” diye cevap vermesi ama demokratik bir ülkede, hukuk devletinin olduğu bir ülkede bunlar anormal davranışlardır. Askerlerimizle ilgili bu iddiaların da ortaya çıkarılması Millî Savunma Bakanlığının görevidir. “Terörsüz Türkiye”yi ancak -ilk şartı- hukuk devletinin ve şeffaflığın olduğu bir ortamda var edebilirsiniz, gizli kapaklı işlerle bu işler maalesef daha da sıkıntılı ve sancılı hâle gelecektir.

Dün değindiğim başka bir konu daha vardı; o da adliyedeki rüşvet iddiası. Her konuşmamın başında bu cümleyi de kurmakla kendimi mükellef hissediyorum; işini hakkıyla yapan, vicdanı temiz, pırıl pırıl hâkimlerimizi ve savcılarımızı tenzih ediyorum. Yani bu iddiaları da gündeme taşımak mecburiyetindeyiz ama bunu gündeme taşıırken de bir grubun tamamını töhmet altında bırakacak bir anlayışımız, bir dilimiz elbette ki olmaz. Bahsettiğimiz konu şuydu: Tutuklanan bir ünlünün tahliyesi için rüşvet aldığı öne sürülen hâkimle ilgili bir konu vardı ortada. Yeni bir gelişme yaşandı; ne oldu biliyor musunuz? Suçlamaları kabul etmiyor bu hâkim, bir başsavcı vekiline atıyor topu ve “Bu rüşveti, bu parayı istememi bana o söyledi.” diyor yani “Beni bir başsavcı vekili yönlendirdi, aracı bir kişiye gittim.” diyor. Bu kişi de -isim vermeyeceğim, yansıdı basına- kendisinin bir devlet üst düzey görevlisinin üvey kardeşi olduğunu iddia ederek bu rüşveti talep ediyor. Açıklamasıyla ilgili bu konunun şeffaflıkla tartışılması konusunda biz Adalet Bakanlığına bir önerge verdik, tekrar çağrı yapıyoruz: Bakın, şeffaflığın olmadığı, adaletin, hukukun zedelendiği bir yerde biz yol alamayız, zerre toz tanesi kadar bir şüphenin hukukun, adaletin üzerinde olmaması lazım; bu, geleceğimiz için, çocuklarımız için, bizler için çok önemli. Buradan Adalet Bakanına bir kez daha sesleniyorum: Bu konuyla ilgili kamuoyunu lütfen aydınlatın.

Değirmek istediğim önemli, son bir konu... Bakın, dün de bir başka konuya değinmiştim, demiştim ki: Dünya değişiyor, iletişim vasıtaları değişiyor, teknoloji değişiyor, çağ değişiyor. Şimdi, geçtiğimiz haftalarda Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu çok sayıda eSIM uygulamasına erişimi engelledi. Bu eSIM çok önemli bir konu yani elektronik eSIM cep telefonlarınızda kullanabileceğiniz uygulamalar. Vatandaşlarımız bu uygulamaları cep telefonuna indirdiğinde, yurt dışına çıktığında her yerden internete çok makul fiyatlarla bağlanabiliyorlar. Hani, bu operatörlerimiz var ya, depremde doğru dürüst operatörlerin çalıştıramadığı hatlar, fahiş fiyatlar, kalitesiz internet servisleri... Hadi bunları gündeme getiriyoruz; ya, vatandaşın telefonuna indirdiği eSIM uygulamasını kapatmak, yasaklamak nedir ya? Gerekçe olarak da diyorlar ki: “Türkiye’de yasal yetkilendirmeye sahip olmamaları dolayısıyla biz bunu engelledik.” Resmen mafyalaşmış, çeteleşmiş bir yapıyla karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Erişime engellenen uygulamalardan biri Türk bir girişimcinin kurduğu marka ve 222 milyon dolarlık yatırımla ilk eSIM “unicorn”u olmuş. Yani, hani “yasal yetkilendirmeye sahip olmamaları” demişsin ya; kendi evladın yapmış bunu ya! Kendi evladın yapmış bunu, bu nasıl bir anlayıştır? Daha dün dedik ki... Bir karar verildi, emeklilerin kredi borçlarından dolayı emekli maaşlarına banka el koyabilecek, banka istediği gibi rahatlıkla el koyabilecek; bu millete bu eziyeti niye ediyorsunuz ya? Türk vatandaşlarının eSIM uygulamasıyla yurt dışında fahiş fiyat ödememesini, bu iletişim hakkını niye elinden alıyorsunuz? Bu yeni bir dönem, yeni bir çağ. Zaten Türkiye içerisinde internet servisiyle ilgili fahiş fiyat alıyorsunuz, yurt dışına çıkıldığında uyguladıkları fahiş fiyatlar ortada; ya, bırakın bu uygulamaları kullansın bu vatandaş! Hep mi sermayenin yanında olacaksınız, hep mi belli kişilerin yanında olacaksınız? Hiç mi bu milleti,

bu vatandaş düşünmeyeceksiniz? Sizlere bu konuyu bir kez daha değerlendirilmesi yönünde çağrıda bulunuyorum; milleti düşünün, millet lehine karar verin, belli çıkar gruplarını da artık el üstünde tutmayı bir kenara bırakın diyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Kavuncu.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Semih Işıkver.

Buyurun.

48.- Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver'in, "terörsüz Türkiye" hamlesine, Elâzığ'a ve depremden etkilenen 11 ile ilişkin açıklaması

SEMİH IŞIKVER (Elâzığ) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi en kalbî duygularıyla selamlarım.

Sözlerime başlarken 21'inci yüzyılda lider ülke Türkiye ülküsünün devamı niteliğindeki "terörsüz Türkiye" hamlesi, Türkiye'yi güçten düşürme ve üzerinde baskı oluşturma vasıtası olarak gören uluslararası aktörlerin oyununu bozmuş, içeride ve dışarıda kirli siyasi hesaplar yapanları hüsrana uğratmıştır. Sahiplendiğimiz "terörsüz Türkiye" adımları milletimizin varlığı ve devletimizin bekasının gereğidir. Güçlü bir gelecek vizyonu taşıyan bu kararlılık, toplumsal uzlaş ve millî birlikle birlikte kalıcı huzur ve refahı tesis etmeyi hedeflemekte olup bu özelliğiyle Gazi Meclisimizin 28'inci Döneminin tarihe altın harflerle geçecek muazzam bir adımı olacaktır. Bu nedenle, sürece destek veren siyasi partilerimizi, kurumlarımızı ve sağduyulu kamuoyunu kutluyorum.

Değerli milletvekilleri, seçim bölgem olan Elâzığ'ın sosyokültürel ve ekonomik yapısının bugün içinde bulunduğu durum ve beklentileriyle ilgili de özet bir değerlendirmede bulunmak istiyorum. Malumunuz olduğu üzere 24 Ocak 2020 tarihinde Elâzığ merkezli 6,7 şiddetinde bir deprem yaşadık. Ardından tüm dünyayı etkisine alan ve özellikle ekonomi anlamında çok büyük etkilerini yaşadığımız bir pandemi süreci yaşandı. 6 Şubat 2023 tarihinde ise bu kez Kahramanmaraş merkezli iki büyük depremi aynı gün yaşamış olduk. Elâzığ ili Kahramanmaraş depreminden en fazla etkilenen 11 ilen biri olmuştur. Bu büyük felaketlerden sonra Elâzığ ilinin kültürel ve ekonomik yapısı çok ciddi manada etkilenmiş ve büyük kayıplar yaşanmıştır; 2025 yılının 7'nci ayı itibarıyla birçok göstergede Elâzığ depreminin yaşandığı 2020 yılı performanslarını yakalayamayarak geriye gittiğine maalesef şahit oluyoruz. Birkaç örnek vermek gerekirse, kısa adı SEGE olan Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmaları'nda ilimiz 41'inci sıradayken bugün ciddi manada gerilemiş, ayrıca ihracat anlamında da 2024 yılının ilk altı ayına göre bu yılın aynı döneminde ortalama yüzde 60'a yakın bir gerileme yaşanmıştır. İhracattaki yüzde 60 oranındaki düşüş, istihdam artışı beklentileri bir yana, mevcut istihdam sayısını koruyamama anlamına gelmekte olup yeni yatırımların yavaşlaması sebebiyle genel manada şehrimizin bütün ticaretine olumsuz olarak yansımıştır.

Bunun yanı sıra, devletimizin çok ciddi destekleri ve oluşturduğu altyapıyla Elâzığ'ımızda kurulan Teknova Organize Sanayi Bölgesi ve Tarıma Dayalı Besi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi yatırımlar açısından çok önemli bir fırsat doğurmuştur. Bu önemli altyapı yatırımlarına rağmen teşvike bağlı yatırımlarda 2020 yılına oranla son üç yıldaki yatırımlar ortalama yüzde 47 oranında düşmüştür. Yeni açılan iş yeri sayıları da 2020 yılı ortalamalarının çok gerisinde kalmıştır. İlimiz ekonomisi içerisinde yüzde 25'lik katkıyla çok önemli bir noktada bulunan tarım sektörü ise bu yıl yaşanan zirai don olayından büyük bir kayıp yaşamış, hububat başta olmak üzere yumuşak ve sert kabuklu meyve rekoltesinde yüzde 70'ler seviyesinde bir düşüş yaşanmıştır.

Devletimiz tarafından hazırlanan tüm beş yıllık kalkınma planlarında sahip olduğu imkânlar ve avantajlarla cazibe kent konumunda yer alan şehrimizin bugün maalesef olması gereken yerde olmadığını görüyoruz.

Şehrin sahip olduğu yer altı kaynakları, zengin su varlığı, 50'nci yılını kutlayan üniversitesi, jeopolitik ve jeostratejik konumu, tarihî birikimi, turizm varlıkları ile doğal kaynakları hem bölgemiz hem de ülkemiz için çok değerlidir. Böylesine önemli imkân ve avantajlara sahip olan bir şehrin son beş yıllık dönemde her alanda ciddi manada gerilemesi ilimizin sosyokültürel ve ekonomik yapısını bozmuştur. Yaşanan büyük depremler sonrası devletimizin bütün imkânlarını seferber ederek ilimizde

çok önemli bir konut seferberliği olmuş, barınma sorunu tamamen çözülmüş ve şehrimiz güvenli bir hâle gelmiştir.

Elâzığ'ımızın son elli yıllık süreçte hep gündeminde yer alan ve bugün il merkezinde yer alan çimento fabrikasının taşınmasıyla ilgili çalışmalar en üst düzeyde kararlılıkla devam etmektedir. Bu çalışmalar esnasında sürecin ete kemiğe bürünmesine neden olan, sebep olan, vesile olan, başta Sayın Murat Kurum Bakanımıza sonra da Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mehmet Fatih Kacır'a teşekkür ediyorum.

Yine, ilin kırk yıllık sorunu olan Kuzova ve Uluova sulama projelerinin tamamlanması için çalışmalar bütün hızıyla devam etmektedir. Sadece Elâzığ için değil bölgenin de kalkınma sürecine büyük bir değer katacak olan Pertek Köprüsü'nün proje süreci devam etmekte, inşallah, yapım sürecine 2026 yılında başlanılması düşünülmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin lütfen.

SEMİH IŞIKVER (Elâzığ) - Sektörel sanayi sitelerinin yapım kararı Sayın Cumhurbaşkanımızın imzasıyla Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. İlimizde son kırk elli yıllık süreçte gündemde olan ve kronikleşen her bir sorunla ilgili 28'inci Dönemde ciddi mesafeler katedilmiş, bu sorunların çözümü artık bir sonraki döneme bırakılmayacak duruma gelmiştir.

Değerli milletvekilleri, Elâzığ özelinde bugün ilimizin mevcut durumunu özetle resmetmeye gayret ettim. Son söz olarak şunu ifade etmek istiyorum: Depremden etkilenen 11 ilimizin sosyokültürel ve ekonomik durumunun raporlanması için ilgili kurum ve kuruluşlarımızın bir çalışma yapması çok kıymetli olacaktır. Zira, Kahramanmaraş depremi öncesinde ilk büyük deprem şehrimizde yaşandığı için Elâzığ özelinde son beş yıldaki gelişmelere bakarak 11 ilimiz için yeni bir stratejinin belirlenmesi doğru olacaktır. Böyle bir çalışmayla 11 ilin acil olarak desteklenecek alanları ve destek mekanizmaları tespit edilerek KOBİ'ler, küçük esnaf ve sanatkârlar, çiftçiler, işsizlikle mücadele araçları, ekonominin sürdürülebilirliğini sağlayacak altyapılar, istihdam mekanizmaları, girişimciliğin teşviki, ihracatın desteklenmesi, yeni yatırımların teşviki gibi çok geniş bir alanda yeni bir sürecin başlatılması son derece isabetli ve 11 il için yeni bir dönemin başlangıcı olacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle Gazi Meclisimizi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Işıkver.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi adına Grup Başkan Vekili Sayın Sezai Temelli.

Buyurun.

49.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, bu sabah gerçekleştirilen şafak operasyonuna, toplumun demokrasi konusunda yan yana geldiğine ve bunun Mecliste de sağlanabileceğine, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, emekli maaşlarına blokaja ve dezenflasyon programına ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, yine bu sabah bir şafak operasyonu daha... 18 kişi hakkında gözaltı kararı, 14 kişi gözaltına alındı. Kim bunlar? İstanbul Büyükşehir Belediyesine yürütülen operasyon kapsamında gözaltına alınan kişiler. Şimdi, bu operasyonlar uzun süredir devam ediyor ve bu operasyonların yaratmış olduğu tahribat ciddi boyutlarda. Bunu birçok açıdan ele almak mümkün. Dün de dile getirdik, bugün bir kez daha altını çizmek isteriz ki bu tür anlayışlar demokratik siyasete, demokratik kurumlara, demokratik ilişkilere, demokratik teamüllere karşı açılmış ciddi bir saldırdır. Bu saldırılar devam ettiği sürece bizim mücadelesini vermekte olduğumuz barış ve demokrasi hattı her geçen gün tabii ki tahrip edilecektir. Bu tahribata bir son vermemiz gerekiyor. Buradan özellikle bu Mecliste alacağımız kararlarla, ortaya koyacağımız tavırlarla aslında bu gidişata, bu anlayışa “Dur!” diyebiliriz çünkü bu odakların -bunu çok iyi biliyoruz, 15 Temmuz haftasındayız- hangi mekanığın parçası olduklarını artık idrak etmeliyiz. Dün kötü, bugün iyi olamazlar. Burada bir süreklilik var. Bu darbe mekanığı çalışıyor; öyle ya da böyle farklı yüzlerle, farklı anlayışlarla çalışıyor.

Bakın, Sayın Ekrem İmamoğlu Türkiye Belediyeler Birliği Başkanıydı, işte 19 Mart operasyonundan sonra görevinden alınınca Türkiye Belediyeler Birliğine Vekil Başkan olarak Sayın Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar seçildi. O da alındı, o da yok, onun yerine şimdi Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Vahap Seçer seçildi. Tabii, tebrik ediyoruz ama kaygılıyız

da acaba onun başına ne gelecek? Şimdi, böyle acayip bir şeyin içinde yaşıyoruz. Dolayısıyla bu yerel demokrasiye, demokratik kurumlara, demokrasi mücadelesi verenlere karşı bu anlayışa hemen son vermemiz gerekiyor, bu konuda güçlü bir mutabakatla tavır almamız gerekiyor çünkü karşımızda olanlar Meclisi hedef hâline getirmiş odaklardır. Bakın, bunun altını ısrarla çiziyorum, orada bir yargı bağımsızlığı yoktur, bir hukuk devletinin mekanizması çalışmamaktadır, tam tersine, hukuk devletini tasfiye edecek bir zihniyetle karşı karşıyayız; bu tehlikeye karşı bugünden uyararak istiyoruz. Evet ama bugünkü iktidar partisi kendi tabanına dönüp bakarsa aslında bizim uyarımıza ihtiyacı yok, bu mesajı bizzat kendi tabanından alır.

Biraz önce Adıyaman'da Sayın Tutdere'nin yerine bir vekil seçildi, Sayın Ufuk Bayır, Cumhuriyet Halk Partisinden ama sevindirici bir tabloyu gördük, tanıklık ettik çünkü AKP'li Meclis üyeleri de oy birliğiyle seçtiler. Yani, toplumun bu anlamıyla, demokrasi konusunda çok barışık olduğunu görüyoruz, yan yana geliyor. Peki, burada niye bunu anlayamıyoruz, burada niye yan yana gelemiyoruz? Hâlbuki burada da atacağımız adımlar var. Sayın Meclis Başkanımız sabah bu toplantı yaptı Mecliste oluşacak komisyon konusunda, gerçekten önemli bir adım. Gerçekten bu komisyonu güçlü bir şekilde hayata geçirecek adımları hep birlikte atmalıyız. Kimse dışarıda kalmamalı. Farklı dünya görüşlerinde olabiliriz, bunun mücadelesini verebiliriz ama bunun mücadelesini vereceğimiz yer Meclis ise Mecliste yan yana gelmeyi başarabilmeliyiz, diyalog kurabilmeliyiz, konuşabilmeliyiz. Artık dilimizi de tavrımızı da bu dönemin siyasetine uygun bir hâle getirmekle mükellefiz çünkü toplum bizden bunu bekliyor. Topluma rağmen olmaz, halka rağmen olmaz. Halka rağmen yapılan siyasetin adına zaten demokrasi denmez. Dolayısıyla eğer toplumdaki bu gelişmeleri yakından izliyor ve toplumun dertlerine çare bulmaya çalışıyorsa işte o yüzden Meclis vardır, o yüzden Meclisteki rolümüzü de oynamak zorundayız. Ama biz ne yapıyoruz? Sürekli tersine bir kürek çekme hikâyesi var burada. İşte, örnek mi istiyorsunuz? Maden yasası. Toplum nerede? Tam da kapıda, Dikmen Kapısı'nda, oradalar. Halka rağmen halka sırtını dönmüş, buraya kapanmışız, orada zeytini ağacını, doğasını, suyunu savunanları dinlemiyoruz. Tam tersine, burada Komisyon Başkanı bize neyi anlatıyor? Güler misin, ağlar mısın, 80 bin ağacı kesecekmiş, yerine 160 bin ağaç dikecekmiş. Nereden bulacaksın sen 160 bin zeytin ağacını?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - İtalya'dan mı getireceksin, Yunanistan'dan mı? Aklımızla dalga mı geçiyorsunuz? Doğasına sahip çıkmayan, toplumuna sahip çıkmayan bir siyaset anlayışı, bir iktidar anlayışı olamaz. Biz, buradan iktidarı bir kez daha bu konuda gerçekten uyarıyoruz. Bu yasayı geri çekin. Bu yasanın bu ülkeye hiçbir yararı olmadığı gibi ülkenin geleceği açısından da çok büyük riskler barındırmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, bu “barış” dediğimiz meselenin aslında nasıl bir mesele olduğunu dile getirdiğimiz her konuda anlamamız mümkün. Dile getirdiğimiz her konu aslında bununla ne kadar yakından ilişkili bunu çok net anlayabiliyoruz. “Kadın cinayetleri” dediğimizde toplumsal barış, barış ilişkisi; “doğa” dediğimizde, bu kendini ortaya koyuyor. Ücretliler, emekliler yani “çalışma barışı” dediğimizde bu kendini ortaya koyuyor. Burada bunları sürekli dile getirmemize rağmen iktidar âdeta bu konulara kulağını kapıyor.

Bakın, son bir uygulamadan daha bahsedeceğim. Yani “toplumsal barış” dediğimizde, bugün yoksullukla mücadele etmeden bu toplumsal barışı nasıl var edebilirsiniz? Emekli maaşlarına blokaj; ya, emekli maaşı ne kadar ki siz buna blokaj koyuyorsunuz? Borcu olana, bankada borcu olan emeklinin maaşına blokaj koyarak onu sefalete mahkûm etmenin ötesinde ölüme mahkûm ediyorsunuz. Neyle yaşayacak? İnsanlar nasıl geçinecek? Hiç bunun hesapları yapılmıyor. Yapılan tek bir hesap var, o da nedir? Sermayenin hesabı. Sermayenin hesabını kim yürütüyor? 3'lü çete. Bakın, yeni bir çete söyleyeceğim size: 3'lü çete; Hazine ve Maliye Bakanı, Merkez Bankası, TÜİK Başkanı el ele vermişler, sermayenin adına resmen bir çete aklıyla emeklilerin, emekçilerin haklarının üzerine çökme peşindeler. Programın adı da: Dezenflasyon programı. Bu Dezenflasyon programının bakın, nasıl bir şey olduğunu size bir örnekle göstereceğim. En düşük emekli maaşı alanların maaşlarında yaptıkları iyileştirme ne kadar biliyor musunuz normal zammın ötesinde? İlave zam istedik ya biz hani; hatırlayın, burada tartıştık. 2 kuruş. Yanlış duymadınız; 2 kuruş. Tabii beş para etmez aklıyla yapacağı zam 2

kuruş bunların. Ama sermayeye gelince 25 milyar liralık yeni bir kredi olanağı yarattılar sermayeye. İş insanları mağdurmuş. Bu kredinin adı ne biliyor musunuz? “Nefes Kredisi” Yani sermaye nefes alacak, emekliler 2 kuruşla boğulacak. İşte, zihniyet budur. Bu zihniyeti mahkûm etmediğimiz sürece, bu çeteci akıl, yargıda çete, ekonomide çete, her yerde çete karşımıza çıkar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bu çetelerin de hedefinde tabii ki Meclis vardır, tabii ki demokrasi vardır, tabii ki halk vardır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Temelli.

Şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Ali Mahir Başarır.

Buyurun.

50.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ve Genel Kurulda dün yaşananlara, İstanbul'da bu sabah gerçekleştirilen operasyona, yolsuzlukla mücadelenin nasıl yapılacağına, eski Milletvekili Vahit Kiler'e ve Sakarya Belediyesindeki olaya ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yağmurlu bir temmuz ayında çalışmalarımızı yapıyoruz ama Meclisin kapısında Muğla'dan, Aydın'dan, Türkiye'nin her yerinden gelen çiftçilerimiz, köylülerimiz açlık grevinde. Neden? İşte, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin bu Meclisten geçmemesi için.

Açık ve seçik bir kez daha net söylüyoruz: Biz bu kanun teklifinin tamamına karşıyız ve bununla ilgili mücadele etmeye devam edeceğiz. Bakın, dünyanın hiçbir yerinde önce bir bölgeyi özelleştirip, çiftçinin mülkiyetindeki arazileri birkaç şirkete satıp daha sonra bunu Meclise getiren bir ülke yoktur, bir Meclis yoktur. Bakın, ilki yaşıyoruz biz.

Bu rezaletle karşıyız, direneceğiz ama dün bu Mecliste direnç gösterirken İç Tüzük'teki haklarımızı, Anayasa'daki haklarımızı kullanırken hiç hoş olmayan olaylar oldu. Sayın Başkan, 1876'dan bugüne kadar bir Meclis geleneğimiz var, her zaman için saygıyı en sert tartışmalarda bile, en sert kavgalarda bile yitirmedik. Üzülerek söylüyorum ki günden güne Meclisin kalitesi bambaşka yere gidiyor. Eskiden bu Mecliste bölgesinde başarılı olan, Mecliste başarılı olan milletvekilleri Bakan olurdu. Şimdi sarayın bir kenara attığı bazı Bakanlar gelip milletvekili oluyor ve o milletvekili olan Bakanlar da gruba, milletvekillerine hakaret ediyor, küfrediyor.

Ben AKP Grubuna buradan bir kez daha söylüyorum: Bir daha o Komisyon Başkanı, o milletvekili, grubumuza hakaret ederse, küfrederse bu Meclisi de çalıştırmayız. Bakın, bir daha söylüyorum: Burası Meclis ya! Adam Komisyonadaki yerinden kalkıyor, şuraya geliyor “Ayı gibi oturuyorsunuz!” diyor. Özur diliyorum “Ben de bu lafi ona iade ediyorum.” dedim, pişman oldum. O canlıya o hakareti etme hakkım yoktu; pişman oldum, pişman oldum, pişman oldum, pişman oldum. Olmaz Sayın Başkan, sizden de rica ediyoruz; tartışırız, sert konuşuruz, kavgaya edebiliriz aramızda ama burada küfredemez. Herhâlde kendisini sarayda akşam saatlerinde yaptığı sohbetlerde falan sanıyor; burası Meclis, Meclis! Geleceksin, şuraya oturup gruba hakaret edeceksin, buna izin vermeyiz. Bakın, bir daha söylüyorum: Uyarsınlar ve mümkünse de onu karşımızda oturtmasınlar bu yasa görüşüldüğü sırada. Sayın Başkana asla bu gruptan kimse söylemez ama böyle bir kelimeyi size söyleseler arkadaşlarınız ne hisseder? Saygıyı yitirmeyelim. Bakın, burada, saygıyı yitirirsek sokakta hiç kimse bu Parlamente'ye, bize saygı göstermez.

BAŞKAN - Sayın Başarır, önce pişmanlık duymak gibi bir erdemi dile getirdiğiniz için... Bu çok kıymetli. Bu âdeta herkesi temiz bir dil kullanmaya davet ediyor.

Buyurun lütfen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, Sayın Başkanım, bugün sabah İstanbul'da 6'ncı dalga operasyonu oldu; 18 bürokrat daha, Genel Müdür alındı. Bu nereye kadar gidecek bilmiyorum; herhâlde bu iki yıl, üç yıl gidecek çünkü o savcı iddianame hazırlayamıyor, o savcının elinde delil yok. Delil bulamadığı için de sürekli insanları Silivri'ye topluyor, Silivri'yi bir siyasi toplama kampına çevirdi. Ama geçen hafta bir şey konuştuk burada. Yolsuzlukla mücadele önemli, bunu hepimiz yapalım. Kim yolsuzluk yapıyorsa gelsin, bu Meclis, hep beraber... Bakın, “Ondan, bundan, benden, senden.” diye

bir şey yok. Vahit Kiler olayını anlattım. Neydi? 100 milyon dolar Halk Bankasından kredi çekmişti, ödeyemeyince AVM'sini Halk Bankasına verip borcunu sıfırlamıştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Daha sonra bu binayı Halk Bankası satamayınca Vahit Kiler "Geri ver." demişti, 48 milyon dolara da Vahit Kiler almıştı. Halk Bankasının 52 milyon dolarlık bir zararı olduğunu biliyorduk. Bir şey öğrendim, özür diliyorum, eksik öğrenmişiz, yeni bir bilgi geldi: Meğerse o AVM'nin üçte 2'si Vahit Kiler'inmiş, üçte 1'i toprak sahiplerininmiş. Halk Bankası, 100 milyon dolar karşılığında bu AVM'yi aldığı anda üçte 1 toprak sahibinin hissesini de para verip, bankanın parasıyla satın almış, ondan sonra 48 milyon dolara Vahit Kiler'e satmış. Bakın, bu bir utanmazlıktır. KİT raporları burada, Halk Bankası Genel Müdürünün beyanı burada, müfettiş raporları açık. Eski bir AKP milletvekili, şu sıralarda oturan milletvekili bugünkü hesapla 3,5 milyar TL Halk Bankasını zarara uğratmış, sabah altıda kapısını çalan yok Vahit Kiler'in. Niye? Onun kapısında zırh var, onun kapısında "AKP" yazıyor. Soruyorum: Bu kadar insan alındı İstanbul'da, 6'ncı dalga yapıldı, Belediye Başkanları alındı. Ya, 3,5 milyarlık bir kamu zararı, Sayıştay raporu var mı; 350 milyonluk var mı, 35 milyonluk var mı, evlerde bulunan -35 milyonu geçtim- 1 milyon para var mı? Yok. Ama Vahit Kiler -üzülerek söylüyorum- bir de demiş ki: "Benden özür dilemeliler." Biz ondan niye özür dileyeceğiz? Yargı özür dilemeli, Halk Bankası özür dilemeli, AKP Grubu özür dilemeli ama her şeyden önemlisi, Vahit Kiler bu parayı vermeli, 100 milyon doları vermeli, ödemeli. Onu yargılayan ve ödettirebilen bir sistem yok Sayın Başkan, değerli milletvekilleri. Halk Bankası bir de binasındaki pürüzleri gidermiş, toprak sahibinin parasını vermiş, Vahit Kiler'e tertemiz teslim etmiş. Yazık, gerçekten yazık! Eğer ki temiz bir toplum diyorsak bu operasyonları temiz bir toplum adına yapıyorsanız olmaz, içindeki kirli insanları yargılayın. Az önce Sakarya Milletvekilimiz Sakarya Belediyesindeki olayları anlattı, açık raporlar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Niye o insanların kapısı çalınmıyor?

Bakın, bir kez daha söylüyorum: İstanbul'da, Adana'da, Antalya'da, her yerde operasyon yaptınız, yüzlerce insanı tutukladınız, binlerce insanın ifadesini aldınız; içinde bir tane büyükşehir değil, il değil, ilçe değil, belde Meclis üyesinin ifadesini neden almadınız? Böyle mi bu ülkede temiz eller, böyle mi bu ülkede yolsuzlukla mücadele edeceksiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir kez daha söylüyorum: Kirli ellerle temiz eller operasyonu olmuyor. Bu konuda samimi olun, Vahit Kiler'den başlayın, halkın parasını, bizim paramızı alın.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Başarır.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Muhammet Emin Akbaşoğlu. Buyurun.

51.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, kadın ve erkek memurlara tanınan doğum veya evlat edinme sonrası yarı zamanlı çalışma hakkına, fiyola katılan 2 yeni nesil derin deniz sondaj gemisine, "terörsüz Türkiye" sürecine, İsrail'in saldırılarına devam ettiğine, Suriye'nin toprak bütünlüğüne, Türkiye'nin dış politikasına ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bütün milletvekillerimizi hürmetle selamlıyorum.

Ekranları başında bizleri izleyen aziz ve asil milletimin bütün mensuplarına da hürmetlerimi arz ediyorum.

Şunu öncelikli olarak ifade edeyim ki malumunuz, 2025 yılı "Aile Yılı" olarak Sayın Cumhurbaşkanımız ve Aile Bakanlığımız tarafından ilan edilmişti. Bu kapsamda, Sayın Cumhurbaşkanımız çok önemli bir müjdeyi dün paylaştı, bugün de ona dair yönetmelik yayımlandı.

Aile Yılı kapsamında, bu sene aile kurumunu destekleyici adımlar atıyoruz. Kadın ve erkek memurlara tanınan doğum veya evlat edinme sonrası yarı zamanlı çalışma hakkını elhamdülillah hayata geçiriyoruz. Bugün yayımlanan yönetmelikle memurlarımız, doğumdan itibaren ilköğretim çağına başlayana kadar yarı zamanlı çalışabilecek. Haftalık yirmi saatlik çalışma esasına dayalı bu düzenleme, ebeveynlerin çocuklarının gelişimine daha fazla zaman ayırmalarına ve aile içi bağlarının güçlendirilmesine doğrudan katkı sağlayacak; hayırlı ve uğurlu olsun efendim.

Tabii, bir taraftan da mavi vatandaki gücümüzü pekiştiriyoruz, artırıyoruz; filomuzu büyütüyoruz ve ikiz özelliklere sahip, yüksek teknolojiyle çalışan, donatılmış 2 yeni nesil derin deniz sondaj gemisini daha enerji bağımsızlığımız tam manasıyla bu ülkenin hak ve menfaatlerini mavi vatanda aramak üzere filomuz katıyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) - Şimdiye kadar ne çıktığını bir öğrenelim Sayın Başkan.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Enerjide tam bağımsız Türkiye hedefine çıktığımız bu yolda kararlılıkla ilerliyoruz; milletimize, ülkemize bu yeni gelişmelerin hayırlı olmasını diliyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Akdeniz'deki sondajdan bugüne kadar ne çıktı Sayın Başkan, onun da bilgisini verirsiniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Milletimizin sorunlarına ve sıkıntılarına çözüm üretme irademiz ilk günkü gibi diridir.

CAVİT ARI (Antalya) - Milyon dolarlar harcadı, 1 litre petrol çıkmadı Akdeniz'den.

BAŞKAN - Sayın Milletvekili...

Sayın Akbaşoğlu, bir saniye lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) - O milyon dolarların hesabını verin Sayın Başkan öncelikle.

BAŞKAN - Sayın Milletvekili... Sayın Milletvekili, lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) - Akdeniz'de milyon dolarlar harcadı o sondajlardan.

BAŞKAN - Grup Başkan Vekili konuşuyor, dinleyelim.

CAVİT ARI (Antalya) - Kaç litre çıktı, bilgi verin Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Milletvekili, ama lütfen... Grup Başkan Vekillerini dinliyoruz, lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) - Ama tam konuyla alakalı bilgi öğrenmek için Sayın Başkanım, tam yeri olduğu için sordum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; milletimizin sorunlarına ve sıkıntılarına çözüm üretme irademiz ilk günkü gibi diridir, canlıdır ve güçlüdür.

CAVİT ARI (Antalya) - Milyon dolarlar harcadılar Akdeniz'de, 1 litre petrol çıkmadı; hesabını verin bunun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Türkiye'nin itibarını artırmak, Türkiye'yi kardeşlikle büyütmek, Türkiye Yüzyılı'nı menziline suhuletle ulaştırmak, bölücü terör gibi ülkemizi yarım asırlık prangalarından kurtarmak için çok boyutlu bir çaba içerisindeyiz. Bunun için riske girilmesi gerekiyorsa giriyoruz, mücadele edilmesi gerekiyorsa ediyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) - Görev zararı var orada, milyon dolarlar harcadı Sayın Başkan, bunu bir araştırıp bilgi verin.

ALİ TEMÜR (Giresun) - Sayın Başkanım, bu ne ya!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sayın Başkanım, birçok şey söyleyebileceksen Ali Mahir Bey'i efendice dinledik. Bu beyefendiyi lütfen susturun efendim.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Cumhuriyet Halk Partili Grup Başkan Vekili konuşurken bir tek kişi laf atmadı. Bu doğru bir tavır değil.

BAŞKAN - Defalarca uyarıyorum, defalarca uyarıyorum.

Sayın milletvekilleri, bakın, Grup Başkan Vekili gidip uyardı, lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) - Ülkeyi batırıyorlar. Sayın Başkanım, milyon dolar para harcadı, Akdeniz'de 1 litre petrol çıktı mı?

BAŞKAN - Sayın Milletvekili, Grup Başkan Vekilini şurada dinliyoruz ama yapmayın.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Cumhuriyet Halk Partili Grup Başkan Vekili konuşurken tek kişi söz kesmedi.

CAVİT ARI (Antalya) - Bunun zararını kim ödeyecek? Görev zararı var, buradan ihbar ediyorum, cevap versinler.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Bu ne ya!

BAŞKAN - Bakın, diğer Grup Başkan Vekillerini dinledik, sükûnet içinde arkadaşlar dinledi. Lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, tam da bu konuyla ilgili; görev zararına yol açtılar, bu konuda açıklama yapsınlar.

BAŞKAN - Sayın Milletvekili, lütfen...

Bakın, bütün Grup Başkan Vekillerini sükûnet içinde dinledik, bir müsaade edin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tamam Sayın Başkanım.

CAVİT ARI (Antalya) - Bir cevap verirlerse memnun oluruz.

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Şöyle: Süreleri yeniden başlatırsak bir zahmet, bir daha açarsanız.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - En baştan mı?

MEHMET BAYKAN (Konya) - 3'üncü cümlede başladı ya! 3'üncü cümlede başladı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - En baştan olmaz ya!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Siz mi karar verecekseniz? Başkanım, lütfen...

BAŞKAN - Sayın Akbaşoğlu, süreye ekledik.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; gerçeklerin milletimize duyurulmasına tahammüllü olmalarını istirham ediyorum milletvekili arkadaşlarımızın.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Gemiler nerede, gemiler? Gemiler nerede, aldığınız gemiler?

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sizin limana bağlandı, sizin limana bağlandı.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Gerçeklerden mi bahsediyorsun, neyin gerçekleri! Nerede gemiler?

MEHMET BAYKAN (Konya) - Somali'de.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Şunu ifade etmek isterim: Bütün milletimiz bilsin ki biz asla siyasi ikbal peşinde değiliz; biz milletin ve memleketin istikbalini garantiye almanın peşindeyiz. "Terörsüz Türkiye" sürecimizde, evlatlarımıza üzerinde mutlu, müreffeh ve huzurla yaşayacakları bir ülke bırakmanın peşindeyiz. Derdimiz millet, sevdamız Türkiye'dir; ne yapıyorsak 86 milyonun birliği, dirliği, huzuru için yapıyoruz; ne yapıyorsak Türkiye'yi muzaffer ve muvaffak kılmak için yapıyoruz.

Değerli milletvekilleri, bölgemize baktığımızda, İsrail saldırılarına devam ederek bölgemizi kana, kaosa, kargaşaya boğmak için elinden geleni yapıyor. 7 Ekim 2023'ten bu yana Gazze'de 58 bin Filistinli kardeşimiz şehit oldu, yaralı kardeşlerimizin sayısı 138 bini aştı. İsrail, Filistin'le birlikte Lübnan'a, Yemen'e, İran'a saldırdı; oralarda da masumları katletti, sivil yerleşim yerlerini bombaladı. Eğer canavar bir an evvel durdurulmazsa önce bölgemizi, sonra dünyayı ateşe atmaktan çekinmeyecektir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Canavarın patronu kim, canavarın patronu? "Sevgili dostum Trump" Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Ağbaba, hoş geldiniz. Lütfen...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Biz bunu görüyoruz, iki yıldır en yüksek perdeden bu gerçeği cesaretle dillendiriyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Canavarın patronu kim? "Sevgili dostum Trump"

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bununla kalmıyor, her türlü senaryoya karşı gerekli önlemleri alıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Şunu bir kere daha altını çizerek belirtmek istiyorum: Komşumuz Suriye'nin toprak bütünlüğünün, millî birliğinin, üniter yapısının ve çok kültürlü kimliğinin korunması bizim temel politikamızdır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Toprak bütünlüğü mü kaldı ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Suriye'nin parçalanmasına dün rıza göstermedik, bugün de yarın da kesinlikle rıza göstermeyiz. Suriye'nin toprak bütünlüğü, özellikle güneyi ile kuzeyi arasında koridor açma hayali kuranlar emellerine Allah'ın izniyle ulaşamayacaklardır.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, AK PARTİ'nin "Maşallah!" dediği çocuk kırk gün yaşıyor, üflediği ocak su istemiyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Suriyeli kardeşlerimizle birlikte biz buna asla ve kata izin vermeyeceğiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Irak gitti, Suriye gitti, Libya gitti. "Maşallah!" dediği çocuk kırk gün yaşıyor Akbaşoğlu'nun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İsrail'in ipiyle kuyuya inenler çok büyük bir hesap hatası yaptıklarını er ya da geç anlayacaklardır.

Şunun da bilinmesini isteriz ki tıpkı sınırlarımızın içindeki Kürt vatandaşlarımız gibi Suriye'deki Kürtler de bizim özbeöz kardeşlerimizdir, canımızdan bir parçadır.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yakında "mazlum halk" diyeceksin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Evvelallah onların da siyonizmin, emperyalizmin sofrasında meze olmalarına asla ve kata müsaade etmedik, etmeyeceğiz. Arap, Türkmen, Kürt, Hristiyan, Sünni, Alevi, Nusayri, Dürzi demeden tüm kesimleriyle Suriye halkının sulh içinde yaşaması bizim en büyük arzumuzdur. Suriye'nin esenliğine giden yol da bundan geçmektedir. İstikrarlı bir Suriye çevresindeki tüm ülkeler için de istikrar üretecektir. Tersi bir durumda, Allah korusun, bunun yükünü herkes taşıyacaktır. Buradan Suriye Hükûmetine ve halkına en içten dayanışma mesajlarımızı AK PARTİ Grubu olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinden iletmek istiyorum.

Evvelsi gün ülkemizin de katkılarıyla sağlanan Suriye'deki ateşkesin İsrail'in kışkırttığı silahlı militanların katliamlarıyla sabote edilmek istendiğini görüyoruz. İsrail ne Gazze'de ne Suriye'de barış, huzur, istikrar istemediğini bir kez daha gösteriyor. İsrail'in saldırılarıyla ayrılıkçı milislerin katliamlarında şehit edilen Suriyeli kardeşlerimize Allah'tan rahmet diliyorum. Türkiye olarak, geçmişte olduğu gibi gelecekte de Suriye'nin yanında olmaya, Suriyeli kardeşlerimizi desteklemeye devam edeceğiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Aman desteklemeyin, orayı da karıştırırsınız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Zulüm ve katliamla kendilerine güvenli bir gelecek arayanlar şunu hiçbir zaman unutmasınlar: Onlar yolcu, biz hancıyız; biz bu topraklarda ev sahibiyiz, bin yıldır bu coğrafyada yaşıyoruz, her karış toprağında ayak izimiz var, şehitlerimizin mübarek kanı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Süleyman Şah'ı Türkiye'ye o yüzden mi taşıdınız?

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bin yıl boyunca buralardan nice zalimler geldi geçti.

VELİ AĞBABA (Malatya) - En son gelen kim acaba?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Kendilerini dokunulmaz zannediyorlardı, şimdi onların yerlerinde sadece yellere esiyor. Harimiismetimize kim göz diktiyse hepsinin hevesi kursaklarında kaldı ve kalmaya mahkûmdur. Bugünün zalimleri zulümlerinde küstahlaşmak yerine günün zalimlerinin akıbetlerine baksınlar ve ibret alsınlar.

ELİF ESEN (İstanbul) - Suriye'de niye kadınlar, çocuklar ölmeye devam ediyor acaba?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Tekrar ediyorum: Onurlu dış politikamızla, barış çabalarımızla, diplomatik temaslarımızla biz sulh ve sükûnun safındayız, barışın tarafındayız. Kimseye

hususyet beslemiyoruz, kimseye kem gözle bakmıyoruz, düşmanca yaklaşmıyoruz, kimsenin hakkına, hukukuna, egemenliğine, toprak bütünlüğüne el uzatmıyoruz. Biz sadece barış, huzur ve güvenlik istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sadece CHP'ye savaş açıyorlar. Yeni düşman CHP, yeni düşman.

BAŞKAN - Son kez açıyorum Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Son kez değil efendim.

BAŞKAN - Bu 11'inci dakika oldu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bakın, beş dakikası geçti efendim.

BAŞKAN - İlave ettik.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İlave edilmedi.

BAŞKAN - İlave ettik Sayın Akbaşıoğlu.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bölgeimizde huzur ve istikrar istiyoruz. Bunun için ne yapılması gerekiyorsa yaptık, yapmayı da sürdüreceğiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bölgede istiyor da Türkiye'ye de huzur iste, Türkiye'ye de; "iç cephe" diyorsun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Dış politikada menfaatlerimizi gözettiğimiz kadar insanlığı, vicdanı, hakkı, komşuluk ve kardeşlik hukukunu da gözetmeye devam edeceğiz, bundan kimsenin şüphesi olmasın.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kendi içinde huzur yok, başka ülkeye nasıl huzur getireceksin?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Şunu da ifade etmek istiyorum: Bakın, Ali Mahir Bey dün burada yaşananlara atıflarda bulundu ama mesele onun anlattığı gibi değil.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Nasıl?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Mesele nasıl? Tutanaklara bakarsanız, ilk önce...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Baktık tutanaklara, oku tutanakları.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bakın, tutanakları yayınlayın isterseniz, tutanakları yayınlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Oku tutanakları, oku; tutanağı oku.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Siz daha sonra buraya geliyorsunuz, zaten Sayın Varank burada, grubumuzda oturuyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tutanakları okuyun Sayın Başkan, tutanakları okuyun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yorum yapma, tutanakları oku!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Tabii ki okuyacağım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, bir saniye.

Sayın Varank Genel Kurula geldiler, söz talepleri var.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ben bilemem, şöyle: Varank Bey kendi...

BAŞKAN - Muhtemelen o sataşmayla ilgili cevap verecek, söz vereceğiz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - O başka, ben grubumuza yönelttiği için, bana da Grup Başkan Vekili olarak sorduğu için...

BAŞKAN - Peki, bu tartışma büyüyecek gibi.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Biraz evvel Sayın Ali Mahir Başarır Bey farklı değerlendirmelerde bulundu gündemin dışında. Ben kendi gündemimle ilgili mesajlarımı verdim ancak bazı sorular da yönelttiği için onlarla ilgili de birkaç notum var, onları beyan edeceğiz.

Bakın, bu konuda şunun net bir şekilde bilinmesi lazım: Ben çok nazik bir şekilde geldim, kürsüden konuşmamı yaptım ve yerime geçerken bir arbeye yaşandı burada. O arbedenin niçin yaşandığını sonradan öğrendik ve burada Sayın Varank bizim grubumuzda otururken Ali Mahir Başarır Bey -Sayın Grup Başkan Vekili- daha sonra geliyor ve kendi sıralarına oturuyor. Orada...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Var mı sakıncası?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hayır, hayır, orada bir problem yok tabii ki. Onu anlatıyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İyi, iyi, şükürler olsun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ben de diyorum ki...

Tutanaklardan okuyorum, evet.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Efendim, ben konuşmamda herhangi bir sataşmada bulunmadım diyorum.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, bugün bu yasayı bitirmek istemiyorlar herhâlde. Hem diyorlar ki “Yoklama istemeyin.” hem de kavgı ediyorlar. Yeter artık.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Mustafa Varank Bey de diyor ki: “Sataşma yok, sataşma yok Başkan. Nerede Başkan, sataşma nerede? Nereye sataştı?” Benimle ilgili... “Sataşma yok.” diyor, o da kanaatini söylüyor. Ali Mahir Bey diyor ki: “Senin varlığın sataşma!”

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Doğru.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Kime söylüyor bunu? Sayın Varank’a.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Haksız mı?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hayır.

“Senin varlığın sataşma.” O da “Ne diyorsun ya!” diye biraz evvel sizin söylediğiniz kelimeyi söylüyor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Evet, aynen, aynı ölçüde, değil mi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Siz de...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, çok ayıp ama ya! Gerçekten ayıp ya! Ayıp ama ya!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Tahrik var, tahrik!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Aynen bakın, sırayla gidiyorum.

Bakın, bakın...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, ne diyor orada?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bakın, bir dakika...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Söyleme bence! Yazık yani, gerçekten yazık!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bakın, bakın...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bunu savunuyorsun ya, yazık!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bakın, bakın...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Savunuyorsun bunu ya, yazık!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Saygı duyun efendim, bırakın Grup Başkan Vekilimiz konuşsun, saygı duyun efendim, biz size saygı duyduk!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bir kere önce...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Senin özür dilemen lazım!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sataşan ve laf atan...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Her sataşana küfür mü edeceksiniz?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Küfür değil, bakın...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Küfür değil mi o?

BAŞKAN - Sayın Başarır, Sayın Başarır, lütfen...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, lütfen Sayın Başkanım ya! Neyi savunuyoruz ya?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ne oldu; ayıbın ortaya çıktı!

BAŞKAN - Şu anda 14’üncü dakika, 14’üncü dakika, buradan takip ediyorum.

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) - Ya konuşan kim, söyleyen kim ya? Hâlâ “Ayıbın.” diyorsunuz ya, ayıp ya!

CAVİT ARI (Antalya) - Akbaşıoğlu’nu mu dinleyeceğiz Başkanım?

BAŞKAN - Buyurun, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, bakın...

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Neyi savunuyorsunuz arkadaş?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bakın, Sayın Başkanım...

CAVİT ARI (Antalya) - Bütün gün Akbaşıoğlu'nu mu dinleyeceğiz Başkanım?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, tutanaktan okuyorum, olduğu gibi okuyorum; "Tutanağı okuyun." dedi. Konuşmamı bitirmişim, gelirken diyorum ki: "Muhammet Emin Akbaşıoğlu - Sataşma yok, sataşma yok! (AK PARTİ ve CHP sıralarından karşılıklı laf atmalar, gürültüler) - tutanak- Mustafa Varank (Bursa) - Sataşma yok. Sataşma nerede Başkan? Sataşma nerede, neye sataştı? Ali Mahir Başarır - Senin varlığın sataşma! Mustafa Varank - Ne diyorsun ya? Ali Mahir Başarır - Senin varlığın sataşma!"

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Söylenir mi ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Evet, hakaret nerede burada?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - "Mustafa Varank - Şu hâle bak, ayı gibi oturuyorsun ya!"

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, yazıklar olsun sana!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - "Ali Mahir Başarır - Sensin ayı! Geri zekâlı! Ahlaksız herif!"

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sana yazıklar olsun! Sen Meclisi bu kadar kirleten bir adamsın! Sen Meclisi kirleten bir adamsın!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - "(AK PARTİ ve CHP milletvekillerinin birbirlerinin üzerine yürümeleri, gürültüler)"

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Aynı şey, değil mi? Yazıklar olsun!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - "Başkan - Birleşime on dakika ara veriyorum."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yazıklar olsun!

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Yeter ya!

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Her zaman hakaret ettin, kaç sefer hem de!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şuna bak, şu söyledikleri şeye ya? Bunu okuyorsun sen! Sen bunu okuyorsun!

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Arka tarafta oturup da defalarca hakaret etti. Bu Bakan mı? Nasıl Bakan bu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Kime ettim? Ne dedim sana?

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Bana ettin, bana orada. Arkada "Sapan gibi vururuz sizi." dedin, hatırlarsın.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ne zaman dedim ya? "Sapan gibi" lafa bak!

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - "Sapan gibi vururuz sizi." dedin. Hatırlarsın, hatırlatayım sana. Daha bir ay önce ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan, bitiriyorum.

BAŞKAN - Ya, on beş dakika konuştunuz ama on beş dakika, lütfen...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, neyi bitiriyor ya?

BAŞKAN - Diğer gruplar da var, diğer milletvekili arkadaşlarımız var.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bakın, benim konuşmamı sabote etti arkadaşlar.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Yarım saattir konuşuyor Sayın Başkan, yarım saat oldu.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Başkanım, ben bir açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN - Ama olmuyor ki, Akbaşıoğlu söz istiyor, ne yapayım ben? Söz istiyor.

Buyurun, devam edelim; bu tartışmayı büyütelim, bu çalışmayı da nasıl yapacaksak yapalım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bitiriyorum, bir dakika, bitiriyorum.

BAŞKAN - Bu çalışmayı da nasıl yapacaksak yapalım.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Şunu ifade ediyorum, bakın: Sayın Ali Mahir Başarır Bey...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, bu okunacak şey mi ya? Ya, bu olacak şey mi ya? Sen tecrübeli bir milletvekilisin, bu olacak şey mi?

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Bağırma Ali Mahir, niye bağırıyorsun?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Dün, Çarşamba günü tüketilmiş bir yalan ve dezenformasyon üzerinden Bursa'da 36 imam-hatip mezununun 500 tam puan aldığı yalanını tekrar etmesi üzerine maalesef ortam gerildi.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ya, bunun ne alakası var? Hayret ya!

CAVİT ARI (Antalya) - Hangi sınavınızda şaibe yok, bir söyleyin bakalım?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - O saat üçte konuşuldu, olay saat onda oldu. Ne diyeyim size! Valla, Allah bildiği gibi yapsın ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ve ondan sonra bunu devam ettirdiler. Bakın, burada tüketilmiş ve yok olmuş bir meselenin tekrar yalan üzerinden gündeme gelmesi meseleyi gerdi ve karşılıklı arbede oldu.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Başkanım, yirmi dakika oldu ya, rekor kırdı artık yani. Ya, yirmi dakika oldu, yirmi. Yeter artık yani.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Her gelen hakaret mi etsin birbirine, onu mu diyorsun?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hayır, karşılıklı arbede oldu. Hiç kimsenin birbirine hakaretini asla ve kata kabul etmiyoruz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi bu gruptan birisi sana “ayı” dese ne diyeceksin? Ne diyeceksin?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Kimse, hiçbir milletvekili bir milletvekiline...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bitiriyorum. (Gürültüler)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bunu savunuyorsunuz! Ya, savunuyorsunuz!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Söyle o zaman “Savunmuyorum.” de.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hâlâ adam geldi, şurada oturuyor ya!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Nereye oturacağımı sana mı soracağım?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bana soracaksın!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Terbiyesize bak!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Şunu ifade ediyorum: Bana “Tutanağı oku.” dediğiniz için, ısrarla “Oku.” dediğiniz için ben de okuyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sen terbiyesizsin, şu hâline bak. Yakışmıyorsun şu Meclise.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Şu hareketlere bak, şu hareketlere bak; şu oturuşa bak, oturuşa!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ben bunu okumamak için bir yaklaşım sergiledim ama okumamı istedikleri için de kamuoyuna doğru bilgi vermek üzere bütün tutanağı okudum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şu hâline bak! Şu hâline bak!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Şu hareketlere bak!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yakışmıyorsun şu Meclise! Yakışmıyorsun şu Meclise!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Şu oturuşa bak, oturuşa! Oturuşa bak! Gelmiş burada... Sana mı soracağım?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Senin nereye oturduğun belli değil!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Bu davranışlar bir Grup Başkan Vekiline yakışmıyor Başkanım, lütfen, lütfen!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hadi oradan! Hadi!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yazıklar olsun be! Burada yüz yüze bakıyoruz ya!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Şu hareketlere bak, hareketlere!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Şunu ifade ediyorum: Bütün milletvekillerimiz birbirlerine temiz bir dil kullanmalıdırlar.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, sen kendi Vekiline söyle, hâlâ orada oturuyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu konuda herkes hakaret etmeden, karşılıklı olarak meramını anlatabilme kabiliyetine sahiptir.

Bütün milletvekillerimizi birbirine hakaret etmeden meramını anlatmaya davet ediyor ve bu konuda grubumuza yönelik suçlamaları reddettiğimi ifade ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Niye reddediyorsun ki?

BAŞKAN - Sayın Varank, yeterli oldu herhâlde Sayın Akbaşoğlu'nun...

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Olmadı Başkanım, olmadı, lütfen...

BAŞKAN - Adınızı kullandığı için söz vereceğim ama yeni bir tartışma...

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ama "Komisyon Başkanı" dedi.

BAŞKAN - Tamam, onu söylüyorum, yeni bir tartışma açmayalım, şu gündeme geçelim, geçemiyoruz bir türlü.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Tamam Başkanım.

BAŞKAN - Yani bir saatir şu tartışma sürüyor ama diğer gruplar var, milletvekili arkadaşlarımız var, konuklarımız var.

Buyurun.

52.- Bursa Milletvekili Mustafa Varank'ın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Saygıdeğer Başkanım, şimdi, burada benim CHP Grubuna yönelik söylediğim hiçbir ifade yok. Bir kere, olayda büyük bir çarpıtma var. Ali Mahir Başarır o günün daha sabahında, dışarıda kameraların önünde bana atıfta bulunarak çeşitli açıklamalar yapmış, Meclise geldiğinde her gördüğü ortamda bana sataşmada bulunmuş, ondan sonra aramızda bir tartışma yaşanırken kullanılan ifadeleri kendi grubuna söylenmiş gibi ifade ediyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Komisyon Başkanısın, kime söyleyecek, bana mı söyleyecek?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hayır, hayır, alakası yok.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ben CHP Grubuna hakaret etmedim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Edemezsin zaten!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Bir susarsan lütfen!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Edemezsin!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Şu oturuşunu da bir düzeltirsen...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben böyle oturuyorum! Senin nerede oturduğun belli değil!

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) - Ya, sana mı soracak? Sana mı soracak nasıl oturacağını?

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Şimdi, Saygıdeğer Başkanım, bu ülkede, Türkiye Büyük Millet Meclisinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Benim oturduğum yer belli, senin nerede oturduğun belli değil.

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) - Kimsin sen?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, dinleyelim hatibi, dinleyelim lütfen.

Buyurun.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Türkiye Büyük Millet Meclisinde aziz milletimizin oylarıyla seçilmiş bir milletvekilinin nerede oturup oturmayacağına, buradaki milletvekillerinin oylarıyla seçilmiş bir Komisyon Başkanının orada oturup oturmayacağına muhalefet partisinin bir Grup Başkan Vekili karar veremez. Ben aziz milletin oylarıyla burada seçildim, Bursa'daki vatandaşlarımızı temsil ediyorum.

Ayrıca, şunu açıkça ifade etmek istiyorum: Ali Mahir Başarır sürekli bana sataşarak bir başarı elde edebileceğini zannediyor. (CHP sıralarından gülüşmeler)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Amma büyüttün kendini!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ben kendisine şunu açıkça ifade etmek istiyorum: Beni susturabilmek için içerisinde zekâ kırıntısı bulunan tezler ve antitezler üretmen lazım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Doğru...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Amma büyüttün kendini ha!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sen konuş ama hakaret etme, hakaret; temiz dil kullan.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Hoplasan da zıplasan da patlasan da garip garip hareketler yapsan da sen beni susturamazsın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, ben burada milletimizin bir temsilcisi olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Sen ne anlatıyorsun, onu söyle.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sen konuş ama temiz dil kullan, hakaret etme, yakışmıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sen ettiğin hakarettten pişman mısın, değil misin? Sen o laftan pişman mısın, değil misin?

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ben kimseye hakaret etmedim, oturuşuna işaret ettim.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Lafı geri alıyor musun lafı?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yakışıyor mu sana? Bu memlekette Bakanlık yapmışsın, yakışıyor mu sana?

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Sözüünü geri alıyor musun? Sözüünü geri al. Yazık o Bursa'ya, yeşil Bursa'ya yazık!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ben kendisine hakaret etmedim, kelime hazinesi yeterli olmadığı için üç cümlede bir “geri zekâlı” ifadesini kullanan bir insandan da hakaret dersi alacak değilim.

Ben Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Sözüünü geri al, sözünü.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Devam edelim Başkanım artık, devam edelim ya, gündeme geçelim ya.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Ya, sen bitirmeyeceksin Ali Mahir, bitir artık.

BAŞKAN - Sayın Başarır, bunu bitirsek...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İzin verirsiniz bitireceğim.

BAŞKAN - Buyurun.

53.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Bursa Milletvekili Mustafa Varank'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, bir: Cumhuriyet Halk Partisi grubunun ve benim en son terbiye dersi alacağımız kişi Varank'tır.

İki: Benim oturduğum yer belli ama onun oturduğu yer hiç belli değil, onu söyleyeyim.

Üç: Ben kendisiyle muhatap bile olmak istemem. Hatta bu tartışmalardan sonra beni sokakta durduran bir vatandaş “Ne olur, onun seviyesine inme, inersen vurgun yersin.” dedi. (CHP sıralarından alkışlar) Kendisi gerçekten bu Meclise yakışmayan, seviyesini düşüren, hakaret eden, küfür eden bir milletvekili. Bakın, bir kez daha söylüyorum: Eskiden bu Parlamentoda başarılı olan, bölgesinde başarılı olan milletvekilleri bakan olurdu. Şimdi sarayın bir kenara attığı tipler, eski bakanlar gelip milletvekili oluyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Ayıp, ayıp be!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, yazık!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sen yakışmıyorsun, sen seviye düşürüyorsun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Şahsileştirme, şahsileştirme!

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Sen bir özür dile önce.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sen özür dile önce, özür dile!

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Sen sözünü geri al, sözünü geri al!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Hangi sözümü geri alacağım, hangi söz geri alacağım? Ne söyledim ki ben?

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Bize söylediklerini de geri al, kendi söylediklerini de geri al.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Ayıp, ayıp!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Niye ayıp ya? Sen buna “ayıp” diyebildin mi dün? Sen dün buna “ayıp” diyebildin mi? Sen dün buna “ayıp” diyebildin mi?

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ne söyledim ben size?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri... Sayın milletvekilleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) - “Ayı” diyor, hâlâ onu savunuyor, ayıp ya!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Fırlatın efendim, kolonya şişesi fırlatın gene.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, olacak bir şey değil, olacak bir şey değil. Hayret ediyorum ya! Ayıp ya! Ayıp, ayıp!

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Başkanım, yeter ya!

BAŞKAN - Şimdi... Şimdi...

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, yüz yüze bakıyorsunuz, ayıp ya!

BAŞKAN - Şimdi, bakın, bakın, dün ısrarla bu konu konuşuldu...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, olacak iş mi Allah aşkına? Siz de müdahale etmiyorsunuz.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sayın Başkan, siz kolonya şişesi fırlattınız, özür dilemediniz.

BAŞKAN - Yani ben de müdahale etmiyorsam ayıp artık ya! Nasıl daha müdahale edeceğim ya, ne yapayım yani?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bir parlamenter, Grup Başkan Vekiline hakaret ediyor, küfrediyor.

BAŞKAN - İş şimdi farklı bir yere evrildi yani. Bu işin sorumlusu benim o zaman?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hayır, siz değilsiniz de...

MUHARREM VARLI (Adana) - Sayın Başkanım, biz de burada vardık, yeter ya! Yeterse yeter ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, gündeme devam edelim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Olacak iş mi Allah aşkına Sayın Başkan, olacak iş mi?

MEHMET BAYKAN (Konya) - Misafirlerimiz var efendim, ayıp oluyor, yukarıda misafirlerimiz var, lütfen...

Olayı, her şeyi sıfırlattın, daha özür dilemedi Sayın Başkanım.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Gündeme geçelim Başkan, gündeme geçelim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, gündeme geçelim, gündeme devam edelim.

BAŞKAN - Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.17

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.33

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Birer dakika söz talebi olan milletvekili arkadaşlarımızın taleplerini karşılamaya çalışacağım.

Sayın Cavit Arı...

54.- *Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Manavgat ilçesinde yaşanan hukuk ihlallerine ilişkin açıklaması*

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Hâkimler ve Savcılar Kuruluna seslenmek istiyorum: Manavgat ilçemizde hukuk ihlalleri yaşanıyor. Suçu olan varsa cezasını çeker ancak Manavgat'ta yaşanan, Manavgat Belediyesini ele geçirme operasyonuydu; 6 Meclis üyesi fazlamız varken 7'si tutuklandı.

Bir örnek vereyim mi? Yıllardır tarım yapan, üretim yapan, sebze üreten, meyve üreten bir Meclis üyemiz tutuklanan bir tarım firması sahibine yıllardır ürün satmakta ancak bu dosyada, efendim “O şirketten para aldı.” diye tutuklandı, diğer Meclis üyeleri de benzer durumda. Faturası var, üretimi var, her şeyi belli ve bu Meclis üyesi tutuklanmış durumda, diğer arkadaşlarımız da aynı durumda.

Adalet istiyoruz ve adaletin doğru tecellisini bekliyoruz.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Akalın...

55.- *Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, akademik zamma ilişkin açıklaması*

MEHMET AKALIN (Edirne) - Üniversitede akademisyenlerimiz yıllardır ağırlaşan ekonomik koşullarda ayakta kalmaya çalışıyor. Bugün bir öğretim elemanı, bir doçent ya da bir profesörün maaşı bırakın insanca yaşamayı, temel giderlerini dahi karşılamaktan uzak hâle gelmiştir. Bu maaşlarla ne bilim üretilebilir ne yayın yapılabilir ne de geleceğimiz olan gençler yetiştirilebilir. Lütfen, bunu sadece bir zam talebi gibi görmeyin; bu, Türkiye'nin nitelikli geleceğiyle ilgili bir çağrıdır çünkü akademisyen aç kalırsa bilim susar, bilim susarsa memleket susar.

Emekli bir akademisyen olarak gerçekten yaşadıkları geçim sıkıntısını, eğitimdeki bütçesizliği, öğrencisine çare olamamanın yükünü biliyorum; artık çözüm üretmek zorundayız. Akademik kariyerin saygınlığıyla bağdaşan, emeği karşılayan akademik zam artık şarttır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Tahtasız...

56.- *Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'un bazı ilçelerinde mal müdürlüklerinin kapatılması kararına ilişkin açıklaması*

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, “İtibardan tasarruf olmaz.” diyen AKP iktidarı ilçelerimiz için tasarruf etmiş, yanlış bir karara imza atmış. Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Gelir İdaresi Başkanlığı dün yayımladığı genelgeyle mükellef sayısı binden az olan Bayat, Dodurga, Laçın, Oğuzlar, Kargı, Boğazkale, Ortaköy, Uğurludağ, Mecitözü Mal Müdürlüklerini maalesef 1/9/2025 itibarıyla kapatacağını duyurmuştur. Zaten devlet yatırımı olmayan ilçelerimizde önce adliyeleri, sonra bankaları kapattı; şimdi de mal müdürlükleri kapatılacak oldu; oldu olacak ilçelerimizi tamamen kapatın, bu insanları daha fazla mağdur etmeyin diyoruz çünkü bu karardan dönmezseniz ilçedeki vatandaşlarımız artık göçe zorlanacak ve ilçede yaşayan vatandaşlar daha mağdur olup illere gitmek zorunda kalacaklar.

Bu kararı tekrar gözden geçirmeleri gerekir ve bu karar iptal edilmelidir diye düşünüyoruz.

BAŞKAN - Sayın Şeref Arpacı...

57.- *Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli Büyükşehir Belediye Meclisinde AKP Grup Başkan Vekili Feride Kabadayılar'ın sosyal yardımlarla ilgili sözlerine ilişkin açıklaması*

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ediyorum Başkanım .

Denizli Büyükşehir Belediye Meclisinde AK Parti Grup Başkan Vekili Feride Kabadayılar'ın "Net geliri 2 asgari ücreti geçmeyen hanelere devlet zaten yardım ediyor." sözleri iktidarın halkı nasıl yoksulluğa mahkûm ettiğini açıkça ortaya koymuştur. Bu ifadeler bir gaf değil yirmi iki yıllık AK Parti iktidarının halktan tamamen koptuğunun, asgari ücreti, emekli maaşını sefalet düzeyine indirdiğinin itirafıdır. İktidar halkı açlık sınırının altında yaşamaya zorlayıp bunu da "yardım" diyerek meşrulaştırmaya çalışıyor.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak sosyal yardımı lütuf değil hak olarak görüyoruz. Kimsenin yoksulluğa mahkûm edilmediği, onurlu bir yaşamın mümkün olduğu bir Türkiye'yi hep birlikte kuracağız; belediyelerimize karşı yaptığımız siyasi operasyonlara rağmen başaracağız.

BAŞKAN - Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu...

58.- *Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Millî Eğitim Bakanlığının 10 Kasım ara tatil kapsamına almasına ilişkin açıklaması*

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Muhterem milletvekilleri, bu yıl okullarda 10 Kasım'da Gazi Mustafa Kemal Atatürk anılmayacak çünkü Millî Eğitimin çakma profesörü Bakan gemileri iyice yakmış; 2025-2026 eğitim öğretim takvimini açıklayan Bakanlık, sitesinde yayınladı ve 10 Kasım ara tatile denk getirmiş yani bu ülkenin Kurucu Önderi Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün aramızdan ayrılışının yıl dönümünde öğrenciler tatilde olacak, aynı zamanda okullarda da anılmayacak. Bu, basit bir takvim oyunu değildir; bu, millî eğitimi paralel yapılara teslim eden, makamını Cihannüma Derneğinin arka bahçesi yapan çakma profesör Bakanın bilinçli tercihi ve Atatürk düşmanlığıdır.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - 23 Nisan Kutlu Doğum Haftası yaptıkları gibi.

BAŞKAN - Sayın Hasan Öztürkmen...

59.- *Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Millî Eğitim Bakanlığının 10 Kasım ara tatil kapsamına almasına ilişkin açıklaması*

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Atatürk düşmanı, tarikat, cemaat dostu Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin 2025-2026 eğitim öğretim yılı takvimini onayladı. Yeni takvime göre 10 Kasım'da öğrenciler için ara tatil başlayacak, Atatürk'ü anma etkinlikleri ise yapılamamış olacak. Birinci dönem ara tatili 10-14 Kasım tarihleri arasında yapılacak.

10 Kasım Atatürk'ün ölüm yıl dönümü ve anma günü. Önceki yıllarda birinci dönem ara tatili 11-15 Kasım günlerine denk getirilmişken bu sene özellikle 10 Kasım gününe denk getirilmiştir oysa 3 Kasım ya da 17 Kasım'a denk getirilebilir. Yusuf Tekin'in bu tarihlere denk getirmesi tesadüf olamaz; tam bir Atatürk düşmanlığı. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü bu milletin gönlünden silmeyeceksiniz. Yeni eğitim takviminde 10 Kasım tarihinin ara tatillere denk gelmeyecek şekilde değiştirilmesini bekliyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Orhan Sümer...

60.- *Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, sebze ve meyvenin taneyle satılır hâle gelmesine ilişkin açıklaması*

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ekonomik krizin pençesinde kıvranan vatandaş için artık sofraya meyve koymak bile lüks hâle geldi; marketlerde, pazarlarda, sebze-meyve tane hesabıyla, yarım yarım satılır hâle geldi.

Bakın, çok acı bir örnek vermek istiyorum: Bir zamanlar çocukların avuç avuç yediği kirazın tanesi bugün marketlerde 8 lira 40 kuruş, evet, 8 lira 40 kuruş! Yanlış duymadınız; 1 tane kiraz 8 lira 40 kuruş. Sofralarda artık karpuz dilimleyse, domates taneyleyse, ekmek askıdaysa, kiraz altınla yarışır hâle geldiyse iktidarın yanlış ekonomi ve tarım politikaları yüzünden; kirazın tanesinin kaç lira olduğunu hesaplayan bir millet olduk. Bu utanç tablosunun sorumlusu halkı değil rantı düşünen, üretimi değil ithalatı teşvik eden, hukuku, adaleti, seçimleri sırf saltanatı devam ettirip saraylarda yaşamaya devam etmek için katleden yirmi üç yıllık AK Parti iktidarının eseridir.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Baykan...

61.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, 18 Temmuz Ezanımuhammedi'nin aslına uygun olmadan okunmaya başlanmasının yıl dönümüne ilişkin açıklaması

MEHMET BAYKAN (Konya) - Teşekkür ederim Başkanım.

18 Temmuz 1932'de Ezanımuhammedi'nin aslına uygun olmadan okunmaya başlandığını biliyoruz; bugün yıl dönümü. 1950 yılına kadar süren bu uygulama Demokrat Parti iktidarıyla son buldu ve tüm dünya Müslümanlarına evrensel bir çağrı olan ezan, aslına uygun okunmaya başlandı. Bu ülkede zaman zaman, Müslüman halka rağmen, halkımızın dinini yaşaması konusunda sıkıntılar yaşandı ve yaşatıldı. Merhum Menderes ve devamında gelen halkın değerlerine saygılı yöneticiler sayesinde engeller aşıldı. On sekiz yıllık sürede yasağa uymadığı için zulüm gören ve can veren insanlarımız oldu; hepsine şehit Başbakan merhum Adnan Menderes'in şahsında rahmet diliyorum ve minnetle anmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Gülcen Kış...

62.- Mersin Milletvekili Gülcen Kış'ın, Milli Eğitim Bakanlığının 10 Kasım ara tatil kapsamına almasına ilişkin açıklaması

GÜLCEN KİŞ (Mersin) - Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ölüm yıl dönümü olan 10 Kasım Milli Eğitim Bakanlığı ne tesadüfse ara tatil kapsamına aldı. O kadar gün içinde başka bir tarih bulamadınız mı; çocuklarımız o sabah okul bahçelerinde siren sesleri eşliğinde Ata'sına saygı duruşunda bulunmasını diye mi? 10 Kasım takvimden sessizce silmeye, yok saymaya mı çalışıyorsunuz? Bilin ki 10 Kasım bu milletin hafızasıdır, Atatürk bu toprakların temel harcıdır. Ne kadar unutturmaya çalışsanız da bu halk her 10 Kasım'da ayağa kalkar, yine saat dokuzu beş geçe başını eğip Ata'sına saygısını sunar. Bu karar, basit bir tatil kararı değildir; bu, cumhuriyetle hesaplaşma çabasıdır. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizler buna asla izin vermeyeceğiz, sessiz kalmayacağız.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Adalet Kaya...

63.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, Amedspor formasına ilişkin açıklaması

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kayseri Bünyan Kadın Kapalı Cezaevinde Yaprak Taşçı'nın ailesine göndermek için çektiği fotoğraftaki Amedspor forması sakıncalı bulunarak "photoshop"la sansürlendi.

Değerli arkadaşlar, Amedspor, Türkiye Futbol 1. Ligi'nde mücadele eden, sahaya çıkan, resmî maçlara katılan yasal bir spor kulübüdür. Bu takımın formasını giymek herhangi bir yasaya aykırı değil. O forma her hafta stadyumlarda, televizyon ekranlarında görülen bir forma. On binlerce taraftarın gururla giydiği bu formayı cezaevinde sakıncalı bulup sansürlemek hangi akla, hangi mantığa sığar? Yaprak Taşçı'nın Amedspor formasıyla çektiği fotoğrafı sansürleyen cezaevi yönetimini kınıyorum. Bu, bir hak ihlalidir, temel haklara yönelik açık bir saldırıdır.

BAŞKAN - Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- YENİ YOL Grubunun, Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 21 milletvekili tarafından, sözleşmeli er ve erbaşların kamuya geçiş hakkının neden etkin biçimde uygulanmadığının, yaşanan keyfi ve adaletsiz uygulamaların, görev süresi dolduktan sonra karşılaşılan sosyoekonomik sorunların ve sistemin bütüncül biçimde yeniden ele alınması amacıyla 18/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Temmuz 2025 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

18/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 18/7/2025 Cuma günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya

İstanbul

Grup Başkanı

Öneri:

Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 21 milletvekili tarafından, sözleşmeli er ve erbaşların kamuya geçiş hakkının neden etkin biçimde uygulanmadığının, yaşanan keyfî ve adaletsiz uygulamaların, görev süresi dolduktan sonra karşılaşılan sosyoekonomik sorunların ve sistemin bütüncül biçimde yeniden ele alınması amacıyla 18/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 18/7/2025 Cuma günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Elif Esen. Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ELİF ESEN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Pençe-Kilit bölgesinde yürütülen mağara operasyonunda metan gazına maruz kalarak şehit olan 12 askerimizin 4'ü sözleşmeli erdi. Bu erlerden biri, Celalettin Uyanık, görev başında çektiği bir videoda bizlere bir vasiyet bıraktı ve dedi ki: "Eğer bana bir şey olursa TSK'deki sözleşmeli erlere yardımcı olun."

Ben de YENİ YOL Grubu adına, tüm milletimiz, şehitlerimiz ve sözleşmeli erlerimiz adına bu vasiyeti sahiplenmeye geldim. Ortada çatışma bile yokken 12 şehit verdik. Tam bir buçuk yıl önce şu sözlerle seslenmiştim: Bir yanda parası olanın sırasını savdığı bedelli askerlik ve diğer bir yanda geçinme hayaliyle sözleşmeli er olan, iki metre kar altında nöbet tutmayı göze alan, her an ölümle yüzleşme ihtimalini kabullenen gencecik evlatlarımız. Bugün hâlâ Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde görev yapan sözleşmeli er ve erbaşlar, terörle mücadeleden sınır güvenliğine, iç güvenlikle doğal afet müdahalelerine birçok alanda canını ortaya koyarak ön saflarda mücadele etmeye devam ediyorlar. Ancak görev süreleri dolduğunda ne oluyor? Sosyal güvenceden, özlük haklarından, iş güvencesinden ve kamusal vefadan mahrum bırakılıyorlar.

Ülkemizde silahların bırakıldığı, iyi niyet beyanlarının yapıldığı güncel gelişmelerle, kritik bir gerçekle yüzleşmek zorundayız. İsrail, Dürzileri bahane ederek Suriye'yi bombalamaya devam ediyor. Suriye'yi bölmek istediği açık, katliamlarına devam ediyor. Biz ve koskoca İslam dünyası ise gözlerimizin önünde on binlerce Gazzeli Müslümanı katleden İsrail'i ancak kınayabiliyoruz. Sefil bir İslam dünyası, değil mi?

İsrail adım adım bizi de fiilî savaşa çekmek istiyor gibi. Suriye'de askerî, insani, istihbari, ekonomik varlığımız söz konusu iken İsrail'in saldırılarını yoğunlaştırması ihtimali karşısında Dışişleri Bakanlığımız derhâl nota vermelidir.

Peki, tüm bu gelişmeler sonrasında sınırimızın hemen ötesinde SDG yani YPG ve diğer oluşumlar ne yapacak? Sivillerimiz, askerlerimiz ve canı pahasına çok ağır görevler alan sözleşmeli erlerimiz yine tehlike ve tehdit altında mı? PKK silah bırakırken YPG'ye el altından silah ve militan desteği sağlama ihtimali var mı?

Değerli DEM PARTİ'liler, AK PARTİ'liler, MHP'liler -gerçi MHP sıralarında şu anda 1 milletvekili el sallıyor- "terörsüz Türkiye"ye, evet, inanmak istiyoruz ama bu büyük sorunları vatandaşlarımız adına size sormak, samimi yanıtlarınızı da duymak zorundayız.

Yeniden şehidimizin vasiyetine dönüyorum. 2011 yılında yürürlüğe giren 6191 sayılı Kanun ve buna bağlı yönetmeliklerle sözleşmeli er ve erbaşlara yedi yıllık hizmet süresi sonunda kamuya memur olarak atanma hakkı tanınmış ama yine pratikte uygulaması sorunlu kalmış. Binlerce sözleşmeli

personelin hâlâ belirsizlik ve işsizlikle mağduriyetler yaşadığını bilmeyen yok. Atama kontenjanlarının açıklanmaması, değerlendirme sürecinin şeffaf yürütülmemesi ve hak sahiplerinin kapsam dışı bırakılması bu alandaki yapısal sorunların başında geliyor. Bunlar kabul edilemez.

Özellikle MHP sıralarına seslenmek istiyorum yine: Değerli MHP'li milletvekilleri, MHP Grubu 2017-2021 yıllarında sıkça dile getiriyor, "Biz MHP olarak, vatan savunmasının sözleşmesi olmaz..." diyordunuz.

Hatta, Sayın Sermet Atay, 2019 yılında "Biz MHP olarak vatan savunmasının sözleşmesi olmaz düsturuyla hareket etmekteyiz. Uzman çavuşlarımızın kadrosu ve iş güvencesi, 3600 ek gösterge verilmesi, orduevlerinden faydalanmaları zarurettir. Türk Silahlı Kuvvetlerinde en çok şehit veren zümre bunları çoktan hak etmiştir." diyordu. Biz de sizin o dönemdeki söylemlerinize katılıyoruz. YENİ YOL Grubu olarak verdiğimiz önergeyle hem şehitlerimizin vasiyetini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

ELİF ESEN (Devamla) - Teşekkür ederim.

...ve hem de sizin geçmiş söylemlerinizi gerçeğe dönüştürmek için bir fırsat ortaya koyuyoruz. Gelin destekleyin, sözleşmeli erlerimize tüm özlük hakları, hukuki hakları, dahası, insani haklarının verilmesinin önünü tüm partiler birlikte açalım, haklarını teslim edelim.

Değerli Genel Kurul, şehitlerimizin ardından sadece yas tutarak değil bu düzeni değiştirerek, adaleti sağlayarak, iyileştirerek, önlem alarak sorumluluğumuzu yerine getirmek zorundayız. Bu Meclis askerini korumayan, halkını kandıran bir iktidarın sadece izleyicisi olarak kalamaz.

Tekrar milletimizin başı sağ olsun diyor, daha fazla gencimizin başı toprağa eğilmesin diye çalışmaya devam edeceğimizi bu kürsüden ifade ediyorum. Biz buradayız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Mehmet Akalın.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bugün burada yalnızca bir mağduriyeti değil devletin görevini tamamlamış evlatlarına karşı yerine getiremediği bir sorumluluğu dile getireceğiz ve İYİ Parti olarak önergeyi desteklediğimizi belirterek sözlerime başlamak istiyorum.

Atanamayan uzman çavuşlar ile görev süresi dolmuş sözleşmeli er ve erbaşlar, bu ülkenin en ağır koşullarda görev yapmış ama terhis olduktan sonra yalnız bırakılmış binlerce kahramanıdır. Uzman çavuşlar, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu'nun 5'inci maddesine göre en az yedi yıl fiilen görev yapmış ve kendi isteğiyle ayrılmış olmaları hâlinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 92'nci maddesi uyarınca kamu kurumlarına açıktan atanma hakkına sahiptirler ancak bu hak yıllardır uygulanmamaktadır. Kurumlar keyfi gerekçelerle başvuruları reddetmekte, süreçler referans ve inisiyatifle şekillenmektedir. Benzer bir mağduriyet sözleşmeli er ve erbaşlar için de geçerlidir. 6191 sayılı Sözleşmeli Erbaş ve Er Kanunu'nun ek 1'inci maddesi açıkça belirtmektedir. En az yedi sene hizmet yılını doldurarak ayrılanlardan nitelik belgesi olumlu olanlar ilgili şartları taşımaları kaydıyla kamu kurum ve kuruluşlarının boş kadro ve pozisyonlarına atanırlar ancak bu kanun da uygulanmamakta, binlercesi işsiz, güvencesiz ve belirsizlik içinde bırakılmaktadır.

Devlet, görevdeyken kahraman dediğine görevi bitince sırtını dönemez. Sadece görev süresince değil, görev sonrası da sahip çıkmak hem hukuki hem de vicdani bir sorumluluktur. Bu nedenle çağrımız nettir: Açıktan atama hakkı torpilsiz ve şeffaf bir şekilde tüm hak sahiplerini kapsayacak biçimde derhâl uygulanmalıdır. Kurumlara boş kadro bildirme yükümlülüğü getirilmeli, başvuru süreçleri dijital ve denetlenebilir olmalı, görev sonrası iş ve sosyal güvence süresi uzatılmalı, psikolojik ve mesleki destek sağlanmalıdır; bu, sadece bir talep değil, bir vasiyettir. Niye biliyor musunuz? Kuzey Irak'ta şehit düşen Sözleşmeli Er Celalettin Uyanık son videosunda "Türk Silahlı Kuvvetlerindeki sözleşmeli erlere yardımcı olun." diyerek hepimize bir emanet bırakmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MEHMET AKALIN (Devamla) - Bu Meclis o emanete sahip çıkmalıdır çünkü bu mesele sadece bir istihdam sorunu değil, devletin kendi evlatlarına karşı sorumluluğunun gereğidir.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin asil kahramanlarını minnetle anıyor, yüce Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın İbrahim Akın.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM AKIN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, gündeme geçmeden öncelikle şunu ifade etmek isterim: Yaklaşık on yedi gündür, yürütmeye olan maden yasası, zeytin yasası ve aynı zamanda diğer enerji yasası yani torba yasayla ilgili itirazlarını ifade etmek isteyen köylülerin Meclisin kapısında beklediğini ve oturma eylemi yaptığını, yağmur altında hâlâ seslerini duymayan Meclise seslerini duyurmaya çalıştıklarını ifade etmek isterim. Buradan onlara selam ve sevgilerimi de iletmek isterim. Meclis Başkanımız lütfen onlarla görüşsün, onların sesini dinlesin diye de aynı zamanda ifade etmek istiyorum.

Evet, bir yasayı görüşüyoruz, daha doğrusu yasa teklifini görüşüyoruz, kanun teklifini görüşmeye çalışıyoruz ama YENİ YOL Partisi tarafından önümüze getirilen teklifin daha önce de çeşitli defalar görüştüğümüz memurlarımızın, çalışanlarımızın hakları bakımından önemli olduğunu düşünüyorum. Keşke özellikle gençlerimiz iş kapısı olarak askerlik yapmak zorunda olmasalar, askerliğe değil, silaha değil, barışa ve toplumsal olarak istihdama zaman ayrılrsa ve bu ülkenin kaynakları gerçek anlamda bir toplumsal barışın yaratılması için kullanılsa ama maalesef böyle bir gerçekle karşı karşıyayız. Ülkemizde memurlar, çalışanlar ve özellikle bu konuyla ilgili mağdur olan birçok insanımız var.

Bu arada, tabii, özellikle KHK'lilerle ilgili bahsetmek isterim. Memur olup da bu ülkede kapı dışarı edilmiş olan yaklaşık 120 bin KHK'li var. Bu KHK'liler kendileriyle beraber değerlendirildiğinde bir aile olarak yaklaşık 500 bin insanı ifade ediyorlar ve o günden bu yana, yaklaşık dokuz yıldır bu insanlar sadece işlerinden edilmemişler, aynı zamanda yaşamlarından da edilmişler, aileleriyle beraber neredeyse açlıkla terbiye edilmeye çalışılıyorlar. Buradan bu adaletsizliğin giderilmesini bu vesileyle de ifade etmek isterim.

Evet, ülkemizde sadece bu konuyla ilgili değil, aynı zamanda şu an tartışma konusu olan sahte TÜİK verileriyle insanlarımızın hakları gasbediliyor, maaşları kırpılmaya çalışılıyor, yeniden zam talepleri karşısında maalesef duyarsız kalınıyor ve bu duyarsızlık karşısında da iktidar aşırı bir şekilde adaletsiz bir sömürü sistemini gerçekleştirmek istiyor.

Biz DEM PARTİ olarak adaletin bir bütün olarak yaşanmasını, hem ekolojik hem toplumsal hem ekonomik adalet sağlanmadığı sürece gerçek anlamda barışın temin edilemeyeceğini her defasında söylemeye çalışıyoruz. Bu vesileyle de söyleyelim: Evet, insanlar iş için, aş için, hayatlarını yürütebilmek için devlet kapısına geliyorlar ve orada gerçek anlamda güvenceli bir yaşamı temin etmek için memur olmak istiyorlar ve yedi yıl sonra da hâlâ daha bu insanların memuriyet hakkı verilmemiş oluyor. Elbette verilmesini talep ediyoruz ama bu ülkede işsizliğin, yoksulluğun ve aynı zamanda sadece devlet kapılarına dayanarak iş istihdamıyla sorunun çözülemediğini de bilmemiz gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

İBRAHİM AKIN (Devamla) - Evet, o nedenle şunu ifade etmek istiyorum: Gerçek anlamda toplumsal adaletin, barışın, ekonomik adaletin sağlanması, bu ülkede istihdamın doğru dürüst yürütülmesi, kimseye ayrıcalık yapılmadan gerçek anlamında sağlanması gerektiğini düşünüyoruz. KHK'lilerin, adaletsizliğe maruz kalmış herkesin, bu ülkede mağdur olan bütün insanların adaletinin talep edilmesini ve gerçekleşmesini istiyoruz. Hakların yerine getirilmesinin ancak gerçek anlamda bağımsız hukuk devletiyle, kuralları olan, normları olan, aynı zamanda güveni olan ve geleceği olan bir norm devletiyle olabileceğini düşünüyoruz. Bu ülkede geleceksizlik, belirsizlik, bir klasik otoriter rejim inşa ettiğini tekrar ifade edeyim. Bu rejimin bir an önce gerçek anlamda toplumsal barış yapılabilmesi için bir uzlaşma zemininin demokratik ortamını ve onun ikliminin yaratması gerektiğini söylüyorum.

Bütün vekillerimize ve aynı zamanda halkımıza tekrar teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Özgür Ceylan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

YENİ YOL Partisinin sözleşmeli er ve erbaşların sorunlarının araştırılması konusunda vermiş olduğu araştırma önergesini desteklediğimizi belirterek sözlerime başlamak istiyorum. Kimdir bu sözleşmeli er ve erbaşlar? Şehit haberlerinde gördüğümüz sıvasız, boyasız evlerden çıkan, bu memleketin, Anadolu'nun saf, yiğit çocukları. Bu çocuklar, hiç düşünmeden canlarını bu memleket için vermeyi göze almış bizim askerlerimiz. Bu çocukların sorunlarının araştırılması son derece önemli ve değerlidir. Yedi yıl görev yapan sözleşmeli erlerimize sözleşmeli er süreleri bittikten sonra devlet memurluğuna geçme hakkı tanıdık. 2011 yılında profesyonel orduya geçme sürecinde başlatılan bu alımlarla aşağı yukarı şu anda 35 bin civarında sözleşmeli erimiz ordumuzda mensup; 6 bin civarında da şu an yedi yılını doldurup atanmayı bekleyen sözleşmeli erimiz var ama maalesef ki yönetmelik 2023 yılında çıkarılmasına rağmen devlete bu alımlar çok yavaş bir şekilde ilerliyor. Yani her yıl sözleşmeli erlerin ancak yüzde 5'i kamuda istihdam ediliyor, yüzde 95'i istihdam bekliyor. Bu çocuklara söz verdik, devlet olmak, büyük devlet olmak sözünün arkasında durmaktır. (CHP sıralarından alkışlar) Bu memleket için mermi yemeyi, canını vermeyi göze almış bu askerlerimize sahip çıkmalıyız.

Neler istiyorlar? Bakın, çok kolay aslında, bunlara çeşitli alanlar açabiliriz; bekçi, infaz koruma memuru, güvenlik, zabıta, orman muhafaza memuru, itfaiye, hizmetli gibi kadroları açabiliriz, işçileri ve Millî Savunma Bakanlığında memur alımlarında onlara öncelik verebiliriz ama maalesef ki bu gerçekleştirilmiyor. Az sayıda alımda bile maalesef, yine atamalarda olduğu gibi mülakat söz konusu, mülakat kaldırılmalıdır. Mülakat zaten devletin içerisine sızmış, kesinlikle partizanlığın önünü açan bir memur yerleştirme sistemi, bu çocukları mülakata maruz bırakmamalıyız ve bu çocuklar için mesela “sözleşmenin feshi” diye bir ifade var sözleşmeleri bittiğinde. Tut ki kamuda iş bulamadı, dışarıda iş arıyor ama bu sefer, gittiğinde işveren bakıp diyor ki: “Sende ‘sözleşmenin feshi’ yazıyor.” Yani çocuğun burada kendini anlatması bile uzun zaman alıyor. Bu “sözleşmenin feshi”nin ne olduğunu karşı tarafa anlatması epey bir süreç alıyor ve çoğu zaman da anlatamıyor ama onun yerine mesela “görev bitimi” veya “görev değişimi” diye bir ifade yer alırsa bu yedi yılı bitiren çocukların özel sektörde de iş bulmalarının önünü açmış olacağız değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR CEYLAN (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

ÖZGÜR CEYLAN (Devamla) - Yedi yılını dolduranlardan başka şu anda görevde olanların da çeşitli sorunları var değerli arkadaşlar. Nedir bunlar? Örneğin refakat izni alamıyorlar, örneğin mehil izni yok, örneğin ek göstergeden faydalanamıyorlar, örneğin mazeret ataması yok, paraşüt tazminatı yok, yol harcırahı yok; ikinci doğu tazminatı verilebilir, verilmiyor, Deniz Kuvvetlerinde amfibi tugay tazminatı verilebilir, verilmiyor; Kıbrıs'ta ve adalarımızda görev yapanlara ada tazminatı verilmeli, maalesef bu verilmiyor. Derece ve kadrolarda ilerleme istiyorlar, bu imkân yok. Rütbe ve apolet farklılığı istiyorlar. Lojman hakkı verilmeli. Mesai sonrası eve gidebilme iznini çıkarttık ama maalesef ki uygulanmıyor, bunun uygulanması gerekli. Tabanca hakkı, asgari geçim indirimi bunlardan birkaçı ve hepsinden önemlisi de bu çocukların maaşları çok düşük, bu maaşlarda iyileştirme yapılmalı diyorum. Bu konunun araştırması kesinlikle önemlidir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Ali Cevheri.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz Meclis araştırması önergesi vesilesiyle AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Gazi Meclisimizde, vatan savunmasında canını hiçe sayarak görev yapmış her bir askerimize duyduğumuz minneti ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Sözleşmeli er ve erbaşlarımız Türk Silahlı Kuvvetlerinin kahraman mensupları olarak yurdumuzun en zorlu coğrafyalarında, en çetin koşullarda görev yapmaktadırlar. Terörle mücadelede ve sınır ötesi operasyonlarda gösterdikleri fedakârlık milletimizin gönlünde müstesna bir yer edinmiştir. Elbette ki bu kardeşlerimizin görev süreleri sona erdiğinde sivil hayata geçişlerinde yalnız bırakılmamaları, gelecek kaygısı yaşamamaları hepimizin ortak dileğidir çünkü istikbal ve hayat endişesi yaşamak fitri bir duygudur, hepimizde mevcut bir duygudur. Ömrünün en verimli dönemini vatan savunmasında geçiren bu evlatlarımıza sahip çıkmamız gerekir.

Sözleşmeli erbaş ve er sistemi Türk Silahlı Kuvvetlerinde profesyonel ordu yapısına geçiş sürecinde ortaya çıkan güvenlik, personel ve operasyonel ihtiyaçlara cevap vermek amacıyla oluşturulmuştur. Bu sisteme duyulan ihtiyaç şu temel gerekçelere dayanmaktadır.

Profesyonel orduya geçiş ihtiyacı... Zorunlu askerlik sisteminin özellikle terörle mücadelede yeterli tecrübe, süreklilik ve etkinliği sağlamada yetersiz kalması; uzun vadeli görevlerde ve kritik bölgelerde sürekli görev alabilecek eğitilmiş, gönüllü personel ihtiyacının doğmuş olması. Bu kapsamda profesyonelleşme sürecinin ilk halkası olarak sözleşmeli er ve erbaş sistemi hayata geçirilmiştir. Doğu ve güneydoğuda artan güvenlik ihtiyacı, terör örgütlerine karşı verilen mücadelede uzun süre aynı bölgede görev yapabilecek personel ihtiyacının doğmuş olması. Zorunlu askerler genellikle kısa süreli hizmet yaptıklarından bu bölgelerde istikrarlı bir kuvvet yapısı kurulamıyordu. Bu sistemle bu ihtiyaç giderilmiş oldu. Sözleşmeli erler ise üç ile yedi yıl arasında görev yapabildikleri için süreklilik sağlanmış oldu. Eğitimi kısa, göreve hızlı adapte olabilen bu yapıyla Türk Silahlı Kuvvetlerinin insan kaynağının verimliliği artmış oldu. Ayrıca, askerlik tecrübesini mesleğe dönüştürmek isteyen gençler için cazip bir kariyer alternatifi oluşmuş oldu. Uzman erbaş ve astsubay kadrolarına geçişte basamak rolüyle sözleşmeli erler belli şartları sağladıklarında uzman erbaşlığa, astsubaylığa veya kamu görevlerine geçiş yapabilmektedirler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Devamla) - Bu yönüyle sistem Türk Silahlı Kuvvetleri içinde kariyer basamakları sunan bir yapı hâline geldi. Beklenmedik savaş, sınır ötesi operasyon veya afet durumlarında hızlı bir şekilde sahaya sürülebilecek, göreve hazır profesyonel personel ihtiyacını karşılamak amacıyla oluşturuldu. Görev sürelerine baktığımızda esas görev süresi üç yıldır, bu süre sonunda hizmet yenilenebilmekte, yedi yıla kadar çıkabilmektedir. Uzman erbaşların sözleşme süresi 55 yaş haddine kadar uzatılabilmektedir. Zorunlu hâllerde -seferberlik, operasyon gibi- kuvvet komutanlarının onayıyla her defasında birer yıllık sözleşme uzatımı mümkündür. Ancak bu önergeyle gündeme getirilen konular üzerinden sanki Hükümetimiz bu insanlara ilgisizmiş gibi bir algı oluşturulmasını da kabul edemeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Bir dakika süre vermiştim, yarım dakika daha vereyim, toparlayın.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Devamla) - 6191 sayılı Kanun'la sözleşmeli er ve erbaşların görev süresi sonunda kamuya geçişleriyle ilgili düzenlemeler yapılmış, birçok kardeşimiz bu kapsamda kamuda istihdam edilmiştir. Muhalefet partilerinin bu konuyu sadece eleştiri aracı olarak kullanmalarını da doğru bulmuyoruz. Gerçekçi ve çözüm odaklı öneriler sunmak yerine sadece Hükümetimizi yıpratmak amacıyla hareket edilmesi asıl mağduriyet yaşayan kardeşlerimizin meselelerinin gölgede kalmasına neden olmaktadır.

Özetle, biz AK PARTİ olarak sözleşmeli er ve erbaşlarımızın haklarının ve onurlarının korunmasını bir borç bilmekteyiz ama Meclis araştırması açılması yerine idari mekanizmaların giderilmesi yoluyla daha hızlı ve somut sonuçlar alınabileceğini savunmaktayız.

Bu nedenlerle önergeye katılmadığımızı ifade ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yoklama talebimiz vardır Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Yoklama talebi vardır.

Sayın Başarır, Sayın Uzun, Sayın Meriç, Sayın Ertuğrul, Sayın Ocaklı, Sayın Ednan Arslan, Sayın Seyit Torun, Sayın Gezmiş, Sayın Barut, Sayın Dinçer, Sayın Tanal, Sayın Genç, Sayın Güneşhan, Sayın Timisi Ersever, Sayın Özgür Ceylan, Sayın Güzelmansur, Sayın Kaya, Sayın Yüksel Işık, Sayın İlhan, Sayın Taşkent.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.13

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.23****BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL****KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- YENİ YOL Grubunun, Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 21 milletvekili tarafından, sözleşmeli er ve erbaşların kamuya geçiş hakkının neden etkin biçimde uygulanmadığının, yaşanan keyfi ve adaletsiz uygulamaların, görev süresi dolduktan sonra karşılaşılan sosyoekonomik sorunların ve sistemin bütüncül biçimde yeniden ele alınması amacıyla 18/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Temmuz 2025 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisinin grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- İYİ Parti Grubunun, Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın ve 19 milletvekili tarafından, fındık tarımında yaşanan krizlerin çok yönlü olarak ele alınması, mevcut sorunların bilimsel ve idari açıdan tespiti, çözüm önerilerinin bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmesi ve üretici lehine etkin politikaların oluşturulması amacıyla 14/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Temmuz 2025 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

18/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 18/7/2025 Cuma günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu**İstanbul****Grup Başkan Vekili****Öneri:**

Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın ve 19 milletvekili tarafından, fındık tarımında yaşanan krizlerin çok yönlü olarak ele alınması, mevcut sorunların bilimsel ve idari açıdan tespiti, çözüm önerilerinin

bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmesi ve üretici lehine etkin politikaların oluşturulması amacıyla 14/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 18/7/2005 Cuma günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ PARTİ Grubu adına Yavuz Aydın.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

(Uğultular)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri... Sayın milletvekilleri, bakın, hatibi kürsüye çağırdım, çok yoğun bir uğultu var. Bu uğultuyla hatibin konuşması mümkün değil, biz de takip etmekte zorluk çekiyoruz. Lütfen, lütfen...

Buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Divan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu olarak fındık üretiminde yaşanan sorunların tespiti ve üretici lehine politikaların oluşturulması amacıyla vermiş olduğumuz araştırma önergesi hakkında söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, fındık yalnızca bir tarım ürünü değildir; Karadeniz'in alın teri, Türkiye'nin döviz kaynağı, milyonlarca vatandaşımızın geçim kapısıdır. Dünya çapında yüzde 70'ini ürettiğimiz fındıkta söz ve yetki bizde olmalıyken tablo hiç de böyle olmamıştır. Fındıkta yabancı tekelleşmeye karşı defalarca uyarılarda bulunmuş, devletin asli görevi üreticisini korumaktır demiştik. İktidar ise kulaklarını tıkamış, üreticimiz yıllardır tekелci operasyona kurban edilmiş, millî ürünümüzün ekonomik dengesi sarsılmıştır. TMO'nun alım satım politikaları da üretici aleyhine işleyecek biçimdedir.

(Uğultular)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bir daha uyarabilir miyiz? Duyamıyoruz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bu uyarılar hiç para etmiyor ya. Yani olacak iş değil, sohbeti kuliste yapalım lütfen.

Harika bir sessizlik var.

Buyurun.

YAVUZ AYDIN (Devamla) - Her sezon fiyat geç açıklanmakta, belirlenen rakamlar döviz kuru ve enflasyon karşısında değerini yitirmiş durumda, üretici maliyetlerin altında ezilmektedir. Bugünkü şartlarda fındığın bütün maliyetleri hesaplandığında açıklanacak fiyat üreticiyi memnun etmeli, üretici fındık bahçesiyle barıştırılmalıdır. Aksi takdirde üretici ne toprağında kalabilir ne de emeğinin karşılığını alabilir.

Değerli milletvekilleri, fındığın derdi bir türlü bitmemektedir. Bakınız, bu yıl fındığa don vurmuş, rekoltede büyük bir kayba yol açmıştır. Bir başka sorun da 2017'den bu yana Karadeniz'de yayılan kahverengi kokarca böceği zararlısıdır. Bu zararlı böcek, yalnızca fındıkta değil birçok üründe yüzde 80'e varan rekolte kayıplarına neden olmaktadır. Hükûmetin kimyasal ve biyolojik mücadele çalışmaları ise hem yetersiz hem de koordinasyonsuz yürütülmektedir. Her sezon başında ihracatçılar lehine açıklanan şişirilmiş rekolte rakamları fiyatları baskılayarak piyasada manipülasyona yol açmaktadır. Bu tahminlerin kim tarafından, hangi yöntemle yapıldığı ise tam bir muammadır. Fındık hâlâ ham madde olarak ihraç edilmekte, işlenmiş ürün ihracatı son derece zayıf kalmaktadır. Türkiye, bu ürünlerden hak ettiği katma değeri alamamaktadır.

Değerli milletvekilleri, daha önce de bu kürsüden fındığın sorunlarını dile getirmiştik, araştırma önergeleri sunmuş, çözüm önerileriyle gelmiştik fakat her seferinde aynı tabloyla karşılaştık. Sırf muhalefetten geliyor diye araştırma önergelerimiz Cumhuriyet İttifakı oylarıyla reddedilmişti. Milletin derdine kulak vermek yerine parti etiketine bakan bir anlayışla karşı karşıya kalmıştık. Verdiğimiz soru önergeleri ise ya cevapsız bırakılmış ya da aylar sonra sadece geçiştirilmiştir. Bakınız, ben fındık üretiminin kalbi olan bölgenin milletvekiliyim. Geçtiğimiz yıllarda fındığın taban fiyatının ne zaman açıklanacağını sormuştum, tam yüz beş gün sonra yani fındık sezonu bittikten sonra yanıt geldi ve "Fiyat açıklanmıştır." denildi. Bu, cevap değil bir alaydır. Yaklaşık üç ay önce de Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı'nın yanıtlaması için soru önergesi verdim; TMO'nun kimlere fındık sattığını sordum. Yine burada, geçtiğimiz yıl 130 liradan fındık alan TMO'nun yıl içinde 125 TL'den

findık satarak piyasa dengesini neden bozduğunu sordum; hâlâ cevap gelmedi. Kaldı ki TMO, 130 liradan aldığı fındığı 125 liradan piyasaya sürdüğünde don olmuş ve fındığın tüccardaki fiyatı da 160 TL'ye kadar çıkmıştı. TMO'nun yapmış olduğu bu uygulamayı kamuoyunun ve fındık üreticilerinin takdirine bırakıyorum.

Değerli milletvekilleri, biz bu soruları kim adına soruyoruz? Milletimiz ve üreticilerimiz adına soruyoruz. Peki, burada ciddiye alınmayan kimdir? Milletimizdir, üreticilerimizdir. Bu tavır, Meclisi ve millet iradesini hiçe saymaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

YAVUZ AYDIN (Devamlı) - Binlerce fındık üreticisi artık oyalama değil çözüm beklemektedir. Bu nedenle, fiyat belirleme süreçlerinin şeffaflaştırılmasını, TMO politikalarının üretici lehine yapılandırılmasını, tekelleşmeye karşı Rekabet Kurumu kararlarının denetlenmesini, zararlılar ve afetlere karşı kamu mekanizmasının güçlendirilmesini ve en önemlisi, fındığın ham madde değil katma değerli ürün olarak ihraç edilmesini istemekteyiz. Fındık; bu ülkenin emeğidir, geleceğidir, dış ticaret gücüdür. İYİ Parti olarak biz üreticinin sesi olmaya, çiftçimizin hakkını savunmaya, fındıkta millî egemenliği yeniden kurmaya kararlıyız. Her siyasi parti bu sorumluluğun gereğini yapmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAVUZ AYDIN (Devamlı) - O nedenle, önergemize vereceğiniz desteğin üreticimize umut olmasını diliyor, özellikle iktidar partisinin ve Cumhuriyet İttifakı'nın önergemize destek olmasını umuyor, Genel Kurulu ve fındık üreticisi hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; İYİ Partinin Meclis araştırması önergesiyle ilgili grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Fındık, Türkiye'nin en değerli tekel ürünüdür. Eğer dünyada bir ürünün yüzde 50'den fazlasını siz üretiyorsanız o üründe tekel, fiyat belirleyici sizsiniz demektir, sizin olmanız gerekir çünkü dünya fındık üretiminin yüzde 70'ten fazlası ülkemize aittir. Fındık ihracatıyla her yıl hazineye 2 milyar dolardan fazla gelir girmektedir. Türkiye'de yaklaşık 500 bin üretici 700 bin hektarda ortalama 650 bin ton fındık üretmektedir. 6 ila 8 milyon insanımız doğrudan veya dolaylı olarak fındıktan geçimini sağlamaktadır.

Peki, bu insanlarımızın sorunları nelerdir? İktidar böyle bir getirisi olan ürünün kendisini, üreticisini ülkeye yük olarak görmekte hatta cezalandırmaktadır. Çoğu seneler, üretici fındığını maliyetinin altında satmak zorunda kalmıştır. Toprak Mahsulleri Ofisi, bazı yıllarda verdiği taban fiyatla üreticiyi sürdürmektedir. Üreten kesim zaten genelde emeklilerdir ve üründen ücret kazanamayan üretici hangi maaşından kaynak aktarıp fındığına bakım yapacaktır?

Fındık bahçeleri, özellikle Doğu Karadeniz'de ortalama 100 yaşını geçip ekonomik verimini yitirmeye başlamıştır. Özellikle Doğu Karadeniz çok engebeli ve eğimli olduğundan dolayı tarımsal mekanizasyon kullanılamamaktadır.

"Ferrero" adlı firmanın 2014 yılında Rekabet Kurumu tarafından ülke içine, piyasaya resmî olarak dâhil edilmesiyle birlikte bu firma ekonomik, teknik ve psikolojik üstünlüğü ele geçirmiş, resmen fındıkta ülke içinde tek başına at oynatmaya başlamıştır.

Peki, çözüm yolları nelerdir? FİSKOBİRLİK'in yapısı bir an önce revize edilmeli ve devreye güçlü bir şekilde sokulmalıdır. Bölgede, özellikle Doğu Karadeniz'de bahçeler çok yaşlıdır. Devlet-millet el ele, tedricen yeni çeşitlerle dikimler yapılmalıdır. Bahçeler teraslandırılmalıdır. Bu yıldan itibaren başlayan dönüme 366 lira destek ödemesi en az 2 bin lira olmalıdır. 10 dönüm arazisi olan bir çiftçinin 3.600 lirayla alabileceği maksimum gübre oranı 200 kilodur ve hiçbir anlam ifade etmemektedir. Bu yıl don felaketinden dolayı fındık üreticisi çok mağdur olmuştur. TARSİM harici ÇKS'ye kayıtlı olan üreticilerin dondan etkilenme oranlarına göre ödeme yapılacağı söylenmiştir ama ödemenin kasım ayında yapılacağı söylentisiyle beraber bu hâlâ beklemi oluşturmaktadır; bir an önce yapılması gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - En önemlisi -burası çok önemli- bu ürünün yetiştirmesini, işlemesini ve pazarlamasını kendimiz yapabilmeliyiz; bunun altyapısı oluşturulmalıdır.

Değerli arkadaşlar, önemli bir istatistiği bu noktada, fındık taban fiyatının açıklanması beklenirken dikkatlerinize sunmak istiyorum: 54'üncü Hükümet döneminde, Erbakan Hoca'mızın Başbakanlığında 1 kilo fındıkla 22 adet ekmek alınabiliyordu ve Erbakan Hoca'mız fındıkla ilgili değerlendirmeyi yaparken "Türkiye'nin elindeki fındık İsrail'in elinde olsaydı şimdi eczanelerde ilaç olarak adetle satılırdı." demişti.

Dondan dolayı mağdur olan çiftçilerin bir an önce mağduriyetlerinin giderilmesi, rekoltenin düşeceğinin de göz önünde bulundurulması neticesinde taban fiyatın en az 300 lira olarak açıklanması gerektiğini ifade ediyor, önergeyi destekleyeceğimizi belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Ferit Şenyaşar.

Buyurun.

DEM PARTİ GRUBU ADINA FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu ve zor şartlar altında üretime katkı sunan çiftçilerimizi saygıyla selamlıyorum.

Urfa'nın Suruç Ovası'ndan Karadeniz'in fındık bahçelerine, Ege'nin tarlalarından Anadolu'nun köylerine kadar çiftçilerimiz "Artık geçinemiyoruz!" diyorlar. Çiftçi üretmezse ülke aç kalır. Bugün çiftçi, emeğinin karşılığını alamıyor. Çiftçilerin yaşadığı somut mağduriyetlere Meclis olarak çare bulmak zorundayız. Karadeniz'de çiftçilerin neoliberal politikalara ve tekel şirketlere karşı feryadı yükseliyor. Ferrero gibi tekeller fındığa fiyat dayatıyor, üreticiyi sözleşmeli köleliğe zorluyor. Karadeniz'de ne fındık üreticisi hakkını alabiliyor ne de işçi insanca yaşayacak ücreti bulabiliyor. Türkiye'nin en verimli ovası olan Suruç Ovası'nda da çiftçiler mağdur çünkü sulama birliklerinin belirlediği fahiş fiyatlar üretimi imkânsız hâle getiriyor. Atatürk Barajı'ndan pompajla su alan Suruçlu çiftçiden pamuk için dönüm başı 2.900 TL para talep ediliyor. Adana'da sulama bedeli olarak dönüm başı 850 TL para talep ediliyor. Evet, pamuk dönemidir; Urfa'da da çiftçi pamuk ekmiş, Adana'da da çiftçi pamuk ekmiş. Adana'da sulama bedeli için 850 TL para isteniyor, aralarında 200 kilometre mesafe olmasına rağmen Suruç'ta sulama birliği çiftçilerden dönüm başı 2.900 TL para istiyor. Burada Adana milletvekillerimiz de var, Urfa milletvekillerimiz de var; bu aradaki fahiş fiyat farkına karşı bir söyleyecekleri var mıdır acaba? Bizim burada talebimiz, Adana'daki fiyatın yükseltilmesi değil Urfa'daki bu haksız fiyatın düşürülmesidir.

Tarım Bakanlığının bir sloganı var "Üretmezsek tükeniyoruz." O slogana karşı çiftçiler de "Üreterek tükeniyoruz." diyorlar çünkü çiftçiler son üç yıldır ne ekiyorsa zarar ediyor. Tarım ve Orman Bakanlığının politikaları ne yazık ki çiftçiye desteklemiyor, tam tersine borçlandırıyor. Devletin teşvik ve hibelerinin büyük kısmı sermaye gruplarına gidiyor, küçük üreticiye ise borç, banka kredileri, faizler ve ertelenmeyen borçlar kalıyor.

Bu adaletsiz düzenin en görünmez mağdurlarından biri de mevsimlik tarım işçileridir. Her yıl on binlerce yurttaşımız Urfa'dan, Amed'den kalkıp batı illerine gidiyor çünkü kendi topraklarında kazanamıyorlar. Gittikleri yerlerde karşılaştıkları insanlık dışı koşulları hepimiz biliyoruz. Çoğu derme çatma çadırlarda, barakalarda yaşam mücadelesi veriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Evet, süre verdim.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - Vermediniz.

BAŞKAN - Verdim, süre verdim yani mikrofonu açtım, tamamlayın dedim. Kusura bakmayın.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - Ben duymadım.

BAŞKAN - Sen duymadan açtık ama biz.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - Bir dakikayı duymadım.

BAŞKAN - Açtım ama ben açtım.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Seyit Torun.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Vermediniz, lütfen Sayın Başkan, vermediniz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, o bir dakika olmadı, eklersiniz bir dahaki sefere. BAŞKAN - Müsaade edin, telafi edeceğim, müsaade edin bana.

Buyurun.

CHP GRUBU ADINA SEYİT TORUN (Ordu) - Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu kürsüden yıllardır fındıkla ilgili konuşuyoruz, fındık üreticisinin sorunlarının çözümüyle ilgili önerilerimizi ortaya koyuyoruz ama her yıl aynı sorunları ve aynı konuları tartışıp duruyoruz. Yani burada ortak akılla bir fındık kanunu hazırlayabilsek aslında üretici, tüketici, tedarikçi yani bütün bu zincirin halkalarının sorunları çözülmüş olabilir ama bir türlü bununla ilgili adım atılmadı. Hadi, muhalefeti kale almıyorsunuz, iktidar olarak siz hazırlayın, biz de destek verelim, yardımcı olalım, hiç değilse fındık üreticisini artık her yıl bir beklenti içerisinde olmaktan kurtaralım. Bakın, 8,5 milyon insanı ilgilendiriyor, yaklaşık yıllık 2,5-3 milyar dolar gelir elde ettiğimiz bir ürün, gerçekten katma değeri çok yüksek bir ürün ve her yıl aynı şeyleri konuşuyoruz.

Bakın, geçtiğimiz günlerde yani daha doğrusu nisan ayında bir don hadisesi yaşadık, Komisyon geldi, tespitler yapıldı ama hâlâ bununla ilgili mağduriyet giderilmedi. Zaten iki üç yıldır kahverengi kokarca üreticiyi bitirdi, mahvetti; ürün kaybı ciddi boyutlara ulaştı. Bir rekolte açıkladılar, INC “785 bin ton”, TÜİK “520 bin ton” dedi; şimdi de bugün açıklanan rekolte 420 bin ton. Geçen yıl 600-650 bin ton civarındaydı, görülüyor ki yüzde 50 kayıp var. Gerçekten üretici bu anlamda ciddi mağdur. “Destek, destek...” dedik, doğrudan gelir desteği yıllardır aynı. Bu yıl artırıldı belki ama gene yetersiz yani verildiği yılla kıyasladığınızda gerçekten artık satın alma gücü ciddi anlamda düştü. Bu doğrudan gelir desteğini eğime göre değerlendirirsek son derece amacına ulaşır bir şekilde olacak, üreticimiz de hiç değilse bu anlamda faydalanmış olacak.

Bakın, her yıl konuştuğumuz konular aynı. Üretici elinden fındığını çıkarıyor, sonuçta kartelleri finanse ediyor; çocuğunu okula gönderecek, borçları var, ödeyecek; mecburen elinden fındığını çıkarıyor, zarar ediyor ama daha sonra başkaları kâr ediyor; her yıl aynı, her yıl aynı şeyi yaşıyoruz. Gelin, bu döngüyü değiştirelim; gelin, üreticinin hiç değilse yüzünü güldürelim. Bu yıl da açıklayacağınız bu taban fiyatı bekliyoruz. Şu anda özellikle işçilikle ilgili rakamlar açıklandı; yevmiyeydi, ulaşım, patozdu, bununla ilgili maliyetler açıklandı ama fındık taban fiyatıyla ilgili, fındıkla ilgili kimsenin ağzını bıçak açmıyor. Bölge gerçekten mağdur değerli milletvekilleri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

SEYİT TORUN (Devamla) - Bakın, 8,5 milyon insandan bahsediyorum. Zaten Karadeniz göç veriyor sürekli; artık mahallelerde genç nüfus kalmadı, belli bir yaşın üstündeki insanlar artık mahallelerde. Önümüzdeki günlerde, bakın, inanın, ürünümüz belki o bahçelerde kalacak, belki fındığı ithal etmek durumunda kalacağız. 2,5-3 milyar dolar gelir elde ettiğimiz bir ürüne bu kadar yabancı kalmayın, bu kadar kayıtsız kalmayın, bu kadar duyarsız kalmayın, bu üreticiyi yok saymayın; hiç değilse bu yıl üreticinin yüzünü güldürecek bir taban fiyat açıklayın. Zaten rekoltede yüzde 50 kayıp var, dünya üretiminde de ciddi kayıplar var; belli ki bu fındık bu sene para edecek; hiç değilse üreticinin yılı olsun, üreticinin yüzü gülsün; taban fiyatı da makul seviyede açıklayın, maliyet artı ciddi bir kârla üretici fındığını satsın.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum, İYİ PARTİ'nin önerisini de destekliyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Şenyaşar, teknik bir aksaklık oldu, kürsüden bir dakika konuşma hakkınız var; uygun görürseniz, yerinizden size iki dakika vereyim; ya kürsüden bir dakika ya da yerinizden iki dakika.

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Yok, ben kürsüde konuşacağım.

BAŞKAN - Peki, tamam.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Oradan iki dakika verin Başkanım.

BAŞKAN - Aksaklık Divandan kaynaklandı, onun için telafi edelim.

Buyurun Sayın Şenyaşar.

DEM PARTİ GRUBU ADINA FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Evet, ülkenin kanayan bir yarası var; bu kanayan yara, mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarıdır. İnsani olmayan koşullarda barınıyorlar, çocuklar eğitimlerinden mahrum kalıyor; gittikleri yerlerde çadırlarda, barakalarda kalıyorlar; o barakalarda, çadırlarda elektrik yok, su yok, banyo yok, tuvalet yok.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Temiz su yok, elektrik yok.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - Maalesef iktidar bir türlü bu mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarını görmüyor hatta Urfa AKP İl Başkanının mevsimlik tarım işçileriyle yaptığı açıklama hâlâ kulaklarımızda cınlıyor, mevsimlik tarım işçileriyle ilgili “Mevsimlik tarım işçileri tatile gidiyor.” açıklamasını yapıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yazıklar olsun!

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - Ve iktidarı mevsimlik tarım işçilerinin sorununu görmeye davet ediyorum.

Suruçlu çiftçinin sulamadaki isyanında da Karadenizli çiftçinin tekellere direnişinde de çadırda yaşayan mevsimlik tarım işçisinin çilesinde de ortak bir talep var: İnsanca bir yaşam istiyorlar. Bu Meclis halkın meclisi olduğunu gösterecekse yapması gerekenlerden biri de tarımda adaleti sağlamaktır. Üreten, emek veren herkesin hakkını aldığı bir yaşam mümkündür. Gelin, bu düzeni birlikte kuralım.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İki dakika süre vermiştim ama bir dakika konuştunuz, biz gereğini yaptık.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Ali Temür.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ALİ TEMÜR (Giresun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla, hürmetle selamlıyorum. İYİ Partinin vermiş olduğu araştırma önergesi hakkında AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, 2002, AK PARTİ seçimlere giriyor, 2002 seçimleri yapıyor, Türkiye’de fındık fiyatı 90 sent ve AK PARTİ döneminde fındık üreticisi en güzel çağını yaşamıştır, bundan sonra da yaşamaya devam edecektir. [AK PARTİ sıralarından alkışlar, YENİ YOL sıralarından alkışlar (!)]

Değerli arkadaşlar, fındık fiyatları, destekleme fiyatımız her dönem temmuz ayının sonu ya da müstahsil bahçesine girmeden açıklanıyor; sıkıntı yapmayın, bu yıl da açıklanacak.

Bakın, AK PARTİ döneminde 90 sentle başlayan fındık fiyatı, geçen sene -TMO’nun açıkladığı fiyat- 4 dolardı; şu anda piyasada fındık 5 dolar civarında. İnşallah, zamanı gelince Hükûmetimiz, Tarım Bakanlığımız gereken fiyatı açıklayacaktır, siz sıkıntı yapmayın, biz her konuda fındık üreticisinin yanındayız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Şu anda nerede 5 dolar Sayın Vekilim?

ALİ TEMÜR (Devamla) - Öncelikle, ben, Cumhurbaşkanımıza bir fındık üreticisi olarak şükranlarımı sunuyorum.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - 5 dolar 200 lira yapıyor Sayın Vekilim.

ALİ TEMÜR (Devamla) - TMO hep devrede olmuştur, bizim fındığımızı tıkr tıkr almış ve parasını vadettiği zamanda ödemiştir arkadaşlar. TMO’nun görevi, fındığı çok olduğunda almak, depolamak, fiyat istikrarı sağlamak; piyasada fındık azalınca piyasanın ihtiyacını karşılamak için regülasyon görevi yapmaktır; şu anda da bunu yapıyor. Arkadaşımız ifade etti, “130 liraya alınan fındık 125 liraya satıldı.” dedi; düzeltelim efendim, satılan fındık 2002 fındığıdır, 52 liraya alınmıştır, 125 liradan başlanmıştır...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - 2022! 2022!

ALİ TEMÜR (Devamla) - ...şu anda 160 lira üzerinden TMO tarafından satılmaktadır ve 25 Temmuzla kadar parasını yatıranlar için fındık 31 Temmuzla kadar teslim edilecek ve satış kapatılacaktır değerli arkadaşlar.

Kahverengi kokarcayla alakalı -fındığın baş belası- çok ciddi çalışmalar yapıyoruz Tarım Bakanlığı olarak.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Uygulanan politikalar kokarcadan daha tehlikeli.

ALİ TEMÜR (Devamla) - Geçen yıl sonbaharda gerekli mücadeleyi, kapan mücadelesini feromonla beraber yaptık ve şu anda da ciddi çalışmalar yapıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

ALİ TEMÜR (Devamla) - Türkiye genelinde 1 milyon 160 bin samuray arısını fındık ve diğer zirai ürünlerimiz için doğaya saldık.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Fındığı konuşun, fındığı; üretici perişan.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kokarcadan, zirai dondan daha tehlikeli AKP!

ALİ TEMÜR (Devamla) - Bununla alakalı zirai don çalışmasını da Türkiye Büyük Millet Meclisi araştırma komisyonu olarak yapıyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Fındıkçı perişan, Giresun'daydık, Giresun'da; üretici perişan. Zirai don komisyonu bile...

ALİ TEMÜR (Devamla) - 2,5 milyar Türk lirası vatandaşımıza ödenmeye başlandı, yüzde 100 hasarı olanların paraları hesaplarında efendim. İnşallah, diğer kısmı da üretici fındık bahçesine gireceği zaman hesaplarında olacak Allah'ın izniyle. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Fındık başımızın tacı ve bu konuda her zaman olduğu gibi bundan sonra da üreticimizin yanında olacak Hükümetimize, Sayın Cumhurbaşkanımıza çok teşekkür ediyorum.

Çiftçilerimize zirai don nedeniyle geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum, Rabb'im betterinden korusun diyorum.

Hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum efendim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, yoklama talebimiz var.

BAŞKAN - Sayın Başarır, Sayın Uzun, Sayın Taşkent, Sayın Ertuğrul, Sayın Ersever, Sayın Tanal, Sayın Torun, Sayın Özcan, Sayın Ağbaba, Sayın Genç, Sayın Güneşhan, Sayın Sümer, Sayın Özcan, Sayın Kaya, Sayın İlhan, Sayın Ceylan, Sayın Özçağdaş, Sayın Güzelmansur, Sayın Yontar, Sayın Aygun.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın ve 19 milletvekili tarafından, fındık tarımında yaşanan krizlerin çok yönlü olarak ele alınması, mevcut sorunların bilimsel ve idari açıdan tespiti, çözüm önerilerinin bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmesi ve üretici lehine etkin politikaların oluşturulması amacıyla 14/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Temmuz 2025 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, Suruç katliamının tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 18/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Temmuz 2025 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

18/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 18/7/2025 Cuma günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

18 Temmuz 2025 tarihinde Muş Milletvekili, Grup Başkan Vekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili, Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından (12820 grup numaralı) Suroç katliamının tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 18/7/2025 Cuma günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Sayın Kamuran Tanhan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Uğultular)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ses konusunda uyarır mısınız?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, biraz sükûnet... Kürsüye gelen her milletvekili arkadaşımız gürültü nedeniyle uyarı yapmamı istiyor, lütfen...

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ekranları başında bizleri izleyen ve cezaevinde direnen tüm yoldaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

“Hiçbir düş yarım kalmayacak.” diyerek Türkiye’nin dört bir yanından yola çıkan, Kobane’deki çocuklara oyuncak götürmek ve yeniden inşasında çalışmalara destek olmak için Suroç’a gelen Sosyalist Gençlik Dernekleri Federasyonu üyesi yaklaşık 300 genç Amara Kültür Merkezi’nde basın açıklaması yaparken DAEŞ tarafından hedef alındı ve bu vahşi saldırıda 33 düş yolcusu hayatını kaybetti, yüzlercesi yaralandı.

Suroç katliamı yalnızca bir bombalı saldırı değildir; aynı zamanda bir ihmal zincirinin, bir suskunluğun ve bir cezasızlık düzeninin adıdır. Suroç katliamı dosyası esasında yüz yıllık bir cezasızlık politikasının devamıdır. Cumhuriyet tarihi boyunca Kürt nüfusunun yoğun olduğu illere atanan valilerin isimlerini alt alta sıraladığımızda ortaya çıkacak liste dava örneklerine bile gerek bırakmayacak düzeydedir. Cumhuriyet tarihine yayılan bu geniş kavisli yay ancak cezasızlığın güveniyle çizilir. Cezasızlık, yalnızca bir tek davadaki hakkın veya adaletin kaybı demek değildir; tekrarlandığında ve süreklilik kazandığında zalimlerin doğal ve meşru hakkı, kararlarının ve eylemlerinin normali hâline gelir, ülke ikliminin atmosferi olağan duruma dönüşür. Her sayfasına bir zulüm, bir kıyım, bir katliam düşen Türkiye’nin ajandasına baktığımızda, 1938 Dersim’in kırımından 6-7 Eylül olaylarına, 1978 Maraş katliamından 1993 Madımak katliamına, 10 Ekim katliamından Suroç katliamına, yine saymakla bitmez bir cezasızlık tarihi dökümü ortaya çıkmaktadır. Devletin farklı dönemlerinde işlenmiş suçların üst üste yığılmasıyla oluşan bu kabarık suç dosyası aynı zamanda bir utanç tarihi yerine geçer. En insanlık dışı suçlar bile pervasızca saklanır, unutturulur, unutturulmak istenir; tüm bunlar ülkenin doğal, normal ve iklimi hâline gelir. Aslında en korkunç olan adaletsizliği de cezasızlığı da hukuk kitaplarında değil, mahkeme salonlarında değil, toplumsal yaşamdaki doğal iklime sinen bu zehirli havada aramak gerekir. Soluduğunuz bu kirli sis bütün hukuk maddelerinin üstünü örterek ortalığı görünmez ediyor.

Yargı, insan hakları ihlalleri karşısında ihlale maruz kalanları değil, ihlale sebep olan kamu görevlilerini korumayı önceleyen devletçi zihniyet ve buna bağlı algı dünyası elbette bağımsızlık ve tarafsızlık sorunudur. Yargı her zaman devletin şiddet aracı olmuş, baskı aracı olmuş, var olma, var olan mülkiyet ilişkilerini koruma aracı olarak işlev görmüştür. Cezasızlık politikaları, özellikle ağır insan hakları ihlalleri bakımından Türkiye’de çok köklü, tüm zamanlara yayılan, devletin yapısal kodlarına içkin ve ideolojüstü bir durumdur. İktidarlar değişir, cezasızlık politikası aynen baki kalır, devam eder,

hiçbir şekilde değişmez. Devletin cezasızlık repertuarı gerçekten çok geniş, bir yöntem olmazsa diğer bir yöntem devreye giriyor. Davayı belli bir kapsamda tutmak, bazı isimler öne çıkmışsa sadece onları cezalandırarak görünüşü kurtarmak ister ve esas olan da en önemlisi de kumanda merkezine asla ama asla dokunmamaktır. Ülkenin adalet sistemi bir tuğlaya bağlı. Bir tuğlanın çekilmesiyle ülkenin adalet ve hukuk sistemi çökecekse evet, bu, Türkiye Cumhuriyeti'nin diğer bir ismidir. Mağdurların çektiği acıların mahkemelerde ve resmî makamlar tarafından tanınması ve kabul edilmesi mağdurlar için son derece önemlidir, inkârın sonlandırılması son derece önemlidir. Bunu beklemeye ve talep etmeye dair hakları da var bu insanların ve buna "adalet hakkı" deniliyor.

Bir diğer hakları ise hakikati bilme hakkıdır. Mağdurların aslında sevdiklerinin başına neler geldiğini, nerede, nasıl, kimlerin verdiği emir ve talimatlar çerçevesinde, hangi koşullar altında ne olduğunu bilmeye dair çok temel bir hakları var.

Kaybettiğimiz insanlar her zaman ifade ettiğimiz gibi birer dosya numarasından ibaret değiller; bir zamanlar aramızda yaşamış, birilerinin annesi, babası, oğlu, kızı, kardeşi olmuş insanlardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Ve en önemlisi, Suruç'ta yitirdiğimiz 33 düş yolcusunun hesabı, tam da bu kürsüde göz göre göre gelen karanlığa terk edilen adaletin önünde sorulmalıdır.

"Oyuncaklarımız vardı renk renk, çeşit çeşit/Her birinde bir çocuk hayali, bir çocuk sevinci vardı/ Kıydılar bize, düşlerimiz yarım kalmayacak."

Şimdi anılarına saygı için Suruç'ta yitirdiğimiz 33 canın isimlerini buradan okuyorum: Uğur Özkan (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Kasım Deprem (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Polen Ünlü (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Hatice Ezgi Sadet (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Cemil Yıldız (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Çağdaş Aydın (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Nazlı Akyürek (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Fikriye Ece Dinç (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Mücahit Erol (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Murat Yurtgöl (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Emrullah Akhamur (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) İsmet Şeker (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Okan Piriç (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Nartan Kılıç (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Ferdane Kılıç (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Bir dakika daha isteyeceğim Başkanım.

BAŞKAN - Yüksek sesle okuyun.

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Başkanım, Sayın Grup Başkan Vekili on beş dakika zamanınızı aldı.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Bu isimler çok önemli, bu isimleri duymak istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Peki, devam edin isimlere ama süreyi ona göre ayarlamalısınız.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - O isimlerin burada yankılanmasını istiyoruz.

BAŞKAN - Buyurun.

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Serhat Devrim (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Met Ali Barutçu (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Erdal Bozkurt (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Süleyman Aksu (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Koray Çapoğlu (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Cebirail Günebakan (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Yunus Emre Şen (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Aydan Ezgi Şalçı (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Alican Vural (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Osman Çiçek (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Duygu Tuna (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Veysel Özdemir (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Nazegül Boyraz (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Alper Sapan (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Mehmet Ali Varol (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Dilek Bozkurt (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Cemil Yıldız (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri) Berna Koç (DEM PARTİ sıralarından "Yaşiyor!" sesleri)

Hepsinin anısı önünde saygıyla eğiliyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Selcan Taşçı.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Divan, değerli milletvekilleri; Suruç'ta yaşanan katliamı ve katliamın faili İŞİD terör örgütünü lanetliyorum. Tek Suruç değil aslında 7 Haziran ile 1 Kasım 2015 arasındaki o kanlı beş ay bütün yönleriyle istikşafı görüşmelere muhtaçtır. Suruç'un failleri, iş birlikçileri yargılsın, cezalandırılsın, bu mutlaka yapılсын.

Peki, Suruç'taki katliamdan hemen önce Türkiye'nin tamamını bir savaş sahasına çevirmekle tehdit eden PKK'lı Karayılan, başkaldırı çağrısı yapan PKK'lı "Bese Hozat" kod adlı Hülya Oran ne olsun? Onlar da yargılsın mı? Yok, onlar yargılanmasın. Cezalandırılsın mı? Yok, onlar gelsin, siyaset yapsın, işledikleri insanlık suçlarının karşılığı olarak devlet onlara makam versin, maaş versin. Suruç'a canlı bomba nasıl geldi? Kimlerle görüştü? Mutlaka bakın, araştırılсын. İŞİD'e uluslararası önlemler mutlaka alınsın, hepsine tamam. İŞİD'den hesap soralım. Peki, Suruç'la aynı gün, 20 Temmuzda Adıyaman'da Uzman Onbaşı Müsellim Ünal'ı katleden PKK'ya ne yapalım? 22 Temmuzda Ceylânınar'da, Suruç'a misilleme diye, bakın, 2 polisimiz Feyyaz Yumuşak ve Okan Acar -mekânları cennet olsun- yataklarında uyurken katledildiler. Katilleri Apoculara ne yapalım? 27 Temmuzda Malazgirt Garnizon Komutanı Binbaşı Arslan Kulaksız'ı şehit eden PKK'ya, 10 Ağustosta Silopi'de 4 Özel Harekât polisimizi şehit eden PKK'ya, 3 Eylülde Dargeçit'te -hepsi 2015'te aynı dönemde- 4 Özel Harekât polisimizi şehit eden PKK'ya, 7 Eylülde Dağlıca'da 16 askerimizi, 8 Eylülde Iğdır'da polis servisine bir tonluk bombayla saldırıp da 13 polisimizi katleden PKK'ya ne yapalım? Onlarla el sıkışalım(!) Neden? Suruç'la aynı günlerde olan ve burada yarısını bile süreden dolayı saymadığım bu saldırıları katliamdan mı saymıyorsunuz, bu katliamlarda ölenleri insandan mı saymıyorsunuz? Katliamların faili PKK'yı terör örgütü mü saymıyorsunuz? Pardon, bu soru yanlış oldu, öyle saymadığınızı biliyoruz. Doğru soru şu: PKK'ya insanımızı katletmeyi hak mı görüyorsunuz? Bu metin, bu önerge metni bir ikiyüzlülük belgesidir, "Meclis üzerine düşeni yapsın."mış. Suruç katliamından hemen sonra Meclisteki partilerin teröre karşı ortak deklarasyon yayımlaması çağrısına ilk olarak HDP karşı çıkmadı mı o gün? Yapsaydı üzerine düşeni Meclis, neden desteklemediniz? İŞİD'le mücadele çağrısı yapıp terörle mücadele çağrısı yapmamak ikiyüzlülüktür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Suruç katillerine kim aksini savunabilir bunun? Tabii ki yargılayalım. Peki, sonra? Cezaevinde onlara da Suruç katliamını meşru gördüklerini söyledikleri videolar çektirelim mi, böyle demokratikleşiliyormuş ya, onlar da gelsin mi, otursun mu bu sıralarda yanımıza? Kendi canınızı yakanlarla mücadeleyi hak sayıp da bütün Türk milletinin evlatlarını katledenlerle mücadele irademize "kandan beslenmek" demek ikiyüzlülüktür. Suruç katliamcısı İŞİD'le de, Güvenpark katliamcısı PKK'yla da, Hizbullah, İBDA-C, TAK, DHKP-C'yle de bütün terör örgütleriyle köklerini kazıyana kadar mücadele edilmelidir. Bunu diyemeyenlerin isteği demokrasi değil imtiyazdır. Türkiye Cumhuriyeti imtiyazlı terör örgütü besleme çiftliği değildir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kaya...

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin karanlık bazı yılları vardır, mesela özellikle 1993. Seri, Uğur Mumcu'ya yapılan suikastla başlayan, daha sonra Madımak ve Başbağlar katliamıyla devam eden 1993 yılı bunlardan bir tanesiydi. Yine, 2015 yılı da aslında sadece Suruç katliamıyla değil o dönemde yaşanan süreçleri hep beraber izledığımız zaman bu katliamı aşan bir planın, bu katliamın ve benzerlerinin olduğu kirli bir yıl olarak siyasi tarihimizde yer alan bir dönemdir.

Suruç katliamının olduğu gün, biz de Saadet Partisi Genel Başkan Yardımcısı olarak o dönemde bir heyetle birlikte olayları yerinde incelemek üzere Suruç'a hareket ettik. Şanlıurfa Havalimanı'na indiğimiz an telefonlarımız kapalıydı. Uçak indikten sonra telefonlarımızı açtığımızda Ceylânınar'da 2 polisimizin evlerinde katledildiği, şehit edildiği olayının haberini alınca bu olayın sadece bir Suruç

katliamıyla sınırlı olmadığını, başka yerlere doğru gitmekte olduğunu arkadaşlarla kendi aramızda değerlendirmiştik. Gittiğimizde o dönemki Suruç Kaymakamı gerçekten hem Kobani'den gelen kardeşlerimize, soydaşlarımıza muamelesiyle hem bu olayla ilgili -mesela patlamanın olduğu ana caddenin sadece 300-400 metre ilerisindeydi kaymakamlık- halkla olan kucaklaşmasıyla... Hatta biz gittiğimizde önce yazı işleri müdürü zannettik çünkü herhangi bir koruma, kimse olmadan koridorda bizi karşıladı, kucakladı. Odasına geçince kaymakam olduğunu anladım, halkla da bu kadar iyi ilişkiler kuran bir kaymakamdı. Şunu ifade etmeye çalışıyorum: Çözülmemiş her katliam, bu katliamları organize edenlerin cesaretini artırır ve yenilerine davetiye çıkarır. Onun için, bu ve benzeri siyasi katliamların veya belli maksatla oluşturulmuş toplumsal olayların mutlaka ve mutlaka, faillerinden daha önce esas, perde arkasındaki failleri hep beraber araştırıp ortaya çıkarmamız lazım çünkü bu ve benzeri toplumsal olaylar, genelde bu ülke insanının birbiriyle kucaklaşıp birbiriyle bir kardeşlik kurmaya çalıştığı dönemlerde ortaya çıkıyor.

Benzeri bir süreçten geçiyoruz, hiçbir şekilde, tabii ki temenni etmeyiz, Allah'ın izniyle olmayacaktır ama geçmişinden ders çıkaramayan milletler ve devletler benzerlerini yaşamak durumunda kalabilirler. O açıdan bu ve benzeri olaylarda ihmali olanların ortaya çıkarılması, ihmal olan noktaların ortaya çıkarılması, bundan sonra yaşanabilecek olan olaylarla ilgili ciddi bir tedbir ve caydırıcı bir güçtür. Bu sebeple siyasetin alanını genişlettiğimiz dönemlerde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (Devamlı) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

BÜLENT KAYA (Devamlı) - Siyasetin alanını genişletmeye başladığımız dönemlerde siyasetin alanının genişlemesinden rahatsız olan insanların bu ve benzeri provokatörleri kullanabilecek yeterince enstrümanları, yeterince elemanları, yeterince kiralık katilleri vardır. Dolayısıyla siyasetin alanını genişletmeyi mutlaka yapmamız lazım ama bir şeyi daha yapmak lazım: Devletin bütün organları arasında bir mekanizma, bir koordinasyon ve bir eş güdüm sağlamak ve yine bu benzeri olayları sabote ederken kaçak noktalarını ciddi şekilde tespit ederek önleyici bir politikayı mutlaka ortaya koymamız lazım. En önemlisi de bu olayların üzerine kararlılıkla giden bir devlet politikasına ihtiyacımız var. Bunun da yolu, bu ve benzeri katliamların araştırılması için hep beraber bir irade ortaya koyarsak bundan sonra bu benzeri katliamlara hiç kimse cesaret etmemiş olur, sorunlarımızı kardeşlik çerçevesinde daha rahat çözeriz diyor, önegeyi desteklediğimizi burada ifade ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Mahmut Tanal.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Suruç katliamı 20 Temmuz 2015'te oldu; saat 11.45'te Amara Kültür bahçesinde. Amaçları Kobani'ye yardım, çocuklara umut ve barışa bir adım için giden gençlerden 33 gencimiz yaşamını yitirdi, 104 kişi de yaralandı. Peki, bu bir tesadüf müydü? Hayır, bu bir tesadüf değildi. Bu aslında planlı bir cinayetti. Burada neden planlı bir cinayetti diyorum? 7 Haziran 2015 seçimlerinden sonra AKP ilk olarak çoğunluğunu kaybettiği bir dönemi yaşıyordu. O dönemde HDP barajı aşmış, barajın çoğunluğunun sesini Meclise taşımıştı ancak bu sonuç AKP'yi rahatsız etti ve o kısa süre içerisinde yani Haziran 2015 ile Kasım 2015 arasında... Biraz önce, değerli Sayın Grup Başkan Vekilinin bahsettiği gibi "karanlık yıllar" dediği, işte karanlık dönem Haziran 2015 ile Kasım 2015 arasındır. Sadece Suruç muydu? Suruç'ta o dönemde Cumhuriyet Halk Partisinin... Sayın Veli Ağbaba burada midir bilemiyorum ama...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Buradayım Mahmut ağabey.

MAHMUT TANAL (Devamlı) - Onun başkanlığında o dönem rapor hazırlandı: "Suruç Katliamı" Suruç katliamını yapan canlı bomba Abdurrahman Alagöz ve bu raporda Yunus Emre Alagöz'ün de adı geçiyor; o canlı bomba da -ağabey, kardeş- Ankara Gar katliamını yaptı, 101 kişi vefat etti. Yani o dönemde bu raporda adı geçtiği hâlde AKP'nin o dönem Başbakanı şu sözleri sarf etti: "Bir iki delikanlı." "Hepsinin isimlerini biliyoruz." dediler. Peki, hepsinin isimlerini biliyorsanız, bu suç

önlemediysen sen, bunun ortağı, iştirakten, yargılanması gereken dönemin Bakanı ve Başbakanı AKP'dir, başka kimse değil bu. (CHP sıralarından alkışlar)

Yani, burada, sadece o dönemde "İŞİD Türkiye'de araştırılsın." diye Cumhuriyet Halk Partisi neler yapmış? Bir, 2 tane genel görüşme istemiş, AKP'nin oylarıyla reddedilmiş. İki, gensoru vermiş, AKP oylarıyla reddedilmiş. 5 tane Meclis araştırması istemiş İŞİD'le ilgili, AKP'nin oyları reddedilmiş. 153 tane yazılı soru önergesi vermiş Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri. Bunların hiçbirini ne AKP ne Başbakan -o dönem Başbakanlık vardı- ne Bakanlar, hiçbirisi göz önüne almadı, dikkat etmedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Devamla) - Özür dilerim.

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Eğer Cumhuriyet Halk Partisinin bu uyarıları dikkate alınmış olsaydı ne Gar katliamı gerçekleşirdi ne Gaziantep katliamı gerçekleşirdi ne Reyhanlı olurdu ne Diyarbakır olurdu. Bunun sebebi AK PARTİ iktidardır, bu kadar açık ve net.

Ne yapmak lazım? Bir: Burada kamu görevlilerinin ihmali var, Emniyet Müdüründen tutun, Valilikten tutun, Bakanlıktan tutun. Yahu, Allah rızası için... 3 kişi gidiyoruz, basın açıklaması yapıyoruz, hemen oradaki Emniyet görevlileri kamera kaydına alıyorlar. Peki, Suruç katliamının bu basın açıklamasında Emniyet mensupları nerede? Nerede kamera kayıtları? (CHP sıralarından alkışlar)

İki: Orada kamera kayıtları var, o anda kapatılmış, neden kapatılmış, bulunamaz mı?

FARUK KILIÇ (Mardin) - Ne bağıırıyorsun!

MAHMUT TANAL (Devamla) - Sağır olduğun için bağıırıyorum, duyasın diye bağıırıyorum. (CHP sıralarından alkışlar) 33 kişi ölmüş, utanmıyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Devamla) - 33 kişi can vermiş, can. Sizin evladınız öldü mü, sizin kardeşiniz öldü mü? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) O bedenleri ellerimle mezara gömdüm ben, ellerimle mezara gömdüm onları ben.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Şov yapma!

MAHMUT TANAL (Devamla) - Yani Allah kimsenin başına getirmesin ama... Bu kadar açıkça söylüyorum.

Saygılarımı sunuyorum, teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın İbrahim Yurdunuseven.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, DEM PARTİ Grubu önerisi üzerinde AK PARTİ Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri seyretmekte olan aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

20 Temmuz 2015 günü Urfa'nın Suruç ilçesinde MLKP terör örgütünün gençlik yapılanması SGDF üyesi şahıslar ile birlikte Demokratik Bölgeler Partisi, Halkın Demokratik Partisi şahısları...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ayıp! Ayıp! Ayıp! Ayıp! Utanmıyor musun!

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Bağırma ya! Bağırma!

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Utanma olur insanda, birazcık utanma olur! Vicdansız! Vicdansız!

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Niye bağıırıyorsun!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - ...basın açıklaması yaparken saat 12.01 sularında canlı bomba olduğu değerlendirilen bir şahsın üzerindeki bombaların patlaması sonucu 32 şahıs ölmüş, 75 şahıs da yaralanmıştır.

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Dinle! Dinle! Sen de konuş!

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Söylüyorum işte, vicdansızın önde gidenidir. Oradan bağıırıyorsun, ne bağıırıyorsun sen!

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Sen bağıırıyorsun ya!

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ayıp, ayıp! 33 insan yaşamını yitirmiş, burada çıkıp şov yapıyorsun be! Hangisinde suç kaydı vardı?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Patlamayla ilgili olarak uzmanlar tarafından yapılan ilk açıklamada bombanın TNT kalıplarıyla hazırlanmış profesyonel bir bomba olduğu ve yaklaşık 0,5 santim çapında demir bilyelerle güçlendirildiği ve bir canlı bomba tarafından el bombası düzeneğiyle patlatıldığı anlaşılmıştır.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - İşte, bunları önleyecek olan sizsiniz!

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Dinle! Dinle! Dinle!

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Sizin iktidarınızdı!

BAŞKAN - Sayın Milletvekili...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Olayla ilgili olarak Şanlıurfa Cumhuriyet Başsavcılığının yaptığı soruşturma neticesinde...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Sizin Hükûmetinizdi!

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Saygı duy! Dinle! Biraz sonra sen de konuş! Sen de konuş ama dinle! Saygı göster.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Saygı... Nasıl? Nesine saygı duyacağım! 33 insan katledilmiş, adam utanmadan çıkıp diyor ki: “Terör.” Buna mı saygı duyacağım!

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Evet, buna saygı duyacaksınız! Evet, saygı duyacaksınız!

BAŞKAN - Sayın Milletvekili...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Bir sözünüz varsa buyurun, buraya gelin, konuşun. Biz sizi dinledik!

BAŞKAN - İbrahim Bey...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Siz dinlemediniz! Belli ki dinlememişsiniz!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Beyefendi, biz sizi dinledik! Lütfen saygılı olup beni dinleyin! Sizin de varsa bir cevabınız, buyurun, gelin!

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Vicdanınız da yok! Vicdanınız da yok!

BAŞKAN - Sayın Milletvekili...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - ...3 şüpheli hakkında anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etme, silahlı terör örgütü kurma ve yönetme davası açılmış 1 kişi tutuklanmış, 2 kişi hakkında da kırmızı bültenle arama kararı çıkarılmıştır. Mahkemece yapılan yargılama sonucunda Şanlıurfa 5. Ağır Ceza Mahkemesinin 2021 tarihli kararıyla sanık Yakup Şahin’e kasten öldürmeden 34 kez ağırlaştırılmış müebbet, kasten öldürmeye teşebbüsten 70 kez yirmi yedi yıl hapis cezası ve tehlikeli maddeleri izinsiz bulundurma suçundan sonuç olarak on yıl hapis ve adli para cezaları verilmiştir. Anayasa’nın 138’inci maddesinde “Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.” 140’ıncı maddesinde ise “Hâkimler, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre görev ifa ederler.” der.

Değerli milletvekilleri, şimdi, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde ve Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli’nin destekleriyle yeni bir döneme kapı aralıyoruz. Bölücü örgüt bugüne kadar 10 bine yakın güvenlik görevimizi şehit etmiştir. 50 bine yakın vatandaşımız yine terör olaylarında hayatını kaybetmiş. Öncelikle şehitlerimize, hayatını kaybeden vatandaşlarımıza bir kez daha Allah’tan rahmet diliyor, “Onları unutmadık, unutmayacağız.” diyorum. Vatanimiz, inşallah, ebediyen var olacak, ay yıldızlı bayrağımız, inşallah, ebediyen semalarımızda özgürce dalgalanacak. Vatan toprağını kanıyla sulayan, ay yıldızlı bayrağımızı al kanlarıyla boyayan şehitlerimiz her zaman başımızın tacı olacaktır. Türkiye Yüzyılı ülkümüzü adım adım kuvveden fiile çıkarıyoruz. Milletimiz kırk yedi yıl önce ayağına vurgulan terör prangasından tamamen kurtulmanın eşiğine gelmiştir. Yarım asırlık sabır mücadelemiz yavaş yavaş selamete ermektedir. Kimsenin süreci akamete uğratmaya, baltalamaya, sabote etmeye, özellikle böyle bir meselede küçük hesap yapmaya hakkı yoktur. Hayatta ve siyasette hemen her şeyin telafisi olur ama 86 milyonun birliğini, dirliğini, toplumsal barışı ve huzuru etkileyecek böylesine hayati bir meselede işi yokuşa sürmenin, uzlaşmaz tavır sergilemenin telafisi olmaz, milletimiz de bunu affetmez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Bugün terör biterken istismar da bitmektedir. Milletimizin bu sahte kahramanları görmesi de bugün artık en büyük temennimizdir. Evet, kimsenin

zihninde bir soru işareti kalsın, AK PARTİ kadroları olarak son yirmi üç yıldaki mücadelemiz, içerideki ve dışarıdaki baskılarımız, gayretlerimizle artık bir yola girilmiştir. Türkiye kazanmıştır, millet kazanmıştır; Türk, Kürt, Arap 86 milyon her bir vatandaşımız kazanmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Apo "Biz kazandık." diyor! Hangi millet kazandı?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Sayın Cumhurbaşkanımızın da belirttiği gibi, bölücü terörün ülkemize maliyeti 2 trilyon dolardır. Yıllarca okul, hastane, yol, fabrika inşa etmeye, çiftçiye, öğrenciye, tüccara destek için harcanması gereken kaynaklar terörle mücadeleye gitmiştir. Artık "terörsüz Türkiye"de birlikte inşallah bu kaynakları emekliye, çiftçiye, esnafa, memura, sanayiciye, kısaca 86 milyona harcayacağız. Şimdi oturup konuşacağız; silahlarla değil, şiddetle değil, kavga için değil; muhabbet için, kardeşlik için.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Muhabbetiniz bol olsun.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Başkanım, bana da bir dakika daha süre verir misiniz?

BAŞKAN - Verdim ama.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yarım dakika, yarım dakika Sayın Başkan.

BAŞKAN - Bu artık bir şeye dönmeye başladı. Bunun sonu yok. Bakın, altı dakika konuştu ama ya.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yarım dakika daha, araya girdiler.

BAŞKAN - Ama devam etti konuşmasına. Lütfen, lütfen...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bakın, yarım dakika selam versin.

BAŞKAN - Şimdi, giderek bu alışkanlık hâline geliyor, yapmayın ya.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Biz, Türkiye Cumhuriyeti, herkesin ortak yuvası olarak, 86 milyon olarak bir ve beraberiz. Derdimiz siyasi bir gelecek değildir, hiç de olmamıştır. Bu sebeple derdimiz milletimiz ve geleceğimize.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Temelli.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

64.- *Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hatip diyor ki: "Bu süreci akamete uğratmayalım." Ya, bunu kendine söyle önce sen, kullandığın dile bak, yaklaşıma bak. 33 masum insan ölmüş, o masum insanların hakkını aramak, adaletini aramak bugün çok çok önemli bir hakikatle yüzleşme vesilesiyken siz kalkıp hâlâ bu dille mi yaklaşıyorsunuz? 2 polis memurundan bahsedildi, Ceylânınar'da, onların da hakkının aranması gerektiğini söylüyoruz "Bütün acılarımız ortak." diyoruz. Bakın, o 2 polis memuruyla ilgili yargılanan 9 kişi beraat etti, tek araştırma önergesi veren parti DEM PARTİ'dir, araştırma önergesini reddettiniz hep beraber. Gelin, şimdi bile vermeye hazırız, gelin, araştıralım. Hakikatle yüzleşmek böyle olur, acılarımıza, ortak acılarımıza sahip çıkmakla olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Yoksa acıları yarıstırarak kampaşmış bir siyasetin diliyle burada bu süreci bırakın akamete uğratmayı, bu sürecin üzerine benzin döker bir de çakmak çakarsınız.

Herkes biraz kendine gelsin. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

65.- *Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım çok teşekkür ederim.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tabii, şimdi, hep kapalı kapılar ardında anlaşınca burada böyle oluyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Biraz evvel grubumuz adına konuşan değerli milletvekilimiz bu konuyla ilgili süreçleri anlatmış ve bu konuyla ilgili meselenin her boyutuyla; adli, idari, hukuki boyutlarının takibiyle ilgili açıklamalarda bulunmuş ve ileriye matuf olarak da bu ülkenin “terörsüz Türkiye” olarak nasıl yoluna gideceği hususunda kanaatlerini ortaya koymuştur. Dolayısıyla, burada herhangi bir farklı yaklaşım da söz konusu değildir. Süreçler anlatılmış ve bu konuda Türkiye’nin hukuk devleti olduğu, her olayın üzerine gittiği ve gideceği ve bu konuyla ilgili hakikatin ortaya çıkarılacağına dair kanaatlerini de ortaya koymuştur.

Teşekkür ederim.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, Suruç katliamının tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 18/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Temmuz 2025 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, ben de bu konuyla ilgili söz istemiştım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Devam.

BAŞKAN - ...önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bu konuyla ilgili bir dakika, çok kısa bir söz talep etmişim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - 60’a göre...

BAŞKAN - Size sataşma mı var?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yok, yok, devam.

BAŞKAN - Sayın Ağbaba, sataşma mı var?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İşleme devam efendim, işlemi başlattınız.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - “Sataşmadan dolayı değil.” diyor, yerinden bir dakika söz istiyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, 2025 LGS’de yaşananlarla ilgili nasıl bir telafi mekanizmasının işletileceğinin araştırılması amacıyla 18/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Temmuz 2025 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 18/07/2025 Cuma günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Ali Mahir Başarır

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Mersin Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Ali Mahir Başarır tarafından, 2025 LGS’de yaşananlarla ilgili nasıl bir telafi mekanizmasının işletileceğinin araştırılması amacıyla 18/07/2025 tarihinde Türkiye

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1332 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 18/07/2025 Cuma günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Suat Özçağdaş.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen sevgili yurttaşlarımız; Türkiye günlerdir 963 bin çocuğumuzun girmiş olduğu LGS sınavlarını konuşuyor. Belki aramızda buna çok şaşırırlar olmuştur, belki aramızda buna çok kızanlar vardır; fakat maalesef, Millî Eğitim Bakanımızın meseleyi zamanında ele almamış olması ve gerekli tedbirlerin alınmamış olması nedeniyle çok önemli sorular ortada durmaktadır. LGS sınavının yapıldığı gün saat 11.57’de sözel bölümün kitapçığı WhatsApp gruplarında paylaşılmaya başlanmıştır. Bu kitapçık bir fotoğraf değildir, kitapçıktır ve matbaaya gitmiş olan sorular kitapçık olarak WhatsApp gruplarında paylaşılmıştır. Akabinde, yine, sınav devam ederken WhatsApp gruplarında sayısal soruları da yayınlanmıştır. Sayın Bakan, buna “Sözel bitmişti, yetmiş iki dakika geçmişti, sorun yok.” diye bir cevap verdi.

1) Bir sınavda -bu sınav iki oturumlu tek sınavdır- sınav tamamen bitmeden sınav bitmiş sayılmaz.

2) Sadece sözel değil sayısal soruları da yayınlandı.

3) Velev ki Sayın Bakanın dediği gibi olsaydı, akşamüstü dörtte yayınlanmış olsaydı bile, sınav sorularının ne zaman sızdığı belli olmadığından, burada bir güvenlik açığı olduğunu çok net bir şekilde görüyor olacaktık.

Nitekim, Sayın Bakan sınavdan on bir gün sonra, ayın 26’sında, LGS sorularıyla ilgili bu söyleneni kabul etti, bir işlem başlatacağını söyledi ama daha sonuçları alınmadan, bu sınavın kimin tarafından, nerede, kimlerle sızdırıldığı ortaya konulmadan sayılar açıklandı.

Sayın milletvekilleri, ilk açıklamayı yaptığım günden bu yana asıl olanın çocukların üstün yararı olduğunu dile getiriyorum, 719 öğrenciye odaklanılmaması gerektiğini söylüyorum. Ben bunu istatistikçilere sordum “Sekiz yıl içinde en yüksek rakam, geçen sene 352’ydi; 2 katından fazla. Bu mümkün müdür?” İstatistikçiler dediler ki: “Yüzde 1 olasılıkla mümkündür.” Bilime inanıyorsak 719 kişinin de tam puan alması mümkündür. Çocuklarımızın hepsini aylarca, yıllarca verdikleri emeklerden dolayı tebrik ettiğimi, alnından öptüğümü söyledim. Sayın Bakana “Bunu araştırın.” dedim. Asla, hiçbir açıklamamda okullara göre, puanlara göre, türlere göre çocuklarımızı ayırtmadım, sosyal medyadaki yanlış yönlendirmelere itibar etmedim ama ortada bir gerçek var, bugün itibarıyla o gerçek daha da ortada. Dün, Sayın Bakan, Bilgi İşlem Genel Müdürü gibi süreçte en kritik pozisyonda olan kamu görevlisini görevden aldı, 29 kişiye soruşturma açtırdı. Sayın Bakana haftalardır söylüyoruz, ortada bir sızıntı var. Sayın Bakan bunu kabul ediyor. Sonuç itibarıyla, bu birilerinin eline gitmiş, sadece 719’a odaklanamayız çünkü bu sızan soruları alanlar, ister ideolojik gerekçelerle ister finansal gerekçelerle kendi çevrelerindeki insanlara dağıtmış ya da bir çıkar elde etmişlerse 1 yanlış, 2 yanlış yaptırarak da bunun görülmesini engellemeye çalışmış olabilirler. Başından beri suçlama yapmadan sorular sormaya çalışıyorum, Sayın Bakanı göreve davet ediyorum.

Şimdi, önümüzde çok net bir sorun var: Sayın Yusuf Tekin Bakan olduğundan bu yana AK PARTİ’nin diğer 8 bakanı gibi yapmıyor, LGS istatistiklerini yayınlamıyor; ya o 8 bakan yanlış yapıyordu ya Yusuf Tekin yanlış yapıyor. LGS istatistiklerinin açıklanması gerekiyor, mümkünse herkesin, değilse ilk 10 bine giren öğrencilerin okullarının, illerinin, ilçelerinin, mezuniyet notlarının aldıkları puanla beraber açıklanması gerekiyor, böylelikle bu şaibenin ortadan kaldırılması gerekiyor.

Yetmez, bazı iddialar var, Ordu Milletvekilimiz dile getirdi, cevap kâğıtlarının değiştirildiği iddiaları var. Ben “Olmuştur.” ya da “Olmamıştır.” diyemem. Devletin istihbaratı, güvenliği, yargısı bizim kontrolümüzde değil ama yapılabilecek bir şey var. Getirirsiniz cevap kâğıtlarını, bakarsınız parmak izlerine; o cevap kâğıtları o kişilerin mi diye bakarsınız. O cevapları, aldıkları puanları, okul başarılarıyla karşılaştırarak sonuçları öğrenirsiniz. Doğru bir iç denetim yapsaydınız bu, iki hafta önce de belli olabilirdi, sonuçlar açıklanmadan önce de belli olabilirdi. Bugün Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına bununla ilgili bir suç duyurusunda bulunduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (Devamla) - Değerli vekillerimiz, bu çocukların her birisi ister fen lisesinde ister Anadolu lisesinde ister imam-hatip lisesinde olsun, hepsi bizim çocuklarımız ve bunların geleceğe güvenle bakabilmesi lazım. Sayın Bakan size de bize de gerçekleri söylemiyor. Diyor ki: “Okulların başarı oranı arttı. O yüzden resmî okullar daha başarılı.” Mahmut Özer Bakanken resmî okullardan tam puan alanlar yüzde 44’tü, bugün yüzde 43. Mahmut Özer Bakanken imam-hatiplerden tam puan alanlar yüzde 10’dü, bugün yüzde 8,8. Parlamentoyu, milletvekillerini, AK PARTİ Grubunu, muhalefeti kandırmaya çalışarak hiçbir yere gidemeyiz. Verilen istatistiklerin hepsi yanlış. Kamuoyundan gizlemenin, karartma yapmanın, insanları şüpheye düşürmenin kimseye bir yararı yok. Ben Sayın Bakana sorular soruyorum, cevap vermiyor. Sordum: “Bu soruların içerisine dışarıdan girmiş sorular var mı?” Cevap alamıyorum. Bu şaibenin ortadan kalkması gerekir. Cumhuriyet Başsavcılarının buna el atması gerekir ve sizlerin desteğiyle bu araştırma önergesiyle bugün 1 milyon çocuğumuzun annelerinin, babalarının, kardeşlerinin, dedelerinin, yaklaşık 10 milyon insanın yüreği burada atıyor.

Gelin, başka konularda olduğu gibi burada da bir araştırma grubu kuralım, bu sorunu ortadan kaldıralım. Ben Bakan olsaydım bir saniye bile düşünmezdim eğer bu şaibenin içinde benim bir rolüm yoksa; ben Sayın Bakanın olmadığına inanıyorum, o zaman açalım araştırma grubunu, çalışmaya başlasın, sonuçları da görülsün diyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Necmettin Çalışkan. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; maalesef çok kötü günler yaşıyoruz. Bu kötü günler içerisinde incir çekirdeğini doldurmayacak bir meseleyle karşı karşıyayız. Özet olarak, yönetimin beceriksizliğinin faturasını veliler, öğrenciler çekiyor. Ülkenin çok daha önemli problemleri olduğu hâlde günlerden beri bu tartışmanın dışına bir türlü çıkmadık.

Burada esas sorulması gereken soru şu olmalıydı: Acaba kaç öğrenci sıfır çekti? Acaba kaç öğrenci okuluna aç olarak gitti? Bugün yaşadığımız süreç iktidarın eğitimdeki beceriksizliğinin, bugüne kadar yürüttüğü politikaların faturasıdır, neticesidir.

İşte, bugün, varlıklı ailelerin çocuğu özel dershanelerle dar gelirli insanlara göre 5-0 önde başlıyor. Anayasa’nın fırsat eşitliği zedeleniyor. Burada belli okulları savunup başkalarını tasfiye etmek de asla kimsenin haddine olmamalıdır. Bu ülkedeki bütün öğrenciler bizim öğrencilerimizdir, bütün okullar bizim okullarımızdır. Maalesef ki bunun tartışma konusu yapılması birilerinin ekmeğine yağ sürülmüş hâlde getiriyor, zevk alıyorlar, bunun daha fazla tartışılması için ellerinden geleni yapıyorlar.

Değerli milletvekilleri, bugün tartışılması gereken başka husus şu: Artık milyonlarca gencimiz yarış atı hâline getirildi, yüz binlerce, milyonlarca öğrenci her yarışta bir skor peşinde. Buna çözüm bulmamız lazım. Bugün ortaya çıkan iddialarla ilgili şunu belirtmek isterim ki bugüne kadar yürütülen süreçte halkımız mülakat mağdurlarını gördü, torpili gördü, adam kayırmayı gördü, haksızca, KHK’lerle zulmü gördü. Pek çok haksızlığı gördüğü için burada da bir soru işareti doğuyor ama burada esas mağdur olan öğrenciler ve veliler. Doğal olarak da bir şaibe olduğu zaman insanların zihnindeki şaibeyi, kuşkuyu gidermek iktidarın görevi olmalıdır. Bugün öğrencilerimizin psikolojisi bozuldu, iktidar da körükle üzerine giderek bunların yıpratılmasına zemin hazırlıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, böyle bir durumda pekâlâ bu konunun gündemden kalkması sağlanabilirdi ama Bakanlık daire başkanını görevden alarak ilginç bir zamanlamayla yangına körükle gittiğini gösterdi. Bundan sonra bu tartışmaların alevlenmesine neden olundu. Bugün yapmamız gereken şey insanların mağduriyetini giderip kimsenin töhmet altında kalmayacağı bir ortamı ortaya koymaktır. Ve şunu da son olarak belirtelim ki, bir akademisyene, bir Müslüman’a, bir Bakana, bir siyasetçiye...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir adama, adama!

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - ... yakışmayacak üsluplarla cevap vermek âdeta yangına körükle gitmek, kıskırtıcı olmak herhâlde çok şık davranış olmamıştır, olmamalıdır. Pekâlâ düzgün bir zeminde çözülecek iş bugün ne hâllere gelmiştir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bu açıklamalar insana yakışmaz Sayın Çalışkan.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bu açıdan bu şaibelerin giderilmesi için bir çalışma gereklidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; 2025 LGS, sadece öğrencilerin değil, bu ülkenin vicdanının, adalet duygusunun ve eğitime olan inancının test edildiği bir sınav hâline dönüşmüştür. Efendim, LGS 2025 sonuçlarına göre, tam 719 öğrenci 500 tam puan aldı; binlerce öğrenci de sadece bir ya da iki yanlışa takıldı. Bu sınavdan sonra, böyle bir sonuçtan sonra vatandaşın ilk cümlesi “Bravo çocuklarımıza.” olmalıydı, değil mi? Öyle olmadı; bilakis, tam tersine, “Bu işte bir gariplik var.” oldu. Neden? Çünkü bir, sonuçlar şüphe uyandırdı. Öğretmenlerin, uzmanların, öğrencilerin -ben de hem bir eğitimci, hem 4 çocuk velisi birisi olarak söylüyorum- ortak kanaati bu sınav son yirmi yılın en zor sınavıydı. O nedenle şüphe uyandırdı, AK PARTİ’nin geçmişe dönük sınav sicili şüphe uyandırdı ve bu bir başarıdan çok, açıklamayı bekleyen anomali bir durumu ortaya çıkardı. Geçmiş yıllardaki tam puan sayıları 2020’de 181, 2021’de 97, 2022’de 193, 2023’te 562, 2024’te 352; bu yıl ise tam 719. Ne oldu da bu kadar zor bir sınavda rekor başarı geldi, sistem mi değişti? Zor bir sınavdan bu denli yüksek başarı oranı çıkıyorsa ölçme değerlendirme araçlarının geçerliliği, sınav güvenliğinin sağlamlığı ve sonuçların dürüstlüğü tabii ki sorgulanır. Dahası da var; sınavın PDF formatında sızdırılması kamuoyunun adalet duygusunu bir kez daha tarumar etmiştir.

Peki, çakma profesör Bakan ne yaptı? “İddialar mesnetsiz.” deyip geçiştirdi oysa milyonların şeffaflıktı, hesap verebilirlikte beklediği. Şu bir gerçek ki yüz binlerce çocuğumuz o gün sadece sorularla değil, bu ülkenin bozulan adalet terazisiyle de mücadele etmek zorunda kaldı. Daha da vahimi Bakanlık bu süreçte şeffaflık ilkelerinden uzaklaşmıştır. Ne soru kitapçıkları yayımlandı ne bölgesel başarı analizleri açıklandı ne de teknik aksaklıklar kamuoyuyla paylaşıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım efendim.

Oysa, eğitimde güven sadece puanla değil, hesap verebilirlikle de doğru orantılıydı. Bu sınav sadece çocuklarımızı değil, bu ülkenin eğitim sistemine olan inancını da test etmiştir. Bu konuda eğer kamu vicdanı ikna olmuyorsa başarıların belki istatistiksel değeri olabilir ama toplumsal meşruiyeti olmaz. Yönetenler öğrencilerimizin emeğini korumak, eğitimde liyakati, adaleti sağlamak zorundadır. Bunun da yolu açıktır.

Özet olarak, bu sınavda -samimiyetle söylüyorum- şaibe var. Araştırılmasından niye çekiniyorsunuz? Müsaade edin, araştırılsın, gerçekler ortaya çıksın.

CHP’nin önergesini destekliyoruz.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Kezban Konukçu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ortada bir iddia olduğu zaman mutlaka bu iddialar da ciddiye araştırmak gerekiyor. Bazen de iddia ettiğimiz iktidarın, kurumların güvenilirliğine bakılır. Yani durduk yere mi bu iddialar ortaya çıktı? “Bu art niyetli insanlar.” demiş Yusuf Tekin. Art niyetli insanların yaklaşımıyla mı oldu? Bakın, niye güvenilmiyor bu iktidara bu konuda, onlara bir bakalım.

2010’da KPSS soruları çalındı, sınav iptal edildi; 2011’de YGS sorularında şifreleme yapıldığı ortaya çıktı. Diyebilirler ki “İşte, Fetullahçıların zamanındaydı bu, FETÖ.” falan. Ee, birlikte iş tutunuz. Birlikte iş tuttuğunuza göre, aynı sudan içtiğinize göre, aynı yoldan yürüdüğünüze göre, hâlâ içinde onlardan çok fazla olduğuna göre ve aynı zihniyette olduğunuza göre böyle bir durumun olma olasılığı çok yüksek. O yüzden insanlar size güvenmiyor. Peki, onları, Fetullahçıları tasfiye ettiğinizi söylediniz, 2022’de KPSS sınavlarının bir yayıncının denemesiyle aynı olduğu ortaya çıktı, sınav iptal edildi. İşte, bu yüzden insanlar bu iktidara güvenmiyorlar. İddialar çok ciddi. Bu iddiaların mutlaka araştırılması

gerekir dedik. Yusuf Tekin ağzını bozdu, yine her zaman olduğu gibi hadsizlikle, kabalıkla, farklılıkları ötekileştirerek, yabancılaştırarak, böyle bir dil kullanarak -bizim memlekette “suç bastırma” denir, herhâlde çoğu Anadolu insan bilir- Yusuf Tekin suçunu bastırmaya çalıştı ancak bastıramadı. Ne oldu? Soruşturma açıldı ve Bilgi İşlem Genel Müdürü görevden alındı. Bu, çok ciddi bir durum. Peki, Bilgi İşlem Genel Müdürü niye alındı görevden ortada bir şey yoksa? Yazık değil mi adama, şimdi onu düşündüm ben bu konuyu incelerken, ona da yazık olabilir diye düşündüm.

Evet, sevgili arkadaşlar, Yusuf Tekin’in işlediği suçlar, kabahatler, eğitimi getirdiği durum ortada. Bakın, burada bundan bahsedeceksek Yusuf Tekin’in eğitimi getirdiği hâli de konuşmamız gerekiyor; eğitimdeki dinselileştirmeyi, tarikat yuvalarına çevirmelerini, MESEM’leri, CEDES’leri, çocukların ucuz iş gücü hâline getirilerek MESEM’lerde öldürülmesini, bu katliamları da konuşmamız gerekecek. İşte, bu yüzden güvenilmiyor. Ey Yusuf Tekin, sana işte, bu yüzden güvenmiyor insanlar. Ve çok açık bir şekilde şunu söylemek istiyoruz biz: Burada kullanılan dil, üslup, yaklaşım... Bizim kabul etmediğimiz noktalar var. Farklılıkların ötekileştirilmesi, belli okullarda okuyan öğrencilerin ötekileştirilmesine de biz karşıyız. İşte “Müdürün çocuğu daha önce 1’inci olmuş.” Olabilir yani başarılı bir öğrencidir, olmuş olabilir ama bu güvensizliğin kaynağını çok iyi görmemiz gerekiyor. Bu iktidara, bu Millî Eğitim Bakanına insanlar güvenmiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Çünkü bir iddia ortaya atıldığında, bu çok ciddi olduğunda hemen manipülatif bir dil kullanılıyor, konu çarpıtılıyor, hakkaniyetten uzak bir yaklaşım görüyoruz. Peki, başka bir şey olduğunda... Örneğin, bir genç bir “tweet” atıyor, hemen Cumhurbaşkanına hakaretten içeride. Ben en son bir yürüyüşe gittim, orada yürüyüşe katılmayanlar tutuklandı; jet hızıyla soruşturma, jet hızıyla tutuklama ve burada da hemen hızla bir soruşturma yapın. Şu an tercihlerini yapıyor öğrenciler -benim yakınlarım da var içlerinde, hiç önemli değil- ama bakın, çok büyük bir kaygı var, tedirginlik var. “İptal mi olur acaba? Yerleştirmiş yerlerden farklı yerlere mi yerleştiriz?” diye bir kaygı var.

Bu kaygıların ortadan giderilmesi lazım ama asıl yapılması gereken şudur: Yusuf Tekin istifa etmelidir! Yusuf Tekin istifa etmelidir! Yusuf Tekin istifa etmelidir! (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Asuman Erdoğan.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri seyreden kıymetli milletimiz; CHP Grubunun verdiği araştırma önergesinin aleyhinde söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, seneye inşallah LGS sınavına girecek üçüz çocuk annesiyim.

BAŞKAN - Allah başışlasın.

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Çok yürekten hissediyorum bunu duygusal olarak da.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakan kalırsa soruları alırsın sen de!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Bari bunu yapmayın diyorum, bari bunu yapmayın. Çocuklarımızın hayallerini, motivasyonlarını siyasete alet etmeyin, kirli algılarınıza alet etmeyin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bak, bunu bir anne olarak söylüyorum, bir veli olarak söylüyorum; bu yaptığınız artık “Pes!” dedirtecek bir şeydir, bunu yapmayın. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Çocukların geleceğini çaldınız.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Bir cevap, cevap!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Ve şunu söyleyeyim Sayın Cumhurbaşkanımızın belirttiği gibi...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Çocukların hayallerini çaldınız, hayallerini! Hırsızsiniz!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Günlerdir evlatlarımızı kıskırtanlara yalnızca şunu söylüyorum: Bu ülkenin kalbi ve zihni tertemiz çocuklarını artık rahat bırakın, rahat bırakın! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Çocukların hayallerini çaldınız, hırsızsiniz!

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) - Hırsız sensin ya!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Vicdanlı olun.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Bu kadar kolay olmamalı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ne kolay olmamalı?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hırsızlık, hırsızlık!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Bu kadar kolay buradan ahkâm kesmek, atıp tutmak olmamalı.

(CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yazıklar olsun size, yazıklar olsun!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Çocukların hayalleriyle uğraşmak bu kadar kolay olmamalı.

(AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sorulara cevap verin.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yazıklar olsun!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Sorumluluğa davet ediyorum sizi, sorumlu olun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hırsızlık var, hırsızlık!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Evet, işin iç yüzü ne? Gelin, konuşalım.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Fakir fukaranın çoluk çocuğunun...

BAŞKAN - Sayın Ağbaba...

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - İzin verersen konuşacağım, izin verersen konuşacağım!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yazıklar olsun! Hırsızlık var, hırsızlık!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen hatibe müsaade edin.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen... Lütfen!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hırsızlık var, hırsızlık! Yazıklar olsun!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - CHP'de hırsız var, CHP'de! CHP'de hırsız var!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Bakın... (CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yazıklar olsun!

BAŞKAN - Lütfen...

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Bakın, CHP hatibi buradan "Ben yapmadım." dedi ama yaptınız.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yazıklar olsun, utanmadan bunu savunuyorsun be!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - CHP'de hırsız var.

BAŞKAN - Sayın Ağbaba...

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Sen yapmamış olabilirsin ama arkadaşların yaptı, yapanlar var.

BAŞKAN - Bir müsaade edelim, hatibi dinleyelim, lütfen.

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Yapanlar var, onlara söylüyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yazıklar olsun!

BAŞKAN - Sayın Ağbaba, lütfen, müsaade edin. Müsaade edin, lütfen.

Buyurun, devam edin, siz Genel Kurula hitap edin.

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Başkanım, ben nasıl...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hırsızlık var, yüzsüzlük var, utanmazlık var.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - CHP'de, CHP'de!

BAŞKAN - Ya, ama bu şekilde...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yazıklar olsun!

BAŞKAN - Lütfen, bu şekilde...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Böyle bir şey olur mu ya!

BAŞKAN - Lütfen, Sayın Ağbaba, lütfen müsaade edin, sayın milletvekilini dinleyeceğiz, müsaade edin.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Binlerce çoluk çocuk, fakir fukara...

BAŞKAN - Ama siz konuştunuz, sizi dinledik. Müsaade edin, müsaade edin!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Süremi durdurursanız Başkanım, süremi...

BAŞKAN - Devam edin siz.

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Sürem geçti.

BAŞKAN - Hayır, ilave edeceğim ben bir dakika, bir dakika ilave edeceğim, siz devam edin.

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Bakın, madem öyle, niye dinlemiyorsunuz? Madem çocuklarımızla ilgili dertlisiniz, niye dinlemiyorsunuz? İşte, algı yapıyorsunuz, bakın, kanıtladınız bunu, algı yapıyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Siz Genel Kurula hitap edin Sayın Milletvekili.

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Siyasete alet ediyorsunuz!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yazıklar olsun size! Umudunu çaldınız, umudunu!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Bakın, iki oturumlu bir sınav bu...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Ya, çok dinledik bu masalı! Bilgi İşlem Genel Müdürü niye görevden alındı?

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - İlk oturumunda, sözel kısmından sonra kitapçık bazı öğretmenler tarafından etüt merkezlerine yani eski dersanelere fotoğrafları çekilerek gönderilmiştir.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Hayır, kitapçık olarak gönderilmiş.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hodri meydan!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Bu gönderenler hakkında da soruşturma başlatılmıştır, 29 kişi hakkında. Buradaki yapılanların hesabı sorulacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Milletvekili.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hırsızlık var, hırsızlık!

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Soruşturma neden başlatıldı?

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Atamayla ilgili; atamanın kesinlikle alakası yok bu işle. Ölçme, Değerlendirme birimi bakıyor sınava, LGS sürecine. Atamanın yapıldığı kişi Bilgi İletişim...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Daha önce de böyle demiştiniz, sonra "Ben yapmadım; Ali Demir yaptı, Ali Demir." dediniz!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Bunun da konuyla alakası yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) - "Ben yapmadım, Ali yaptı..." "Ben yapmadım, hırsız yaptı." dersin yakında!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Bahsedildiği gibi bir durum söz konusu değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ayıp, ayıp! 963 bin çocuğun ufukları çalındı.

BAŞKAN - Sayın Milletvekili, lütfen...

Siz devam edin.

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Üstelik, o zaman yapılan başka atamalar da var. Bunun rutin ve yapılması gereken bir süreç olduğunu burada belirtmek istiyorum.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) - 963 bin ailenin umutları çalındı! Yazıklar olsun!

BAŞKAN - Ya, sayın milletvekilleri, lütfen...

Süre ilave edeceğim, siz devam edin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Devam et!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Evet...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yazıklar olsun!

BAŞKAN - Sayın Milletvekili, devam edin.

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Başkanım...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bir saniye, bir saniye...

Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Milletvekili, ben süre vereceğim, siz devam edin.

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Diğer bir konu: Bakın, bunun siyasi malzeme olarak kullanıldığının kanıtı ne, biliyor musunuz? İmam-hatiplilere başarıyı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tam da siyasi bir malzeme(!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, süre bitti.

BAŞKAN - Bir saniye, süre vereceğim ama, bir saniye dur ama. Allah Allah!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Bu çocuklara neden başarıyı yakıştıramıyorsunuz? Bizim için hiçbirisinin farkı yok. Bu ülkenin bütün evlatları bizim evladımız, hepsinin başarısıyla gurur duyuyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz sizin zihinlerinizdeki ayrıştırıcı, imam-hatipli çocukların başarısını çekemeyen, onların başarısını kabullenemeyen zihniyetle hep savaştık, hep de savaşacağız, savaşıma devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hırsızlığa gel, yolsuzluğa gel! Milletin umudunu çaldınız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sizin içinizde! Sizin içinizde, belediyelerde!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Evet, bizim bütün çocuklarımız kıymetli, hangi okuldan olursa olsun, hangi devlet-özel fark etmez, onların başarısı bizim başarımız, biz hepsiyle gurur duyarız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Milletin umudunu çaldınız, hâlâ oradan ekmek yemekle devam et; "türban" de, "imam-hatip" de...

BAŞKAN - Sayın Ağbaba, Sayın Ağbaba lütfen...

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Ama siz bu konudaki kafanızın arkasındaki 28 Şubat zihniyetini ortaya döküyorsunuz her seferinde, her seferinde döküyorsunuz ortaya.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hadi oradan! Hadi oradan!

BAŞKAN - Evet, devam edin.

Sayın Milletvekili, devam edin.

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Merak etmeyin, sizinle de mücadele edeceğiz, sizinle de mücadele edeceğiz, mücadeleye devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kutsal değerler...

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Süre verecek misiniz?

BAŞKAN - İlave süre verdim ama.

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Bütün evlatlarımızı gösterdikleri performans nedeniyle tebrik ediyoruz.

BAŞKAN - Buyurun.

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Hepsini kucaklıyorum ve inşallah bu yavrularımız...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Verin ek süre.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Tekrar edin, tekrar, duyulmadı.

BAŞKAN - Ya, Akbaşoğlu, bir dur ya!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Yavrularımızın geleceğiyle, psikolojileriyle, motivasyonlarıyla uğraşmanıza izin vermeyeceğiz, izin vermeyeceğiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Çaldınız! Çaldınız!

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) - Mücadelemiz devam edecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Çocuklarda sorun yok, Yusuf Tekin'de sorun var!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başarır, dinliyoruz sizi.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Biriniz konuşun ya, biriniz otursun ya! Biriniz konuşun ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben bir cevap vereyim mi?

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - İkişer ikişer gelin, Ali Mahir, ikişer ikişer...

BAŞKAN - Buyurun.

Bir dinleyelim, ne söylüyor bir bakalım.

ADEM ÇALKIN (Kars) - Niye konuşuyor?

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

66.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben uyardım, şahitsiniz, ben uyardım. Ben toparlayacağım izin verirlerse.

BAŞKAN - Bir tartışma olmasın lütfen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hayır.

Sayın Başkan, değerli milletvekili çok güzel bir şey söyledi, “Üçüzlerim seneye sınava girecek.” dedi.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Hangi usule göre konuşuyorsunuz, sataşma yok, bir şey yok?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Allah bağışlasın onları, Allah bahtlarını açık etsin. Bakın, benim de bu sene ikiz kızlarım sınava girdi. Bakın, bir baba olarak gerçekten benim içim yandı, ben bunu siyaseten söyleyemiyorum. Ben bir yıl boyunca benim evlatlarımla sınav sonuçlarını, sınıf arkadaşlarının sınav sonuçlarını bilen birisiyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Burada bir şüphe olduğu gerçek, bunu siyasete karıştırmayın. Bu niye araştırılmasın? Anne-babaların, hepimizin burada emeği var.

Açar mısınız Başkanım? Son...

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu'na vereceğim söz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, milyonlarca anne-babanın emeği var. Sınav devam ederken, ben bizzat şahidim...

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Ben de şahidim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - ...o sorular WhatsApp'ta yayınlandı, yayınlandı. Ya, nasıl yayınlanıyor? Bunu söyleyin lütfen, burada bağırmanın, burada bir haksızlık var, Bakan araştırıyor, bari Meclis araştırсын. Lütfen, bakın, bunu yapmayın.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Hayır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hanımefendi, bunu yapmayın. Burada çocukların hakkı yenmiştir, bu araştırılmalıdır.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Yalan söylüyorsunuz!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Niye yalan söyleyeyim Hanımefendi? Burada benim ne menfaetim var Hanımefendi, niye yalan söyleyeyim? Yazık ya, yazık, yazık! Niye yalan söyleyeyim ben ya, ben niye yalan söyleyeyim Hanımefendi! Benim okulum mu var, dershanem mi var Hanımefendi?

BAŞKAN - Evet, Sayın Akbaşıoğlu...

67.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi hürmetle selamlıyorum.

(Gürültüler)

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu'na söz vermeyeyim mi? Onu mu istiyorsunuz? Allah Allah!

Evet, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Grubumuz adına Asuman Erdoğan Milletvekilimiz duygusal, gerçekçi, efradını cami ağıyarını mâni bir şekilde, meseleye hakikaten izahat getirdi, gerçekleri ortaya koydu. Ben hem Asuman Erdoğan Hanımefendi'nin üçüzlerine hem de Ali Mahir Bey'in ikizlerine üstün başarılar diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yazıldı zaten, yok, benim çocuklarımla bitti sınavı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bununla beraber, bu ülkenin gençleri...

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Diğer 1 milyon ne olacak? Vekil çocuklarına torpil geçme.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ne yapayım yani efendim?

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Daha 1 milyon var.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Tabii, pardon.

Şöyle: Efendim, burada bütün milletvekili arkadaşlarımızın evlatlarına da üstün başarılar diliyorum. Yani bu sözün kapsamı içerisinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; takdir edersiniz ki üçüzler ve ikizlerle beraber tek yavrusu olan ve yavru bekleyen, bu ülkenin hem milletvekilleri hem de bütün milletin bütün mensuplarına hakikaten üstün başarılar diliyoruz.

Eğitim siyasetüstü ele alınması gereken bir husus.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben de onu diyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Gençler bizim gençlerimiz. Gençlerimizin hak ve hukukuna halel getirmemeye özen gösterdik, özen göstermeye devam edeceğiz. Meseleleri çarpıtarak farklı noktalara taşımaya müsaade etmeyelim.

İşin hakikati şudur: Bu gençler geleceğimize.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Niye çalışıyorsunuz gençlerin geleceğini?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Biz de AK PARTİ olarak, Hükûmet olarak, yasama Meclisi olarak gençlerimizin yanında olmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Gerçeği konuşalım ya.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Özçağdaş, yerinizden.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Kürsüden konuşabilir miyim?

BAŞKAN - Hayır, buyurun, yerinizden ama.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yerinden konuşmıyor, bari kürsüden konuşsun, duyulmuyor. Lütfen, kürsüden konuşsun, duyamıyoruz ki.

BAŞKAN - Sayın Başarır, ben yerinden söz verdim. Müsaade edin ama.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ama duyamıyoruz. Ya, duyamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Bazı şeyleri de bana bırakın.

Sesini açalım.

Bana bırakın bazı şeyleri.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, size bırakıyoruz ama bakın, böyle oluyor.

Sükûneti sağlayın lütfen. Sayın Başkan, sükûneti sağlayın. Rica ediyorum.

NİLHAN AYAN (İstanbul) - Başkanım, her konuşmacımızdan sonra CHP'nin vekilleri çıkıp konuşacak mı?

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ya, o zaman gel sen yönet. Ali Mahir, gel sen yönet o zaman, niye orada oturuyorsun ya?

BAŞKAN - Sayın Başarır, ben Sayın Özçağdaş'a söz verdim yerinden, meramını anlatacak, dinleyeceğiz. Bir müsaade edin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ama duyamıyoruz diyorum, duyamıyoruz.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Ya, daha konuşmaya başlamadı ki duyamazsınız tabii.

BAŞKAN - Hayır, duyacağız, müsaade edecekler.

68.- İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş'ın, verdikleri grup önerisine ilişkin açıklaması

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Çok değerli milletvekilleri, sayın iktidar ve muhalefet milletvekilleri; konuşmam sırasında da günlerdir yaptığım konuşmalarda da 1'inci olan, tam puan alan 719 çocuğumuzun da alın terine teşekkür ettiğimi, hepsinin muteber olduğunu, masumiyet karinesi çerçevesinde kimsenin suçlanmayacağını söyledim.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ya, bırak işte, çocukların duygularıyla oynuyorsun, ondan sonra yalan şeyler uyduruyorsun, sonra gelip...

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Az sorulara cevap veren, 1 yanlış, 2 yanlış yapanların da böyle olduğunu söyledim. Hiçbir okul türünde, imam-hatip de dâhil, fen lisesi dâhil, Anadolu lisesi dâhil, hiçbirinin kategorik olarak suçlanamayacağını istatistiksel verilerle söyledim. Burada şöyle bir soruyla karşı karşıyayız... (AK PARTİ sıralarından laf atmalar, gürültüler)

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Yalan yanlış şeylerle konuşuyorsunuz, kendiniz bile inanıyorsunuz ya! Vallahi ya! Çocukların emekleriyle, alın teriyle oynuyorsunuz be! Yuh be size be! Yuh! Yazık ya!

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Neden bağırdığınızı anlamıyorum.

BAŞKAN - Sayın Özçağdaş, bir saniye...

Sayın milletvekilleri, bakın, son derece düzeyli, temiz bir dille kendisini ifade ediyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Ama müsaade edin ya! Lütfen...

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) - İyi de neye göre yerinden söz alıyor?

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ben de söz istiyorum, bana da verin.

BAŞKAN - Bu ne ya!

Buyurun.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Değerli vekiller, çok kıymetli vekiller, ben milletimizin bizden beklediği performansın bu bağırış çağırış olduğunu zannetmiyorum.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Yalan konuştuğundan sonra yalanın düzeyi olmaz be, yalan yalandır ya! Her zaman yalan konuşuyorsunuz!

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Yüz binlerce çocuk, 963 bin çocuk bu sınava girdiler.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Çocukların duygularıyla, alın teriyle oynuyorsun, yazık ya! Koskoca adamsın ya!

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Millî Eğitim Bakanımızın da kabul ettiği gibi, bu sınavın soruları sızdırıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Dolayısıyla bizim yapmamız gereken bunu araştırmaktır. Sorular sızdırılmadı diyen yok, sadece “Geç oldu.” deniliyor. Şunu anlatmak istiyorum: Soruların ne zaman sızdığını kimse bilmiyor; bunu araştırmanın ne gibi bir zararı var? Bağırarak çağırarak, insanlarda soru işareti yaratarak ne kazanacağız; ne kazanacağız? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Sonuçta ortada bir sorun var, çok net olarak anlatıyorum sorunu; soruna cevaplar üretiyorum, önerilerde bulunuyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, 2025 LGS’de yaşananlarla ilgili nasıl bir telafi mekanizmasının işletileceğinin araştırılması amacıyla 18/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Temmuz 2025 Cuma günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekillerinin birer dakika talepleri var, onları da karşıladıktan sonra ara vereceğim.

Sayın Ömer Fethi Gürer...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

69.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer’in, Niğde’nin Bor ilçesindeki Asım Eren İlköğretim Okuluna ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Niğde’nin Bor ilçesinde depremde yıkılmasına karar verilen Asım Eren İlköğretim Okulu yıkılmış ve iki yıldır okul eğitime ara vermiştir. Şu anda bin öğrenci farklı okullarda eğitim almaktadır. Bakana soru önergesi verip bu okulun bir an önce açılması gerektiğini ifade ettik. 2025 yılı programında olduğunu belirtti ama şu anda temel dahi atılmamış. Öğrenciler farklı okullarda eğitimlerini sürdürmek zorunda kalıyorlar. Niğde’nin Bor ilçesi Asım Eren İlköğretim Okulunun temeli atılmalı, okul açılmalı ve bu okulda öğrenciler yeniden eğitimlerine devam etmelidir; bu konuda Bakanlığa bir kez daha bu yatırımı yapmaya davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Necmettin Çalışkan...

70.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan’ın, Filistin dostu 3 eylemcinin gözaltına alınmalarına ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, Amerika’nın İsrail’le iş birliği hâlinde bölgemizde neler yaptığı tüm dünyanın malumudur. Böyle bir ortamda Amerika’nın barışçıl yollarla protesto edilmesine tahammül edilememesi asla makul bir durum değildir. Dün, Filistin dostu 3 eylemci

gözüne alınarak tutuklama talebiyle adliyeye sevk edildiler. Bu, akıl tutulmasıyla, iş bilmezlikle, ihmalkârlıkla açıklanacak bir durum değildir; bu, düpedüz vicdan kararmasıyla, insafsızlıkla anlaşılabilir. Gazze’de soykırımı destekleyen, bölgemizi kan deryasına çeviren Amerika’nın bu soykırım destekçiliğini, kanlı politikalarını protesto etmek dünyadaki ve ülkemizdeki tüm vicdan sahiplerinin en tabii hakkıdır. Bir taraftan kamulaştırılmış STK’lerle Filistin eylemi yapıp bir taraftan sahte isimle ihracata devam edersen bu kabul edilemez. Derhâl serbest bırakılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Aykut Kaya...

71.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya’nın, Kumluca ilçesindeki dere ıslah çalışmalarına ve kamulaştırma bedellerine ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Kumluca ilçemizdeki, Üleşik Deresi’ndeki ıslah çalışmaları başlatılmadığı için yoğun yağışlarda meydana gelen su taşkınlarında Beykonak, Karşıyaka ve Kum Mahallelerindeki çiftçilerimizin seraları su altında kalıyor. Üleşik Deresi’ndeki ıslah çalışmaları bir an önce başlatılmalıdır. Eğer bu yıl da başlanmayacaksa derenin acilen temizlenmesi gerekiyor. Sankavak’taki Kömürocağı Göleti ile Beykonak Kanlınöngeç Göleti’nin de yapılması elzemdir. Mavikent-Yapraklı 2’nci Etap; Salur Mahallesi’nden bulunan Boğaz Deresi, Haciveliler, Göksu ve Baysı Derelerinin ıslah çalışmaları tamamlanmalıdır. Göksu ve Gâvur Derelerinin denizle buluştuğu alanda mendirek yapımının tamamlanması gerekmektedir.

Islah çalışmalarındaki kamulaştırmalardan doğan bedeller vatandaşlarımıza ödenmedi. Çiftçimiz bahçesini söktü, serasını boşalttı, yeni yatırım da yapmadı. Kamulaştırma bedelleri bir an önce ödenmelidir. Kumlucalı hemşehrilerimizin sesi olmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Metin İlhan...

72.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan’ın, Kırşehir’e ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Ülkemizde yerel idarelerin gelir kaynakları oldukça sınırlıdır. İl özel idareleri söz konusu olduğunda gelirler temelde genel bütçe vergi gelirleri ve bu idarelerden yapılacak ödemeler şeklindedir ancak Kırşehir bu anlamda, maalesef, istenilen düzeyde genel ve özel bütçeli idarelerden doğrudan ya da dolaylı gelir elde edememektedir. İl özel idaresinin temel görev ve sorumlulukları içinde yer alan imar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri yerine getirmekle ilgili hizmetlere bakıldığında Kırşehir’e istenilen düzeyde kaynak sağlanmamaktadır.

Ayrıca, Cumhurbaşkanlığı kararında KÖYDES ödeneklerinin illere göre dağılımı tablosuna bakıldığında ise Kırşehir ne yazık ki ödenek bazında hep en son sıralardadır. Süreklilik arz eden bu durumun nedeni Kırşehir’i cezalandırmak mıdır diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kadim Durmaz...

73.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz’ın, Tokat’ın Yazıcık beldesinde açılması planlanan bentonit maden ocağına ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Cumhuriyetin 80 yılında 1.186 maden ruhsatı verildi, AK PARTİ iktidarıyla bu oran 386 bine yükseldi. Tokat’ın bereketli toprakları, temiz suyu ve yemyeşil doğası tehdit altında. Yazıcık, Dağüstü, Kuyucak, Erikbelen, Asar, Günçalı, Killik, Güzelce, Aydoğdu, Şehitler, Sakarat Dağı bölgelerinde yaşanan maden arama afatları bölgemizi tehdit etmektedir. Yazıcık beldesinde açılması planlanan kil bentonit madeni bölgedeki ekosistemi, tarımı, içme su kaynaklarını ve yer altı sularını tehdit etmektedir. Köylüler, çiftçiler, gençler, kadınlar, yaşamı savunular yarın Yazıcık’ta olacaklardır. 19 Temmuz Cumartesi günü saat 13.00’te Yazıcık Meydanı’nda “Doğa talanına dur!” diyeceğiz. Herkesi davet ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Perihan Koca...

74.- İstanbul Milletvekili Perihan Koca'nın, hayvan katliam yasasına ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) - Hayvan katliam yasası memleketin her yanını kana bulamaya devam ediyor. İzmir Dikili'de kimseye hiçbir zararı olmayan sokak köpekleri sokaktan toplatıldı ve kapatıldıkları yerde sıcaktan, havasızlıktan öldüler, katledildiler. Yine İzmir'de geçtiğimiz günlerde denize girdiği için CİMER'e şikâyet edilen sokak köpeği Ares barınağa kapatıldı, barınakta hastalık kapıp öldü, katledildi. Bunun gibi bir sürü katliam örneği var memleketimizde çünkü AKP iktidarı katliam yasasıyla nefes alan tüm canlılar için ölüm fermanı çıkarırken korkunç bir toplumsal çürüme ve suç ortakları yarattı. Tüm bu katliamların faili siyasi iktidardır. Yeter artık! Yarattığınız katliam düzeninin katliam yasaları memleketi koyu bir karanlığa sürüklüyor. Çekin kanlı ellerinizi hayvanların üzerinden.

BAŞKAN - Sayın İlhami Özcan Aygun...

75.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, 2025-2026 eğitim öğretim yılı 1'inci ara tatilinin 10 Kasımdan başlatılmasına ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Yusuf Tekin, biliyor musun, bugün o makamda oturuyorsan Türkiye Cumhuriyeti kurulup Millî Eğitim Bakanlığı kurulduğu içindir. Saltanat olsa o makamda olamayacaktın, Bakanlık rüyası bile kuramayacaktın ama bugün oturduğun koltuğu o borçlu olduğun Başöğretmenimiz ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü unutturmak için akla gelmeyecek planları devreye sokuyorsun ama planlarınız ters tepiyor. Mezuniyet törenlerinde Atatürk'e nasıl sahip çıkıldığını görmüyor musun? 2025-2026 eğitim öğretim yılı takvim döneminde birinci ara tatili 10 Kasım'da başlatarak anma programlarını devre dışı bırakmaya çalışıyorsun ama bilmediğin şu ki devre dışı olan sensin, senin iktidarın ve senin bakış açın. Oturduğum koltuğu borçlu olduğun kişiye yaptığın ve yaptığımız hareketler sizi küçültüyor. Siz böyle yaptıkça Atatürk büyüyor, sizin zihniyetiniz ise küçüldükçe küçülüyor. Yazıklar olsun diyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Murat Çan...

76.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, vazifesi başında hayatını kaybeden Doktor Koray Arslan'a ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkürler Sayın Başkan.

3 Mart 2025 tarihinde Kuzey Irak askerî üs bölgesinde Pençe-Kilit Harekâtı'nda gönüllü olarak görevliken vazifesi başında kalp krizi sonrası hayatını kaybeden Samsunlu Doktor Koray Arslan'ın şehit olduğu haberiyle yüreklerimiz yanımtı. Sağlık Bakanlığı ve Türk Silahlı Kuvvetleri şehitlik yazısı vermesine rağmen Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından vazife malulü olarak kabul edilmediği bilgisi aileye, şehidimizin babası ameliyat masasındayken tebliğ edilmiştir. Şehit olduğu üs bölgesine 2 kez gönüllü gitme fedakârlığı gösteren meslektaşına maalesef Sosyal Güvenlik Kurumu böyle bir vefasızlıkla aileyi mahcup ve mağdur etmekten kaçınmamıştır. Aslında, vefasız olan AKP iktidarıdır. Bu yanıltan bir an önce dönüşmeli, vazifesi başında şehit olan meslektaşlarımıza hak verilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Melih Meriç...

77.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'in sağlık sistemine ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bir sağlık müdürü düşünün ki gelir gelmez 4 başhekimini birden görevden alıyor, hastanelerin işleyişini sakatlıyor. Vatandaş zaten doğru düzgün sağlık hizmeti alamazken bir de sağlık kurumlarının bozulan işleyişinden mağdur oluyor. Buradan Sağlık Bakanına sesleniyorum: Gaziantep'in sağlıklı mücadele alanınız değildir, ellerinizi hemşhîrilerimizin sağlığından çekiniz. Gaziantep'in AKP döneminde çöken sağlık sistemi artık herkesin diline düştü. Muayene sırası bulamayan vatandaşlar, birçok branşta doktor eksikliği, Suriyelilere her alanda öncelik verilmesi derken en son dayatmayla

atanan İl Sağlık Müdürüne kadar geldi dayandı. Daha önce birçok defa soru önergeleri, kürsü konuşmalarıyla Gaziantep şehrimizin sağlık sorunlarını dile getirdim ancak hiçbiri çözülmediği gibi mesele Cumhur İttifakı üyelerini bile birbirine düşürecek kadar kötü bir hâl almıştır.

BAŞKAN - Birleşime kırk dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.11

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.51****BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL****KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) ¹

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan 11'inci maddesi kabul edilmişti.

12'nci madde üzerinde 2'si aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifinin 12'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya	Hasan Karal	Sadullah Ergin
İstanbul	İstanbul	Ankara
İdris Şahin	Elif Esen	İrfan Karatutlu
Ankara	İstanbul	Kahramanmaraş
	Sema Silkin Ün	
	Denizli	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ali Bozan	George Aslan	Mehmet Zeki İrmez
Mersin	Mardin	Şırnak
Sevilay Çelenk	Perihan Koca	Öznur Bartın
Diyarbakır	Mersin	Hakkâri

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

¹ 215 S. Sayılı Basmayazı 3/7/2025 tarihli 105'inci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sema Silkin Ün.

Buyurun lütfen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün, burada bir tartışma yaşandı, Beylikdüzü Belediye Başkanı Murat Çalık'ın sağlık durumuyla alakalıydı bu tartışma. Bazılarımız konuşamadı, kimi çekindi, kimi kararsız kaldı, kimi sadece gözlerini yere indirdi ama inanın o sessizlik anında hepimiz aynı şeyi hissettik. Bir insanın yaşamı hiçbir makamdan, hiçbir siyasi pozisyonundan daha önemli olamaz. Elbette hukuk işlesin, elbette adalet yerini bulsun ama adalet sadece mahkemelerde değil, kalplerde de başlar. Kalpten çıkmayan bir kararın dosya ne kalınlıkta olursa olsun adil sayılması mümkün değildir.

Bu ortamda bir kişi konuştu, Fatih Belediye Başkanı Sayın Ergün Turan; sözleri siyasetin içinden geliyordu ama kalbinden çıktığı da belliydi. Şöyle dedi Sayın Turan: “Murat Çalık arkadaşımızın sağlık sorunları var. Ben şahsen kendisini seven biriyim. Allah’tan acil şifalar diliyorum. Umudum, hasta olan arkadaşımızın ev hapsi ya da başka bir tedbirle yargılanmasıdır, bu da insani bir umuttur.” İşte, bu umut aslında hepimizin taşıması gereken ortak bir duygu. Kimse “Yargıya müdahale edin.” demiyor ama hepimiz yargının da insanı unutmadan, hayatı ve sağlığı merkeze alarak işleyebileceğini söylüyoruz.

Bugün bu hassasiyetle bir başka örneği daha sizlerle paylaşmak istiyorum: Geçtiğimiz günlerde Reform Vakfı Koordinatörü Sayın Mehmet Ali Çalışkan’ı İzmir Buca Yüksek Güvenlikli Cezaevinde ziyaret ettim. İki şeyi özellikle ifade etmek isterim; birincisi, kendisi uzun yıllardır bu ülkenin sivil alanında çalışan, şehirler ve toplumsal uzlaşi üzerine yazan, düşünen, katkı sunan bir akademisyen, devletin çeşitli kurumlarıyla temas kurmuş, toplantılarda bulunmuş, bu ülkenin geleceğine dair söz üretmiş bir profesyonel; ikincisi, şu an bulunduğu cezaevi, Buca Yüksek Güvenlikli Cezaevi. Darbe girişiminde bulunmuş hükümlüler, organize suç örgütü yöneticileri, ağır cezalı katiller kalıyor bu yüksek güvenlikli cezaevinde yani adli sicili sabitlenmiş, tehlike riski yüksek hükümlüler. Sayın Çalışkan hakkında ise hâlâ bir iddianame yazılmış değil; dört ay geçmiş, ne suçlama net ne dava açılmış ne mahkemeye çıkmış, sadece tutuluyor. Şunu açıkça söylemek zorundayız: Bir ülkede iddianamesiz tutukluluk sıradan bir uygulamaya dönüşürse orada özgürlük yalnızca bir ayrıcalığa dönüşür ve özgürlük ayrıcalık hâline geldiğinde hukuk güvenliği tüm vatandaşlar için zayıflamış olur.

Ben o ziyarette bir suçlu görmedim; kendisini savunmayı bekleyen, açıklanabilir bir sürecin başlamasını umut eden bir insan gördüm, bir akademisyen, bir yurttaş. İddianame yok, deliller kamuoyuna açık değil, savunma hakkı yok ama dört aydır tutuklu, iki aydır da yüksek güvenlikli cezaevi rejimine tabi tutuluyor. Bu tabloya baktığınızda, içinde “Bu işte bir yanlışlık var.” duygusu uyanmıyorsa orada vicdanla ilgili bir kırıntı kalmamış demektir.

Kimse hukuku hiçe sayalım demiyor ama hukuk sadece maddelerden ibaret değildir; insani öcelemeleyen bir hukuk sistemi eninde sonunda toplumun tamamına zarar verir. Bugün Sayın Çalışkan gibi bir akademisyene bunlar uygulanıyorsa, daha ortada bir hüküm yokken en ağır cezayı alanlarla aynı yerde tutmak sıradanlaşıyorsa nerede arayacağız masumiyet karinesini? Delil ortaya konmadan cezaevine konulmak sıradanlaşırsa hepimizin başı derde girebilir. Devlet şüphe üzerine değil adalet üzerine kurulur; adalet ise ancak makul sürede, şeffaf biçimde, insani koşullarda işlediğinde anlam kazanır. İddianame yoksa serbest bırakın, varsa açıklayın, hakkını savunabileceği bir mahkeme önüne çıkarın ve lütfen şu ayrımı yapın: Henüz yargılanmamış bir insan ağırlaştırılmış hüküm giymiş bir suçluyla aynı muameleyle tabi tutulamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Bu mesele sadece Sayın Mehmet Ali Çalışkan'ın meselesi değildir; bu, bu ülkede yaşayan herkesin hukuk güvenliğiyle alakalı bir meseledir. Hukuk güvenliği adaletin teminatıdır ve yalnızca bir kural meselesi değil insanın başını yastığa huzurla koyabilme hakkıyla ilgili bir meseledir ve biz hukuk güvenliğini yalnızca kendimiz için değil, tanımadığımız ama bir gün yerinde olabileceğimiz herkes için savunuyoruz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Öznur Bartin.

Buğurun Sayın Bartin. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Barışa ve demokratik bir toplumun inşa sürecine emek veren tüm yoldaşlarımızı ve halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Zeytin, topraktır, toprak yaşamdır; bu yasa teklifi ise yurttaşlarımız için ölümdür. Bugün, yalnızca bir kanun teklifini değil bu ülkenin geleceğini, halkımızın doğayla kurduğu tarihsel bağı, köklü bir üretim geleneğini ve bir yaşam biçimini yok sayan bir yıkım projesini konuşuyoruz.

Bu teklif, zeytinlikleri, ormanları, meraları, su havzalarını maden sahasına dönüştürme projesidir. Zeytin, bu toprakların sadece meyvesi değil, binlerce yıllık halk bilgeliğinin, barışın, bereketin ve direnişin simgesidir ama şimdi siz bu kadim ağacı kökünden sökmek istiyorsunuz.

3573 sayılı Zeytincilik Yasası açıkça diyor ki: “Zeytinlik alanlara 3 kilometre mesafeye toz, duman ve atık çıkaran hiçbir tesis kurulamaz.” Peki, siz ne yapıyorsunuz? Zeytinlik alanlarda madencilik yapılmasına kapıları açıyorsunuz. “Zeytin ağaçlarını taşıyoruz.” diyerek, “Başka yere dikeriz.” diyerek üreticiyi kandırıyorsunuz. Bu ülkenin zeytinyağı üreticisini, köylüsünü yoksulluğa, açlığa ve göçe mahkûm ediyorsunuz. Zeytin ağacı yerinden söküldüğünde yalnızca kökleri değil, onunla birlikte toprak bilgisi, geçim kültürü, kadın emeği ve ortak hafıza da sökülür. Akbelen’de bu oldu, Yırca’da bu oldu; şimdi Kemerköy, Yeniköy, Milas, Yatağan ve daha nice yerde zeytinliklerin üzerine maden ruhsatları yağıyor. Muğla’da sadece bir düzenlemeyle 38 bin hektarlık alanın 19 bini orman, 18 bini zeytinlik olarak madene açılması planlanıyor. Bu, sadece doğaya değil, geçimini topraktan sağlayan yüz binlerce insana da ihanettir.

Bu teklif, ülkenin dört bir yanında yıllardır yürütülen doğa katliamlarını yasal zemine oturtmanın adıdır. İliç’te Fırat’a siyanür karıştı, Kaz Dağları’nda binlerce ağaç kesildi, Munzur Vadisi’nde HES projeleriyle millî park yok ediliyor, Cudi’de, Gabar’da ormanlar askerî gerekçelerle yakılıyor. Yetmedi, Kulp’taki Hasandin Yaylası bölgenin en önemli su kaynaklarını barındırmasına rağmen madencilik tehdidi altında. Halk “Hasandin’i vermeyeceğiz.” diye direnişe geçmiştir ve Hakkâri’de yani benim memleketimde doğa güvenlik gerekçesiyle yine oradaki şirketlere peşkeş çekilmiş durumda. Şemdinli’den Yüksekova’ya, Derecik’ten Kavaklı’ya kadar çinko, kurşun ve kömür madeni sahaları köylerin, yaylaların, su kaynaklarının üzerine çökmüş durumda. 2023 itibarıyla Hakkâri’de 20’den fazla aktif maden ruhsatı var, üstelik ÇED süreçleri ya işletilmiyor ya da göstermelik yapıyor. Köylü göçe zorlanıyorsa, tarım alanları maden atığıyla kirleniliyorsa, hayvancılık bitiyorsa bu bir ekokırımdır.

Hakkâri Kavaklı köyü örneğini buradan bir kez daha hatırlatmak istiyorum. 2007’den bu yana orada maden şirketi çalışıyor, su zehirlendi, toprak verimsizleşti, mahkeme “Dur.” dedi ama şirket hiç durmadan çalışmaya devam etti. Bu yasa teklifi geçerse bu ve benzeri şirketler cezasızlıkla, denetimsizlikle, süper yetkilerle donatılacak. Yurttaş artık mahkemeye bile başvuramayacak çünkü bu teklif bir taraftan yargıyı da baypas ediyor.

İklim krizinin etkilerini en derinden hissettiğimiz bugünlerde ormanları ve zeytinlikleri maden sahasına çevirmek, bu ülkenin çocuklarına yanan bir ülke, çölleşen bir vatan, kuruyan nehirler ve yaşanmaz bir gelecek bırakmaktır. İktidar “Enerji açığımız var.” diyerek bu talanı meşrulaştırıyor ama TEİAŞ verileri açık, enerji üretim kapasitemiz mevcut ihtiyacın 2 katıdır. O hâlde neden maden? O hâlde neden zeytinlik kepçe, neden halkı topraktan koparmak istiyorsunuz? Biz söyleyelim: Çünkü bu bir topraksızlaştırma politikasıdır. Bu yasa teklifi sadece çevreye değil halka, köylüye, emeğe, kültüre ve toplumsal hafızaya karşı yapılmış bir saldırdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

ÖZNUR BARTİN (Devamla) - DEM PARTİ olarak biz yaşamın ve köylünün tarafındayız. Biz, zeytinin, derenin, ormanın tarafındayız. Biz, Munzur’da, Akbelen’de, Kaz Dağları’nda ve Zap Vadisi’nde direnen halkların tarafındayız. Sermayenin hırsına değil doğanın haykırışına ses veriyoruz.

Buradan bu Meclise ve kamuoyuna sesleniyorum: Bu yasa teklifi geçerse zeytin bitecek, tarım bitecek, köylü bitecek, geçimlik üretim bitecek, halk göçe zorlanacak, doğa yok olacak, toplumun hafızası silinecek. O yüzden, bu kanun teklifini derhâl geri çekin diyoruz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir." ibaresinin "ilave edilmiştir." ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yavuz Aydın

Mehmet Akalın

Yüksek Arslan

Trabzon

Edirne

Ankara

Hasan Toktaş

Adnan Şefik Çirkin

Ersin Beyaz

Bursa

Hatay

İstanbul

Selcan Taşcı

Tekirdağ

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Katılmıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Selcan Taşcı.

Buyurun Sayın Taşcı. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Divan, değerli milletvekilleri; ılımlı İslamcılık zamanlarıydı "Dinler Bahçesi" diye bir uygulama vardı. O kapsamda Tekirdağ'da barışı simgeleyecek köklü bir ağaç dikme kararı alındı, zeytin ağacı. Tam da aynı günlerde Foça'da 400 yıllık zeytin ağaçları kesilmişti. Toprağa barış ekebilmek için gerekli olan o köklü ağaç bulunamadı ülkemizde ve İspanya'dan 500 yıllık zeytin ağacı getirildi tonla da para harcanarak. Kâr mı zarar mı aslında yaptığımız işlerin sonuçları?

"Bilmem kaç milyar dolarlık yatırıma karşı birkaç yüz zeytin ağacının ne hükmü olabilir?" düşüncesindekiler şunu anlamamakta direniyorlar: Gelişmişlik dedikleri, köylünün kıyameti, köyün kıyameti, kıyametimiz. Bilinen teori aslında ihtiyaçlar hiyerarşisi; insan fizyolojik ihtiyaçlarını karşılamadığı müddetçe başka hiçbir şeye ihtiyaç duymaz, duyamaz. İnsan için en hayati olan ihtiyaç da bu kanunda var sayılan yatırım şekli değil, tersine, zeytinlik ruhsatlı tarım alanlarının, meraların, yaylakların, bağların, velhasıl "Amaç dışında kullanılamaz." şerhi olan ne kadar doğal zenginliğimiz varsa topunun kanunileştirilmiş işgali için yol verilen şirketlerce yok edilecek ağaçların verdiği bir besindir.

Dinleme lütfunda bulunmakla övünülen ama dinlenebilmesi için komisyon salonunda yumrukların havada uçmasının, Meclis koridorlarında insanların yerlerde sürüklenmesinin gerektiği o köylülerin çırpınışlarının tek bir sebebi var, yaşamak istiyorlar. Bu ve benzeri kanunlar onları öldürüyor çünkü. Anlamak hiç zor değil anlamak isteyene. Zeytin, aşı o insanların, ekmeği, suyu; geçmiş ve geleceği. Kalkınmayalım mı? Tabii ki kalkınalım ama yer üstünde bir tane gelişmiş müstemleke gösterebilir misiniz acaba, bir tane müreffehleşmiş işgal ülkesi var mıdır? Bu bir kanunileştirilmiş işgal metnidir aslında ve işgale boyun eğilmez, direnilir; seyirci kalınmaz, itiraz edilir.

Bakın, gelecek yirmi otuz yılın insanlık için öngörülen en büyük tehdidi su ve gıda güvenliğinin yok oluşu. Milyarlarca insan yeryüzünde açlık sınırında dünyada ve asgari ücretten değil bizden farklı olarak, paraları olsa bile tüketecek gıda bulamadıklarından. Biz ülke olarak yarı kurak bir iklimdeyiz, yağıştaki milimetrik oynamalardan bile etkileniyor bizim ekip biçtiklerimiz. Biz, 2004'ten 2014'e kadar, on yılda 3,5 milyon hektar tarım arazisini kaybetmiş bir ülkeyiz. Son on yıla bakmaya gerçekten cesaret edemedim. Suyu korusak toprak bulamayabiliriz. BOTOBÜS'ler vardı hatırlarsınız; buğdayı onların üzerine mi dikeceğiz peki o durumda?

2005'te Toprak Koruma Yasası çıkarıldı. 2001-2005 arası amaç dışı kullanıma izin verilen toprak 438 bin hektardan yasadın sonra, koruma yasasından sonra 484 bin hektara çıktı. İşte bunun için

ürperiyoruz aslında biz “zeytinlikleri koruma kurulu” adını duyunca çünkü bütün tecrübelerimiz bu yönde bu ülkede.

1923’ten 2002’ye kadar yabancılara 11 milyon metrekare tarım alanı satılmışken 2003-2012 arası 90 milyon metrekare satıldı. Büyükşehir Yasası’yla -hepiniz biliyorsunuz- kıyılar, meralar, ne varsa ranta açıldı. Sistemli bir şekilde köysüzleştirildik biz. Bafa, Kaz Dağları, Murgul; hangisini sayayım burada? Gölleri, dereleri, dağları çalındı bizim milletimizin. Dolayısıyla tabii ki şüphe edeceğiz, tabii ki her okuduğumuza güvenmeyeceğiz çünkü tamamı “O sizin bildiğiniz gibi değil, yok etmiyoruz; tam tersine, koruyoruz aslında doğal zenginlikleri.” diye sunulan yasa değişikliklerine dayanarak talan edildi. Şimdi de bu yasa teklifinin Çevre Komisyonunda, Tarım Komisyonunda görüşülmesi gerekirken merayı, bağı bahçeyi, tarlayı Sanayi Komisyonuna terk etmiş olmak bile bir niyetin beyanıdır ve iyi bir niyetin değil kötü bir niyetin beyanıdır.

Acele, süper izinli acele ÇED, özel mülkiyete acele kamulaştırma, kamu malını gerek duyulursa acele özel mülke dönüştürme. Peki, niye bu acele, ne için ya da kim için? Bunu soruyoruz biz sadece, yoksa enerjiyi güvenliğimiz tabii ki artsın, yenilenebilir enerjiyi tabii ki teşvik edelim, yerin altındaki muazzam servetimiz refahımızı tabii ki artırsın; biz de istiyoruz bütün bunları, hiçbirine karşı değiliz. Ama yatırım neden istenir? Kazanç için istenir. Bunu soruyoruz aslında sadece: Biz bu yasayla ne kazanıyoruz? Garibanın sofrasına nasıl yansıyor bu yasa? ÇED olumsuz sonuçlansa bile projeyi devam ettirmek kanunileştirilmiş usulsüzlüktür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - “ÇED olumsuz” yani ekolojik sonuçlarının aleyhimize, ekonomik sonuçlarının aleyhimize, sosyal sonuçlarının aleyhimize olduğunu bile bile bir projeyi devam ettirmek ülkemize ne kazandırabilir, onu soruyoruz.

Adlarını açıklamadığınız bu kritik, stratejik madenler neler; hangisi topraktan stratejik, hangisi sudan kritik günümüz şartlarında; onu soruyoruz.

Bir bakın çevrenize, kronik bronşit, astım, kanser... Hangimizi kurtarabiliyor bu çarpık zenginleşme? Afrika şu anda haritada uzak görünüyor olabilir ama Somali’nin, Etiyopya’nın kaderi kapımızda; bunu söylüyoruz. Unutmayın, talanın fitratında kıtlık var ve o zeytinlikler, meralar, yaylalar, o bağlar, bahçeler, tarlalar bir gün mutlaka intikamlarını alır, alıyorlar da görebilene.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 12’nci maddesinde bulunan “ruhsatlara ilişkin” ibaresinin “ruhsatlar hakkındaki” ibaresi olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ednan Arslan	Şeref Arpacı	Talat Dinçer
İzmir	Denizli	Mersin
Aliye Timisi Ersever	Ayça Taşkent	Adnan Beker
Ankara	Sakarya	Ankara
Aykut Kaya	İbrahim Arslan	Kadim Durmaz
Antalya	Eskişehir	Tokat
	Ömer Fethi Gürer	
	Niğde	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU
BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Aliye Timisi Ersever.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz teklifin 12'nci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Yıllardır ne rant hırsınız bitti ne de bu memleketi babanızın çiftliği gibi görmekten vazgeçtiniz. Bu millet, size, ülkeyi adaletle, hukukla ve vicdanla yönetmeniz için yetki verdi, Anayasa'yı yok sayıp vatandaşın hakkını, hukukunu çiğnemeniz için değil. Vatandaşın zeytinliğini elinden alacak, suyunu, toprağını zehirleyeceksiniz, sonra köylüyü kendi memleketinde kiracı yapacak ve bunun adına "madencilik, kalkınma" diyeceksiniz. İktidarınızda dereleri kuruttunuz, meraları talan ettiniz, ormanlar yandı, zeytinlikler yok edildi; hâlen de bu kıyıma devam ediyorsunuz.

Sizleri tarihin ve halkın vicdanı önünde bir kez daha uyarıyoruz: Bu ülkeyi denetimsiz, kontrolsüz, doymak bilmez, vahşi bir madencilığa ve yandaşlarınıza teslim etmeyin. Geri dönüşmesi imkânsız olan bir ekolojik felaketin kapısını aralamayın.

Zeytinlikleri yok edecek bu teklife gelen yoğun tepkiler üzerine dün gece teklifin 11'inci maddesinde apar topar değişiklik yaptınız. Köylüye, bölgeye şirin görünmek için yaptığınız bu yüzeysel değişiklikler aslında hiçbir anlam ifade etmiyor. Neymiş efendim? Sökülemeyen ya da taşınamayan zeytin ağaçlarının 2 katı kadar ağaç dikilecekmış, taşıma ve dikme masraflarını da şirketler karşılayacaktı. Bunun adı, ölümü gösterip sıtmaya razı etmektir. (CHP sıralarından alkışlar) Bir zeytin ağacının gelire dönüşmesinin on yıl olduğunu umarım biliyorsunuzdur. Bu köylülerimiz on yıl boyunca ne yiyip, ne içecek? Bu göstermelik değişiklikler köylünün yaşayacağı ekonomik yıkımı engelleyecek mi? Hayır. Yıllar boyunca ilmek ilmek kurduğu üretim düzenini geri getirecek mi? Anılarını, emeğini, alın terini telafi edecek mi? Tabii ki hayır.

Dün yaptığınız değişiklikle hazine arazilerinin yanında KİT arazilerini de kiralamaya açtınız, kiralama süresini uzattınız. Köylü araziye iyi bakarsa kiralama süresi on yıl daha uzayacaktı. Bunun kriterleri nedir? O da belli değil. Köylüyü çok düşünüyorsanız, o zaman bu kanunu hemen, derhâl geri çekin. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, vatandaşlarımız günlerdir Meclisin kapısında, geceleri ise parklarda sabahlıyorlar, şimdi ise açlık grevindeler. Bu insanların sesine kulak verin. Eylem yapan köylülerimiz Meclisin hemen yanı başında. Oraya gitmiş olsaydınız, o insanların gözlerine bakmış olsaydınız gözlerinde Akbelen, Kaz Dağları ve İliç'in acısını görecektiniz. Bu suça ortak olmayın; ormanları kömür ocakları uğruna feda etmeyin, zeytinliklerimizi şirketlerin ağgözlü planlarına teslim etmeyin, meraları ve hayvancılığı enerji şirketlerinin insafına bırakmayın.

Yaptığınız değişiklikte artık maden yatırımlarında ÇED kararı beklenmeden tüm başvurular yapılabilecek. Bunun anlamı, bilimsel denetimin temel dayanağı olan ÇED sürecinin fiilen işlevsiz bırakılmasıdır yani ÇED raporunu bir formaliteye dönüştürüyorsunuz. Bununla da kalmıyor, yapılacak hukuksuzluklara karşı yargı yolunu da kapatıyorsunuz.

Cumhurbaşkanlığı yetkisinde bir kurul oluşturuluyor, onay almamış tüm projeler için izin yolu açılıyor ama bu Kurulda halk yok, köylü yok, çiftçi yok sadece sarayın bürokratları var. Yasayla 2024 yılından önce izinsiz yapılan tüm enerji tesislerine af getiriyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Devamla) - Yıkım kararları, para cezaları, açılan davalar düşüyor. Anlaşıyor ki sizin gündeminizde sadece sermaye ve 3-5 yandaş var.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak bu teklifin tümüne karşıyız çünkü sadece bir yasa mücadelesi değil, bir yaşam ve yaşatma mücadelesidir. Bizim sözümüz net, doğamıza, toprağımıza sahip çıkacağız ve susmayacağız. Bu halk, bu kötülüğü unutmayacak ve ilk seçimde sizi tarihin çöplüğüne gömecektir.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, yoklama talebimiz var.

BAŞKAN - Önergeyi oylamaya sunmadan önce bir yoklama talebi var, onu karşılayacağım.

Sayın Başarır, Sayın Emre, Sayın Taşkent, Sayın Işık, Sayın Ersever, Sayın Gürer, Sayın Arslan, Sayın Çan, Sayın Genç, Sayın Becan, Sayın Kılınç, Sayın Durmaz, Sayın Ösen, Sayın Ertuğrul, Sayın Özcan, Sayın Derici, Sayın Ateş, Sayın Yaman, Sayın Özkan, Sayın Erdem.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.23

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 20.33****BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL****KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - 12'nci madde üzerinde Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever ve arkadaşlarının verdiği önerenin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

13'üncü madde üzerinde 2'si aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri ayrırlık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

Hasan Karal

Sadullah Ergin

İstanbul

İstanbul

Ankara

İdris Şahin

Elif Esen

İrfan Karatutlu

Ankara

İstanbul

Kahramanmaraş

Medeni Yılmaz

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Ali Bozan

George Aslan

Mehmet Zeki İrmek

Mersin

Mardin

Şırnak

Perihan Koca

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Sevilay Çelenk

Mersin

Siirt

Diyarbakır

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Medeni Yılmaz.

Buyurun lütfen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEDENİ YILMAZ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken çevre duyarlılığıyla ilgili olarak konuya hem dinimizden hem de tarihimizden iki örnek vermek isterim.

İlki Peygamber Efendimizden. Efendimiz (SAV) hadislerinde biz Müslümanlara şöyle bir uyarıda bulunuyor: “Elinizde bir fidan varsa, kıyamet kopmaya başlasa bile eğer onu dikecek kadar vaktiniz varsa mutlaka dikiin.”

İkincisi ise doğa hassasiyetleriyle ilgili, Kanuni Sultan Süleyman ile Şeyhülislam Ebussuud Efendi arasında geçen, hepimizin malumu olan olaydır. Sultan Süleyman saray bahçesinde birkaç meyve ağacının karınca istilasıyla çürümeye başladığını görünce Ebussuud Efendiye “Meyve ağaçlarını sarınca karınca/Günah var mı karıncayı kırınca?” diye sorar. Aynı naiflikle Ebussuud Efendi ise döneminde dünyanın en kudretli hükümdarını korkmadan, çekinmeden şu şekilde uyarır: “Yarın Hakk’ın divanına varınca/Süleyman’dan hakkın alırsan karınca.” Hem dinimiz hem tarihimiz doğa hassasiyetiyle alakalı bu minvalde sayısız örnekle doludur.

Şimdi, bu örneklerle karşılık kanunu savunan arkadaşlar, enerji ihtiyacımızı, cari açığımızı, enerjide dışa bağımlılığımızı anlatarak haklılıklarını savunacaklardır. Evet, kısmen bunlarda haklılık payları da var ama sadece ekonomiyle alakalı şu soruları sormak istiyorum: Yıllardır tartışılan 128 milyar dolar olayları yaşanmasaydı, hazinemize kur korumalı mevduat yükümlülükleri yüklenmeseydi, bütçede faize milyarlarca TL ayrılmak zorunda kalınmasaydı da cari açığımız ve dışa bağımlılıkta bu kadar yükümüz olmasaydı daha iyi olmaz mıydı?

Madenlerle alakalı bir diğeri konu ise bu madenleri işleten firmaların kimlere ait olduğu. Cumhuriyetin kazanımı olan MTA ve Etibankla maden arama ve işletme işi kamu eliyle yürütülürken neden bu kurumlarımız pasifize edildi de şu anda bu işler özel sektör ve özellikle küresel firmalar eliyle kotarılmaktadır?

1) Bu yabancı firmalar devlet hakkı olarak ne kadar ödemektedirler?

2) Vergi ve diğer yükümlülüklerini ne kadar yerine getirmektedirler?

3) Hangi konularda istisnalarından faydalanmakta ve ne miktarda teşvikler almaktadırlar? Eğer buradaki rakamlar, kaba tabirle, attığımız taş ürküttüğümüz kurbaya değmez misali bir miktarsa neden bu ekonomik, çevresel külfete katlanıyoruz?

Haydi enerjide dışa bağımlılığımızı ve “Buna mecburuz.”u kabul edersek peki Avrupa’nın en büyük toprak büyüklüğüne sahip bir ülke olarak neden tarımda da dışarıdan alan bir ülke olduk? Daha birkaç gün önce sıfır gümrükle ithal ettiğimiz 500 bin ton mısırı nasıl izah edebiliriz?

Yıllardır tartışılmalı konu şu: Enerji üretimi için neden bize miras değil de emanet olan doğayı katlederek ve kazanacağımızdan daha büyük külfeti haiz düzenlemelere sahip çıkıyorsunuz? İşletilecek madenlerin ekonomik değeri en fazla birkaç on yılda bitecekken uğruna feda ettiğimiz ağaçların ömrü bin yılı geçebilmektedir. Birkaç on yılda edilecek kâra karşılık belki bin yıl faydalanacağımız değerlerimizden neden fedakârlık yapıyoruz?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konumuz maden olunca ve Erzincan İliç’teki maden faciası henüz tazeyken bir ekokırım projesi olan Ağrı Diyadin’deki altın arama faaliyeti özelinde cevher zenginleştirmede siyanür kullanımına da kısaca değinmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

MEDENİ YILMAZ (Devamlı) - Kullanılan tonlarca siyanür ve bunun gibi zehirli atıklar zaten kıt olan su kaynaklarımızı katlediyor. Bu kimyasallar Murat Nehri ve bağlandığı Fırat Nehri ile bunlardan beslenen Alpaslan-1 ve 2 Barajları özelinde bölgenin birçok içme suyu ve kullanma suyunu etkileyecek; dolayısıyla da insanımızı, toprağımızı, hayvanlarımızı, doğamızı, tarımımızı, termal turizmimizi zehirleyecektir. Madenden elde edilecek gelir; doğanın yenilenmesi, üretimden vazgeçilen tarımsal üretim ile hayvancılık gibi ekonomik faaliyetler ve sağlığı bozulan insanımızın tedavisi için harcanacak gideri karşılayabilecek midir? Bir yandan “İklim krizi içindeyiz.” diyeceksiniz, “Küresel

ısınma var.” deyip önlemler almaya çalışacaksınız; öte yandan, bunların tam aksi davranıp ağaçları tahrip edecek arama faaliyetlerine, suları ve toprakları zehirleyen ayrıştırma yöntemlerine yol vermek için ölümüne mücadele edeceksiniz; anlamak gerçekten mümkün değil.

Sizleri saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Sabahat Erdoğan Sarıtaş.

Buyurun Sayın Sarıtaş. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz burada konuşurken günlerdir Meclisin kapısında havasını, doğasını, geleceğini, merasını, zeytinliklerini koruyan köylüleri saygıyla selamlıyor, mücadeleleri mücadelemizdir diyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bir ülkenin yasaları o toplumun ortak geleceğini şekillendirir. Yasalar, halkların ihtiyaçlarını gözetip kamusal yararı öncelirse güven verir, meşruiyet kazanır ancak ne yazık ki bu ülkede uzun süredir yasa yapma pratiği bilimin, toplumun sesinden ve kamu yararından kopuk hâldedir. Bugün önümüze getirilen bu teklif de işte bu çarpık anlayışın yeni bir örneğidir.

Yasa teklifi, Hükûmetin “enerji ve madencilik yatırımlarını hızlandırma” adı altında sermayeye yeni rant kapıları açma planının yasal kılıfıdır. Bu teklif ne halkın ne doğanın ne de geleceğin çıkarını gözetmemektedir. Tek gözettiği şey, yıllardır halkı ve doğayı talan eden maden ve enerji şirketlerinin çıkarıdır. Oysa biz, sadece yasa metninde değil memleketin dört bir yanında yaşanan felaketlerde bu zihniyetin sonuçlarını görmekteyiz. Kürt şehirleri başta olmak üzere Türkiye’nin her köşesinde doğa yıllardır sermaye uğruna yok ediliyor. Şırnak’ın altını maden ocaklarıyla, üstünü ağaç kesimi ve orman yangınlarıyla yok ettiniz. Onlarca yıldır doğasını talan ettiniz, işçilerini ölüme terk ettiniz. Ne çevre bıraktınız ne doğal yaşam alanı. Van’da mermer ocağı açtınız, halkın toprağını ve suyunu gasbettiniz, köylüyü baskıyla susturmaya çalıştınız. Erzincan İliç’te altın madeni açtınız, siyanürle toprağı zehirlediniz, toprak kaymalarıyla doğayı katlettiniz, milyonlarca insanın hayatını tehdit ettiniz. Siirt Şirvan’da maden ocakları açtınız, onlarca insanın o ocaklarda hayattan koparılmasına seyirci kaldınız, şehrin havasını ve suyunu kirlettiniz. Dersim’de 145 maden projesiyle Munzur Dağları’na ve Munzur Gözelerine göz diktiniz, endemik türleri yok ettiniz, köylüyü göçe zorladınız. Batman ve Diyarbakır arasındaki Zore Vadisi’nde HES projeleriyle halkın nefes aldığı alanları yok ettiniz. Malatya Hekimhan’da maden şirketlerini talana davet ettiniz, toprağı arsenikle zehirlediniz, hayvancılığı bitirdiniz, halkı göçe zorladınız. Hasankeyf’i sulara gömdünüz, on iki bin yıllık tarihi yok ettiniz. Bütün bunların sonucunda halk fakirleşti, doğa yok oldu, kültürler silindi ve şimdi, kalkıp bütün bunları hızlandıracak bir yasayı dayatıyorsunuz. Kürt kentlerinde halkın direnç noktalarını kırmak, halkı göçe zorlamak... Dün özel güvenlik alanları ilan ettiğiniz yerlerin yanına şimdi de özel rant alanları eklediniz. Bu yasa da işte bu politikaların, bu talan ekonomisinin yasal garantisi olacak.

Hatay’da, İzmir’de, Manisa’da, ülkenin dört bir yanında cayır cayır yanan ormanlar zamansız ve yetersiz müdahalenin sonucudur.

Bu yasa, doğaya karşı açılan savaşın, talan düzeninin, sermaye için işlenen suçların yeni zirvidir; biz buna karşıyız değerli milletvekilleri. Bu yasa; yıllardır süren ekolojik yıkımı daha da derinleştirecek, halkın yaşam alanlarını sermayeye teslim edecek bir düzenlemenin önünü açmaktadır. Yıllardır gözümüzün önünde gerçekleşen yıkımların, insanları yerinden eden ve geçim kaynaklarını kurutan projelerin yarattığı sonuçlar ortada iken bu yasa teklifi yeni bir felaketin kapısını açmaktadır. Buna ne halkın rızası var ne doğanın izni. Biz, bu teklif derhâl geri çekilmelidir diyoruz. Meclis, şirketlerin değil halkın ve yaşamın yanında saf tutmalıdır. Biz bu yasaya karşıyız çünkü bu yasa yaşamı değil sermayeyi koruyor. Biz bu yasaya karşıyız çünkü bu yasa halkın değil şirketlerin emrinde. Bu kürsüden çok anlattık ancak gözü ranttan ve paradan başka bir şey görmeyen iktidarın umurunda olmadı.

Unutmayın ki Kızıldere’de dün haklıydı, yarın da haklı olacaktır. Ne diyorlardı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Devamla) - Teşekkür ederim.

Son ırmağ kurduğunda, son ağaç yok olduğunda, son balık öldüğünde paranın yenmeyecek bir şey olduğunu anlayacaksınız diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yavuz Aydın

Ayyüce Türkeş Taş

Yüksel Arslan

Trabzon

Adana

Ankara

Ersin Beyaz

Mehmet Akalın

Hasan Toktaş

İstanbul

Edine

Bursa

Adnan Şefik Çirkin

Hatay

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU
BAŞKAN VEKİLİ ŞAHİN TİN (Denizli) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Ayyüce Türkeş Taş.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; madencilik sektörüne dair yapılan düzenlemenin 13'üncü maddesi üzerine İYİ Parti adına söz almış bulunmaktayım.

"Tarihî süreç" "terörsüz Türkiye" sloganlarının Türkiye'de yankılandığı bir dönemde kendi vatandaşının temiz çevrede yaşama hakkını, millî varlıklarını, ormanını, suyunu, zeytinliğini, merasını, madenini gasbetmek de bir nevi terör değil midir? Bir vatanın doğal varlıkları, o vatan üzerinde yaşayan milletin rızıdır. Devletin görevi de Allah tarafından millete bahşedilmiş bu rızık o topraklarda yaşayan insanlara adil bir şekilde kullandırmaktır ama görüyoruz ki bu kanun teklifinin birçok maddesiyle Türk milletinin doğal kaynaklarının özel sektör lehine sınırsız şekilde tahsis kolaylaştırılmış; buna karşılık, kamu yararını gözetim ve izin süreçleri ya işlevsizleştirilmiş ya da tamamen kaldırılmıştır. Bu kesinlikle kabul edilemez.

Kabul etmediğimiz bir diğer konu da bu teklifle getirilen rehabilitasyon bedeli. Bu teklifte, ruhsat bedeli tanımında yer alan çevreyle uyum teminatı çıkarılarak bu teminatın yerine rehabilitasyon bedeli ayrıca düzenleniyor. Nedir bu rehabilitasyon bedeli? Tanım olarak; madencilik faaliyetlerinin çevresel etkilerini azaltmaya ve arazinin yeniden doğaya kazandırılmasına yönelik madencilik yapan şirketlerden devletin aldığı bir bedeldir. Bu maddeyle, işletmelerden işletme ruhsatı bedelinin yanında eşit miktarda bir de rehabilitasyon bedeli alınacaktır. Bu da öncelikle madencilik sektöründeki yükümlülükleri neredeyse 2 katına çıkaracaktır. Tamam, çıkarsın, önemli bir konu bu rehabilitasyon ama maalesef, bu düzenlemede bu artan yükümlülüğün çevreyi gerçekten koruyacağına dair bir güvence verilmemiştir. Bu bedel tahsil edilecektir, toplanan bu para ayrı bir hesapta tutulacaktır ama bu toplanan paranın denetim mekanizması net değildir. Kesinlikle kanun teklifinde denetim mekanizması netleştirilmelidir.

Kanunun etki analizi de maalesef çok baştan savma yazıldığı için elimizde rakamsal, somut hiçbir veri de yoktur. Oysaki hep söylediğimiz gibi kanun yapımının olmazsa olmazıdır etki analizleri.

Burada vurgulanması gereken bir diğer husus da devletin asıl yükümlülüğü olan çevreyi koruma görevi özel sektörün sırtına yüklenmiştir ve madenciliğin en önemli konusu olan bu çevre koruma görevinin denetimi ve şeffaflığı da göz ardı edilmiştir. Bununla ilgili de maalesef detaylı bir düzenleme yoktur. Devlet kurumlarının rehabilitasyon yükümlülüğünün Tarım ve Orman Bakanlığı eliyle yapılacağı belirtilmiş ancak hangi kaynakla, hangi takvimle yapılacağı belirsiz kalmıştır. Böylece kamu kurumlarının sorumluluğu dağıtılmış ve hesap verilebilirlik de zayıflamıştır. Bu durum, olası suistimallere ve kaynak kayıplarına zemin hazırlayabilir. Diğer yandan, net bir rehabilitasyon ücreti belirlemeden yüzde 30'luk indirimden bahsetmek de doğru değildir. Bu belirsizlik, yatırımcıların önünü görmesini engellemektedir ve devleti zarara uğratabilecek potansiyeller taşımaktadır.

Kısacası, bu yasa değişikliği “rehabilitasyon” adı altında yeni bir bürokratik yük ve gelir modeli üretmektedir. Çevreyi gerçekten korumaktan ziyade yine kamuoyuna “çevreciyiz” görüntüsü verme çabasıdır. İktidarın madencilik politikasında çevre değil maalesef kâr esastır. Bu düzenleme, çevreyi değil maalesef bütçeyi kurtarma çabasıdır. İktidar tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan bu maden yasası teklifi, zeytinlikleri, ormanları, meraları ve tarım alanlarını tehdit eden ve Anayasa’mıza da açıkça aykırı olan bir düzenlemedir.

İYİ Parti olarak bizler güzel vatanımızın taşını, toprağını, ağacını sadece coğrafya, doğal zenginlik ve emanet olarak görmüyoruz; bizler bu varlıklarımızı namus biliyoruz ve biz diyoruz ki: Bu yasa; kalkınma değil talandır, yatırım değil yıkımdır, hukuk değil keyfiyettir, kamu yararı değil yandaş menfaattir. Bu topraklar; rantın değil adaletin, bereketin topraklarıdır ve biz bu toprağın sesi, bu milletin vicdanı, doğanın bekçisi olarak bu kanun teklifine kesinlikle karşı olduğumuzu bir kez daha söylüyoruz. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Temelli.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

78.- *Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Kobani davasından tutuklu olanların tahliyesinin gerçekleşmemesine ilişkin açıklaması*

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 3'üncü kez Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ'ın tutukluluğuna dair vermiş olduğu karara rağmen mahkemeye yapmış olduğumuz başvuru sonucunda maalesef Kobani davasından, bu kumpas davasından tutuklu olan arkadaşlarımızın tahliyesi yine gerçekleşmemiştir. Bahane de şudur: “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği karar kesinleşmemiş.” denmektedir. Mahkeme, Adalet Bakanlığına soruyor, Adalet Bakanlığı diyor ki: “Bana bunun Türkçesini ve kararın kesinleşip kesinleşmediğini söyleyin.” Adalet Bakanlığı Türkçeyi gönderirken diyor ki: “Üç ay sonra ancak kesinleşip kesinleşmediği konusunda bir karara varabiliriz.” Hâlbuki arkadaşlarımız tutuklu, hükümlü değil; bu nedenden dolayı bu kararın kesinleşip kesinleşmemesinin aranması gibi bir mantıksızlık hukukta söz konusu olamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Ama bunun neden yapıldığını çok iyi biliyoruz çünkü bu dava bir kumpas davasıdır, bu davanın hukukta yeri yoktur, bu dava çökmüştür, bu dava o gerekçeli karar olan 32 bin sayfayla aslında nasıl bir çöp dava olduğunu kendisi ortaya koymuştur ama arkadaşlarımız hâlâ tutukludur. Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ dokuz yıldır tutukludur. Dolayısıyla, ne denli büyük bir adaletsizlikle karşı karşıya olduğumuzu bu bile göstermektedir.

Arkadaşlarımızı serbest bırakın, arkadaşlarımızı serbest bırakmadığınız sürece bu kumpasın bir parçasısınız. Bu kumpas sadece bize değil, bu kumpas size de size de herkese kurulmuş bir kumpastır. Ya bu konuda hep beraber hukuk devletini, adaleti savunacağız, bu kumpaslardan bu ülkeyi kurtaracağız ya da o kumpasın bir parçası olarak bu utancı yaşamaya devam edeceksiniz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başarır.

79.- *Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Kobani davasından tutuklu olanların tahliyesinin gerçekleşmemesine ilişkin açıklaması*

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, Ankara 22. Ağır Ceza Mahkemesi bir karar veriyor Selahattin Demirtaş'ın tahliye talebiyle ilgili. Şimdi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir ihlal kararı veriyor. Aslında Türkiye'deki birçok siyasetçinin başına gelen bir durum.

“1) Siyasi davranıyor mahkemeler.

2) Uzun süren tutuklamalar var.

3) Somut delil kavramını bir kenara atmışsınız.” diyor, üç noktada ihlal kararı veriyor ve bugün, bu karara rağmen mahkeme tahliye talebini reddediyor.

Şimdi, barış süreci, çözüm güzel ve dillerde de bir demokrasi var ama görünen durum otokrasi, görünen durum hiç hoş değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, Silivri’de bugün birçok siyasetçinin tutuklu olması, uzun süreden beri tutuklu kalması, “somut delil” kavramının bir kenara itilmesi, bu kararların siyasi olması Türkiye’yi dünya nezdinde küçük düşürüyor ve mahkemeler maalesef ki hukuka, adalete karşı direniyor. İşte, Mecliste bunu konuşamıyoruz. Önce Türkiye’yi özgürleştirmemiz lazım, önce ceza yasalarını değiştirmemiz lazım, önce siyasilerin bu kadar kolay tutuklanmasının önüne geçecek tedbirleri Ceza Usul Kanunu’yla almamız lazım. Bunları yapmadan, bu adımları atmadan, önüne gelenin bu kadar kolay tutuklandığı bu iklimi değiştirmeden Türkiye’de barış, demokrasi, çözüm olmaz. O yüzden mahkemenin kararını kınıyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 13’üncü maddesinde geçen “yer alan” ibaresinin “bulunan” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ednan Arslan	Şeref Arpacı	Talat Dinçer
İzmir	Denizli	Mersin
Aliye Timisi Ersever	İbrahim Arslan	Kadim Durmaz
Ankara	Eskişehir	Tokat
Ayça Taşkent	Nurten Yontar	Adnan Beker
Sakarya	Tekirdağ	Ankara
	Aykut Kaya	
	Antalya	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Nurten Yontar.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 215 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 13’üncü maddesi üzerine söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu kanun teklifinin Komisyon sürecinde, ilgili taraflar olan köylü, çiftçi, zeytinci, STK temsilcileri, dernek başkanları ve yöneticileri konuşturulmamış; teklif, sermayenin istediği biçimde Genel Kurula indirilmiştir. Bugün, burada, bu kanun teklifini değil, bu ülkenin binlerce yıllık kültürünü, emeğini, doğasını ve geleceğini savunmak için konuşuyorum. Adına “zeytin kanunu” dedikleri bu düzenleme, aslında, zeytine ve köylüye karşı açılmış bir savaşın kanun hâline getirilmiş şeklidir. Zeytin bu toprakların alın teridir, Anadolu’nun bereketidir, Ayvalık’tır, Akbelen’dir, Edremit’tir, Milas’tır, Tekirdağ’dır, Mardin’dir. Zeytin ağacı öyle alelade bir ağaç da değildir; o bir kültürdür, bir geçim

kaynağıdır, barıştır, hafızadır. Zeytine göz dikmek, çiftçinin ekmeğine, halkın sofrasına, doğanın kalbine göz dikmektir. Zeytin ağacı kalkınma engeli gibi gösterilmekte, zeytinlik alanlar sözüm ona elektrik ihtiyacını karşılamak bahanesiyle talana açılmaktadır. Peki, nasıl? Teklifte belirli haritalar, koordinatlar ve özel ruhsat alanlarıyla zeytinliklerin sınırları âdeta yeniden çizilmiş. Tabii, bununla da sınırlı değil, eğer bir şirket “Başka yerde bir madencilik faaliyetini yapamıyoruz.” derse Bakanlık devreye girip kamu yararı gerekçesiyle zeytin ağaçlarını sökebilecek, başka yere taşıyabilecek yani bir gecede yılların emeği olan zeytinlikler şirketlerin insafına bırakılıyor. Bu, doğrudan anayasal çevre hakkının, kamu yararı ilkesinin ve mülkiyet hakkının ihlalidir.

Sayın milletvekilleri, “süper izin” adı altında meşrulaştırılmaya çalışılan bu düzenleme Türkiye’nin egemenlik haklarını, çevresel varlıklarını ve hukuk sistemini uluslararası sermayenin çıkarları uğruna aşındırmakta; kamusal denetimi devre dışı bırakarak doğa talanını, hukuki eşitsizliği ve kamusal kaynakların yağmalanmasını kurumsallaştıran bir rant rejimine dönüştürmektedir.

Değerli arkadaşlar, 3573 sayılı Zeytincilik Kanunu’nun 20’nci maddesi açık: Zeytinlik alanlarda zeytinin gelişimine zarar verecek hiçbir tesis kurulamaz; kimyasal atık bırakın, toz ve duman çıkaran sanayiye izin verilmez; zeytin ağacı zaruret hâli olmadıkça kesilemez, sökülemez. Ama şimdi siz ne yapıyorsunuz? Zeytinliği bir bürokratik prosedürle rafa kaldırıp üç beş zenginin çıkarına göre yeni bir hukuk inşa ediyorsunuz. Hem de kimin için? Limak, İçdaş, Aydem gibi özel imtiyazlı şirketler için. Kime rağmen? Toprağını, ormanını, zeytinliğini savunan köylülere rağmen. Buradan açıkça soruyorum: Bu kanun teklifi kamunun yararına mı yoksa sermayenin kâr hanesine mi yazılmıştır? Oylamadan önce bunu vicdanınıza sorun, üç beş zengini mutlu edeceğiz diye karar vermeyin; çocuklarınızın, ülkemizin geleceğini düşünün.

Bu teklif, Anayasa’nın 56’ncı maddesine, Çevre Kanunu’nun 3’üncü maddesine, Zeytincilik Yasası’nın 20’nci maddesine ve en önemlisi de halkın vicdanına karşı yapılan bir saldırdır. Kamuoyu baskısıyla daha önce geri çektilen bu kanun teklifi şimdi koordinat oyunlarıyla geri getirilmeye çalışılıyor. Sadece Muğla’da değil, Türkiye’nin dört bir yanındaki zeytinlikler risk altındadır. Peki, sadece zeytinlikler mi? Tabii ki hayır, her şeyimiz risk altında, yaşadığımız gerçekler bize bunu gösteriyor. Tapuların, diplomaların, işletmelerin, mevduatların hatta ve hatta hayatlarımızın garantisi yok.

Cumhur İttifakı’nın sayın vekilleri, zeytine kazma vurmaya tercih etmeyin, fosil yakıtlardan çıkış planlarını hazırlayın. Unutmayın, bu ülkenin her zeytin ağacı sizin bu yasa teklifinizden daha köklü, daha adil ve daha meşrudur. Uyarıyorum, vatandaşın sabrı taşmıştır, zeytin ağacına dokunan el yanar. Bu teklif geri çekilmezse bu Meclisin tarihine bir utanç vesikası olarak kazanacaktır. Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu yıkım düzenine razı değiliz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

NURTEN YONTAR (Devamla) - Bu kanun geçerse sadece zeytinlikler değil köyler yanar, ocaklar söner, doğa ağlar.

Sözlerimi Nazım’ın dizeleriyle bitiriyorum:

“Yazık!

Davaya ibadet diye diye,

Toprağına ihanet edensiniz.

Lakin unutmaz toprak!

Bakın göreceksiniz...

Yakan, yıkan, bozan,

Ölüm saçan ellerinizden ayırmayın gözünüzü,

Onlar boğacak sizi.

Yavaş ve acı içinde kesilecek nefesiniz,

Henüz gelmeden eceliniz.

Yaktığınız kadar yanacaksınız.”

Bu kanun teklifini desteklemeyeceğimizi söyleyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

Birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi, mazereti nedeniyle sisteme girip ayrılmak zorunda kalan arkadaşlarımın birer dakikalık söz taleplerini karşılayacağım.

Nail Çiler...

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

80.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Osman Hamdi Bey Köşkü'ne ilişkin açıklaması

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Teşekkürler Başkan.

Osman Hamdi Bey, dünya çapında tanınan; bu topraklarda sanatın, bilimin, müzeciliğin ve arkeolojinin öncüsü, kültür insanı bir ressam. Eskişehir'de 1884 yılında inşa edilen, 1987'de müze hâlini alan Osman Hamdi Bey Köşkü 2021'den beri kapalı; bugün, ne yazık ki kaderine terk edilmiş, yıllardır restore edilemiyor.

Sayın Kocaeli Valisine ve Sayın Kültür ve Turizm Bakanına soruyorum: Neyi bekliyoruz, kültürel hafızamızın çökmesini mi yoksa denize nazır yerin rantsala dönüşmesini mi? Ayıptır, günahtır! On altı yılda 400 bin maden ruhsatı verilirken bu iktidar barışın sembolü olan zeytinleri yok etmesini, süper hızlı ÇED çıkarmasını, acele kamulaştırmayı, mülkiyet hakkını almasını biliyor; miras olan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ferit Şenyaşar...

81.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, AIHM kararlarının uygulanması gerektiğine ve Giresun Cezaevine ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

AIHM kararlarını uygulayın, siyasi tutsak yoldaşlarımızı serbest bırakın.

Giresun Espiye L Tipi Kapalı Cezaevinde mahkûmlar sağlık, spor, iletişim gibi haklardan mahrum. Cezasını infaz edenler idari gözlem kurullarının engeline takılıyor. Giresun Cezaevinde kalan tutsak Sefer Baran 2024 yılında şartlı tahliye edilebilecekken kurul kararıyla tahliyesi keyfî olarak 4 kezdir engellendi. Türkiye'deki cezaevlerinde, bugün sadece insanlar değil hukuk da tutsaktır. Binin üzerinde hasta tutsak insani koşullarda tedavi olmayı bekliyor. Tutsakların aileleriyle iletişimi kısıtlanıyor, "disiplin" adı altında cezalandırmalar yaygınlaşıyor. Cezaevleri intikam alma yerine dönüşmüş durumda. Bu tablo ne hukuk devletiyle ne vicdanla bağdaşır. Cezaevinden gelen sessiz çılgınlara sessiz kalmayalım. Adalet Bakanı başını dosyalardan kaldırsın, cezaevinde devam eden bu hukuk dışı, keyfî uygulamalara son versin.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Güzelmansur...

82.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'daki TOKİ evlerine ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Depremi üzerinden tam yirmi dokuz ay geçti. 180 bin insan hâlâ Hatay'da konteynerlerde yaşıyor; sıcaklık altında, 21 metrekarede zor koşullarda yaşıyor. Ne dediniz? "Kuralar çekildi, anahtarlar teslim edildi." Peki, soruyorum size: İçinde yaşanmayacak binaya anahtar vermek ne demek? Musluğu olmayan eve mi girecek bu insanlar? Elektriksi olmayan salonda mı çocuk büyütecekler? Tavanından su alan binalarda mı yaşayacaklar? Altyapısı yok, etraf pislikten geçilmiyor. Yapılmayan evin açılışını yaptınız, bitmeyen daireye tören düzenlediniz. TOKİ evlerinin çoğu hâlâ inşaat hâlinde, insanlar hak ettiği daireyi göremiyor, evlerine geçemiyorlar. Bu milletle artık alay etmeyin. Barınma insan hakkıdır. Yaşanılabilir ev olmadan yaptığınız kuralar, verdiğiniz anahtarlar neye yarar? İnsanlara evlerini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Semra Çağlar Gökalep...

83.- *Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, Elâzığ Cezaevine ilişkin açıklaması*

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Elâzığ 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde yaşanan vahim hak ihlallerini bu Meclisin dikkatine sunmak istiyorum: Elâzığ Cezaevinde bulunan, Suriye'nin Halep kentinden olan tutsak Ömer Cuma Salih üst araması sırasında kötü muamele ve işkenceye maruz kalmıştır. Kendisi gardiyanlar tarafından ayağına sopayla vurulduğunu, kolunun zorla çevrilerek saatlerce tek kişilik bir hücreye kapatıldığını ifade etmiştir. Bununla da sınırlı değildir, tutsakların aktardığına göre cezaevinde sistematik hâle gelen gece veya sabahın çok erken saatlerinde koğuş baskınları, keyfî aramalar, eşyaların dağıtılması ve sürekli psikolojik şiddet uygulanmaktadır. Hasta tutsaklar aylarca hastaneye sevk edilmemekte, idare ve gözlem kurulları tarafından keyfî gerekçelerle tahliyeler engellenmektedir. Bu hukuksuz uygulamalar sebebiyle tutsaklar dönüşümlü açlık grevine başlamıştır.

Cezaevlerinde işkence, kötü muamele ve baskı rejimi sona ersin, yaşam hakkı ve insan onuru her yerde geçerli olsun diyor, hepimizi vicdanî sorumluluğa davet ediyorum.

BAŞKAN - Evet, son olarak Umur Akdoğan...

Buyurun.

84.- *Ankara Milletvekili Umur Akdoğan'ın, tutuklu Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'a ilişkin açıklaması*

UMUR AKDOĞAN (Ankara) - Sayın Başkanım, Mehmet Murat Çalık serbest bırakılmalıdır. Mehmet Murat Çalık tahliye edilmelidir. Mehmet Murat Çalık cezaevi koşullarında yaşamaya elverişli sağlık durumuna sahip değildir. Mehmet Murat Çalık tedavi edilmelidir. Mehmet Murat Çalık kanserdir. Mehmet Murat Çalık ameliyat olmuştur. Mehmet Murat Çalık bakıma muhtaçtır. Mehmet Murat Çalık kelepçeli il il dolaştırılmamalıdır. Mehmet Murat Çalık insanlık onuruyla sınanmamalıdır. Mehmet Murat Çalık vicdansızlıkla kavrulmamalıdır. Mehmet Murat Çalık insafsızlık rüzgârıyla savrulmamalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)*

BAŞKAN - Şimdi, ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm 14 ilâ 21'inci maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde söz isteyen, YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Mesut Doğan.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MESUT DOĞAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Toplumsal dikkatle takip etmekte olduğu Maden Yasası'yla ilgili teklifi Mecliste hep beraber büyük bir hararetle konuşuyoruz. Bu yasa teklifinin muhatabı olan Komisyonun bir üyesi olarak elbette ki normal olan, bizim bu konuyla ilgili konuşmamız ama dün Genel Kurulda şahit olduğum bir konuşma bu fikrimi değiştirdi. Dün çoğu arkadaşımızın şahit olduğu, bahsetmiş olduğum konuşma, bir sataşma sonrasında söz talebinde bulunan İzmir Milletvekilimiz Sayın Tuncay Özkan'ın Mecliste iktidar milletvekillerinin gözlerinin içine baka baka bir belediye başkanı için merhamet talep etmesiydi. Gerçekten o sahne, üzerine binlerce cümle kurulabilecek bir sahneydi; gerçekten o sahne, o tablo, o fotoğraf üzerine onlarca cilt kitap yazılacak şekilde idi. Düşünebiliyor musunuz, şimdi, biz burada bir araya geldik; yıllarca hapisnede yatmış bir milletvekilinin hasta olduğu herkes tarafından bilinen bir belediye başkanı için merhamet talep etmek zorunda kaldığı Mecliste, iktidardan zeytin ağacına, yaşamına saygı bekliyoruz. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ne kadar trajikomik değil mi?

Ben şunu hatırlatmak isterim: Bir ülkenin var olabilmesi için o ülkenin mutlak olarak ihtiyaç duyduğu şey otoritedir yani devlet tüzel kişiliğidir ama devletin ömrünün uzun olabilmesi için devlet

tüzel kişiliğinin var olması veya otoritenin var olması asla yeterli olmaz. O otoritenin merkezinde adalet olmalı. Peki, adalet olması yeterli mi? Değil. O ülkede huzurun, barışın, kardeşliğin de olabilmesi için adaletin de merkezinde mutlaka merhamet olmalı. Merhameti merkezinde barındırmayan adaletin, adaleti merkezinde barındırmayan devletin ömrü uzun olmaz. O ülkenin varlığı, her daim mutlaka ama mutlaka tartışılır.

Değerli arkadaşlar, hepimiz biliyoruz ve yaşıyoruz ki siyaset yapmak çok zor bir iş ama siyasetçi olmak daha da zor çünkü siyasetçi olmak için bir partinin üyesi olmak yeterli olmaz, bir seçimde aday olmak yeterli olmaz veya bir seçimde seçilmiş olmak siyasetçi olmak için yeterli olmaz; siyasetçi olabilmek için fedakâr olmak gerekir, sabırlı olmak gerekir, merhametli olmak gerekir, erdemli ve ahlaklı olmak gerekir, en önemlisi ülkeyi nefsinden daha fazla sevmek gerekir. Bunu niye ifade ediyorum? Şunun için: Siyaset kurumunun ödevi de görevi de hedefi de iktidara geldiğinde adaleti tesis etmektir ama adaletin ve adalet duygusunun teminatı ve bekçisi ahlaktır. Ahlakı yok olmuş siyasetin adaleti inşa etmesi mümkün olmaz.

Şimdi, biz ülkemize hep beraber bakalım, bölgemize hep beraber bakalım, bir insanın dünyalık olarak isteyebileceği her şeye sahibiz; muhteşem zenginliklerimiz var, say say bitmez; muhteşem nimetlere sahibiz, say say bitmez; muhteşem güzelliklere sahibiz, say say bitmez ama bütün bunlara rağmen, ülke olarak, bölge olarak huzurumuz var mı? Yok. Mutlu muyuz? Değiliz. Ve en önemlisi yarına dair endişemiz var mı? Evet, var. Neden? Çünkü öncelikle olması gereken adaletle sahip değiliz, adil bir yönetime sahip değiliz. Bir ülkede var olan tüm nimetler, tüm güzellikler aslında sıfır gibidir; o sıfırın önünde 1 anlamına gelen adalet olmadığı sürece nimetlerin, güzelliklerin bir karşılığı, bir anlamı olmaz. Peki, neden coğrafyamızda ve ülkemizde adalet yok? Çünkü yirmi dört yıllık iktidar siyasetteki ahlakı öldürdü, ahlakın da olmadığı bir yerde adaleti tesis etmemiz mümkün olmaz. Bu anlamda hepimiz biliyoruz ki aslında, adalet ve adaletsizlik bir sonuçtur. Sebep? Siyasette adaletin önünde ahlakın olması veya olmamasıdır. Biz, bugün bu ahlakı siyasetimizde tesis edemediğimiz sürece çok sorunlar konuşuruz ama hiçbir sorunu çözmemiz mümkün olmaz.

Hepimizin bildiği, meşhur hikâye; su, ateş ve ahlak arkadaş olmuşlar ve aralarındaki samimiyet çok güçlü. Bir gün, bir vesileyle beraber muhabbet ederken ateş demiş ki: “Ya, arkadaşlar, biz birbirimizi çok sevdik, aramızda iyi ama ola ki bir gün birbirimizi kaybedersek nasıl bulacağız?” Su demiş ki: “Ola ki bir gün beni kaybederseniz aramak için yola çıktığınızda nerede bir sırıltı sesi duyarsanız oraya gelin, muhtemelen ben oradayımdır.” Ateş de demiş ki: “Eğer bir gün beni kaybederseniz aramak için yola çıktığınızda nerede duman görürseniz oraya gelin, muhtemelen ben de oradayımdır.” Sonrasında, ateş ve su, ahlakın gözünün içerisine bakmışlar ama ahlakta ses yok, sonra demişler ki “Ahlak kardeş, sen niye hiçbir şey söylemiyorsun? Seni kaybettüğümüz zaman nasıl bulacağız?” Ahlak demiş ki “Ola ki bir gün beni kaybederseniz boşuna aramayın, bir daha bulamazsınız.” Ahlak böyle bir şey.

Şimdi, yaşadığımız bu süreç çerçevesinde, AK PARTİ iktidarının yirmi dört yıldır iktidarda olduğu bu süreçte AK PARTİ’li milletvekili arkadaşlarımız farkında mı bilmiyorum ama gerçekten enteresan bir yapı oluştu. Bu yapı öyle bir noktaya geldi ki hiçbir AK PARTİ’linin sözü geçmiyor hatta Cumhurbaşkanının da sözü geçmiyor ama bu yapının herkese sözü geçiyor ve bu yapı şu anda Türkiye’yi felakete götürüyor, felakete. Bu yapı öyle bir yapı ki 10 Kasım’da Atatürkçü oluyor, ramazan ayında İslamcı oluyor; para lazım oluyor, Amerikancı oluyor ama oy lazımsa Filistinli oluyor ve bu yapı öyle bir yapı ki “Uç.” dendiğinde, uçması gerektiğinde deve olduğunu söylüyor, yük taşıması gerektiğinde kuş olduğunu söylüyor ama en tehlikelisi, kuş olduğunda leylek olduğunu söyleyip sorundan, sıkıntıdan ve zorluktan kaçıyor. Bunun oluşturmuş olduğu tehlikeyi bir adım daha ileri götürdüğümüzde gördüğümüz fotoğraf şu: Millete zarar vermek istediğinde, millete zulmetmek istediğinde millî iradedden bahsediyor; devlete zarar verdiğinde devletin bekasından bahsediyor ama günah işlerken naстан bahsediyor. Bu yapının orkestra şefinin kim olduğunu herkes bildiği hâlde kimse ses çıkartmıyor.

Bu arada bir itirafta da bulunmak isterim: Bu süreçler yaşanırken son otuz beş yılı ele aldığımızda, bu toplumun iki isme çok büyük bir borcu var çünkü o iki isimden çok şey öğrendiler. Kim bu iki isim? Birincisi Profesör Doktor Necmettin Erbakan Hocamız, ikincisiyse AK PARTİ Genel Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan. Siyaseti son otuz beş yıl içerisinde insanlarımız bunlardan öğrendi. Neyi

kastediyorum? Bu toplum, bir ülke nasıl yönetilir; Necmettin Erbakan Hocamızdan öğrendi ama bir ülke nasıl yönetilmez; onu da Sayın Recep Tayyip Erdoğan'dan öğrendi. Örnek olsun diye söylüyorum: Matematikte 4, 3'ten büyüktür ama ahlakta "helal 3, haram 4'ten büyüktür" yaklaşımını bu millet, bu toplum hocamızdan öğrendi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

MESUT DOĞAN (Devamla) - Ama "Kazanmak için her yol mübahtır." anlayışının bu toplumda nasıl bir tahribata neden olduğunu da Sayın Recep Tayyip Erdoğan'dan bu toplum öğrendi. Şimdi, böylesine sorunların, sıkıntıların yaşandığı noktada çok şey konuşulabilir ama benim anlatmak istediğimi daha özet hâle getirmem gerektiğinde söyleyeceğim şu: "Biz düşersek Gazze düşer, biz düşersek Filistin düşer." diyenler iktidarlarını ayakta tutmak için herkesin düşmesine razı oldular ve en acısı, kendi iktidarlarını yaşatmak için bugün Türkiye Cumhuriyeti devletinin ölmesine göz yumuyorlar ama inanıyorum ki bu toplum bunu asla kabul etmeyecek diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Yasin Öztürk.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Değerli milletvekilleri, teklifin ikinci bölümü üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım ancak bu teklifin içeriğini, etkilerini ve arka planındaki anlayışı daha net anlatabilmek için konuşmamı sadece ikinci bölümle sınırlı tutmayacak, teklifin bütünüyle ilgili değerlendirmelerde bulunacağım. Zira karşımızda sadece teknik düzenlemeler içeren basit bir metin değil doğayı, hukuku ve toplumu aynı anda hedef alan bütüncül bir zihniyetin ürünü olan bir teklif duruyor. Ve milletin iradesini temsil eden vekiller olarak bizler doğanın talan edilmesine, hukukun ayaklar altına alınmasına, toplumun sesinin bastırılmasına sessiz kalırsak bizleri ne tarih affeder ne de milletin vicdanı.

Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan bu kanun teklifi yalnızca bir maden veya enerji düzenlemesi değildir. Bu teklif, AK PARTİ'sinin yıllardır izlediği doğa düşmanı, hukuk tanımaz ve kamu yararını yok sayan yönetim anlayışının bariz bir örneğidir. Her bir maddesiyle, çevreyi talan eden, kamu varlıklarını yandıra peşkeş çeken, Anayasa'yı ayaklar altına alan bu teklif sadece alelade bir metin değil toplumsal vicdanı kanatan bir belgedir. Bu kanun teklifiyle AK PARTİ'si "üstün kamu yararı" kisvesi altında doğaya, tarıma, ormanlara, meralara, zeytinliklere ve milletin mülkiyet hakkına açıkça bir savaş ilan etmektedir. Sözde çevresel koruma adına getirdikleri her düzenleme, gerçekten maden ve enerji şirketlerine yeni imtiyazlar sunmakta, doğayı ve geleceğimizi göz göre göre yok etmektedir. Bu teklifin ruhu da, amacı da, etkileri de doğrudan sermayenin hizmetindedir.

Değerli milletvekilleri, teklifin 1'inci maddesiyle "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı kaldırılıyor gibi görülüp aslında ÇED süreci tamamen işlevsizleştiriliyor. Artık bir proje için "ÇED Olumlu" kararı alınmadan da teşvik ve ruhsat başvuruları yapılabilecek. Bu, çevresel etkileri bilimsel olarak değerlendirilmemiş projelerin yasal kılıfla ilerlemesini mümkün kılmaktadır. Anayasa'nın 56'ncı maddesiyle güvence altına alınan sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı AK PARTİ'sinin bu düzenlemesiyle rafa kaldırılmaktadır. ÇED süreçleri sadece bir formaliteye indirgenmekte, toplumun katılımı ve bilimsel denetim tamamen dışlanmaktadır. Bu, sadece bir idari kolaylaştırma değildir; çevreye açık bir ihanet, topluma karşı işlenmiş bir suçtur. "Rehabilitasyon bedeli" adı altında getirilen yeni sistem, çevre için değil bütçe açığını kapatmak için tasarlanmıştır. Bu bedeller kamu bankalarında nemalandırılacak ama fonun nasıl kullanılacağı, nerede harcanacağı ve kimin tarafından denetleneceği belirsizdir. Sayıştay denetimlerinden uzak, kamuya hesap vermeyen bir fon mekanizması oluşturuluyor. Bu paralar gerçekten çevreyi mi iyileştirilecek yoksa sermayeye imaj parlatma fonu mu olacak belli değildir. Sözün özü, tamamen yürütmeye yani iktidarın iradesine bağlı olan bir yapı, vatandaşların, yerel yönetimlerin, sivil toplumun, bilim insanlarının hiçbir şekilde temsil edilmediği antidemokratik bir üst merci hâline getirilecektir yani doğanın kaderi birkaç atanmış bürokratin inisiyatifine bırakılacaktır.

Teklifin 3'üncü maddesiyle devlet, ormanları Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne bedelsiz devredebilecek, üstelik bu devrin ardından ruhsatlandırma da özel şirketlere açılabilir yani MAPEG

devrıldığı ormanı şahıslara veya özel şirketlere açacak. Bu, Anayasa'nın 169'uncu maddesine açıkça aykırıdır; ormanlar özel şahıslara devredilemez, tahsis edilemez, amacı dışında kullanılamaz. AK PARTİ'si bu anayasal hükmü yok sayarak kamu malını sermayeye tahsis etmektedir. Ayrıca, izin süreçlerine getirilen "Üç ay içinde cevap verilmezse izin verilmiş sayılır." mantığı idarenin takdir yetkisini ortadan kaldırmakta, çevresel değerlendirmeyi formaliteye dönüştürmektedir. Orman Genel Müdürlüğü gibi kurumlar fiilen işlevsizleştirilmekte, bilimsel değerlendirme süreci idari suskunlukla baypas edilmektedir.

Teklifin 4'üncü maddesiyle, "stratejik ve kritik maden" tanımı altında acele kamulaştırma uygulaması yaygınlaştırılıyor. Stratejik tanımı keyfi, kritik tanımı muğlaktır. Bu yetki doğrudan Cumhurbaşkanına ve onun belirleyeceği Kurula veriliyor. Üstelik Kurulda Orman Bakanlığından bir temsilci bile yok. Herhangi bir bilimsel ölçütü olmadan, siyasi kararlar hem orman hem mera hem hazine arazilerimiz hem de bir vatandaşın toprağına el konulabilecek. Kamulaştırma anayasal güvence altındadır ve olağanüstü durumlar için öngörölmüş bir işlemdir. Ancak bu düzenleme doğrudan ticari yatırım amacıyla acele kamulaştırmayı mümkün kılacaktır. Bu da kırsal bölgelerde vatandaşların toprağından, evinden, geçim kaynağından olması demektir. Bu, tam anlamıyla bir mülkiyet gasbidir.

Teklifin 11'inci maddesiyle zeytinlik alanlar madencilik faaliyetlerine açılıyor. Zeytin ağaçlarının taşınması öngörölse de taşınmayanların yerine maliklere hazine arazisi kiralanacağı belirtiliyor. Taşınmanın mümkün olup olamayacağına ise Bakanlık karar verecek. Yani iktidarın bir bakanı Türkiye'nin en kadim tarımsal değerlerinden biri olan zeytini "taşınabilir" ya da "taşınamaz" diyerek yok edebilecek. İtalya'da yapılan bilimsel bir araştırmada taşınan zeytin ağaçlarının yüzde 73'ünün tutmadığı, tutanların ise en az on yıl verim vermediği ispatlanmıştır. Zeytin ağacı bu toprakların kutsalıdır; dallarında barış, köklerinde tarih taşır. Bu maddeyle zeytin sadece tarımsal olarak değil, kültür ve doğa değerimiz olarak da feda edilmektedir. Oysaki zeytinlikleri korumak milli bir görevdir. Madencilik ise zeytini katleden bir iktidarın milletin değerlerine saygısı olmadığının göstergesidir.

Teklifin 14'üncü maddesiyle meraların vasfı değiştirilerek enerji yatırımlarına açılıyor. Oysa hayvancılık özellikle küçük üretici için mera varlığına doğrudan bağlıdır. Bu düzenleme zaten can çekişen hayvancılığı daha da bitirecek, üreticiyi ithalata mahkûm hâle getirecektir.

AK PARTİ'si 2008'den bu yana Mera Kanunu'ndaki istisnaları artırarak meraları âdeta talan etmiştir. Bu son hamleyle birlikte tarıma ve hayvancılığa ölüm fermanı yazılmıştır. Vatandaşlarımızın sofrasına et, süt, peynir koyması daha da zorlaşacak, ithalat lobileri kazanırken üretici yok sayılacaktır.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifinizden köylüler memnun değil, çiftçiler memnun değil, çevreciler memnun değil, hukukçular memnun değil, bilim insanları memnun değil. Peki, kim veya kimler memnun? İktidarla yakın ilişki içindeki büyük sermaye grupları ve yandaş şirketler bu tekliften çok memnun çünkü bu teklif sadece onların çıkarlarına hizmet ediyor; onlara sınırsız ruhsat, bedelsiz arazi, muğlak denetim, keyfi kamulaştırma ve sonsuz teşvik sunuyor. Kısacası bu düzenlemeler doğa ve toplum için değil, yandaş ve rant için hazırlanmıştır.

Devleti şirket gibi yöneten, doğayı piyasa nesnesi hâline getiren AK PARTİ'si çevresel yıkımı kurumsallaştırmakta, doğa ile sermaye arasındaki bütün bariyerleri ortadan kaldırmaktadır. AK PARTİ'sinin politikalarından artık herkes bıkmış durumdadır. Doğaya düşman, üreticiye düşman, işçiye düşman, çiftçiye düşman, çevreye düşman, geleceğe düşman bu anlayış toplumu değil, yalnızca kendi çıkar çevrelerini koruyan bir anlayıştır.

Artık ülkemizde ormanın yeşili kalmadı, sadece rantın kapkara bir rengi kaldı. Her gün bir dere kuruyor, her gün bir zeytinlik yok ediliyor, her gün bir mera talan ediliyor. AK PARTİ'sinin getirdiği bu yasa doğayı biraz daha ölüme, toplumu biraz daha yoksulluğa itiyor. Millet artık nefes alamıyor çünkü hem ciğeri yanan ormanlar hem sesi kesilen insanlar var bu ülkede.

Sonuç olarak bu yasa doğa düşmanıdır, bu yasa Anayasa düşmanıdır, bu yasa kamu yararının değil özel çıkarların yasasıdır, bu yasa milletin değil rantı koruyan bir sistemin devamıdır ve bu yasa AK PARTİ'sinin artık yönetemediğinin sadece yağmaladığının bir belgesidir.

İYİ Parti olarak biz bu kanun teklifine topyekûn karşıyız çünkü bu teklif sadece birkaç maddeden ibaret bir düzenleme değil Anayasa'ya, çevre hukukuna, kamu vicdanına ve toplum yararına açıkça aykırı olan bütünlüklü bir zihniyetin ürünüdür. Bu teklif yalnızca bugünü değil yarını da ipotek altına

almakta, yalnızca doğayı değil hukuku ve sosyal adaleti de hedef almaktadır. Bu metin toplumun değil sermayenin menfaatini gözeten, bilimi değil keyfiliği esas alan, ortak geleceği değil günü kurtarmaya odaklanan bir anlayışın tezahürüdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - Bu nedenle söz konusu teklifin makyajlanarak geri getirilmesi değil, tamamının geri çekilerek, sil baştan yeniden ele alınması gerekmektedir. Yeni düzenleme kamu yararını temel alan, çevreyi, insan sağlığını, sosyal adaleti ve hukukun üstünlüğünü önceleyen bir yaklaşımla hazırlanmalıdır. Katılımcı, şeffaf, bilimsel ve demokratik ilkeler ışığında yerel yönetimlerin, uzmanların, sivil toplum kuruluşlarının ve vatandaşların sürece aktif olarak dâhil edileceği bir süreç işletilmelidir. Çünkü biz, rantı değil kamu yararını, talanın değil korumayı, yandaşı değil vatandaş, keyfiliği değil hukuku, sermayeyi değil doğayı, suskunluğu değil toplumsal vicdanı önceliyoruz çünkü biz, toprağın da ağacın da suyun da sesi olduğuna inanıyor, onların sessiz çılgınlığını buradan duyuruyoruz diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Lütfi Kaşıkçı. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) - Sayın Başkan, Gazi Meclisimizin değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzda görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, sözlerimin başında, dün Suriye'de İsrail'in gerçekleştirdiği saldırıyı kınadığımı belirtmek istiyorum. Suriye sadece 900 kilometre uzunluğunda bir sınır komşumuz değil, aynı zamanda dostluk ilişkilerimiz olan, aynı zamanda akrabalık ilişkilerimiz olan bir ülke. Dolayısıyla bizler, Suriye'de, Suriyelilerin tüm renkleriyle birlikte, özgür bir şekilde dünya milletler ailesinin saygın bir üyesi olarak siyasi yolculuğunu devam ettirmesini arzu ediyoruz, istiyoruz.

Değerli arkadaşlar, önce Komisyonda, akabinde de dün ve bugün Meclisimizde tartışılan yasa teklifinin ikinci bölümü üzerine söz almış bulunmaktayım. İkinci bölümde daha çok yenilenebilir enerji kaynaklarıyla ilgili düzenlemeler var, ben de konuşmamı bunun üzerine devam ettirmeyi düşünüyorum.

Ülkemizin elektrik talebi son yirmi yılda ortalama yüzde 4,4 artarak 133 milyar kilovatsaat seviyesinden 348 milyar kilovatsaate yükselmiştir. Değerli arkadaşlar, son yirmi yılda ülkemizin elektrik talebinin yüzde 4,4 arttığını verilerden görüyoruz. Bu da Türkiye'nin her yıl enerji ihtiyacının aslında ne kadar arttığını bizlere gösteriyor. Bu 4,4 oranını şöyle bir örnekle sizlere ifade etmek istiyorum: Bizim ülkemizin yıllık enerji ihtiyacını, bir yıllık elektrik enerjisi ihtiyacını karşılayabilmek için neredeyse 5 tane Yusufeli Barajı'na ihtiyacımız var değerli arkadaşlar. Bu talebe karşı kurulu gücümüz ise 31 bin megavattan 120 bin megavat seviyesine ulaşmıştır. Bu anlamda, yenilenebilir enerjinin mevcut kurulu güç içerisindeki oranının yüzde 60'a, yerli kaynakların ise yüzde 70'e çıktığını söyleyebiliriz. Bugün geldiğimiz noktada sadece rüzgâr ve güneş santrallerinden üretilen elektrik, ülkemizdeki tüm konutların yıllık elektrik ihtiyacını karşılayabilecek durumdadır. Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı verilerine göre ülkemiz toplam yenilenebilir enerji kurulu gücüyle Avrupa'da 5'inci, dünya genelinde ise 11'inci sırada yer almaktadır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın ortaya koyduğu "millî enerji hamlesi" vizyonu ile inşallah Avrupa'da ve dünyada sıralamayı değiştirip daha yukarı doğru tırmanmayı da arzu ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, öyle ki son bir yılda yenilenebilir enerji kaynaklı elektrik üretimi neticesinde yaklaşık 11 milyar dolar karşılığı olan doğal gaz ithalatı önlenmiştir. Yine ülkemiz, Avrupa'da, Almanya ve Fransa'nın ardından elektrik talebinin en yüksek olduğu 3'üncü ülke konumundadır. Elektrikli araçlar, dijitalleşme ve yapay zekânın da etkisiyle ülkemizde talebin yükselmeye devam edeceğini de görüyoruz. Bu talebi karşılarken elektrik üretim portföyümüzün "2053 net sıfır emisyon" hedefi doğrultusunda şekillendirilmesi büyük önem arz etmektedir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının 2035 yılında tahmini 510 milyar kilovatsaati bulacak elektrik talebinin yeşil enerji ağırlıklı karşılanması için "Yenilenebilir Enerji 2035 Yol Haritası"nı 21 Ekimde kamuoyuyla paylaştı. Bu yol haritasıyla birlikte önümüzdeki on yılda mevcut rüzgâr ve güneş kurulu gücümüzün 4 katına yani 120 bin

megavata yükseltilmesi hedefleniyor. Bu on yıllık süre içerisinde bir ilk olacağını düşündüğümüz deniz üstü rüzgâr santrallerinin de devreye alınacağını büyük bir memnuniyetle karşılamaktayız. Bunlara ek olarak baraj, göl ve göletlerin kullanılabilir rezervuar alanlarında da yüzer güneş enerji santrali kurma hedefinin de çok doğru olduğunu belirtmek isterim.

Değerli arkadaşlar, hedeflenen yenilenebilir enerji kapasitesinin teknik olarak yönetilebilmesi ve elektriğin üretim noktasından tüketim noktasına kadar sorunsuz taşınabilmesi için hiç şüphesiz güçlü bir altyapıya, şebekeye sahip olmamız gerekmektedir. Arz güvenliğimizin temini adına daha fazla yatırımla elektrik iletim altyapımızı güçlendirmemiz son derece önemlidir. Ülkemiz çok daha modern, çok daha güçlü ve çok daha esnek ilave kurulacak yenilenebilir ve nükleer enerji kapasitesini taşıyabilecek bir altyapıya muhakkak sahip olmalıdır. Yenilenebilir enerjiden elektrik üretmek çok önemli ancak daha önemli olan, bu üretimi kendi ekipmanlarımız, yazılımımız ve insan kaynağımızla yapabilmemizdir. Bu manada devreye alınan politikalar ve verilen destekler neticesinde kullanılan ekipman ve aksamalarda güneş santralleri bazında yüzde 75, rüzgâr santrallerinde ise kule, kanat ve jeneratörlerde yüzde 70'in üzerinde yerlilik seviyesine ulaşılmıştır. Bu sayede millî enerji sanayimizde imalatçı sayısı son on yıl içerisinde 500'e, bu alandaki istihdam ise 50 bin kişiye ulaşmıştır.

Değerli arkadaşlar, dünyanın 2050'de "net sıfır emisyon hedefi"ne ulaşabilmesi ve küresel sıcaklık artışının 1,5 dereceyle sınırlandırılması için nükleer enerji kritik bir rol oynamaktadır. Sıfır karbon salımlı enerji üreten nükleer güç santralleri elektrik üretiminde sürekli ve güvenilir bir baz yük kapasitesi sağlayacak enerji arzını, istikrarını ve kesintisiz elektrik teminini desteklemektedir. Bu nedenle ülkemizin yetmiş yıllık nükleer enerji hayali Akkuyu Nükleer Güç Santrali'yle gerçeğe dönüşmektedir. Bugün itibarıyla dünyadaki en büyük nükleer güç santrali şantiyesi olan Akkuyu'da tüm ulusal ve uluslararası güvenlik standartlarına uygun olarak dört nükleer reaktörün inşası aynı anda devam etmektedir. Hâlihazırda yaklaşık 30 bin kişi bu projede istihdam edilmekte ve işletme aşamasında ise 4 bin kişiye sürekli istihdam sağlanacaktır. Akkuyu Nükleer Güç Santrali tümüyle devreye alındığında Türkiye'nin elektrik ihtiyacının yüzde 10'unu karşılayacak ve yıllık 7 milyar metreküp doğalgaz ithalatı ile 35 milyon ton karbon salımını önleyecektir. Bu anlamda dünya enerji piyasalarında temiz enerji kaynağı olarak bilinen nükleer güç deneyimimizin kuvveden fiile çıktığını görmek memnuniyet verici olmakla birlikte yeni güç santrallerinde de bir an önce planlama aşamasından yapım aşamasına geçildiğini görmek en büyük hayalimizdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son olarak seçim bölgesi Hatay'la ilgili birkaç gelişmeyi sizlerle paylaşmak istiyorum. Hatay son dönemde özellikle deprem sonrası iyileştirme çalışmalarıyla anılmakta. Bu manada Çevre, Şehircilik Bakanlığımızın yüz binlerce vatandaşımızın konut ihtiyacını ve iş yeri ihtiyacını karşılamak üzere yoğun bir faaliyette olduğunu evet, biliyoruz ama sadece yapılan çalışmalar Çevre, Şehircilik Bakanlığıyla sınırlı değil, Ulaştırma Bakanlığımızın da medyada çok fazla görünmeyen çok önemli projelere imza attığını buradan belirtmek isterim. Özellikle 6 Şubat depreminden sonra -sizlerin de bildiği üzere- havalimanımız kullanılamaz bir hâle geldi. Depremden hemen sonra Ulaştırma Bakanlığının yapmış olduğu ve ihale bedelinin yaklaşık 15 milyar Türk lirası olan yeni bir havalimanı güçlendirme çalışması başladı ve devam etmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Devamla) - Havalimanımız bittikten sonra yaklaşık 3 bin metrelik yeni bir piste kavuşmuş olacak, bu da geniş gövdeli uçakların artık Hatay Havalimanı'na çok rahat ineceğini göstermekte.

Yine, Ulaştırma Bakanlığının dev bir projesi daha var, o da Amanos Dağları'nı birbirine bağlayan, kamuoyunda "Hassa Tüneli" olarak geçen Amanos Tüneli. Değerli arkadaşlar, Amanos Tüneli'nin ihale bedeli 1,3 milyar euro, bugün herhâlde Türkiye'de devam eden en büyük projelerden biri. Yine, Hatay'ımızda benim de bu kürsüde çok fazla dile getirdiğim İskenderun ile Antakya arasındaki tünel projesi vardı, o projenin de ihalesi yapıldı ve çok hızlı bir şekilde çalışmalar devam etmekte.

Bu duygu ve düşüncelerle tekrardan yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Nail Çiler. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NAIL ÇİLER (Kocaeli) - Sayın Başkan, toprağın bereketini bilen, doğanın hakkını gözeten değerli milletvekilleri; hepinizi gecenin bu saatinde sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Aslında konuşmamı değiştirdim. Farklı bir konuşma yapacaktım ama Mecliste bizlerin direnişi var, dışarıda kadınlarımız var, direnen kadınlarımız var; onların önünde de saygıyla sevgiyle eğiliyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, milletin gözü üzerimizde. Bu Meclis, Gazi Meclisidir. Ama soruyorum: Tacirin, tüccarın, sanayicinin, öğretmenin, öğrencinin, sağlıkçının, emeklinin, işçinin yani halkın bu kadar derdi ve geçim sıkıntısı varken bizler bu kutsal çatının altında yeterince hızlı, yeterince etkili çalışabiliyor muyuz? Hayır, çalışmıyoruz. Genel Kurul oturumları, komisyonlar, yasa teklifleri vesaire, vesaire. Ne yazık ki çoğu zaman günü kurtarmaya çalışıyoruz. Oysa bu Meclis sorun çözen, fikir üreten, halkın ve ülkenin nabzını tutan bir yer olmalı. Bakın, insanlar iki gündür Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanıyla görüşmek istiyorlar, maalesef kapıda bekletiliyor onlar. Sadece konuşan değil, sonuç alan bir Meclise ihtiyacımız var; denetimi güçlü, ortak akli esas alan bir yapı olmalı. Vatandaşımız çözüm bekliyor, çözüm; laf değil. Bu kürsüden istediğimiz kadar konuşalım, çoğunlukla lafta kalıyor. Kanunlar hızlı çıksın ama alelacele değil, nitelikli çıksın. Bizler yorulalım ama vatandaş rahatlasın.

Bugün bu kürsüde konuşan ben değilim; bugün pazarda filesini dolduramayan emekli Ahmet amca konuşuyor, elektrik faturasını 2 taksitle ödeyen esnaf konuşuyor, kredisi çıkmayan, çekini, senedini ödeyemeyen, bir önceki ayın kirasını ödeyemeyen KOBİ konuşuyor, çocuğuna mama alamayan baba konuşuyor. Herkesin cebinde patlamaya hazır bomba var: Kredi kartları. Milletin sırtına yüklenen faiz yükü artık çocuklara bırakılacak miras oldu, miras yani çocuklarımıza bırakacağımız en büyük miras borcumuz oldu. Bankaların kredi kapıları vatandaşa kapalı, yandaşa açık. Esnaf kredi arıyor, çiftçi finansman istiyor ama ne yazık ki her kapıda “Teminat yoksa para yok.” deniliyor.

Peki, ya işsizlik? TÜİK’e göre oran düşük ama TÜİK’e artık kimse güvenmiyor. Sokakta gençler iş arıyor; üniversite mezunları diplomayla değil, umutsuzlukla geziyor. “İş var.” diyorlar ama geçinmeye yetmeyen maaşla. EYT’li iş arıyor arkadaşlar; genç, işsiz, üniversite mezunu gençlik; atanamayan öğretmen iş bekliyor.

Yeni yatırım yok; üretim düşüyor, maliyetler artıyor ve artmaya da devam ediyor. En acısı ne biliyor musunuz? Bu kriz geçim krizi değil, çok derin bir kriz; umutsuzluk krizi. Millet, geleceğinden vazgeçiyor yani millet artık umutsuz. Faizi düşürmeden, enflasyonu düşürmeden, üretimi artırmadan, finansmana erişimi kolaylaştırmadan bu ülke ayağa kalkmaz değerli milletvekilleri. Gençlerimize umut; sanayiciye, esnafa, tarıma nefes olmak istiyorsak desteği kâğıt üstünde değil, cebinde hissetmeli çünkü bu millet artık “Sabredin.”i değil, çözüm duymak istiyor. “Çözüm bulamazsak millet sandıkta gerekeni yapar.” diyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Bugün, burada sadece bir yasanın maddelerini değil, ülkemizin aslında geleceğini konuşuyoruz. Bu yasada Çevresel Etki Değerlendirmesi süreçlerinin aşındırılmasıyla ve enerji yatırımlarının ardına saklanılarak yapılan çevre talanıyla karşı karşıyayız. Aslında bu ÇED raporu bir yıl önce önümüze geldi çünkü göl ve göletlerde Birleşik Arap Emirlikleri’ne biz hibrit enerji için olur verdik sizlerin oylarıyla. O gün ÇED unutuldu, bugün de “Bu taahhüdü yerine getirmek zorundayız.” diyorlar.

Enerji üretimi önemlidir. Tabii ki enerji politikası sadece megavatla, kilovatla, kârla ölçülemez. Enerji toprağın bereketinde, zeytin ağacının gölgesinde, halkın sağlığında yatar. Bu yasa sermayeye verilen imtiyazlar paketidir arkadaşlar. Teklifin arkasında sadece yatırım iştahı değil, uluslararası sermaye gruplarına verilmiş sözler vardır. Yeni maden yasası maden şirketlerine doğayı sınırsızca kullanma izni veriyor. Bu yasa, kamunun değil, bazı şirketlerin çıkarını önceleyen bir anlayışla hazırlanmıştır. Ormanlar, meralar, zeytinlikler maden faaliyetlerine açılıyor, tarım alanları geri dönülmez şekilde tahrip ediliyor, yerel halkın söz hakkı yok sayılıyor. Bu yasa Anadolu’nun bağrına saplanmış bir hançerdir.

ÇED süreci göstermelik hâle geldi. Eskiden bir proje yapılmadan önce Çevresel Etki Değerlendirmesi yapılır, halkın görüşü alınır, riskler analiz edilirdi; bugün ise ÇED bir formaliteye dönüştürülmüştür. Gerçek analiz yapılmıyor, kamuoyu bilgilendirilmiyor. Oysa ÇED çevre için güvenlik kilididir, bu kilidi kırmak doğayı savunmasız bırakmaktır.

Enerji politikalarına gelince... Yerli ve temiz olmalı. Ülkemizin enerjiye ihtiyacı vardır, evet ama bu ihtiyacı karşılamak için doğayı yok etmek zorunda değiliz. Güneş var, verimlilik yatırımları var. Neden hâlâ ormanı, tarımı, zeytini yok eden enerji projelerine yöneliyoruz? Enerji politikası çevreyle uyumlu olmalıdır; fosile bağımlı, halkı dışlayan enerji modeli sürdürülebilir değildir.

Zeytin sadece ağaç değil, kültürdür. Zeytin ağacı, bu toprakların hafızasıdır; barışın, emeğin, sabrın adıdır. Bir zeytin ağacı dört yüz yıl yaşayabilir ama bir kararnameyle kesilir bir hâle getirmeye çalışırsunuz.

Değerli Komisyon üyeleri, bu teklifin en temel sorunlarından biri, bizim artık söylemekten usandığımız, sizin uygulamaktan vazgeçmediğiniz torba kanun mantığıdır, Anayasa'ya uygunluk denetiminin, etki analizinin yapılmamasıdır, tali komisyonların çalıştırılmamasıdır "Komisyonda yirmi saat, yirmi yedi saat çalışalım, bunu geçirelim." gibi bir inat kültürüdür, "Biz bildiğimizi okuruz, yeterli sayımız var, bu kanunu Genel Kuruldan geçiririz." diyorsunuz.

Kanun teklifinin içine adrese teslim koordinatlar konulmuş. Muğla Akbelen ve çevresine denk gelen koordinatlar adrese teslim belgesidir; bunu Komisyondaki üyelerin tamamı biliyor, hepimiz biliyoruz, ben de biliyorum. Bu Meclis bir holding yatırım danışmanı değildir. Amacımız enerji üretmek mi yoksa birilerini zengin etmek mi? Bunu iyi düşünmemiz lazım.

"Zeytin ağaçları taşınacak." diyorsunuz ama biz biliyoruz ki zeytin ağacı taşınmaz, kılcal kökleri kesilen zeytin ağacı yeniden tutmaz. Türkiye'de toplam 204 milyon 700 bin zeytin ağacı var. Taşınacak olan toplam 82 bin zeytin ağacının 48.526'sının yaşı 35 ve 40 yıl arası. Unutmayın arkadaşlar, doğa verdiğinde ne kadar cömertse alırken de o kadar acımasızdır.

1923'ten 2002 yılına kadar -sıkı durun arkadaşlar- verilen maden ruhsatı toplamı 1.186. Bakın, seksen yılda 1.186 maden ruhsatı veriliyor. Peki, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün verilerine göre sadece on altı yılda verilen ruhsat sayısı 400 bin. Bu resmî rakamlar, 400 bin. Arkadaşlar, bu ülkenin altını oymaya çalışıyorlar, sizler de bunlara şans tanıyorsunuz. Yorumu size bırakıyorum.

Rehabilitasyon diyorsunuz, o da ayrı bir aldatmaca. Kâğıt üzerinde var ama sahada yok. Bir örnek mi istiyorsunuz? Örnek vereyim kendi bölgemden: Gebze Tavşanlı Mahallesi'nde 99.032 metrekaare orman alanını bir çelik tesisinin cüruf depolama alanı yapmaya çalışıyorlar, hatta ÇED sürecinde. ÇED'i beklemeden şu anda faaliyetlerine devam ediyor. İtirazlarımız olduğu hâlde kimse onlara "Dur." diyemiyor. Ne diyor biliyor musunuz Bakanlık yetkilileri soru önergesinde: "Orası eskiden taş ocağıydı, oyulan yerleri dolduruyorlar." Değerli arkadaşlar, bu alan aynı zamanda nereye yakın biliyor musunuz? Ballıkayalar Kanyonu'na yakın, 400 metre uzaklıkta.

Yeni tesis edilecek zeytin bahçelerine taşınacak zeytin ağaçları için dün akşam değişiklik yaptınız. İlk önce hazinenin yerini on yıllığına veriyordunuz, sonra "Yirmi yıl artı on yıl daha ilave olur." dediniz. O on yıl ilaveyi de... Birileri gelip bakacak "Acaba bu çiftçimiz başarılı mı, bundan meyve aldı mı..." Kim bunu belirleyecek, belli değil.

Ayrıca, ne demiştiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

NAİL ÇİLER (Devamla) - "Biz, bunu güncel fiyatlar üzerinden değil de artık yüzde 1'den alacağız."

Değerli arkadaşlar, aslında anlatacak çok şey var fakat... Son sözlerimi söylemek istiyorum: Bu yasanın adı talan yasasıdır. Bu yasanın adı yandaş yasasıdır. Bu yasanın adı adrese teslim yasasıdır. (CHP sıralarından alkışlar) Hukuku, doğayı şirketlerin çıkarları uğruna ezdirmeye çalışıyorsunuz. Bugün, bu kürsüden Akbelen'in, İkizköylülerin sesini duyuruyoruz. Bu yasa, doğaya karşıdır, halka karşıdır ve en önemlisi hukuka aykırıdır. Unutmayın, zeytin; kökünde Anadolu'yu, dalında Akdeniz'i taşır. Bu yasaya "evet" diyenleri milletin vicdanına bırakıyoruz. Biz "hayır" diyoruz.

Bu yasa 10'uncu kez Anayasa Mahkemesinden geri dönecek değerli Komisyon üyeleri, bunu da bilmenizde yarar var.

Hepinizi sevgi, saygıyla selamlıyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Zorunlu değişiklikten sonra şimdi söz sırası Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın İbrahim Akın'ın.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM AKIN (İzmir) - Merhaba Sayın Başkan, değerli milletvekilleri.

Evet, bu yasanın genel olarak içeriğine, amacına baktığımızda şu soruyu sorarsak aslında cevap vermiş olacağımızı düşünüyoruz... “Kimin için, ne için yasa çıkartıyoruz?” sorusu aslında bu yasanın genel olarak içeriğinde var. Zira, şöyle bir durum var: Gördüğünüz gibi, aslında maden dışında her şeyi konuşuyoruz; topraklarımızı, havamızı, suyumuzu, zeytinlerimizi konuşuyoruz ama maalesef, bu yasa teklifi Sanayi Bakanlığı üzerinden bize geldi; asla Çevre Bakanlığında konuşulmadı, Tarım Bakanlığında konuşulmadı, Orman Bakanlığında konuşulmadı. Dolayısıyla, Sanayi Bakanlığının çerçevesinde gelmiş olan bu yasa tamamen sanayicilere ve madencilere... Enerji ihtiyaçları için çıkartıldığı çok açık, geldiği yerden belli.

Şimdi, bir başka konuyu değerlendirmek istiyorum sizlerle. İnceledim, bu yasa tekliflerinin şimdiye kadar, AKP iktidarı döneminde, kaç kere değiştiğine baktım. Maden Kanunu 27 kere değişmiş -iktidarın yıl sayısından daha fazla- Çevre Kanunu 14 defa değişmiş, Elektrik Piyasası Kanunu 40 kere değişmiş -yani her yılda neredeyse 2 sefer değişmiş- Mera Kanunu 23 kere değişmiş -yani her yılda bir kere değişmiş- ve Yenilenebilir Enerji Kanunu da 17 defa değişmiş. Şimdi, sormak lazım, acaba başka iktidarlar mı vardı bu yirmi üç yılda da bu kadar yasa değişti, yoksa başka bir durum mu var? Şunu görüyoruz ki bu yasalar yapılırken o kadar kuralızsızca, o kadar keyfekeder, o kadar rastgele, bilim dışı, kanun dışı, hukuk dışı yapılıyor ki bu yasalar her zaman, sürekli yazboz tahtası gibi değiştirilmek zorunda kalınıyor. Bir kez daha aynı durumu yaşayacağız.

Ben buradan sizlere seslenmek istiyorum: Bakın, ben 12 Eylülün ciddi mağdurluğunu yaşamış bir vatandaş olarak ve aynı zamanda 12 Eylül yasasının değiştirilmesi için mücadele eden bir insan olarak şu anda okuyacağım maddeler, maalesef, 12 Eylül yasaları içerisinde bizleri koruyan maddeler hâline gelmiş durumda ve bu maddelere bağlı olarak da sizlere ayna tutmak istiyorum. Ne diyor? Madde madde okuyacağım sizlere. 1’inci madde; Anayasa’nın 44’üncü maddesi “Devlet, toprağının verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek, erozyonla kaybedilmesini önlemek ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla görevlidir.” diyor. Peki, siz ne yapıyorsunuz? İnsanların topraklarına el koymaya çalışıyorsunuz, Anayasa’ya aykırı iş yapıyorsunuz.

Peki, Anayasa’nın 45’inci maddesi ne diyor? “Devlet, tarım arazileri ile çayır ve meraların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak amacıyla, tarım ve hayvan uğraşlarının işletilmesi için araç ve gereçlerini ve diğer girdilerini sağlamakla yükümlüdür.” diyor. Yani “Tarımı koruyun.” diyor ama siz ne yapıyorsunuz? Zeytinlerin köküne beton döküyorsunuz. Şimdi, 45’inci madde bunu söylüyor. Buradan şunun için söylüyorum: Bu maddeyi geçirdiğiniz zaman yani bu maddeyi geçirdiğinizde... 12 Eylül Anayasası halkımızın anayasal yurttaşlık haklarını sonuna kadar kullanması için hâlâ bir hak veriyor, bunu sonuna kadar kullanmak bizim yurttaşlık görevimiz.

Anayasa’nın 56’ncı maddesi ne diyor? “Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşamak hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşın ödevidir.” diyor. Peki, siz ne yapıyorsunuz? Dünyada ortadan kaldırılan fosil yakıtları teşvik ederek, devletin bütçesinden, yurttaşın vergisinden aldıklarınızı şirketlere vererek orada onların hâlâ bu ülkeyi kanser yapmasını sağlayan bir işletmeyi devam ettirmeye çalışıyorsunuz.

Evet, Anayasa’nın yine 63’üncü maddesi ne diyor? “Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici, teşvik edici çalışmalar yapmakla yükümlüdür.” diyor. Peki, siz ne yapıyorsunuz? Tarihimizin neredeyse her tarafına saldırıyorsunuz. Dolayısıyla...

Bir başka madde söyleyeceğim, yine Anayasa’nın 169’uncu maddesi “Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerine yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi devletin denetiminde ve sorumluluğundadır.” diyor. Aslına bakarsanız bütün bunlar, geçmişten bu yana ortaya çıkmış evrensel değerlerin sahibi olan Anayasa hâlâ bize şunu söylüyor ki sizlerin bu kötülükleri karşısında, yapmak istediğiniz her türlü olumsuzlukların karşısında bir hak veriyor ve

arkasından da bir Zeytin Yasası var -biraz önceki sayın vekilimin de söylediği gibi- 3573 sayılı Zeytin Kanunu da asla zeytinlerin en azından yakınlarına dahi müdahale edilmeyeceğini söylüyor. Dolayısıyla, siz zeytinleri taşımakla uğraşıyorsunuz.

Maddenin içeriğine buradan başlamak istersem, Zeytin Yasası'nda sadece zeytinlerin taşınıp taşınmaması üzerine bilimsel tartışmalarla hareket edilmeye çalışılıyor, bu konuyla ilgili uluslararası kriterlerde çeşitli veriler var -yine, biraz önceki sayın konuşmacı söyledi- İtalya bu konuda çok önemli örneklerden bir tanesini deneyim olarak yapmış ama oraya gitmeye gerek yok, bizim yurttaşlarımız kendi pratiklerinden taşıdıkları zeytinden verim alamadıklarını biliyorlar. Kimseyi kandırmayın, taşınabilir tartışması falan yapmayın ama başka bir şey söylemek istiyorum: Taşınma meselesi, bir ağacın taşınması değil bir yaşamın yok edilmesiyle ilgili bir konu. Siz 400 bin dönüm arazi içerisinde bir kömür madenine vermek istediğiniz şey, şimdiye kadar oradaki yaklaşık 8 köyün tahliye edilmesini ve arkasından 40 civarında köyün de tahliye edilmesini sağlayan bir anlayış geliştirmeye çalışıyorsunuz. Dolayısıyla, mesele, bir ağacın taşınıp taşınmaması değildir, bir yaşamın ortadan kaldırılması meselesidir ama bunu çarpıtmaya çalışıyorsunuz. Bu yaşamın içinde olan insanların on yedi gündür burada oradaki tarlasındaki her şeyini bırakmış "Ben zaten hakkımı bu yasayla kaybedersem orada yaşayamayacağım. Onun için, ölürüm de burada bu yasanın geçmemesi için itiraz etmeye devam ederim." diyor, onun için burada bekliyor, sesini duyurmaya çalışıyor ama duymuyorsunuz. Ama şunu söyleyeyim ki bu ülkede artık keyfekeder, doğaya dönük yaptığınız her türlü savaşa ve her türlü kayyum politikasına karşı yürüteceğiniz çalışmaya karşı insanlar var; koltuklarınızı terk etmişsiniz, yasanızın karşısında durmuyorsunuz bile ama insanlar sizi tek tek dinliyorlar ve izlemeye çalışıyorlar.

Başka bir konudan bahsedeyim. Peki, ÇED meselesini söylüyorsunuz. Evet, teorik olarak ÇED hâlâ geçerli ama bizi kandırmayın. Ben yaklaşık yirmi beş yıldır bu ekoloji hareketinde mücadele ediyorum. ÇED meselesini üç ay içerisinde bürokratik engelleri yaparak siz sağlayamazsınız. 4'üncü ayda itiraz edip eğer vermezseniz de kabul etmiş sayılıyorsunuz. Aslında mevcut koşullarda memurlarınıza "Dört ay içinde sen bir şey yapamazsın, dört ay sonra bize zaten olumlu karar verirsin." demek istiyorsunuz. Yani fiilen aslında siz ÇED'i ortadan kaldırıyorsunuz. İnsanların gözüne baka baka yalan söylemeyin, gerçek bu. Dolayısıyla, biz Komisyonunda yirmi yedi saat konuşurken bunları anlattık ama maalesef kulaklar sağır, gözler görmüyor, duymuyor ve anlamıyor. Bu ülkede bu kadar birbirlerinden kopuk, bu kadar birbirini dinlemeyen ama aynı havayı soluyan, aynı topraklarda yaşayan insan olamaz. Birisi tamamen şirketler için çalışan ve bunu hiç saklamayan... İşte, Komisyon Başkanımız burada, Komisyonunda açıkçası şirketlerle 7 kere görüşüğünü söylüyor ama Komisyon sözcüleriyle, Komisyonla konuşmadığını söylüyor...

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ben öyle bir şey söylemedim.

İBRAHİM AKIN (Devamla) - ...ve şirketin temsilcisi yirmi yedi saat bizim gözümüze baka baka bekliyor ve sonra çıkarken diyor ki: "Teşekkür ederiz." Ya bu kadar sipariş üzerine bir kanun yapılamaz, böyle bir durum olamaz ve bunun sorumlusu da şu diyor: "Biz, tabii ki şirketlerimizin ihtiyaçlarını yapacağız."

Şunu söylemek istiyorum: Evet, zeytin meselesine değindik ama bir madde var ki yürütme meselesi, kritik ve stratejik madenlerle ilgili yapılan işlerin kritik anlamda değerlendirilmesi, bizim tarafımızdan bilinmesi gerekiyor ama bilmiyoruz. Niçin "kritik" dediklerini, hangisinin stratejik olduklarını bilmiyoruz. Dolayısıyla bunun bilinçsiz bir şekilde 5 kişiye yani Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve 4 Bakanla beraber 5 kişiye bizim yetkilerimizi teslim etmek demek, bizim açımızdan kayyum demek, başka bir şey değil. Biz kayyum siyasetini on yıl yaşadık ve on yıldır ne yaptıklarını biliyoruz. Vatandaş için, millet için, halk için hiçbir şey yapmamış, tamamen onları kendi çıkar çevreleri için kullanmış bir kayyum politikasını biz yaşadık; doğa için de böyle olacağını biliyoruz. O nedenle, kusura bakmayın, bu yasayı geçerseniz bile bu ülkede halk sokakta -biraz önce okuduğum- Anayasa'dan aldığı güvenceyle mücadele etmeye devam edecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

İBRAHİM AKIN (Devamla) - Bu yetmez, en kısa zamanda -bu Anayasa'dan- bunu durdurma konusunda kararlı bir şekilde mücadele edecek ve siz, tarihe bir avuç şirketin ihtiyaçları için yasa

çıkarmakla, onun altında imza olmakla yükümlü olduğunuzu yazdıracaksınız ama bu ülkede onurlu yurttaşlar ve onun savunucusu olan milletvekilleri tarihe başka türlü geçecek.

Evet, hepimize kolay gelsin ama şunu söyleyeyim: Bu ülkede hepimiz aynı toprağı, aynı havayı, aynı suyu kullanacağız ama suyumuz da havamız da zehirlenmiş durumda. Bu ülkede yaşayamaz hâle geleceğiz. Dolayısıyla hepimizin geleceğı ortak geleceğimiz diyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Fatih Dönmez.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FATİH DÖNMEZ (Eskişehir) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, aziz milletim; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Enerji ve maden kanunlarında değışiklik yapılması öngörülen kanun teklifi hakkında AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Yer altı ve yer üstü kaynaklarımız Türkiye'nin enerjisini kesintisiz sağlamak ve gelecek nesillere müreffeh bir ülke bırakmak için sürdürülebilir bir şekilde kullanılmak zorundadır. Yerli ve millî kaynaklarımızdan her bir vatandaşımızın istifade etmesi gayesine yönelik çabalarımız artarak devam etmektedir. Hem nüfus artışı hem de ülkemizin son yirmi üç yıldaki ekonomik büyümesi enerji talep artışını da beraberinde getirmiştir. Küresel salgın, bölgesel istikrarsızlıklar ve konjonktürel dalgalanmalar nedeniyle oluşabilecek enerji arz güvenliği sorunları, uygulamaya konulan millî enerji ve maden politikasıyla aşılmıştır. Ayrıca, güçlü stratejilerle Cumhurbaşkanımızın 2053 yılı itibarıyla net sıfır emisyon hedefi ve Paris Anlaşması'nın ilkeleri temiz enerji dönüşümünü ana gündem maddelerinden biri hâline getirmiştir. Madencilik alanında güvenli ve yüksek katma değerli üretime yönelik politikalar, çevreye duyarlı bir yaklaşımla ülke ekonomimize azami katkıyı sağlayacak şekilde yürütülmektedir. AK PARTİ olarak kurulduğumuz günden bu yana yer altı kaynaklarımızı milletimizin refahına sunarken güvenli ve sürdürülebilir üretimi daima önceliğimiz yaptık. Bugün burada görüştüğümüz bu düzenleme yalnızca bir yasa maddesi değildir, aynı zamanda geleceğe dair güçlü bir irade beyanıdır. Bugün attığımız her adım yarın çocuklarımızın daha güçlü, daha temiz, daha bağımsız bir Türkiye'de yaşaması içindir. Her yeni yatırımı, her çevre hassasiyetini, her bürokratik engeli azaltan reformu, toprağımızın bereketi, alın terimizin bereketi için gerçekleştiriyoruz. Enerji ve maden sektöründe elde ettiğimiz her kazanım esnafımızın dükkânında, çiftçimizin tarlasında, sanayicimizin fabrikasında üretime güç katmaktadır çünkü biz biliyoruz ki gerçek kalkınma ancak milletin tamamına dokunan üretimle mümkündür. Ülkemizin dört bir yanını güçlü bir altyapı ve sürdürülebilir enerji ağıyla donatmak AK PARTİ iktidarlarının en önemli başarı hikâyelerinden biridir. Enerjide yalnızca çevreci olmak yetmez, kesintisiz olmak da gerekir. İşte bu noktada termik santraller sistemin kararlı çalışması için vazgeçilmez olan baz yük üretiminin ana unsurlarından biridir. Burada bazı hatipler yenilenebilir enerji kaynaklarının ülkedeki ihtiyacın tamamını karşılayabileceğine dair söylemlerde bulundu ama benim de gönülden istememe rağmen aşağı yukarı otuz yıldır bu sektör içerisinde çalışan birisi olarak bunu şu anda dünyada gerçekleştirebilen bir ülke yok. En son İspanya'da yaşanan olayı -ki yaklaşık bir gün kadar sürdü- hepiniz hatırlıyorsunuzdur; güneş santralleri ve rüzgâr santrallerinin kesintisiz kaynak olmaması nedeniyle yükte yaşanan dalgalanmalara paralel olarak ülke bir gün boyunca karanlığa boğulmuştu. Burada da benzeri konuşmalar yapıldı, tekrar en ifade etmek istiyorum: Sadece rüzgâr ve sadece güneşle ülke ihtiyacının tamamını karşılama imkânı yok. Eğer ifade edildiğı gibi termik santralleri, kömür, doğal gaz, nükleer santralleri yapmazsak ülke yarı yarıya karanlığa gömülecek demektir. Bunun anlamı şu: Evler karanlıkta kalacak, çarklar dönmeyecek, tezgâhlar çalışmayacak anlamına gelir.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Zaten siz Babadağ'da 3 bin tezgâh kapattınız.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Hatibi dinleyin, ondan sonra konuşun.

FATİH DÖNMEZ (Devamlı) - Bu santrallerin yakıt ihtiyacını karşılayacak yerli kömür rezervlerinin işletilmesi hem döviz çıkışını...

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Yakıtınız varken, terminaller çalışırken kapattınız.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Hatibi dinle, sonra konuş!

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Komik, komik!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Allah korumuş, son seçimde eğer iktidara gelmiş olsaydınız bu ülkeyi karanlığa gömmüş olacaktınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Siz, Gülnar'da günde 5,3 milyon varili...

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Şimdi, arz güvenliği enerji sektöründe en önemli konulardan biridir.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Bakın, KİT Komisyonunda 5 tane şirket 1,1 milyar dolar borç bıraktı, borç!

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Hatibi dinleyin!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Bu bahsi geçen 3 santral ülkedeki ihtiyacın yüzde 3,5'ünü karşılayabilecek güçte santrallerdir.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sizin döneminizde 5 tane şirket 1,1 milyar dolar borç bıraktı, borç!

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Babadağ'da 3 bin tezgâh kapandı Sayın Bakan sizin döneminizde, haberiniz var mı?

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Hatibi dinle!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Hatibi dinleyemiyorum Başkan, hatibi dinleyemiyorum.

BAŞKAN - Tamam, ikaz ediyorum, bir müsaade edin ama.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Süreye eklemeniz lazım.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Ama siz hiç müdahale etmiyorsunuz.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Görüşmekte olduğumuz...

BAŞKAN - Olmaz ki, daha ben ağzımı açmadan siz...

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Bir daha tekrarlamak istiyorum: Sadece bu 3 santral...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - 5 tane şirket 1,1 milyar dolar borç bıraktı, borç!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Ya yanlış bilgi veriyor.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Yanlış bilgi veriyor.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Ya hatiplerinizi çıktı, konuştu ama. Bir dinleyin, ondan sonra konuşursunuz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Oturduğunuz yerden konuşmayın siz, çıkar konuşursunuz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Ben konuşuyorum zaten, KİT Komisyonunda konuştum, verdiğiniz cevap burada.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Sizin her yanlışınızı...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - 5 tane şirketin borcu 1,1 milyar dolar, KİT Komisyonu raporlarında var.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Başkanım, böyle bir uygulama yok.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Söz verin, çıksın konuşsun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Süre gitti, üç dakika.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Bir dakika çıksın konuşsun.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Bak, Sözcü'nün burada manşeti var.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bir müsaade eder misiniz! Mehmet Bey, sayın milletvekilleri; bir müsaade edin.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Sayın Başkan, süreye ilave edecek misiniz?

BAŞKAN - İlave ederim.

Buyurun lütfen.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Şimdi, düzenleme yalnızca sınırlı ve geçici bir alanı kapsamaktadır.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Çık, konuş buradan.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Etki alanında yaklaşık 80 bin adet zeytin ağacı bulunmakta olup...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Ama yalan söylüyor...

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Çıkıver, konuş, oradan...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Ben konuştum, ben KİT Komisyonunda konuştum, bugünde Sözcü'de yayınlandı.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - ...bu rakam Muğla ilinde mevcut zeytin ağacı sayısının -ki yaklaşık 20 milyon zeytin ağacı var Muğla ilinde- bunun binde 4'ü, ülkemizdeki toplam zeytin ağacı sayısındaki oranı ise on binde 4'ü civarındadır.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Özelleştirdiğiniz elektrikten...

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Bir kez daha tekrarlamak istiyorum: Bu ağaçlar kesilmeyecek, bilimsel ve tarımsal esaslara uygun olarak, uygun yöntemlerle taşınacaktır.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Kim denetleyecek?

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Ben taşınan birçok zeytin ağacı gördüm, o bölgeye de gittim, yüzde 99'a yakın tutma oranı söz konusu, zeytin ağacının böyle bir özelliği var.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Tövbe yalan, tövbe yalan!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Zaten kanun, tutmayan ağaçların yerine en az 2 tane daha dikilmesini de emrediyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Yalan, yalan! Tövbe yalan, tövbe yalan!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Bu sahalarda 200 milyon ton termik santrale uygun kömür bulunmaktadır.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Kıyamet koparken bile ağaç dikilir Sayın Bakan, kesilmez.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Bu kömürün ekonomik değeri yaklaşık 2 milyar dolardır. Ayrıca, santralin ürettiği elektriğin ekonomik değeri ise yıllık 700 milyon dolardır. Rezerv bakımından en kötü senaryoda bile bu santralin on yıl içerisinde üreteceği toplam ekonomik değer 9 milyar dolardır. Diğer taraftan, yaklaşık bu sahalardan kömür alındıktan sonra dikilecek zeytin ağaçlarından zeytin üretimi de yapılacaktır.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Şirketin niye direktörlüğünü yapıyorsunuz?

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Şimdi, yasaya yönelik eleştiriler burada yapıldı ama bu eleştiriler bugün ilk defa yapılmıyor. Bu Meclis kürsüsünde başka tarihlerde, önceki tarihlerde de yapıldı.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Akit Enerji...

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Santral kurulmaya çalışıldığı dönem 1980'li yıllar, rahmetli Turgut Özal'ın Başbakan olduğu döneme denk geliyor. Yine bu sıralarda ana muhalefet partisi o zaman Halkçı Parti Genel Başkanı Necdet Calp "Gökova'ya santral yaptırmayız." demişti. Rahmetli Özal'ın verdiği cevap ilginç: "Köprüyü de sattırmayız." demiştiniz, sattık. Bu santrali de yaparız." diye yanıtlamıştı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Onun da günahı çok, onun da günahı çok.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Biz de ilave ediyoruz. Biz de şimdi, yerli kömür santrallerimizi, çevreye duyarlı teknolojilerle donatarak hem enerji arz güvenliğini sağlıyor hem de bölge halkına istihdam sağlamaya devam ediyor hem de burada gördüğünüz gibi, yeşili koruyoruz. Bu santralleri çalıştırmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yine o tarihlerde bazı köyleri provoke ederek eylemler yapılmıştı. İlginç eylemlerden biri, Ekim 1984, Türkvevleri köyünde muhtar ve civarındaki köylüler yirmi gün süreyle santrale erişimi kapattılar.

Bugün biraz önce Sayın Komisyon Başkanımızla da görüştüm. Komisyon çalışmaları sırasında 26 köyün muhtarını -şimdi mahalle oldu- dinledik, 1 mahalle hariç 25 mahallenin bu yasa değişikliğini desteklediklerini ifade ettiler.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - İnsanları ekmekleriyle satın alınız ya! Ekmekleriyle satın alınız insanları; sonra da kalkmış "Destek verdiler." diyorsunuz ya!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - O gün Türkvevleri Mahallesi bu projenin yapılmasına karşı çıkmıştı, bugün Türkvevleri Mahallesi de görüşünü değiştirdi ve destekliyor ama görüşünü değiştirmeyen bir kesim var, o da Cumhuriyet Halk Partisi ve zihniyeti. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından "Hadi oradan!" sesleri)

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Peki, dışarıda niye açlık grevi yapıyorlar Sayın Bakan? Dışarıda açlık grevi yapanlar kim?

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Bak, aradan kırk yıl geçti...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Sizin bu kafanız yüzünden dışarıda insanlar...

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Aradan kırk yıl geçti; çağı, şartları iyi okumanız lazım.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Ya “Yenilenebilir enerji” diyorsun, “GES” diyorsun, “RES” diyorsun hâlâ. Neyi savundun ya, Bakanlık yaptın ya, meslek erbabısın ya! Meslek erbabısın ya! Sen zehirli dil kullanıyorsun.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - O bölgede yaşayan köylüler bile gerçekleri gördü, görüşlerini değiştirdi ve bugün bu yasaya destek veriyor ama maalesef Cumhuriyet Halk Partisi görüşünü değiştirmede.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Sen değiştirdin mi?

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Korkarım, kırk yıl sonra da bu Mecliste benzeri konular tartışıldığında aynı sözleri söylemeye devam edecek. (CHP sıralarından gürültüler)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Biz doğru kararlarımızı değiştirmeyeceğiz.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin yerli kömüre dayalı santralleri geçmişte kamu eliyle kurulmuş, zamanla özelleştirilerek özel sektör eliyle daha verimli işletilmeye başlanmıştır.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Doğru, Soma, Soma'daki kapandı. Özelleştirme...

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Bugün, gündemimizde olan bu 3 termik santralde 4.257 personel, Türkiye genelinde ise 24.600 vatandaşımız istihdam edilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Soma ne olacak, Soma? İşçileri işten çıkartıyorlar.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Bu çalışanlardan yaklaşık 500'ü de Meclisimizi siyasi parti ayrımı yapmaksızın geldi, ziyaret ederek taleplerini iletiler.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Planlı üretim yapacaksınız, planlı üretim!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - İşçi istiyor, köylü istiyor, gerçekleri gören vatandaşımız istiyor ama maalesef ana muhalefet ve onu takip eden diğer muhalefet partileri istemiyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Muhalefet değil Türkiye'nin 1'inci partisiyiz.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Bir de burada bir başka hususa daha değinmek istiyorum. Rehabilitasyonla ilgili olarak bazı eleştiriler alındı, daha önceki sunumlarımda da ifade ettim.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - İtf'a oranı nedir, anlat Sayın Bakan!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Bakın, geçmişte maden sahası olarak kullanılıp bugün rehabilite edilen sahaların dünü ve bugünüyle ilgili fotoğrafları sizlerle paylaşmak istiyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Gelin Malkara'daki kömür ocaklarını görün, neresi rehabilite edilmiş?

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Akbelen'e gel, Akbelen'e!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Sol tarafta maden sahası, şimdi her taraf yemyeşil. Aynı şekilde kömür sahası...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Sayıştay raporlarında bile tenkit ediliyorsunuz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Başkanım, lütfen, duyamıyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan, bir dakika ilave eder misiniz?

BAŞKAN - İlave edeceğim, müsaade ederseniz ilave edeceğim, takip ediyorum.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - STE Elektrik, Zeytindalı Elektrik ve Akit Enerji bu memleket 1,1 milyar lira borç taktı, borç!

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkanım... Sayın Başkanım, 15-20 tane...

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

2002'deki ve 2023'teki hâli burada görülüyor Aydın linyit sahasıyla ilgili olarak. Yine aynı şekilde TKİ'nin Manisa Kısırakdere kömür maden sahası; sol tarafta önceki hâli, sağ taraftaki bugünkü hâli. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Tekirdağ Malkara kömür ocakları rehabilite edilmemiş durumda.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - İnanmayanlar için oraya tur da düzenleyebiliriz.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Resimle olmuyor, resimle olmuyor.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Bakın, yine, Aydın'da 94 ve 2023'teki son durum -hâllerinin- fotoğraflarını sizlerle paylaşmış oldum.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Akbelen'i göster, Akbelen'i!

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Gidip yerinde göreceksiniz, resimle olmuyor; onu yaşayanlar biliyor.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; siz istemeseniz de yerin altındaki bu kaynakları ekonomiye, vatandaşımıza kazandırmaya devam edeceğiz.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Ekonomiye değil, şirketlere, Limak Holdinge, yabancı şirketlere, Kanadalılara, Amerikalılara, Fransızlara veriyorsunuz.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Akbelen'i göster, Akbelen, Akbelen!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - 2053 net sıfır emisyon yolunda bu kanunun ülkemize ve madencilik sektörüne hayırlı olmasını temenni ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Akbelen'i göster, Akbelen'i!

BAŞKAN - Şahısları adına ilk söz Sayın Ahmet Şık.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, yalnız bundan önce söz talebimiz var.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - İtirazımız vardı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İtirazımız var bundan önce.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ya, niye Ali Mahir Başkanım?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ama böyle olur mu?

BAŞKAN - Şahısları adına arkadaşların sözünü bitirelim, ondan sonra vereceğim, merak etmeyin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ondan sonra vermenizin ne anlamı var?

BAŞKAN - Merak etmeyin, sadece on dakika.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - On dakika... Olmaz ama böyle.

BAŞKAN - Olur, olur.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Olmaz ki Başkanım, anında cevap vermemiz gereken konular vardı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Olmaz, olmaz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ya, her şeye cevap vermeyin Mahir Başkanım.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Ama çok önemli bir yasa konuşuyoruz.

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

AHMET ŞIK (İstanbul) - Teşekkürler.

Herkese merhaba.

A Haber bülteni bitti, şimdi de halkın haber bültenini okuyalım size: Bir kez daha doğayı talan etme kararlılığınızı yansıtan bir teklifi görüşüyoruz. Barışın, emeğin, bereketin ve direncin sembolü olan zeytin ağaçlarını "madencilik" adı altında yağmalamanın önünü açacak bir yasa teklifi hazırlamışsınız ama bir yasadan çok, âdeta organize bir suç bildirisi. Doğaya, insana, yaşama, çiftçiye, köylüye, geleceğe karşı ilan edilmiş bir yağma seferberliği. Biz bu filmi daha önce gördükKaz Dağları'nda, Cerattepe'de, İkizdere'de, Akbelen'de, Iliç'te. Siyanürle altın arayanlara memleketi peşkeş çeken sizler, yoksulların canını da "bahşiş" diye masaya koyarken toprağımız talan edildi, akarsular zehirlenip göller kurutuldu, ormanlar yok edildi. Her yerde aynı senaryo; kalkınma yalanı, kamu yararı kandırması ve sonrasında bitmek bilmeyen bir yağma. Çöken siyasal ve ekonomik düzeninizi doğayı paraya çevirerek ayakta tutmaya çalışıyorsunuz. Çaresizliğinizi gizlemek için de teklifin içine "kalkınma" ve "kamu yararı" sözcüklerini eklemiştiniz. Üretimi değil, yağma ve yıkımı savunurken mi kalkınacaksınız? Halkı açlığa, susuzluğa, havasızlığa mahkûm etmek mi kamu yararı? Sizin "kamu yararı" dediğinizin meali; holdingler, karteller, maden baronlarının, sermaye sahiplerinin çıkarından ibaret. Yasaları halk için değil, patronlar için, patronlarla birlikte yazıyorsunuz. Şuradaki Komisyonda bürokratlar yerine holding temsilcileri olsaydı en azından dürüst olurdunuz. Sermayeye peşkeş, halka yoksulluk ve açlık; şirkete teşvik, yandaşa ihale, kendinize komisyon, itiraz edene cop ve hapislik. Bu bir yasa değil, bir savaş ilanır. Bu ülkenin ağacına, suyuna, köylüsüne, çocuklarımızın geleceğine savaş ilanır. Mesele

sadece zeytinlikler değil, memleket meselesidir. Toprağı satıyor, suyu kirletiyor, dağı deliyor, ormanı yakıyor, geleceği yağmalıyorsunuz. Kesilen her zeytinde, kurutulan her gölde, zehirlenen her dere, yanan her ormanda sizin imzanız var. Bu ülkeye karşı işlenmiş her suçun ya faili ya ortağısınız. Ülkenin yer altı ve yer üstü kaynaklarını yerli veya yabancı sermayeye peşkeş çeken bir taşeronsunuz ama size kalırsa yerli ve millisiniz. Sorun kendinize: Günlere şü kapının dışında ağacını, toprağını savunanlar mı yerli ve millî; yoksa memleketin her karış toprağını talana açan sizler mi? O yüzden şimdi sizlere değil, yurttaşlara sesleniyorum: Doğaya savaş açan, halkı düşman gören bir rejimle karşı karşıyayız. Bu çürümüş düzenin sahibi olan iktidar, halkın ve ülkenin düşmanıdır. Bir ülke işgal edilirse ne olur biliyor musunuz? Önce ordusu felç edilir, komutanları itibarsızlaştırılır, hapsedilir, sürgüne yollanır. Ordu, işgalcilerin emirlerini sorgusuzca uygulayacak iş birlikçilere teslim edilir. Halkın ortak değerleri parçalanır, insanlar inancı, etnik kökenleri ve siyasal aidiyetleri üzerinden kutuplaştırılır, küçük parçalara ayrılır, birbirine düşürülür. Demokrasi ortadan kalkar, seçimler yasaklanır ya da göstermelik hâle gelir. O hâliyle bile seçimi kazanan muhalifler, siyasallaşmış yargının kalıplaşmış suikastlarıyla hapse atılır. İfade özgürlüğü ortadan kalkar, medya sansürlenir, gazeteciler hapsedilir. Yargı mafyalaşır hukuk normlarıyla bağı kalmaz. Adalet saray kapılarında boğazlatılır, cansız bedeni de iş birlikçilere alkışlatılır. Devlet bürokrasisi çeşitli güç odakları, tarikat ve cemaatler arasında pay edilir. Yolsuzluk her yere sirayet eder, hazinesi yağmalanır. Devletin elindeki her şey üç kuruşa yandaşa, yabancıya peşkeş çekilir. “Vergi” adı altında haraç ödeyen halk yüksek enflasyonun pençesinde yoksullaştırıp açlıkla terbiye edilir. Gençler sermayenin kölesi olsun diye eğitim niteliksizleştirilir. Yer altı ve yer üstü zenginliklerinin, madenler, ormanlar, akarsular ve göllerin talan edilmesinin yolu açılır. Polis ve asker düzenin devamlılığı için hakkını arayanları sindirmekte kullanılır. O hâlde şunu söylemek elzem: Türkiye, sömürgeci bir çetenin işgali altındadır ve bu içeriden işgale direnmek meşrudur, yurttaşlık görevidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın, buyurun.

AHMET ŞİK (Devamla) - Kendinizden ya da tapındığınızdan başkasına kulak vermeyen, söylediklerimizi işitmeyen, duyduğunda dinlemeyen, dinlese anlamayan sizler de şunu bilin: Zeytinliği saldırıyorsanız, biz o zeytin ağacının kökünde direnen öfke olacağız; halkı susturmaya çalışıyorsanız, biz o halkın isyanla büyüyen sesi olmaya devam edeceğiz; toprağı talan ediyorsanız, biz o toprağın derinliklerinden hesap sormak için geleceğiz ve siz hesap vermekte kaçamayacaksınız. Bu memleketin insanının, ağacının, kuşunun, toprağının hakkı sizin kirli yakalarınızı bırakmayacak. Ağaç nasıl yapıtıysa toprağına, öyle yapışacağız kirli yakalarınıza.

Teşekkür ederim. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ikinci söz Fatih Dönmez’e ait.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

FATİH DÖNMEZ (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yerli kömür santralleriyle ilgili olarak birkaç hususu daha ifade etmek isterim. Evet, bugün dünya genelinde kömür santrallerinden bir çıkış stratejisi var. Ancak gördük ki, özellikle pandemiden sonra yaşanan hadiseler, Ukrayna-Rusya arasında yaşanan savaş, enerjinin arz güvenliğinin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha hatırlattı. Almanya’da başta olmak üzere, kapatılan termik santraller yeniden çalıştırılmak zorunda kalındı. Bir seyahatimde, Almanya’da, Enerji ve Çevreden Sorumlu Başbakan Yardımcısı, Yeşiller Eş Başkanı aynı zamanda; resmî toplantıyı bitirdikten sonra “Sayın Bakan, evet, sizin politikalarınızı biliyoruz ama şu anda gördüğümüz kadarıyla kömür santrallerini yeniden çalıştırıyorsunuz, nükleerden çıkacağımızı söylemiştiniz; bu durumda bir değişiklik var mı?” diye kendisine sordum, kendisinin ifadesi şu: “Evet, biz yenilenebilir enerji kaynaklarına daha fazla ağırlık verilmesini istiyoruz, hidrojenle ilgili çalışmalarımızı artırdık ama geline noktada kömür santrallerini açmak zorunda kaldık. Bir müddet daha kömür santrallerini çalıştıracamız, nükleer santrallerden çıkışı da ertelemek zorunda kaldık.” dedi. Şimdi, Yeşiller Partisi ve özellikle Avrupa Birliğinde bu çevreci politikalarıyla öne çıkan birçok parti geline son noktada söylemlerini değiştirmek zorunda kaldılar.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Biraz daha hızlı konuşur musunuz?

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Burada da tabii, çevreci arkadaşlarımız var, biz de çevreciyiz. (CHP sıralarından “Aaa!” sesleri) Ama biz şunu da söylüyoruz: Maden de bizim, çevre de bizim diyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bravo, bravo(!)

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Sizin gibi sadece çevreyle sınırlı tutmuyoruz, bu çelişkiyi dikkatlerinize sunmak isterim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sizin çevre “network” anlamında mı?

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Bazı şartlar insanları zorlayabilir, politika değişikliğine gidilebilir. Bakın, 6’lı masa kurulduğunda bir politika mutabakat metni açıkladınız, o zaman farklı sektörlerle ilgili olarak da projelerinizi paylaştınız; enerjiyle ilgili bölümü ben de okudum, hakikaten bazıları tutarlı, bazıları belki hayalperest görebilir ama orada termik santrallerle ilgili yazdığınız ifade ilginç “Termik santralleri çalıştırmaya devam edeceğiz, bacalarıyla ilgili sorun varsa rehabilite edeceğiz.” dediniz.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Termik santrallerle ilgili problem yok, kömürle ilgili problem var.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kim “Kapatalım.” diyor ya?

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Zaten bacalarıyla ilgili sorun kalmadı artık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Termik santrallerde problem yok, çalışsın.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Termik santralleri çalıştırmak zorundasınız, aksi takdirde bu ülkeyi Orta Çağ karanlığına gömmek zorunda kalırsınız. Madenden bu kadar niye nefret ediyorsunuz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Soma B Termik Santrali’nin filtrelerinde sorun var.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Kullandığınız cep telefonu, bilgisayar, araçlar, iş yerleri, evler; bunların hepsi maden sektörünün faaliyetinin bir ürünü. Ham maddeyi bu sektör üretiyor, bunu yaşatmak zorundayız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Soma B Termik Santrali’nin filtrelerinde sorun var, filtreler eksik, kamuoyunu yanıltmayın.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Bugün konuştuğumuz kanun teklifinde de rehabilitasyonla ilgili olarak bazı düzenlemeleri tekrar kanun değişikliği şeklinde getirdik.

Evet, rehabilitasyonla ilgili bazı sıkıntılar vardı çünkü süre sonuna kadar erteleme hakları vardı, ruhsat süresi sonuna kadar. Şimdi, getirilen düzenlemeyle rehabilitasyon için ilave bir prim ödenecek, bir fon oluşturulacak; özel idare, yerine göre orman idaresi bu fondan madencinin yapmadığı rehabilitasyon işleri onun nam ve hesabına yapar hâle gelecek.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Siz burada ancak halı saha yaparsınız!

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bir başka hususu daha dikkatlerinize çekmek istiyorum. Burada, tabii, yenilenebilir enerji kaynaklarıyla ilgili olarak teşvik ve destekler de var. Onlarla ilgili olarak da özellikle orman izin bedellerinin konuşmakta, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde yapılan değişiklikle on yıl boyunca yüzde 85 orman izin bedeli indirimi 31/12/2030 tarihine kadar devreye girecek yenilenebilir enerji kaynakları tesislerini kapsayacak şekilde uzatılıyor.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Esnafa yap indirimi, esnafa, çiftçiye yap.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Aynı şekilde, yerli kömür yakıtlı santraller için de devreye girmeleri hâlinde on yıl süreyle orman izin bedellerinden yüzde 85 oranında indirim hakkı kendilerine tanınmış oluyor.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Sayın Bakanım, Elbistan’da halk kanserden ölüyor; Afşin, Elbistan’da kanserden ölüyor insanlar.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Yine, kanun teklifinde yapılan değişiklikle birlikte YEKA projeleri özelinde olmak üzere YEKA ilan edilen alanların mera vasıf değişikliği işlemlerinin YEKA yarışmaları yapılmadan önce Enerji Bakanlığı tarafından ilgili idare nezdinde yürütülebilmesine imkân tanıyan bir düzenleme de mevcut kanunda gerçekleşiyor.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Bakan, 5 şirket devlete 1,1 milyar lira borç taktı, bu şirketlerin isimlerini açıklıyor, bu şirketlerin isimlerini açıklamıyorsunuz.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Afşin’de, Elbistan’da kanserden ölüyorlar Sayın Bakanım.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Yine, özellikle yerel yönetimler yapı ruhsat...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen, Sayın Bakan, tamamlayalım.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Bakan, 5 şirket devlete 1,1 milyar borç taktı, bu şirketler hangileri; isim vermiyorsunuz.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Kanserden ölüyorlar Afşin'de, Elbistan'da; baca yok, filtre yok.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Ön lisans veya üretim lisansı bulunan yenilenebilir enerjiye dayalı elektrik üretim tesislerinin imar planları, yapı ruhsatları, yapı kullanma izin belgesi ve iş yeri açma, çalışma belgeleri de yine bundan sonra Bakanlık tarafından verilebilir hâle gelecek.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Elektrik Üretim AŞ'den 20 tane şirket var, bu şirketlerden hangisi 1,1 milyar borç taktı bu devlete? Söyleyin, açıklayın o şirketleri, niye o şirketleri koruyorsunuz?

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Enerji alanında son yirmi yılda büyük bir devrim yaşandı. Biz teslim aldığımızda sadece 5 ilde, 50 ilçede doğal gaz varken bugün 81 ilde 970 tane yerleşim biriminde doğal gaz kullanıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Bu devlete borcu olan şirketleri niye açıklamıyorsunuz? 1,1 milyar borcu olan 5 şirketi niye açıklamıyorsunuz? Soru soruyoruz, soru. KİT Komisyonunda soru soruyoruz, açıklamıyorsunuz. Bu şirketleri niye koruyorsunuz?

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) - Sorular bölümü gelmedi daha, sorularda sorarsınız, sorulara geçince sorarsınız.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Fatih Bey, Elbistan'da, Afşin'de vatandaş kanser oluyor.

BAŞKAN - Devam edelim lütfen.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Değerli arkadaşlar, sadece doğal gaz dağıtımında değil arama, üretimde de aynı şekilde. Bugün filo artış haberi geldi; 4 gemiden oluşan filo kapasitemiz 2 yeni geminin gelmesiyle birlikte 6'ya ulaşarak dünyada 4'üncü filo büyüklüğüne ulaşmış olacak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - İşinize gelmiyor tabii, o şirketler size yakın.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) - Soru gelince sor.

FATİH DÖNMEZ (Devamla) - Bu duygu ve düşüncelerle hepinizi saygıyla selamlıyorum. Görüşülmekte olan kanunun ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini temenni ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Devlete 1,1 milyar borcu olan 5 şirketi niye açıklamıyor?

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

85.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Eskişehir Milletvekili Fatih Dönmez'in 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, Sayın Bakan uzun uzun CHP zihniyetinden bahsetti. Ben kendisini dinlerken Türkiye Cumhuriyeti'nin Bakanını değil, zeytinliklerin, tarım arazilerinin peşkeş çekildiği 2 şirketin sanki CEO'sunu gördüm.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ayıp ya! Ayıp, ayıp!

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Çok ayıp bir şey! Çok ayıp bir şey bu söylediğiniz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, size bir şey söylemek isterim; o 2 tane şirketin CEO'su buraya gelseydi bu Bakan kadar savunamazdı bu şirketleri. (CHP sıralarından alkışlar)

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Bu söylediğiniz çok ayıp bir şey.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Şirketleri savunmadı, senin geleceğini savundu.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sanki Türkiye Cumhuriyeti, devletimiz bu şirketleri işletiyor. İki...

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Karanlıkta kalma, karanlıkta kalmayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, böyle olmaz.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Karanlıkta kalmayın. Karanlıkta, ormanda...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ülke karanlıkta, ülke karanlıkta! Ülkenin her tarafı karanlıkta sayenizde! Bırakın, ülkenin her tarafı karanlıkta.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - İlk çağlara dönerdiniz bu adam böyle çalışmasaydı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - İlk çağlara dönerdiniz. Almanya'nın Yeşilleri kadar olamadınız.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Karşılıklı... Keşke herkes sükûnetle dinlese.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Çok kısa konuşacağım susarlarsa.

BAŞKAN - Buyurun.

(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Yenilikte fayda var.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, arkadaşlar, arkadaşlar...

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Şirketleri değil, sizin çocuklarınızın ders çalışacağı elektrik...

BAŞKAN - Sayın Başarır...

İBRAHİM AKIN (İzmir) - Ne alakası var? Propaganda yapıyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Başarır...

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Çok ayıp. Bunun doğru olduğunu biliyorsun, çok iyi biliyorsun.

BAŞKAN - Sayın Başarır...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, bize tarihten örnekler verdi Sayın Bakan. Bu ülkede Çernobil faciasından sonra bu halkın karşısına çıkıp "Radyasyon yoktur." deyip çay içen, Karadeniz'de on binlerce vatandaşın kanser olmasına sebep olan sizin gibi Bakanları gördük. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Yazıklar olsun!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sizin gibi Bakanları gördük! (CHP sıralarından Bravo" sesleri, alkışlar) Vatansever olun, madenleri birkaç peşkeş çekmeyin. Eğer biz bu fedakârlığı yapıyorsak bu devlet işletsin, niye bu şirketler işletiyor?

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - İmamoğlu gibi fedakârsın sen de, helal olsun sana(!)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İmamoğlu kadar kafana taş düşün senin. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Aferin sana, tebrik ederim seni.

BAŞKAN - Sayın Temelli, buyurun.

86.- *Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Eskişehir Milletvekili Fatih Dönmez'in 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın hatip Yapay Zekâ Araştırma Komisyonu Başkanı, keşke konuşmasını yapmadan önce yapay zekâyı sorsaydı "Türkiye'nin enerji sorunu ne?" diye. (DEM PARTİ sıralarından "Bravo sesleri, alkışlar; CHP sıralarından alkışlar) Biz sorduk, duymak ister misiniz? Türkiye'nin 1'inci sıradaki enerji sorunu fosil yakıtlara bağımlı olması ve siz bundan habersizsiniz ve o Komisyonun başındasınız, bir de gelip bize burada kömür güzellemesi yapıyorsunuz.

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Türkiye'de Yenilenebilir Enerji Kanunu'nu çıkaran, yenilenebilir enerji kaynaklarını artıran AK PARTİ Hükûmetidir, bunu siz de biliyorsunuz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Dolayısıyla, bu bile aslında ne kadar meselenin özünden uzak olduğunuzu gösteriyor. Bakın, yapay zekâ...

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Önceden hiçbir şey yoktu, hiçbir şey yoktu önceden.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Ne yapıyorsun ya? Bir dakika dur, saygısız! Haddini bil ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, bu nedir ya? Sen nereden çıktın şimdi? Nereden çıktın sen burada bağıyorsun?

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Senin çıktığın yerden.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Neye bağıyorsun? Ne bağıyorsun kardeşim? Ya sus! Sus ya!

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Otur yerine, otur, otur! Otur yerine!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sus! Terbiyesiz! Sen kimsin bana “Otur!” diyeceksin!

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Otur yerine, sen otur, otur! Konuşma! Terbiyesiz herif sensin, ahlâksız!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sen otur yerine, oturmuyorum! Terbiyesiz herif! Sen kimsin? Nedir bu? Ahlâksız da sensin!

AHMET GÖKHAN SARIÇAM (Kırklareli) - Teşekkür edeceğine bağıyorsun bas bas! Ahlâksızlık yapma!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sabahtan beri insanları taciz ediyorsun. Çirkef! Terbiyesiz! Bu nedir ya!

BAŞKAN - Toplantıya yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.37

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 22.59

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - 215 Sıra Sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.
Komisyon yerinde.

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, milletvekillerinin bu Parlamenteonun saygınlığını koruyacak bir davranış içerisinde olmaları gerektiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, yeri geldiğinde "Türkiye Büyük Millet Meclisi" diyoruz, eyvallah; yeri geldiğinde göğsümüzü gere gere "Gazi Meclis" diyoruz, eyvallah ama ne Türkiye Büyük Millet Meclisine ne de Gazi Meclise yakışmayan o görüntüler hepimizi rahatsız ediyor, hepimizi yürekten üzüyor. Bunun sürmemesini özellikle istiyorum, devam ederse bu Genel Kurul toplantısını bitirme şansım kalmayacak. Lütfen, daha sakın, daha olgun bir şekilde hepimizin bu Parlamenteonun saygınlığını koruyacak bir davranış içerisinde olmamız zorunlu diye düşünüyorum ve görüşmelere devam ediyoruz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerindeki görüşmelerin devamı hususunda İç Tüzük'ün 72'inci maddesine göre verilmiş bir önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanına

215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde siyasi parti grupları ve 2 üyenin konuşmalarının tamamlanmasından sonra İç Tüzük madde 72 gereğince görüşmelerin devam etmesine karar verilmesi arz olunur.

Necmettin Çalışkan

Hatay

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Evet, sayın milletvekilleri, önergeyi oylamadan önce bir yoklama talebi var.

Şimdi yoklama için isimleri tespit edeceğim: Sayın Başarır, Sayın Akdoğan, Sayın Tahtasız, Sayın Taşkent, Sayın Altay, Sayın Emre, Sayın Yontar, Sayın Ersever, Sayın Kaya, Sayın Arpacı, Sayın Akay, Sayın Genç, Sayın Özdemir, Sayın Ösen, Sayın Erdem, Sayın Meriç, Sayın Ocaklı, Sayın Özcan, Sayın Beker, Sayın Uzun.

Evet, yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, şimdi soru-cevap işlemine başlıyoruz.

İlk söz Sayın Murat Çan'ın.

Buyurun.

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu kanun teklifinin her bir satırı karanlık lobilerin ve yağmacı zihniyetin kaleminden çıkmıştır. İktidar partisi, o karanlık lobiler için gövdesini siper etmiştir. Örneğin, teklifin ikinci bölümündeki maddelerden biri, 18'inci madde acele kamulaştırma uygulamalarını vatandaşın aleyhine olacak şekilde genişletiyor. Maddeyle olağan kamulaştırma süreçleri fiilen yok sayılıyor, vatandaşın mülkiyet haklarının ihlaline zemin hazırlanıyor. Olağan kamulaştırma süreçlerindeki yargısal aşamalar ve pazarlık yönteminde izlenen usul baypas ediliyor.

Sorum şudur: Yangından mal mı kaçıırıyorsunuz? Hangi yenilenebilir enerji yatırımı olağan kamulaştırma süreci işletilirken akamete uğradı? Mülk sahiplerinin yani vatandaşın kısmen de olsa kendi mülkiyet hakkını koruma kalkanını hangi amaçla yok sayıyorsunuz?

BAŞKAN - Sayın Ömer Fethi Gürer...

ÖMER FETHİ GÜZER (Niğde) - Teşekkürler Başkanım.

Ziraat Mühendisleri Odası diyor ki: "Cehenneme giden son virajda milletvekillerimize çağrımızdır: Topraklarımıza, zeytinliklerimize, meralarımıza, ormanlarımıza, tarım arazilerimize, su havzalarımıza, biyoçeşitliliğimize, kültürel varlıklarımıza, doğamıza, çevremize, geleceğimize sahip çıkmak için; bilimi, kamu yararını ve toplum çıkarını korumak için birkaç şirketin özel çıkarını düzenleyen torba yasa, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminden geri çekilmelidir. Maden ve enerji şirketleri rantına dayalı talan isteğiyle topraklar, tarım alanları, zeytinlikler, meralar, ormanlar, su havzaları biyoçeşitlilik vahşice yok edilirken cehenneme giden son virajda tarafınızı seçin."

BAŞKAN - Sayın Necmettin Çalışkan...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sorum şudur: 2030 yılına kadar acele kamulaştırma izni verilmesinin sebebi nedir; bu, mülkiyet hakkının gaspı değil midir; bu, kötü kullanıma açık değil midir? Bunun dışında, ruhsatı biten sahaların yeniden ruhsatlandırılmasıyla ilgili boşluk nasıl doldurulacaktır?

Ayrıca ÇED süreci tamamlanmadan verilen izinlerin geçerliliğinde kurumlar arası bir görüş farklılığı olursa bu nasıl çözülecektir?

Bu arada, yasanın Muğla'yla ilgili olması adrese teslim yasa değil midir; bu, kamu vicdanını yaralamayacak mıdır?

Bu yasa çerçevesinde elde edilmesi planlanan gelir ne kadardır? Bununla ilgili mağdur olacak küçük işletmelerin, teminatla ilgili hususta küçük işletmelerin maruz kalacağı sorunların çözümüne ilişkin tedbir alınmış mıdır?

BAŞKAN - Sayın Barış Bektaş...

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; zeytinlikleri talana açacak bu teklif, sadece hukuka değil, doğaya, emeğe ve geleceğe ihanettir. Bu Meclis eğer bu suça ortak olursa zeytin ağacını değil, vicdanı kesmiş olur. AKP iktidarı bir kez daha rantı halkın önüne koymuştur. Yıllardır ormanları, dereleri, yaylaları yandaşlara peşkeş çeken bu anlayış şimdi de binlerce yıllık zeytin kültürünü yok etmek istemektedir.

Bu teklif geri çekilmezse doğa susturulacak ama biz susmayacağız, bu ağacın da bu toprağın da bu halkın da hakkını savunmaya devam edeceğiz. Gelin, bu ihanete ortak olmayın, halk affetmez, tarih affetmez. Çocuklarınıza bırakacağınız geleceği üç kurusluk çıkar uğruna göz göre göre yok etmeyin.

BAŞKAN - Sayın Elvan Işık Gezmiş...

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkemizin her yanı tehdit altında; Ege’de zeytin ağaçları, Karadeniz’imizde ormanlar, anıt ağaçlar, tarım arazileri maden şirketlerine ruhsatlandırılıyor. Memleketim Giresun’un yüzde 85’i maden faaliyetlerine ruhsatlandırıldı. Daha önce Şebinkarahisar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın İlhami Özcan Aygün...

İLHAMİ ÖZCAN AYGÜN (Tekirdağ) - Ekonomimizin bel kemiği esnafımız büyük sıkıntıda. Esnafı unuttunuz, orta direği çökertip bir avuç sermayedara çalışıyorsunuz. Ne yapılmalı? Esnaf ve sanatkârın bankalarla iş birliğini geliştirin, daha uygun faiz ve komisyon oranları verin, taksit ve öteleme esnekliği sağlayın, mevcut borçlu esnafın borçlarını yeniden yapılandırıp aktif sistem içinde kalmasını sağlayın, KOSGEB desteği kapsamında makine ve ekipman alımında verilen desteğin yelpazesini genişletin. Taşımacı esnafın maliyetinin yüzde 50’sini teşkil eden akaryakıtta KDV ve ÖTV indirimi yapın. Cumhurbaşkanı Erdoğan söz vermişti, yerine gelmedi; şehir içi taksi, dolmuş, minibüs gibi ticari işletmecilik yapan esnafımız yeni araçlar alırken ÖTV ödemeyecekti ama söz havada kaldı. Yine söz verdiniz, esnafımızın ve çiftçimizin BAĞ-KUR’u 7200 iş gününe düşecekti ama maalesef havada kaldı. Esnaf can çekiyor. Onları sistemde tutun diyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Şeref Arpacı...

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Eski Bakan Fatih Bey keşke bu değerli fikirlerini Komisyon da bize söyleseydi; Cumhuriyet Halk Partisini termik santrallere karşı olarak yorumladı. Komisyon da “Bu santraller kapanırsa 5 bin kişi işsiz kalacak.” dediniz ve Komisyona emekçileri getirip çiftçilerle karşı karşıya getirdiniz. O zaman da sorduk, yine soralım: 5 bin kişi için tabiri caizse ajitasyon yaptınız; haklısınız, hiçbir emekçinin emeğinin boşa gitmesini istemeyiz ama Denizli’de 20 bin, Türkiye’de de tam 300 bin tekstil işçisi işinden oldu. Bu Komisyon bu tekstil işçileri için ne zaman harekete geçecek?

Bir de kimisi “80 bin” kimisi “40 bin” kimisi “30 bin ağaç yerinden edilecek.” diyor, siz de vicdanınızı rahatlatmak için “2 katı ağaç dikilecek.” diyorsunuz. Peki, bu ağaçlar nereye dikilecek? Bunların koordinatlarını vermek çok mu zor? Akbelen’den kesilecek ağaçları Datça’ya, Fethiye’ye, Bodrum’a mı dikeceksiniz? Bunun köylüye bir faydası olacak mı?

BAŞKAN - Sayın Aykut Kaya...

AYKUT KAYA (Antalya) - Beylikdüzü Belediye Başkanımız Sayın Mehmet Murat Çalık hakkında Adli Tıp Kurumunun hazırladığı rapor ne yazık ki bilimsel ve etik açıdan ciddi çelişkiler içermektedir. İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesinde yapılan tetkiklerde Sayın Çalık’ın kemik iliğinde yüzde 4 ila 5 oranında blast hücresi saptanmıştır. Bu oran lösemi nüksü açısından sınır değerdir. Ancak Adli Tıp bu oranı yalnızca ayakta yapılan kısa bir muayeneye dayanarak yüzde 3 ila 4 olarak raporlamıştır. On beş gün süren kapsamlı hastane tetkikleri büyük ölçüde göz ardı edilmiştir. Raporda “Tedavinin yapılması gerekir.” denilmektedir. Tedavisi gerekiyorsa ortada ciddi bir sağlık sorunu var demektir. Sayın Çalık tutukludur, hüküm giymemiştir. Adli kontrol gibi tedbirler mümkünken bu koşullarda cezaevinde tutulması ne tıbben ne hukuken ne vicdanen kabul edilemez. Mehmet Murat Çalık’ı lütfen bir an önce tahliye edin.

BAŞKAN - Yöneltilen sorulara cevap vermek üzere, Sayın Komisyon, buyurun.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Evet, teşekkür ederim Başkanım.

Öncelikle, DEM PARTİ’den İbrahim Bey’in bir ifadesi oldu, benim 7 kez şirketlerle görüştüğümü söylediğimi iddia etti. Ben kendisinden rica ediyorum -bizim tutanaklarımız tam tutuluyor-tutanakları kontrol etsin. Benim böyle bir ifadem asla yok, zaten şirketlerle 7 kez de görüşmedim. Komisyonadaki mevzu, birinci imzacı arkadaşımıza “Bu kanunla ilgili kaç kez toplantı yaptınız, grubumuzda kaç kez görüştünüz?” dediğimde “7 kez.” dedi. Dolayısıyla, İbrahim Bey gayet nezaketli bir insan, kendisinden ricam, tutanaklara baksın, sonra da gelsin, Genel Kurulda benden özür dilesin.

Değerli arkadaşlar, sorulara cevap vermeye çalışacağım. Öncelikle şunu ifade etmek istiyorum: Bazı arkadaşlarımızın kanun teklifini hiç okumadığını ithamlarından ve söylemlerinden anlayabiliyorum. Keşke arkadaşlarımız kanun teklifini okusalar, ona göre konuşmalar yapsalardı ama burada zeytin kurulu kuracağımızı iddia edenler, farklı işler yapacağımızı iddia edenler, kanun teklifinde hiç böyle bir şey olmamasına rağmen bunu ifade eden arkadaşlarımız oldu. Ama tekrar söylüyorum, maalesef Türkiye Büyük Millet Meclisinde kanun yapma usullerinde bir müzakere ortamı asla olmuyor. Arkadaşlarımızın müzakereden anladığı “Biz neyi söylersek onu yapacaksınız yoksa biz bu kanunun geçmesine müsaade etmeyiz.” şeklinde oluyor. Keşke bu müzakere ortamı olabilseydi.

Bazı ifadeleri düzeltmem lazım. Türkiye’de 400 bin ruhsat verildiği iddiası asla ve kata doğru değildir. Türkiye’de 2002 yılından itibaren 86 bin arama ruhsatı, 25.500 işletme ruhsatı verilmiştir ve aynı süreçte 97 bin ruhsatın da terk ve iptali gerçekleşmiştir. Dolayısıyla, günümüzde devam eden ruhsat sayısı sadece 10 bin işletme ruhsatıdır ve fiilen sadece 4.600 ruhsat şu anda bu işlemleri fiili olarak yürütmektedir. Öyle 400 bin rakamları abartılı rakamlardır.

Maden sahaları ülkemizin ne kadarına tekabül ediyor? Sadece yüzde 2,7’sine tekabül ediyor; fiili kazı yani işlem yapılan alanlarda binde 1’ine tekabül etmektedir. Dolayısıyla, uluslararası standartlara baktığımızda, Türkiye’deki maden sahalarının diğer ülkelerden düşük olduğunu söyleyebiliriz.

Arkadaşlarımız acele kamulaştırma kararlarının mülkiyet hakkına bir ihlal olduğunu ifade ettiler. Değerli arkadaşlar, acele kamulaştırma bu kanunla gelen bir uygulama değil. Acele kamulaştırma kararı verildikten sonra mahkemeler tarafından el koyma kararları veriliyor. Mahkeme süreçleri zaten açık. Dolayısıyla, burada mülkiyet hakkına bir tehdit asla yoktur.

Tabii, burada kanun yapma süreçleriyle ilgili şunu da özellikle ifade etmek istiyorum: Değerli arkadaşlar, bakın, biz, genel olarak Türkiye’deki bütün kanunlara baktığımızda çok detaylı kanunları bu Meclisten geçirdiğimizi görüyoruz. Aslında sorgulamamız gereken budur. Biz, genel yetkiyi yürütmeye vermeliyiz; yürütme yönetmeliklerle, genelgelerle, kararlarla, kararnamelerle aslında gerekli işlemleri yapmalı; ancak böyle yapabilirsek doğru kanunları yapabiliriz. Yoksa burada bizim çıkardığımız kanunların bir kısmı âdetâ yönetmelik mesabesinde.

Sadece bir örnek vermek istiyorum: Bir kuruldan bahsediyoruz, stratejik madenleri belirleyecek Kuruldan. Arkadaşlarımız dediler ki: “İşte, zaten odalar bunlarla ilgili kararları verdi. Dördüncü sınıf madenler stratejik madenlerdir.” Ben size desem ki değerli arkadaşlar, stratejik madenlerin içine kumu eklememiz lazım, kum çok stratejik bir madendir, herhâlde bana gülersiniz. Ama dünyanın en kaliteli seramik kumu Türkiye’de ve Ukrayna’da çıkıyor ve Ukrayna savaşı çıktığında dünyadaki diğer devletler bizim kapımızda âdetâ yattılar bu kumdan alabilmek için. Şimdi, bu kumun stratejik olduğuna kim karar verecek? Meclise getirip kanun tartışması yapıp, ya, bu kum çok stratejiktir, bunun yüzde 10’unu depolayalım ya da şuna satmayalım mı diyeceğiz yoksa yürütme bunun kararını verecek, o Kurul kararını verecek, gerekli tedbirleri mi alacak?

Değerli arkadaşlar, yasama, yürütme, yargı arasında aslında doğru ilişkiyi tesis etmemiz için bizim yürütmeye gerekli yetkiyi vermemiz lazım. Aslında, biz, bu çıkardığımız kanunlarla yürütmenin sınırlarına girmiş oluyoruz.

Rehabilitasyon konusu çok gündeme geldi. Ben, arkadaşlarımızdan rehabilitasyon konusunda bir teşekkür beklerdim. Mevcut rehabilitasyon kanunu kesinlikle bu kanundan daha kötü bir durumdur. Şu anda şirketleri daha zorlayıcı, rehabilitasyonu zorunlu hâle getiren, rehabilitasyon bedellerini ayrı bir hesaba aktarıp orada bekleten, dokunmayan bir kanun teklifi ama arkadaşlarımız buna karşı çıkıyor. Mevcut durumda rehabilitasyonla ilgili bedeller hem düşük hem de hazineye yatırılıyor, hazine geneli bütçesi içerisinde zaten kaybolup gidiyor. Şimdi, biz ayrı bir rehabilitasyon bedeli ve hesabı açıp

burada bu parayı hem nemalandırıp hem de rehabilitasyon için kullanmış olacağız. Bunun için teşekkür beklerken arkadaşlarımızın itirazları geliyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Çok beklersin, çok!

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Şimdi, Muğla bölgesinde...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - İkizdere ve Fırtına Vadisi'nde neden yapmadınız rehabilitasyonu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Değerli arkadaşlar, burada arkadaşlarımız dediler ki: "Köylülerle görüşmediniz, köylülerle görüşmeden bu kanun buraya geldi." Sizin bize verdiğiniz bütün isimleri biz komisyon toplantısına davet ettik, bugün dışarıda gösteri yapan arkadaşlarımız ki kendilerine saygı duyuyorum haklarını arama hakları elbette vardır ama aynı zamanda o bölgeden gelip, 5 bin işçiyi temsilen buraya gelip gösteri yapan 500 işçinin de hakkını arama hakkı vardır. Dolayısıyla burada işçilerimize "satılık işçiler" demek, burada muhtarlarımıza, bölgedeki 26 muhtardan 25'ine "satılık" demek gerçekten çok yakışıksız. Burada koruma kullanma dengesini elbette gözüteceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Burada kamu yararı neyi gerektiriyorsa onu yapmak için gayret gösteriyoruz, milletimiz için gayret gösteriyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Soru-cevap işlemleri tamamlandı.

Şimdi maddelere geçeceğiz.

FATİH DÖNMEZ (Eskişehir) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Dönmez, bakın, karşılıklı birçok şey söylendi, o konuyu konuşup kapattık. Yeni bir tartışma açmak üzere konuştuğunuzda bunun önünü alamayacağız.

FATİH DÖNMEZ (Eskişehir) - Şahsıma dönük bir itham var.

BAŞKAN - Konuştuk, bitti. Şimdi, farklı farklı şeyler söylendi, karşılıklı atışmalar oldu, sonlandırdık orayı, kapattık, bitti.

FATİH DÖNMEZ (Eskişehir) - Nasıl kapandı?

BAŞKAN - Kapattık, konuştuk, bitti.

FATİH DÖNMEZ (Eskişehir) - Ama şahsıma dönük bir itham var.

BAŞKAN - Yani şahsınıza dönük... Başkaları da "Benim şahsıma dönük bir şey var." diyecek.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, şunun kayıtlara geçmesini istiyorum: Eski Bakanımız, şu anda Komisyon Başkanımız ve Milletvekilimiz Fatih Dönmez Bey herhangi bir şirketin veya şirketlerin CEO'su olarak değil, CEO'su gibi değil milletin avukatı, milletin adamı, milletin vekili olarak konuşmuştur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Şimdi ikinci bölümün...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hiçbir şey anlaşılmadı, duymadık.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Yine de yapay zekâya bakmasını tavsiye ediyoruz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Aynen de öyle.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yapay zekânın da enerjiye ihtiyacı var Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm...

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Ama zeytini o bile koruyor, düşün! Zeytin yemeyen varlık olarak zeytini koruyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yapay zekânın da enerjiye ihtiyacı var.

Hem zeytine hem enerjiye ihtiyacımız var; bu kadar! Birinden vazgeçmeyiz, ikisinden de.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - O "Orta Çağ" kelimesini bu gruptan biri dese olay çıkardı.

BAŞKAN - Sayın Akbaşoğlu, maddelere geçiyoruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Buyurun, buyurun efendim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Geçmeyelim.

BAŞKAN - İkinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

14'üncü madde üzerinde hepsi aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya	Hasan Karal	Sadullah Ergin
İstanbul	İstanbul	Ankara
İdris Şahin	Elif Esen	İrfan Karatutlu
Ankara	İstanbul	Kahramanmaraş
Şerafettin Kılıç		

Antalya

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

George Aslan	Osman Cengiz Çandar	Adalet Kaya
Mardin	Diyarbakır	Diyarbakır
Ferit Şenyaşar	Perihan Koca	Gülderen Varlı
Şanlıurfa	Mersin	Van

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Mehmet Akalın	Burhanettin Kocamaz
İstanbul	Edirne	Mersin
Ayyüce Türkeş Taş	Yavuz Aydın	Yüksel Selçuk Türkoğlu
Adana	Trabzon	Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Şeref Arpacı	Talat Dinçer	Aykut Kaya
Denizli	Mersin	Antalya
Kadim Durmaz	Nimet Özdemir	Aliye Timisi Ersever
Tokat	İstanbul	Ankara
Ednan Arslan	Ayça Taşkent	Adnan Beker
İzmir	Sakarya	Ankara

İbrahim Arslan Ömer Fethi Gürer

Eskişehir Niğde

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Şerafettin Kılıç. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarım arazilerini, meraları, zeytinlikleri, ormanlık alanları doğrudan etkileyecek olan 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik

Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesi üzerine grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün önümüzde duran bu teklif, sadece enerji ve maden yatırımlarını ilgilendiren teknik bir düzenleme değildir. Bu teklif, Türkiye'nin toprağını, suyunu, ormanını, merasını, zeytinliğini, kısacası yaşama dair ne varsa onu şekillendirecek, hatta dönüştürecek bir anlayışın yasal ifadesidir. Kendini "yatırım dostu" olarak tanıtan bu metin aslında yağma ve talana kapı açan bir içerik taşımaktadır.

Değerli milletvekilleri, sayın iktidar temsilcileri, gelin, meseleyi açık konuşalım: Siz, yatırım sürecini hızlandırmak adına çevresel denetimi ortadan kaldırıyorsunuz. Siz, kalkınma adına kamu yararı ilkesini ayaklar altına alıyorsunuz. Siz, enerji üretimi adına tarım ve hayvancılığı gözden çıkarıyorsunuz. Siz, hukuk adına hukukun üstünlüğünü rafa kaldırıyorsunuz ve siz, millet adına sadece bir zümrenin çıkarlarını gözetiyorsunuz. Bu teklifin kalbinde yer alan bir madde var ki yapılan düzenlemelerin niyetini, yönünü ve sonucunu apaçık ortaya koyuyor. Söz konusu 14'üncü maddede yenilenebilir enerji kaynak alanı projeleri için mera alanlarında artık ÇED raporu zorunluluğu kaldırılıyor. Bu ne demek biliyor musunuz? Köylünün, çobanın, üreticinin geçim kaynağı olan meralar artık sorgusuz sualsiz enerji yatırımlarına açılacak demek. Oysa mera sadece otlak değildir; mera hayvancılığın temelidir, mera yem maliyetinin düşmesidir, mera etin ucuzlamasıdır, mera köylünün yurdunda kalması, üretimde tutulmasıdır, mera bu milletin gıda güvenliğidir, mera bereketin adıdır. Şimdi, bu bereket, yeşil enerji adı altında yok edilmek isteniyor.

Bir diğer vahim nokta şudur: Yatırımı hızlandırmak için kurulan karar mekanizmaları artık bilim insanlarından, yerel halktan, yargıdan değil siyasetin gölgesindeki kurullardan oluşuyor. İzin süreçlerinde itiraz hakkı ortadan kaldırılıyor, denetim kâğıt üzerinde kalıyor. Kamulaştırma yetkisi keyfi şekilde genişletilebiliyor. Stratejik denilen bir maden sahası artık özel mülkiyetin önüne geçebiliyor. Bu tablo hukuk devletiyle değil sermaye vesayetiyle açıklanabilir ancak.

Değerli milletvekilleri, bugün çıkarılmak istenilen bu yasa çevresel korumayı şekli hâle getiriyor. Yatırımcı lehine hazırlanan her madde kamu yararını ve doğayı ikinci plana atıyor. Halkın görüşü, bilimsel değerlendirme, bağımsız denetim; tüm bunlar törpüleniyor çünkü bu yasa doğayı değil yatırımı koruyor, üreticiyi değil müteahhidi koruyor, köylüyü değil büyük sermayeyi kolluyor. Biz, her alanda olduğu gibi, burada da adil düzeni savunuyoruz. Biz, enerji yatırımlarına karşı değiliz ama bu yatırımlar meralar, zeytinlikler, ormanlar kurban edilerek yapılamaz.

Zeytinlikler, bu milletin sadece geçim kapısı değil, aynı zamanda bu milletin kültürüdür, kimliğidir. Her bir zeytin ağacı bin yıllık bir hafızayı taşır. Zeytin Kur'an'da anılan, bereketin ve barışın simgesi olan kadim bir meyvedir. Siz şimdi bu ağaçları maden sahalarına feda ederek neyi kazanacaksınız? Kime ne vadettiniz ki bu halkın köklerine kıymayı göze alıyorsunuz? Biz, madencilığe de karşı değiliz ama bu faaliyetler yargı denetimi yok sayılarak, çevreyi tahrip ederek, halkın rızasını hiçe sayarak yürütülemez. Kalkınma, sadece yol yapmak, maden çıkarmak, santral kurmak değildir; kalkınma, aynı zamanda toprağı korumaktır, ağacı yaşatmak ve çiftçiyi tutmaktır, köylüyü yaşatmak ve halkı doyurmaktır. Unutmayın, bu topraklar bize miras değil emanettir, emanete hıyanet edilmez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Mera bir kere elden giderse geri dönmez, zeytin ağacı bir kere kesilirse yerine dikilen aynı meyveyi vermez, orman bir kere yok olursa yerine gelen aynı kuşu getirmez. Özellikle meraları enerji şirketlerinin emrine veren yaklaşımı asla kabul etmiyoruz. Unutmayalım, tüketerek değil üreterek büyürüz, yıkarak değil yaşatarak kalkınırız; sadece bugünü değil yarını da düşünerek karar vermeliyiz. Doğayı, ormanı, çiftçiyi, köylüyü yok sayan bu yasayı kabul etmediğimizi bir kere daha ifade etmek istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Gülderen Varlı.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLDEREN VARLI (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kendileri dışarıda, yürekleri burada olan direnenleri saygıyla sevgiyle selamlıyorum. Direnenler, kazananlar bizler olacağız.

Artık krizleri yönetemeyen siyasi iktidar her gün yeni bir yasayla ülkenin doğal kaynaklarının yok olmasına zemin hazırlıyor. Görüşülen yasa teklifinin 14'üncü maddesiyle yenilenebilir enerji kaynak alanı ilan edilen bölgelerde mera tahsis amacı değişikliğinde ÇED sorumluluğunu kaldırmak istiyor. Bu düzenleme, çevresel etkiler değerlendirilmeden sermaye sahiplerinin, rant ve talancı şirketlerin doğrudan mera alanlarını yok etmesine zemin hazırlayacak yani çevresel etkiler dikkate alınmayacak, denetim olmayacak, mera alanları enerji yatırımları bahanesiyle sermayeye verilecek. Ayrıca, bu madde, hayvancılık yapan çiftçinin geçim kaynaklarını, doğal yaşamı ve ekosistemi ciddi biçimde tehdit ediyor. Yanlış politikalarıyla tarım ve hayvancılığı bitirme noktasına getiren iktidar, bu değişiklikte çiftçinin geçim kaynağı olan meraları denetim ve raporlar olmadan sermayedarlara peşkeş çekecek, toprağını alın teriyle eken çiftçiye yok edecek, koltuklarda yapışanları değil.

Sormak istiyorum: Bu yasalar kimin için çıkıyor; koruduğunuz şirket sahipleri için mi yoksa korumadığınız çiftçiler için mi? ÇED raporları uygulamada iken yapılan yıkım ve talana bakınca ÇED uygulaması olmayınca doğa diye bir şey kalmayacağını çok iyi biliyoruz. İliç gibi binlerce doğa katliamını unutmamak ve yaşam alanımız olan doğayı sizin insafınıza bırakmayacağız. Yaptığınız usulsüzlükten dolayı yargıda güveni de bırakmadınız, şimdi yıkıma uğramamış alanlara göz dikiyorsunuz. Bu topraklar kimsenin mülkü, bahçesi değil, hepimizin yaşam alanı ve geleceğidir. Bakın, bu yöntemlerle daha önce ne yaptınız? Hasankeyf'i yok ettiniz; orası artık tarihi bir miras yeri değil, mezarlıktır. Baraj yapılmayan dere, maden yapılmayan dağ bırakmadınız, Şırnak'ta güvenlik gerekçesiyle ağaç bırakmadınız, talana da yıkıma da doymadınız. Doğa üzerinde söz kuramazsınız çünkü doğa kutsaldır, doğa tarihtir, doğa kültüredir, doğa yaşamın ta kendisidir. Allah'ın var ettiği yeri ve göğü siz kullar sermaye sahipleriyle yok edemezsiniz. Onun için, kutsal olan doğayı korumak bizim görevimiz. Cudi Dağı'nda yanan ağaç da Çanakkale'de yanan orman da bizim, yaşam alanlarımız olan doğanın yok olmasına izin vermiyoruz çünkü bu iktidar politikaları sadece doğayı değil toplumun geçmişini, kültürünü yok etmekte ve geleceğini de tehlikeye atmaktadır.

Tam doksan beş yıl önce Zilan katliamında 15 binden fazla kadın, çocuk ve yaşlı katledildi; 44 köy yakıldı, yıkıldı, toplu mezarlar oluşturuldu ve Zilan Deresi'nde kan aktı. Kalanlar göçe zorlanarak bölgenin demografik yapısı değiştirildi. Yaşanan bu katliamın izleri hâlâ Zilan'da ve bu gerçeklik tam da gözümüzün önünde. Zilan Vadisi'nde inşa edilen Koçköprü Barajı'nın 12 Aralık 2022'de su seviyesinin düşmesiyle ortaya çıkan insan kemikleri Zilan katliamının fiziksel ve hukuki izlerinin hâlen canlı olduğunu bir kez daha göstermiştir. Bu durum, etkili ve bağımsız bir soruşturmanın aciliyetini de ortaya koyuyor. Değerli milletvekilleri, Zilan Vadisi sadece trajik bir katliam mekânı değil aynı zamanda bölgenin kültürel, tarihsel ve ekolojik hafızasıdır. Ancak bugün Zilan Vadisi'nde HES projesiyle, taş ocaklarıyla geçmişin hafızası yok edilmekte ve doğası tahrip edilmektedir. Binlerce canlının ve endemik bitkinin yaşam alanı olan Zilan Vadisi'nin kuruyan dereleri, yok olan mezarları ve kesilen ağaçlarıyla yıllardır duyulmayan çığlığını duymamız gerekiyor. Bu vadiyi yok ederek yalnızca doğayı değil halkın hafızasını, kimliğini, geçmişiyle olan bağını da yok ediyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım lütfen.

GÜLDEREN VARLI (Devamla) - Bu kürsüden sesleniyorum: Zilan Vadisi ekolojik, tarihsel, kültürel miras alanı olarak tanınmalıdır. Tüm talan projeleri derhâl durdurulmalıdır. Bugün Türkiye'nin demokratikleşmesi ve toplumsal barış için tarihi bir eşikteyiz. Yaşanılan olaylarla yüzleşme, tarihsel adalet sağlanmadan kalıcı bir barışın da inşa edilmeyeceği açıktır. Zilan Vadisi'nde yaşananlar geçmişte kalmış bir olay değil bugün ve yarını da ilgilendiren bir insanlık meselesidir. Zilan'da yitirdiğimiz tüm canları saygıyla, minnetle anıyorum. Talana değil yaşamaya onay verilmelidir.

Genel Kurulu selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Muhterem milletvekilleri, peşinen söyleyelim ki amacımız sadece yasa teklifine karşı çıkmak değil, amacımız bu teklifin temsil ettiği zihniyete, bu milletin toprağını, ağacını, suyunu gözünü kırpmadan sermayeye teslim eden anlayışa karşı durmaktır. Biliyoruz ki asıl önemli olan, Türkiye Cumhuriyeti'nin yüksek menfaati ve zaruri ihtiyaçlarıdır. Bu

sözler yalnızca bir muhalefet milletvekilinin değil doğasını, toprağını, zeytinini savunan milyonların da sesidir. Bizim bu konudaki duruşumuz nettir ve kanaatlerimiz de açıktır. Türkiye'nin kalkınmasının, gelişmesinin, güçlü ve adil bir devlet olmasının yegâne yolu bu muhteşem coğrafyanın korunup kollanmasından geçer. Bedel ödenerek kazanılan bu mümbit topraklarda akıl ve bilimin rehberliğinde yaşayan onurlu bir millet aynı zamanda geleceğin de teminatıdır. Doğamızı, çevremizi, toprağımızı gözümüz gibi korumamız gereken bu yoldan sapıldıkça bu ülkenin başına her türlü dert gelecektir; bugün yaşadıklarımız bunun somut kanıtıdır. İşte, şimdi önümüzde duran Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi sadece bir teknik metin değildir, bu, doğanın da idam fermanıdır. Bu teklif ormanlarımızı, meralarımızı, zeytinliklerimizi yani memleketin ciğerlerini şirketlerin insafına terk etmektedir. Bu bir kalkınma hamlesi değil, doğaya karşı açılmış vahşi bir savaştır. Açıkça söylüyoruz, bu yasa geçerse Anadolu'nun bağrına madenler değil, beton mezarlar kazılır, birileri zengin olsun diye bu milletin geleceği kurban edilir. Bu teklif yalnızca toprağı değil tarımı, hayvancılığı, halk sağlığını, yaşam alanlarımızı ve çocuklarımızın geleceğini tehdit etmektedir.

Zeytin ağacını taşımaktan bahsediyorsunuz. Bilim ne diyor? "Zeytin yerini sever." Siz ne diyorsunuz? "Taşırız, keseriz, yeniden dikeriz." diyorsunuz. Bir ağacı kökünden söküp sanki bir çiçek saksısımış gibi başka bir yere taşımayı da medeniyet kabul ediyorsunuz. Sizin zihninizde ağaç, toprak, üretim yok, zihninizde -samimiyetle söylüyorum- sadece rant var, para var, yandaş var; başka şeyler de olabilir. Zeytin sadece bir meyve değildir, zeytin bu coğrafyanın kültürüdür, tarihidir, emeğidir, alın teridir, ekmeğidir. Zeytini savunmak, doğayı, geçmişi ve geleceği de hep birlikte savunmaktır.

Bakın, bu yasa ÇED süreçlerini baypas ediyor yani Çevresel Etki Değerlendirmesi süreçlerini işlevsizleştiriliyor. Yatırımcıya her şey serbest, halka yasak. Ruhsat süreçleri yatırımcı lehine genişletiliyor. Halkın mülkiyet hakkı acele kamulaştırma denilen zorbalıkla açıkça gasbediliyor. Bu nasıl bir kamu yararıdır? Kamu yararı adı altında özel şirketlerin çıkarlarını devlet gücüyle desteklemek hangi anayasanın, hangi vicdanın kabulü olabilir. Size söylüyorum: Türkiye'nin ihtiyacı olan şey, çevreyle çatışan değil, çevreyle uyum içinde gelişmeyi esas alan bir kalkınma modelidir; bilim temelli, çağdaş, modern ve hukuk zemininde yükselen bir idari vizyondur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Bugünkü Hükûmetin bu vizyonu taşımadığı artık herkesin de malumudur.

Kıymetli milletvekilleri, gerçek ve köklü çözümün adı sürdürülebilir kalkınmadır. Bu sistem kurulmazsa çevre koruma da olmaz, kamu yararı da hiç olmaz. Milletnin kurtuluş yolu; aklın, bilimin ve vicdanın yoludur. Bu yasa geri çekilmelidir. Eğer bu teklif yasalaşırsa siz yalnızca doğayı değil vicdanınızı, halkı ve geleceği de yok etmiş olacaksınız ve bu millet, gün geldiğinde mutlaka bunun hesabını soracaktır.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son konuşmacı Sayın Nimet Özdemir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - Sayın Başkan, sözlerime başlamadan önce, Gazi Meclisimizde, kıyafetinizle Atatürk'ün mirasını yeniden hatırlatıp cumhuriyet değerlerine gösterdiğiniz zarif saygı için teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bugün yalnızca bir yasa hakkında değil bir halkın binlerce yıllık kültürel mirasına, tarihine, geleceğine sahip çıkmak için konuşuyorum. Yine bir torba yasa; artık içine ne konulursa konulsun, adı değişmiyor. Şimdi ise bu torbaya halkın hafızası, yaşamı, kültürü sığdırmaya çalışılıyor: Zeytin. Biz orucumuzu zeytinle açarız. Yola çıkanın heybesine zeytin-ekmek koyarız. Gelin olan kızlarımızın bohçasına zeytinyağlı sabunlar koyarız. Kur'an'da, Tevrat'ta, İncil'de zeytine yemin edilir. Homeros ona "ölümsüz ağaç" demiştir. Biz de "zeytin gibi köprü" deriz insana. Zeytin, sadece bir ağaç değil kültürdür, inançtır, hayattır. Şimdi, siz bu hayatı toprağından, kökünden söküp taşımaya kalkıyorsunuz. "Taşınacak." diyen iktidara soruyorum: Zeytin ağacının başka bir toprakta yeşerip meyve vereceğine inanıyor musunuz? Maden sahalarının hâli ortada; kazılan toprak, yok edilen orman,

susan kuş, kuruyan dere, göçen köy. Böylesine bir çevre kırımına sessiz kalmamızı bizden beklemeyin. Siz de susmayın, gelecek nesiller için karşı durun.

Bugün Türkiye’de 200 milyondan fazla zeytin ağacı var. Yasa yürürlüğe girerse en az 80 milyonu tehdit altında. Yalnızca Manisa ve Aydın’da 50 milyona yakın zeytin ağacı var.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Elleri kırılısın inşallah!

NİMET ÖZDEMİR (Devamla) - 35 ilde 3 milyondan fazla insan zeytincilikle geçiniyor. Türkiye, dünyanın 4’üncü büyük zeytin üreticisi. 2024’te 3 milyon 600 bin ton zeytin üretildi. Bu Meclis 3573 sayılı Kanun’la zeytini stratejik tarım ürünü ilan etti mi? Etti.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Etti.

NİMET ÖZDEMİR (Devamla) - Peki, şimdi ne değişti? Aynı zeytini torba yasayla delik deşik etmeye çalışıyorsunuz. Soruyorum sizlere: Devletin sürekliliği yok mudur? (CHP sıralarından alkışlar)

Benzer girişimler daha önce de yargıdan döndü mü? Döndü. Danıştay 8. Dairesi “Zeytinler kamu yararı gereği korunmalıdır.” dediği hâlde neden ısrar ediyorsunuz?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Elleri kırılısın!

NİMET ÖZDEMİR (Devamla) - Bu teklif, yalnızca zeytin ağaçlarını değil adaleti ve gelecek kuşakların yaşam hakkını da yok saymaktadır. Bu teklif, köylünün, üreticinin, kadının, çocuğun emeğine, ekmeğine, alın terine göz dikmektir. Bu teklif, doların yeşiline doğanın yeşilini kurban etmektir. (CHP sıralarından alkışlar) Bu, demokrasi değil bal gibi dayatmadır. Kamusal fayda yerine ticari rantın satır aralarına gizlendiği bu teklifi tümenden reddediyoruz. Muhalefet olarak zeytinin tarafındayız; doğanın, yaşamın, emeğin yanındayız.

Peki, yasa geçerse ne olacak? Zeytinler madenciliğin hedefi olacak, zeytinlerin kaderi hükmedenlerin insafına kalacak; yenilenebilir enerji bahanesiyle mera alanları amacı dışında kullanılacak, “süper izin” kavramıyla ÇED kararı beklenmeden projelere başlanacak. Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü ilgili kurumdan üç artı bir ay içinde görüş alamazsa izin verilmiş sayılacak. Zamanında görüş bildirmeyene yaptırım var mı -tırnak içinde- ayrı muamma.

Zeytin, insanlığın barış dilinin simgesidir. Sürekli barıştan, kardeşlikten söz ediyorsunuz. Böyle devam ederseniz toplumsal barış için tutunacak zeytin dalı bile bulamayacaksınız. Her gün ya bir belediye başkanını ya da bir bürokrati gözüne alıyorsunuz. Hukuk ya herkes için vardır ya da hiç kimse için yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

NİMET ÖZDEMİR (Devamla) - Unutmayın, en büyük mahkeme milletin mahkemesidir. 2 Kasım’da koyun sandığı ortaya; bırakın, millet kararını versin, bu siyasi davalar millet vicdanında çözülsün. (CHP sıralarından alkışlar) Egemenlik milletindir, irade milletindir. Getirin o sandığı, iradeyi hep beraber görelim.

Son söz olarak: Anayasa’mıza göre Türk, Kürt, Arap, Alevi, Sünni, Müslüman, gayrimüslim tasnifi yapılmadan Türkiye Cumhuriyeti’ne vatandaşlık bağıyla bağlı olan herkes Türk’tür ve eşit haklara sahiptir. Herkes bilsin ki bizler oldukça cumhuriyet sonsuza kadar yaşayacak ve payidar olacaktır.

Ne mutlu Türk’üm diyene! (CHP sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(İYİ PARTİ ve YENİ YOL sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, yoklama talebimiz var.

BAŞKAN - Oylamadan önce bir yoklama talebi var, onu gerçekleştireceğim.

Sayın Özdağ, Sayın Kaya, Sayın Kavuncu, Sayın Uz, Sayın Çirkin, Sayın Türkes Taş, Sayın Fakıbaşa, Sayın Esen, Sayın Türkoğlu, Sayın Aydın, Sayın Kocamaz, Sayın Kılıç, Sayın Ergun, Sayın Beyaz, Sayın Toktaş, Sayın Şahin, Sayın Atmaca, Sayın Kaya, Sayın Doğan, Sayın Karal.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 14'üncü madde kabul edilmiştir.

Sayın Özdağ, bir talebiniz vardı herhâlde.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

87.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Zeynep Güranlı tarafından biraz önce yayınlanan habere ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; bir haber yayımlandı biraz önce Zeynep Güranlı tarafından. Biliyorsunuz, bir Lahey Grubu var. Güney Afrika, İsrail'in yapmış olduğu bu katliamlar ve soykırımdan dolayı Uluslararası Adalet Divanına başvurmuştu ve 9 ülke de bu Lahey Grubuna dâhil olmuştu. Türkiye de bu Lahey Grubu içerisinde olan ülkelerden bir tanesi. Bunu bir iddia olarak söylüyorum yani bir itham olarak söylemiyorum. Nedir bu Lahey Grubu? 30 ülke, Kolombiya'nın başkenti Bogota'da kendi aralarında toplantı yaptılar ve İsrail'i kınadılar. Bu kınama bildirisine yani İsrail'in soykırım yaptığına, aynı zamanda burada sivilleri öldürdüğüne, aynı zamanda buraya yardımları engellediğine dair bildiriye bunlar imza attılar. Türkiye de buna imza attı, güzel yaptı ama aynı zamanda bu 12 ülke ise burada İsrail'le ilgili başka bir karar aldılar. Ne dediler?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlayacağım efendim.

BAŞKAN - Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bundan böyle, limanlarını kullanırmayacaklarını ve İsrail'e giden gemilerde silah varsa bununla ilgili olarak da bu gemilere müsaade etmeyeceklerini...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Bakın, Türkiye oraya gitmedi, çağırılmadı oraya; Türkiye'yle alakası yok.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - ...silah, mühimmat, askerî yakıt ve çift kullanımlı yani hem sivil hem askerî alanda kullanılabilecek ürünlerin ihracatının tam olarak durdurulmasını istediler fakat Türkiye'nin buna imza atmadığını söylüyor burada İsrail'e karşı. Bu nedenle biz de diyoruz ki: Türkiye Dışişleri Bakanlığının bir açıklama yapma ihtiyacı var ve bu konuda doğrular varsa niye imzalamadıklarını söylemeleri gerekiyor. Çünkü geçmişte Hasan Bitmez burada "İsrail'le ticaret yapılıyor." derken "Yalancısınız, yalan söylüyorsunuz." deniliyordu. Ardından Ulaştırma Altyapı Bakanımızsa ihracat yapıldığını kabul ettiler; daha önce, Filistin'e gönderildiğini söylemişlerdi, daha sonraysa "Evet, doğrudur." dediler ama içeriğini hiçbir zaman için Ticaret Bakanı açıklamamıştı, o nedenle bir sabıka var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Son cümle efendim, eğer izin verirseniz toparlayayım.

BAŞKAN - Lütfen...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Peki efendim.

Son cümle olarak şöyle söyleyeyim tutanaklara geçsin diye: Bir açıklama yapsınlar, bu açıklamada Zeynep Güranlı'yı yalanlasınlar. O nedenle ben bunu kamuoyuna söylüyorum.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Türkiye bu toplantıya katılmadı. Bakın, Türkiye bu toplantıya katılmadı.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Dışişleri açıklasın, Dışişleri resmî bir açıklama yapsın.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Türkiye bu toplantıya davet edilmedi ve katılmadı; bağlayıcı da değil, uluslararası bir bildirge de değil bu.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Tamam, Dışışleri açıklasın.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - 15'inci madde üzerinde 2'si aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, Selçuk Bey çok ağır şeyler söyledi AK PARTİ Grubuna, lütfen Akbaşıoğlu cevap versin. Çok ağır şeyler söylüyor Sayın Özdağ. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın Ağbaba, Sayın Akbaşıoğlu söz istediğinde diğer Grup Başkan Vekillerine olduğu gibi kendisine de söz veriyorum. Açıklama ihtiyacı duymamıştır herhâlde.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, Akbaşıoğlu o derse girmede, son derse girmede, meşguldü, bir imkân tanıyalım lütfen.

BAŞKAN - Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya	Hasan Karal	Sadullah Ergin
İstanbul	İstanbul	Ankara
İdris Şahin	Deniz Yavuzylmaz	Elif Esen
Ankara	Zonguldak	İstanbul
	İrfan Karatutlu	
	Kahramanmaraş	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

George Aslan	Adalet Kaya	Osman Cengiz Çandar
Mardin	Diyarbakır	Diyarbakır
Ferit Şenyaşar	Perihan Koca	
Şanlıurfa	Mersin	

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ADEM ÇALKIN (Kars) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Deniz Yavuzylmaz.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; adrese teslim bu kanun teklifinin 4 sahibi var: Biri Limak, biri İçtaş, biri Aydem, biri de bir şahıs şirketi olan AK PARTİ. Şimdi, gelelim bu kanun teklifiyle ilgili AK PARTİ'nin yalanlarına... (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) İtiraz etmeyin yani "Şahıs şirketi değil." diyorsanız yabancı ortaklı bir şirket misiniz? (CHP sıralarından alkışlar) Çünkü Bakanlarınızın arasında İngiltere vatandaşı Bakan var, Belçika vatandaşı Bakan var.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Bize değil "Bize sahip çıkın." diyen Genel Başkanınıza söyleyin.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Devamla) - AK PARTİ'nin birinci yalanı: “Zeytinliklerin altındaki kömür çıkarılmazsa Yatağan, Yeniköy, Kemerköy santralleri çalışmaz.” Sayın milletvekilleri, şu anda bu santraller Soma'dan getirilen kömürle zaten çalışmaya devam ediyor. Peki, kömür Soma'dan getirilmeye devam edilirse ne olur? Şirketlere maliyeti biraz daha fazla olur ama sonuçta para yine Türkiye'de kalır. Eğer siz Soma'dan kömür getirmezeniz ne yapacaksınız, Soma'daki madenleri mi kapatacaksınız? Buna acilen cevap verin.

AK PARTİ'nin ikinci yalanı: “Zeytinliklerin altındaki kömür çıkarılmazsa bu santraller çalışmaz, Türkiye'nin elektrik ihtiyacı karşılanamaz.” Değerli milletvekilleri, 2025 yılında Türkiye'nin toplam elektrik kurulu gücü 120 bin megavat, anlık maksimum elektrik tüketimi ise 58 bin megavat. Bu ne demek? Türkiye'nin bir elektrik arz sorunu yoktur demek. (CHP sıralarından alkışlar) Ayrıca, Yatağan, Yeniköy, Kemerköy'ün toplam kurulu gücü 1.749 megavat; Türkiye'deki toplam kurulu güce oranı yüzde 1,45. Bu ne demek? Bu santrallerin ürettiği elektrik, vatandaşın değil şirketlerin ticari sorunu demek.

Değerli milletvekilleri, gelelim AK PARTİ'nin üçüncü yalanına: “Zeytinliklerin altındaki kömür çıkarılmazsa bu santrallerdeki işçiler işsiz kalacak.” AK PARTİ Yatağan'da, Yeniköy'de, Kemerköy'de bilerek bir istihdam krizi yaratmaya çalışıyor. Bu yapay istihdam krizinin üzerinden de zeytinlik alanlara girmeye çalışıyor.

Değerli milletvekilleri, bu santrallerdeki işçiler işsiz kalmayacak çünkü “kapasite mekanizması” adlı bir teşvik var. Bu teşvik, santrallere üretmediği elektrik kapasitelerini hazırda tutmaları için ödeniyor. Bu tutarlarla da zaten işçi maaşlarının büyük bölümü devlet tarafından karşılanmış oluyor ancak AK PARTİ, bu teşvikleri bile dağıtırken santraller arasında ayrımcılık yapıyor. Örnek; Yatağan Termik Santrali ve Soma Kolin Termik Santrali. Yaklaşık olarak güçleri aynı; Yatağan'ın kurulu gücü 630 megavat, Soma Kolin'in kurulu gücü 510 megavat. 2024 yılında Soma Kolin Termik Santrali'ne ödenen kapasite mekanizması teşvik tutarı 1 milyar 135 milyon lira, aynı güçteki Yatağan Termik Santrali'ne ödenen teşvik tutarı 190 milyon lira; aradaki fark yaklaşık 1 milyar lira. 2025 yılının ilk beş ayında iki santrale ödenen teşvik tutarları arasındaki fark 579 milyon lira yani Soma Kolin Termik Santrali'ne ödenen teşvik tutarı adil bir şekilde Yatağan, Yeniköy, Kemerköy Termik Santrallerine verilse ortada zaten bir istihdam sorunu kalmamış oluyor. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Devamla) - Sayın AK PARTİ milletvekilleri, bu kanun teklifi zeytinlik alanların kaderiyle ilgili domino taşlarının ilkidir. Buradan bir istisna yarattığınız anda Zeytincilik Kanunu'nu delmiş olacaksınız. Bu termik santralleri özelleştirmelerle alanlar da verenler de 1939 yılında çıkarılan Zeytincilik Kanunu'nu bal gibi biliyorlardı, bunu bilerek bu termik santralleri aldılar. O nedenle şimdi bu faturayı vatandaşa çıkaramazsınız; işçiye, doğaya çıkaramazsınız.

AK PARTİ milletvekillerine sesleniyorum: Adrese teslim bu kanun teklifi mutlaka Anayasa Mahkemesinden dönecek. Ancak siz, dönene kadar geçecek sürede bu zeytinlik alanları ortadan kaldırmayı planlıyorsunuz. Kafanızda 40 tilki, 40'ının kuyruğu birbirine değmiyor; biz hepsini bağlayacağız. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı George Aslan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

GEORGE ASLAN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15'inci madde üzerine DEM PARTİ adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, iktidarın birçok alanda olduğu gibi ekoloji alanındaki sicili de pek parlak değildir. 2002 yılında AKP'nin iktidara gelmesinden bu yana çevreye yönelik ekolojik yıkımlar aralıksız şekilde sürmektedir. “Mega projeler” adı altında yapılan yol, köprü, tünel ve hava limanları halkın ihtiyaçları gözetilmeden inşa edildi. Tarım alanları, ormanlar, sulak alanlar ve koruma altındaki bölgeler dâhil rant için feda edildi. Çevreci söylemlerle yürütülen projeler aslında doğayı sermayeye açmanın aracına dönüştürüldü. ÇED raporları işlevsizleştirildi. Hukuki süreçler, halkın değil şirketlerin

lehine işletildi. Kaz Dağları'nda altın madeni uğruna kesilen ağaçlar, Akbelen Ormanı'ndaki direnişle rağmen yapılan tahribat doğaya yönelik bilinçli çevre katliamlarının bazı örnekleridir. İktidar doğayı yalnızca ekonomik bir kaynak olarak görmekte oysa doğa korunması gereken bir yaşam kaynağıdır. Ekolojik yıkım sadece ağaçların değil, suyun, havanın ve nihayetinde insan yaşamının da yok oluşudur.

Değerli milletvekilleri, teklifin 15'inci maddesiyle 5346 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi rüzgâr ve güneş enerjisine dayalı üretim tesislerine yönelik izin süreçlerini kapsayacak şekilde genişletilmektedir. Yenilenebilir enerji yatırımlarının desteklenmesi amacıyla uygulanan izin, kira ve irtifak indiriminin beş yıl uzatılması, orman izin süreçlerinin sadeleştirilerek tek bir izin sürecine dönüştürülmesi ve idari değerlendirme süresine üst sınır getirilmesi öngörülmektedir.

Ayrıca, Çevresel Etki Değerlendirmesi süreçlerinde kuş göç yollarında ornitolojik gözlem zorunluluğu getirilmekte, diğer alanlarda ise işletme esnasında gerekli çevresel tedbirlerin alınması yükümlülüğünün getirilmesi öngörülmektedir. Tüm bu düzenlemeler doğayı korumaya yönelik temel ilkelerinin göz ardı edilmesine neden olmaktadır. Bu da doğanın uzun vadede zarar görmesine yol açmaktadır. Ormanlık alanlarda yapılacak ölçüm ve sondaj faaliyetleri için artık izin gerekmemesi bu alanların bilimsel, ekolojik ve toplumsal etkileri değerlendirilmeden özel sektörün kullanımına açılması anlamına gelmektedir. Kuş göç yolları dışındaki bölgelerde ornitolojik gözlem zorunluluğunun kaldırılması, ekosistem üzerindeki potansiyel etkilerin görmezden gelinmesine yol açacaktır. Yenilenebilir enerji projelerinin doğaya uyumlu biçimde planlanması gerekirken bu düzenleme bilimsel temelden uzak bir yaklaşımla doğayı sermayeye teslim etmektedir. Bu da hem biyolojik çeşitliliği hem de yerel toplulukların yaşam alanlarını tehdit etmektedir.

İzin başvurularının altmış gün içinde sonuçlandırılmasının zorunlu hâle getirilmesinin bürokratik süreçlerde verimliliği artırma amacı taşıdığı söylenmektedir. Ancak bu durum, kamu görevlileri üzerinde baskı yaratacak nitelikli değerlendirme süreçlerinin yerini aceleyle getirilmiş karar mekanizmalarına bırakma riskini doğuracaktır. Böylece projelerin çevre ve doğa üzerindeki etkileri yeterince incelenmeden onaylanması söz konusu olabilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çevreyle ilgili Meclise sunulan düzenlemelerin çoğunda çevresel etkiler, biyolojik çeşitlilik, kamu yararı ve yerel halkın katılımı dikkate alınmadığı için bu düzenlemeler ekolojik tahribata, insanların yaşam alanlarının yok olmasına neden olmaktadır; halk da bu uygulamalara doğal olarak tepki göstermektedir. Enerjide dönüşüm, yenilenebilir enerjiye geçiş elbette ki önemli bir meseledir ancak bu geçiş doğayı tahrip ederek ormanları, canlıları, su kaynaklarını hiçe sayarak yapılamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

GEORGE ASLAN (Devamla) - Yenilenebilir enerji projeleri çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlarıyla birlikte değerlendirilmeli; halkın, bilim insanlarının ve çevre örgütlerinin katılımıyla planlanmalı ve halktan, doğadan, yaşamdan yana olmalıdır diyor ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önerileri...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Önergeleri oylamadan önce bir yoklama talebi vardır.

Yoklama talebinde bulunan arkadaşlarımızın isimlerini tespit edeceğim: Sayın Başarır, Sayın Torun, Sayın Akdoğan, Sayın Taşkent, Sayın Gökçek, Sayın Ersever, Sayın Meriç, Sayın Genç, Sayın Becan, Sayın Akay, Sayın Arslan, Sayın Kılıç, Sayın Derici, Sayın Ateş, Sayın Coşar, Sayın Süllü, Sayın Aygun, Sayın Tahtasız, Sayın Bakırlıoğlu, Sayın Güzelmansur.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi, diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 15'inci maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 5346 sayılı Kanun'un 8'inci maddesine beşinci fıkradan sonra eklenen yeni fıkraların teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ednan Arslan	Şeref Arpacı	Talat Dinçer
İzmir	Denizli	Mersin
Anđan Beker	Ayça Taşkent	Ömer Fethi Gürer
Ankara	Sakarya	Niğde
Aliye Timisi Ersever	İbrahim Arslan	Kadim Durmaz
Ankara	Eskişehir	Tokat
	Aykut Kaya	
	Antalya	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Ömer Fethi Gürer. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kanun teklifi de diğer kanun teklifleri gibi bir torba yasa ama içerik olarak tehlikeli bir torba yasa çünkü Çevresel Etki Değerlendirmesi'nin esnetildiği, maden alanlarının genişletilme yetkisinin serbestleştirildiği, mera talanına yol açan düzenlemeler içeren, acele kamulaştırmayı kolaylaştıran yani toplumun değil de ranta açık kesimlerin işine yarayan düzenlemelerin yer aldığı bir kanun teklifi.

Bu kanun teklifinde meralarla ilgili düzenlemeye bakınca, Türkiye'nin hayvancılıkta içine düşürüldüğü durumu değerlendirdiğimizde ne kadar bir yanlış yolda olduğumuzu bir kez daha gözlemledim. Çünkü Türkiye'nin 1940 yılında 44 milyon hektar mera alanı vardı, şu anda mera alanımızın ne kadar olduğunu bilen yok çünkü 2001 sayımından bu yana tarım sayımı yapılmadı. O zaman da "14 milyon hektar tarım arazisi, mera arazisi var." deniliyordu ve kullanılan rakam 14 milyon hektar. Oysa mera alanları organize sanayi bölgeleri için ya da enerji santralleri ve diğer yatırımlar için açıldı ve mera hayvancılığı bittiği için Türkiye bu bağlamda eti de pahalı yiyor, sütü de üretmede sorun yaşıyor ve bu anlamda problemler katlanıyor. Böylece, geriye kalan mera alanları da bu düzenlemeyle enerji yatırımları için açıldığında önemli ölçüde mera hayvancılığını bitirmiş olacağız.

Değerli arkadaşlar, zeytinliklerle ilgili... Zeytinin kararı mı, kömürün kararı mı? Bana göre zeytinin kararı geleceğimiz demek çünkü kömür bizim karnımızı doyurmayacak. (CHP sıralarından alkışlar) Işığ, aydınlanmayı bir yoldan buluruz da gıdayı eğer yok edersek onu yeniden bulamayız. Gıdayı bulamazsak da yaşamın sürdürülebilirliğini riske sokar ve sömürge ülke oluruz çünkü gıdayı başka ülkelerden alanların içine düştüğü durumu irdeler, incellerseniz gıdasız yaşamın o ülkeleri neye, ne hâle çevirdiğini de gözlemlemiş olursunuz. Bakın, doğanın dengesiyle oynandığı zaman ne oluyor? Yılanı öldürüyorsunuz, fareler ortalıkta türüyor çünkü dengeyi yılan-fare üzerinden sağlıyor ya da tilkiyi vuruyorsunuz, domuzun yavrusunu en çok tilki yediği için tilki olmayınca domuz sayısındaki

artışı gözlüyorsunuz. Dengelerin hepsi kendi içinde öyle kurulmuş ki neyi bozarsanız o sizi olumsuz biçimde etkiliyor. Bakın, bu imara açılan orman alanları vardı. Ne denildi? “Buralar orman vasfını yitirmiş.” denildi; oradaki börtü böcek, çiçek yok sayılıp orası orman alanı dışına çıkarıldı ve oralandaki denge bozuldu. Şimdi, o denge bozulduğu zaman ne oluyor? Ağustos böceğinin sesinden, o cıvıl cıvıl kuşların sesinden, orada yaşayan kaplumbağadan, orada var olan diğer canlılardan muaf ortamlar yaratıyorsunuz; onların da bu dünyanın canlısı olduğunu unutuyorsunuz, eğer o canlılar varsa mutlaka doğada bir dengeleri var. Yaptığınız her düzenlemede, elde edilecek getirinin, gelirin birilerini zengin etmesi bugün için belki de mutluluk yarattığı bir azınlık olur ama yok ettikleri çok fazla; insanlığın geleceğini yok ediyor. O anlamda, burada yapılan düzenleme kesinlikle bir doğa yağmasını, doğa talanını ve doğaya karşı cinayeti beraberinde getiriyor. Bu nedenle, bu kanun teklifi çekilmeli. O alanlarda yaşamı yok ederek sağlanacak geçici faydaların bu ülkenin de bu insanlığın da geleceği adına yaratacağı olumsuzluğu vicdanlarda hissetmek lazım.

Biraz evvel Sayın Başkan dedi ki: “Bu kanun teklifini yeterince okumamışsınız.” Biz okuduk Sayın Başkan, satır arasında gizlenen, saklanan ve sonuçta yağmaya, talana açılan böyle bir düzenlemenin ne kadar tehlikeli olduğunu gördüğümüz için de bütün muhalefet partileri karşı çıkıyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Kapının önündeki o kadının, o muhtarın, o emekçinin, o tarıma dayalı yaşamın içinde olanın yaşamının dengesinin nasıl altüst olacağını, onun hissettiğini siz hissedemezsiniz. O zeytinliğin taşınması demek oradan insanın yaşamsal alanının da taşınması demek. Yeni bir göçün yaratacağı olumsuzlukların ötesinde hem zeytinin geleceğini yok ediyorsunuz hem oradaki köylünün, köy yaşamının, kırsalın varlığını sona erdiriyorsunuz. Yazıktır o insanlara, günahtır! Vicdanınızın sesini dinleyin, gelin, şu kanun teklifini geri çekin diyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Mehmet Akalın

Ayyüce Türkeş Taş

İstanbul

Edirne

Adana

Burhanettin Kocamaz

Yavuz Aydın

Mersin

Trabzon

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Yavuz Aydın. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Divan, değerli milletvekilleri; bugün burada yalnızca bir ittifakı değil, bir siyasi çöküşü, bir kimlik kaybını ve milletin vicdanını yaralayan utanç verici bir manzarayı konuşmak zorundayız. Türkiye son yılların en ilginç ittifakına şahit olmaktadır. Bir yanda “çözüm süreci” dedikleri ihanet dönemine methiyeler düzenler, diğer yanda milliyetçi kisvesiyle ortalıkta dolaşanlar ve bunları bir araya getiren, iktidarda kalmak uğruna her değeri feda eden AK PARTİ iktidarı. Evet, karşımızdaki yapı ne yazık ki ihanet ittifakıdır. Dün ayrı dillerle konuşan bu yapılar, bugün aynı ağzın cümlesi hâline gelmişlerdir. Aynı Anayasa değişikliği sürecinde terörle mücadeledeki iş birlikçi tutum da Kandil'den gelen sözde silah bırakma tiyatrosuna verilen zımni destekler de aynı senaryonun

aynı merkezden yazıldığını hep birlikte göstermektedir. Bu ittifak ne milleti temsil etmektedir ne devleti korumaktadır ne de cumhuriyetin kurucu değerlerine bağlıdır. Bu ittifakın tek derdi koltuğu korumak, yargıyı şekillendirmek ve milletin değil kendi çıkarlarının iktidarını sürdürmektir. Değerli milletvekilleri, bu oyunu biz daha önce de görmüştük; Türkiye’yi etnik fay hatlarından çatlatmak isteyenler milletin birliğini sözde çözüm masalarında bölüştürmek için harekete geçmişti; valilere “Dokunmayın.” talimatı verilmiş, şehirler hendeklere teslim edilmişti. Bugün ise yeni bir senaryo yazılmaktadır; bu defa masada sivil anayasa, perde arkasında ise Kandil’in ve İmranlı’nın talepleri vardır. Unutmayalım, adı “Büyük Orta Doğu Projesi” olan, amacı büyük Türk milletini küçültmek olan emperyal planın eş başkanlığını bizzat bu iktidar üstlenmişti. O gün harita çizdiler, bugün ise masa kurdular. Hepsi bu milletin egemenliğini emperyalizmin mutfağında yeniden dizayn etme hevesindedir ancak o hevesi kursaklarında bırakacağımızdan hiç kimsenin şüphesi olmasın.

Buradan açıkça Hükûmete sesleniyorum: Hani siz “Teröre sıfır tolerans.” diyordunuz? Hani siz “Teröristlerle müzakere olmaz.” diyordunuz? Bugün “terörsüz Türkiye” masalıyla toplumu oyalarken PKK’nın anayasa masasındaki meşruiyetini adım adım tesis etmeye çalıştığınızı görmüyor muyuz zannediyorsunuz? Bugün geline nokta da görmekteyiz ki aynı zihniyet yeniden işbaşındadır. Kürt kardeşlerimizi PKK’yla eşitleyen bir akılla Türkiye Cumhuriyeti’nin birliği hedef alınmaktadır. İYİ Parti olarak biz bu oyunun parçası olmayacağız. Ne Kandil’le örtülü müzakereye ne Erdoğan’ın Başkanlık hırsıyla tezgâhlanan Anayasa pazarlıklarına geçit vermeyeceğiz çünkü biliyoruz ki Türk milletinin kaderi pazarlık masalarında yazılamaz. Masada değil cephede kurulan cumhuriyet ancak ve ancak cephede yok edilebilir ve biz cumhuriyeti yıktırmamak üzere kanımızı da canımızı da feda etmeye hazırız. Cumhuriyet, Kandil’in rızasına, sarayın ihtirasına, birilerinin suskunluğuna mahkûm değildir. Biz, bu milletin tertemiz vicdanına güveniyoruz ve buradan açıkça ilan ediyoruz: Cumhuriyeti savunmak, bu milletin birlik ve dirliğini korumak ve Türkiye’yi yeniden ayağa kaldırmak için tek başımıza kalsak da cumhuriyeti yine biz savunacağız. Zaten terör gölgesinde siyaset yapanların parmakla “tek grup” diyerek bizi işaret etmesinden de anlaşılıyor ki bu duruşun, bu iradenin, bu kararlılığın tek savunucusu yalnızca ve yalnızca İYİ Partidir ve onun kadrolarıdır.

Sözlerimi İstiklal Şairi’imiz Mehmet Akif Ersoy’un o sarsılmaz inançla yazdığı veciz mısralarla tamamlamak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

YAVUZ AYDIN (Devamlı) - “Cehennem olsa gelen, göğsümüzde söndürürüz/Bu yol ki Hak yoludur, dönme bilmeyiz, yürürüz.” diyor, Genel Kurulu ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, konuşmacıyla ilgili zapta geçmesi için... Bütün bahsetmiş olduğu nitelendirmeler, sıfatlar ancak kendilerini tarif etmektedir; hepsini kendilerine iade ediyoruz.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Biz Türk milletinin yanındayız, biz Türk milletinin yanındayız. Siz kimin yanında durduğunuzu önce ifade edeceksiniz.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

BAŞKAN - Önergeyi oylamadan önce bir yoklama talebi var, onu gerçekleştireceğim.

Başarır, Gökçek, Akdoğan, Taşkent, Dinçer, Aygun, Adıgüzel, Ateş, Genç, Becan, Akay, Erdem, Kılıç, Arslan, Kaya, Çorabatır, İlhan, Durmaz, Tanrıkulu, Güler.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 15'inci madde kabul edilmiştir.

16'ncı madde üzerinde 3'ü aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya	Hasan Karal	Sadullah Ergin
İstanbul	İstanbul	Ankara
İdris Şahin	Elif Esen	İrfan Karatutlu
Ankara	İstanbul	Kahramanmaraş

Mehmet Aşila

Kocaeli

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

George Aslan	Adalet Kaya	Osman Cengiz Çandar
Mardin	Diyarbakır	Diyarbakır

Perihan Koca

Ferit Şenyaşar

Mersin

Şanlıurfa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ednan Arslan	Şeref Arpacı	Talat Dinçer
İzmir	Denizli	Mersin
Ömer Fethi Gürer	Ayça Taşkent	Adnan Beker
Niğde	Sakarya	Ankara
Aliye Timisi Ersever	İbrahim Arslan	Türker Ateş
Ankara	Eskişehir	Bolu

Kadim Durmaz

Aykut Kaya

Tokat

Antalya

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Mehmet Aşila.

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi sevgi, saygı, muhabbetle selamlıyorum.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 1 Mart 2022 tarihinde 31765 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan yönetmelik değişikliğiyle şuna karar vermişti: “...zeytin sahasının madencilik faaliyeti yürütülecek kısmının taşınmasına, sahada madencilik faaliyetleri yürütülmesine ve bu faaliyetlere ilişkin geçici tesisler inşa edilmesine kamu yararı dikkate alınarak Bakanlıkça izin verilebilir.” Tabii, bu yönetmelik değişikliğinin yasal bir zemini yok ama ben konuyu o açıdan ele almayacağım zaten. Zaten marifetmiş gibi, yirmi yedi saat kesintisiz çalışarak adrese teslim bir yasa hazırlamışsınız. Kaldı ki bu imtiyazları daha evvel 128 kez de vergiden muaf hâle getirmiştiniz. Şu anda “Eğer bu yasayı çıkarmazsanız elektriğinizi keseriz.” diye vatandaş tehdit eden, “Zeytinleri kesip kömür çıkartacağım.” diyen Limak, daha önce özelleştirme ihalesinden aldığı Çanakkale, Bursa, Yalova, Balıkesir elektrik dağıtım şirketini İngilizlere sattı; onlar da geçen yıl Amerikalı General Atlantic’e sattı yani 5,5 milyon Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı ABD’lilere fatura ödüyor. Asıl millî güvenlik meselesi bu arkadaşlar.

Şimdi, bunları bir tarafa koyuyorum, ben zihniyet üzerinden ele alacağım konuyu. Neymiş efendim, zeytinlikleri taşıyacaklarımı. Peki, bu anlatacaklarımı nereye taşıyacaksınız? Zeytin, Allah’ın üzerine yemin ettiği bir meyvedir. Zeytin, bizim her soframızın yiyeceğidir. Zeytin, öğle, akşam, yemeklerimizin hepsinde vardır. Zeytin, sadece ekonomi değil bir kültür, bir medeniyet oluşturmıştır; bereketi her yere girer, her kapıyı çalar. Zeytin ağacı çevresiyle barışık bir ağaçtır. Zeytin ağacının her şeyi faydalıdır. Zeytin her zaman yeşildir, çam ağacı gibidir; yaprak dökmez ama çamın aksine dibini de rahatsız etmez, zeytin dibine ışık verir. Zeytinliklerin arasında çok çeşitli, çok faydalı otlar olur, bu otlardan da bir sürü yemek yapılır hatta yapraklarından da çay yapıldığını hepimiz biliyoruz. Zeytinin bereketini, kültürünü, medeniyetini, heyecanını nereye ve nasıl taşıyacaksınız; merak ediyorum. Madeni bir defa çıkarırsınız, olay biter ama bir zeytin ağacı size binlerce yıl ürün vermeye devam eder, binlerce yıllık bir birikim oluşturur, kültür ve medeniyet oluşturur; bunları ne yapacaksınız? Zeytinlikleri katletmek, âdeta kültür ve medeniyeti katletmek gibidir, Cenab-ı Allah’ın verdiği nimetlere nankörlük etmektir, insanlara saygısızlık etmektir.

Bütün bunları birlikte düşündüğümüzde zeytinin ekonomisini zeytin ve yağ satışıyla da hesaplayamazsınız. Kaldı ki zeytin ve yağ satışlarını ele alsanız ve birkaç binle çarpsanız oradaki madenden elde edeceğiniz gelir devede kulak kalır. Mesela, ülkemizde 100’den fazla zeytin çeşidi bulunur ve hem zeytinden hem de yağdan yıllık milyar dolardan fazla da gelir elde ederiz. Ama zeytinlikler sadece bir yıllık olay değil ki, binlerce yıl aynı zeytinlikler, aynı ürünü verir, hiç durmadan, yılmadan ve yorulmadan; aynı ağaçlardan binlerce yıl boyunca aynı ürünü alabilirsiniz, saymaya kalksanız sayamazsınız. Bu, zamana yayılmış trilyonlarca dolar demektir. Daha sağlığa, kürlere, kültüre, medeniyete katkılarını saymıyorum bile; onları da hesaba katarsak zeytin sizi yerin dibine sokar ama onun kıymetini bilenleri ise yüceltir. Bir defaya mahsus çıkarılıp atılacak madenler için binlerce yıllık bir birikim, bereket heba edilir mi Allah aşkına? Şimdi, siz Rabb’inizin hangi nimetini yalanladığının farkında mısınız?

Değerli milletvekilleri, vatandaşlarımız bile artık Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir kanun teklifi için toplanacağını duyunca korkuyorlar. Hiç kimsenin memnun olmadığı yasaları çıkarmak sizi de huzursuz ediyor, biliyorum. Gelin, sizin de içimize sinmeyen bu yasa teklifini geri çekelim diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Osman Cengiz Çandar.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; peşinen söyleyeyim, vaktinizi almayacağım, beş dakikayı doldurmayaacağım çünkü “Gök kubbenin altında söylenmemiş söz yoktur.” derler. Bu yasa konusunda günlerdir ve bu gece boyunca da o kadar çok şey söylendi ki benim bu sözlere ekleyecek hiçbir şeyim yok ama dikkatimi çeken tuhaf bir durum var. Bazı milletvekilleri sık sık “Gazi Meclis” tabirini kullanmaya özen gösteriyor, sık sık Meclisin mehabetinden sözü ediliyor, sık sık “Millî iradenin tecellîgâhıdır.” diyor fakat hiç bu sıfatlara ve bu tanımlara uygun bir görüntü ortaya koymuyor bu Meclis çünkü ne konuşulursa konuşulsun konuşmaları hiç dinlemeyen koca bir grup var burada, yerlerinde oturmuyorlar ve dinlemiyorlar. Oylama söz konusu olduğu zaman hazır oylarını gelip burada kullanıyorlar; sizin konuşmanız boş, burada ne konuşulursa konuşulsun boşa gidiyor. Az önce zeytin konusunda, zeytinin uygarlık simgesi olması konusunda, zeytinin ekonomideki

yeri konusunda çok önemli sözler sarf edildi ve daha önceki tartışmalardan da hayretle dinledim ki eğer bu zeytinler tahrip edilip maden çıkarılmazsa biz bir iki ay içinde karanlıkta kalacağız ve bunları söylemek, Ortaçağ karanlığını savunmak anlamına geliyor. Çünkü öyle bir tehlike altındayız ki bu zeytinlikler tahrip edilmediği ve maden çıkarılmadığı takdirde biz bir iki ay içinde, üç ay, beş ay içinde ülke olarak ışıksız, aydınlıksız, elektriksiz kalacağız(!) Siz, bu insan zekâsını bu kadar hafife alarak, böyle konuşarak neyi anlatacaksınız?

Aynı zamanda da biliyoruz ki bu kanun Anayasa Mahkemesinden 9 kere dönüp gelmiş, 10'uncu kez burada konuşuluyor ve belli ki Anayasa Mahkemesinden bir daha dönecek ve bu Meclisin faaliyetlerinin önemli bölümü Anayasa Mahkemesinin bozduğu kanunları ikide bir yapmak, tekrar bir daha geri dönmek üzere yapmak. Neden? Burada kaldırdığınız parmaklar birtakım şirketlerin talan hesaplarına aracılık yapmakta; hadise budur. Kulislerde konuşulan şeyleri hepimiz biliyoruz. Hangi şirketler buradan ne kazanacak ve bunun karşılığında nasıl bir ödeme yaptılar; hepimiz biliyoruz bunu. Burada efendilikten kimse bunları dile getirmiyor, siz de biliyorsunuz hangi şirketler söz konusu, ne ödendi ve peşinen ödendi, parası da peşinen ödenmiş. Dolayısıyla, bu zeytinlikler kaldırılacak ve Meclis kapısında günlerdir bekleyen onca emekçinin, onca zeytin üreticisinin talepleri hiç dikkate alınmadan biz burada, gecenin bu saatinde bu işleri yapıyoruz ve ne konuşsak boş çünkü iki saat sonra muhtemelen oylanacak ve sonuçları belli. Onun için oylamanız hayırlı olsun diyorum. Yakın bir tarihte, bu yasama dönemi bitmeden Anayasa Mahkemesinin bozacağı bu yasayı tekrar görüşmek üzere buraya geleceğiz. Umarız ki o tarihe kadar zeytinlikleri ortadan kaldırmaya gücünüz yetmez, jandarma da yığsanız o topraklara yetmeyecektir muhtemelen çünkü buna karşı direniyecektir, herkes bunun farkında ve biliyor. O yüzden, eğer vicdanın zerresi ve akılclığın kııntısı kalmışsa umutsuz bir talepte bulunarak sizden bu yasayı geri çekin diyorum.

Size saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Sayın Türker Ateş. (CHP sıralarından alkışlar)

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifinin 16'ncı maddesi hakkında CHP Grubumuz adına vermiş olduğumuz önerge üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurul saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada görüştüğümüz teklif yalnızca bir enerji veya madencilik düzenlemesi değildir. Bu teklif, ülkemizin doğasına, hukukuna, tarımına, köylerine yani doğrudan geleceğimize dair bir yol haritasıdır. Bu teklif yasalarsa sadece zeytinlikler değil, sadece meralar değil, sadece ormanlar değil, insanlar da yerinden yurdundan edilecek. Önce şunu açık ve net ifade edeyim: Biz yatırımcılara ve yatırımlara karşı değiliz. Madencilik de enerji de bu ülkenin kalkınmasında önemli bir sektördür. Ancak biz şuna karşıyız: Kalkınma adına doğayı feda eden, birkaç şirkete ayrımcılık sağlamak için kanunu -çıkartma- hiçe sayan, yerel yönetimi ortadan kaldıran, denetimi yok eden merkeziyetçi ve hoyrat bir anlayışa karşıyız. Bu teklif ne yazık ki tam olarak bunu yapıyor.

Görüşmekte olduğumuz 16'ncı madde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına çok geniş yetkiler veriyor. Bakanlık artık rüzgâr ve güneş enerjisi projelerinin imar planını onaylayabilecek; bu planlar onaylandığı gün yürürlüğe girecek, sadece Bakanlık internet sitesinde on beş gün süreyle ilan edecek, itiraz gelmezse plan kendiliğinden kesinleşecek. Tek ilan aracı internet, ne yerel belediyelerde askı ne de mahallelerde duyuru; halkın bu planlardan haberi bile olmayacak veya olamayacak, itiraz hakkımız kâğıt üzerinde kalacak. Ayrıca, Bakanlık yapı ruhsatı, yapı kullanma izni, iş yeri açma ruhsatını da verecek. Ruhsatsızsa ruhsatlandırabilecek veya yıkılabilecek yani hem planlayan hem ruhsatlandıran hem de denetleyen bir kurum olacak. Bu, idari kuvvetler ayrılığına aykırıdır. Sayın milletvekilleri, bu yaklaşım yerel yönetimleri etkisizleştiriyor. Her şeyi Ankara'dan yönetemezsiniz. Ankara bu işlerin hangi birini yetiştirecek? (CHP sıralarından alkışlar) Hantal ve ulaşılmazlığın tarifi buradadır. Halkın, belediyelerin, yerel meclislerin devre dışı bırakılmasıdır. Hatırlayalım, Kanal İstanbul sürecinde de benzer bir şekilde baypas yapıldı. Milyonlarca metrekairelik alan Çevre, Şehircilik Bakanlığının eliyle toplu biçimde imara açıldı. Yerelden kimseden görüş alınmadı, belediyeler yok sayıldı, halk yok sayıldı. Şimdi, benzer bir merkeziyetçi model enerji yatırımları için de geliyor.

Memleketim Bolu Kartalkaya’da bir otel yangını gerçekleşti. Dört ay boyunca bir komisyonda görev aldım. Burada bakanlar hariç çeşitli bakanlıkları dinledik, kurumları dinledik; orada sadece Enerji Bakanlığı yoktu. Şimdi, bu kanun teklifi de eğer geçerse Enerji Bakanlığı da ruhsatlandırma yetkisi alacak. Umut ediyorum ki böyle bir felaket yaşanmaz. Şu anda Enerji Bakanlığında görev alan arkadaşlara da ben kolaylıklar diliyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, bu madde yeni bir karmaşa yaratıyor. Üstelik bu kez yerel tamamen devre dışı bırakılıyor.

Bir başka kritik düzenleme, ön lisanslı ya da lisanslı projelerde acele kamulaştırma kararı yeterli sayılacak. Mahkeme kararını beklemeden şirketler halkın toprağına el koyabilecek yani dava sürerken bile özel şirketler arazinize girecek. Bu mülkiyet hakkınaçık ihlaldir. Enerji yatırımı hukukla olur, yerelin kalkınmasıyla olur, kamusal denetimle olur. Bu madde çevreyi, halk sağlığını, planlama ilkelerini ve demokratik katılımı hiçe saymaktır. Çünkü düzenlemede sadece yetki devri var, halkın yönetime katılma hakkı da yok sayılmaktadır. Çünkü bu düzenleme yerel meclisleri, köylüleri ve çiftçileri susturma çabasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

TÜRKER ATEŞ (Devamla) - Çünkü bu düzenleme kamu yararı kisvesi altında özel çıkarları koruma girişimidir. Unutmayın, doğayı katleden toplumun geleceğini de katleder. Bugün göz yumulan bir imar planı yarın telafisi olmayan bir yıkıma yol açabilir. Bu nedenle halk adına, çevre adına, yerel yönetimlerin iradesi adına bu maddeye “hayır” diyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 16’ncı maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Mehmet Akalın

Burhanettin Kocamaz

İstanbul

Edirne

Mersin

Yavuz Aydın

Ayyüce Türkes Taş

Şenol Sunat

Trabzon

Adana

Manisa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ADEM ÇALKIN (Kars) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Şenol Sunat.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz Türk milleti; evet, bugün burada, milletin iradesini temsil eden bu yüce çatı altında bir utanç vesikasını konuşuyoruz maalesef. Evet, bugün üzerinde duracağım 16’ncı maddeyle enerji tesislerinde yapı ruhsatı, yapı kullanma izni gibi yani ruhsat ve izin işlemleri mevcutta yerel yönetimlerde iken Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının önü açılıyor yetki kargaşasına sebep olacağı ortada iken.

Değerli milletvekilleri, bakıldığında, her bir maddesinde bir hinlik var, bir gizli amaç var bu kanun teklifinin. Ki daha önce ifade etmiştik, Anayasa Mahkemesinden 9 kere geri gelmiş bir kanun teklifinden bahsediyoruz. Evet, ormanı, köyü, zeytinliği, suyu ve toprağı rant uğruna maden kartellerine teslim eden bir kanun teklifini bugün burada konuşuyoruz. Adına utanmadan “süper izin” denilen bu teklif aslında süper bir talan teklifidir. Çünkü yasalaşırsa -ki yasalaşmaya doğru gidiyor, hepiniz elinizi düşünmeden kaldırılırsunuz- en az 40 köy haritadan silinecek, binlerce insan yerinden yurdundan olacak.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Yok öyle bir şey.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Zeytinlikler maden sahalarına, ormanlar enerji holdinglerine teslim edilecek sayın milletvekilleri. Buradan sesleniyorum: Bu teklif, Türk milletinin değil, maden kartellerinin teklifidir. Bu teklif, doğayı savunmak yerine MAPEG'i tapu müdürlüğü gibi çalıştırmayı hedefleyen bir tekliftir; stratejik değerli madenler için Cumhurbaşkanı Yardımcısı başkanlığında oluşturulan bir kurul vasıtasıyla istediklerine izin veren bir tekliftir. Neler yaşadık ya, yirmi üç yıldır o kadar çok şey gördük ki, sabıka çok fazla olduğu için hiçbir şeye inancımız kalmadı. Asıl mesele, ülkemizin doğasını, kaynaklarını küresel ve yerli bir avuç maden baronuna teslim etme projesidir bu proje.

Ey iktidar yetkilileri, size buradan açıkça soruyorum: Ülkemizin yer altı zenginlikleri için hangi yabancı şirketlere söz verildi? Trump'la kol kola olduğunuz bu dönemde aklımıza çok kötü şeyler geliyor. Anayasa'nın 56'ncı maddesi, 44 ve 45'inci maddeleri... 169'uncu maddesinden artık bahsetmiyorum bile çünkü sizler Anayasa tanımazlardansınız.

Sayın milletvekilleri, zeytinlikler sadece ekonomik bir ürün değil -hiç durmadan hatipler bu konuyu ele aldı, çok da güzel ifade eden sayın milletvekilleri oldu- zeytinlikler aynı zamanda Türkiye'nin en değerli tarım biyolojisi miraslarından biridir. Bir ekosistem yalnızca ağaçların bir araya gelmesiyle oluşmaz sayın milletvekilleri. Bir ekosistem, o alandaki mikroorganizmalar, toprak yapısı, kuşlar, mantarlar, tozlaşma döngüsü ve su ilişkileriyle birlikte bir bütünlük arz eder. Bu bütünlük bozulduğunda sadece bir ağacı değil bir canlılar ağını, binlerce yıllık doğa mirasını kaybetmiş oluyoruz. Bir zeytin ağacının yılda 30 kilogram karbondioksit emdiğini biliyor musunuz sayın milletvekilleri? Böylece zeytinlikler iklim değişikliğini engellemede önemli bir görev üstlenir. Bilimsel çalışmalar gösteriyor ki zeytin ağaçlarının büyük çoğunluğu taşınmaya uygun değildir. Zeytin ağaçları taşındıklarında yaşam fonksiyonlarını kaybetmekte, verimlilik düşmekte, ekosistemden kopmaktadırlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Dolayısıyla "Zeytin ağaçları taşınarak korunur." ifadelerinizin bilimsel bir karşılığı olmadığını sizlere bir kere daha hatırlatmak istiyorum.

Bizler, değerli milletvekilleri, maden çıkarılmasına karşı değiliz ama yabancı şirketlere madenlerimizi peşkeş çekmenize karşıyız ve aynı zamanda yerli şirketlerin de çevreyi alabildiğince tahrip etmesine karşıyız. Evet, sonuç olarak bu teklif çevre hukukunun ilkelerine aykırıdır, anayasal çevre hakkını ihlal etmektedir, uluslararası yükümlülüklerle çelişmektedir. Zeytinliklerin madencilğe açılması sadece ağaç kaybı değil, toprağın, iklimin ve tarımsal geleceğin kaybıdır. Bu yüzden, çevresel sorumluluk bilinciyle ve bilimsel gerçekler ışığında söz konusu kanun teklifine "hayır" diyoruz. Sizlerin de "hayır" demesini bekliyoruz. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 16'ncı madde kabul edilmiştir.

Sayın Gergerlioğlu, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

88.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Elâzığ Milletvekili Ejder Açıkkapı'nın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Elâzığ Milletvekili Sayın Ejder Açıkkapı'yı yalan yanlış bilgiler verdiği için milletten özür dilemeye davet ediyorum. AK PARTİ'li yetkililer bir açıklama yapsın, susarak geçiştiremezsiniz. Kolombiya'nın başkenti Bogota'da İsrail karşıtı 32 ülke toplandı, 32 ülke de İsrail'i kınadı, bir de yaptırım paketi masaya yatırıldı. İsrail'e askerî ürün satışı yasaklanmasını içeren yaptırım paketini 11 ülke imzaladı ancak Türkiye imzalamadı. Silah taşıyan gemilerin limanlara girmesini engelleyen bu yaptırımı niye imzalamadınız? Limanlardan sürekli İsrail'e gemi gittiği için mi, İsrail'le anlaşmaları

devam ettirdiğiniz için mi bu pakete imza atmadınız? 11 ÷lke taahhüt verdi, Türkiye vermedi. Niye vermedi? Açıklama yapın. İçeride halkı kandırıp dışarıda ikiyeüzlü hâliniz ortaya çıkmasın diye mi bu yaptırım paketini imzalamadınız?

BAŞKAN - Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.51

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 01.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, söz talebim var.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kaya.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

89.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Genel Kurul çalışmalarına ara verilmesini ve Grup Başkan Vekillerinin arka tarafa davet edilerek bir müzakere yapılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak 1 Temmuzdan itibaren zaten tatilde olmamız gereken bir dönemde yasa maddelerini görüşüyoruz. Sorun yok, ülkenin ihtiyaçları varsa elbette görüşelim ama Türkiye Büyük Millet Meclisinin 31 Temmuza kadar çalışacağına dair Genel Kurulun aldığı bir karar var nasıl olsa. Dolayısıyla, bu kanun teklifini gecenin bu saatlerinde bu yorgunlukla hâlâ sırf şekil şartlarını yerine getirmek için görüşmenin doğru olmadığını ve yarın Genel Kurul çalışmalarına devam edeceği için daha zinde bir kafayla, daha az stresli olarak Genel Kurul çalışmalarına devam edip Genel Kurul çalışmalarına ara vermeyi ve bu hususta Grup Başkan Vekillerini arka tarafa davet ederek bir müzakere yapmanızı talep ediyorum efendim. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, böyle bir usul yok.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - “Tweet” atarken güzeldi! “Tweet” attın, “tweet” atıp kaçtığımızı söyledin! Nereye kaçıyorsun! “Tweet” atıp kaçmıştık, hani, ne oldu?

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Buradayız.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Kaçıyorsun şimdi! “Tweet” atarken güzeldi değil mi? “Tweet” attın ama “tweet”.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Atıyorum, buradayız. Bak, kaç kişi var burada? Görüyorsun, bak! Sizden daha fazla adam var burada, bak, görüyorsun. Grup burada, gitmiyor. Milletten yana olanlar burada, bak, görüyorsunuz.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Hatırla bakalım, kaçıyorsun şu anda. Kaçmayın!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

90.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır 'ın, Genel Kurulun sabaha kadar çalışacak olmasının insani bir durum olmadığına ve bunun kürsü arkasında toplanıp değerlendirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, bugün iki şirket için bu Meclis sabaha kadar çalışacak. Emekli zammı için kanun teklifi geldi, asgari ücret için geldi, ezilenler için geldi, on birde kapattılar ama iki şirket için sabahlayacağız. Bu, insani bir durum değil, gerçekten doğru söylüyor. (CHP, İYİ Parti, YENİ YOL sıralarından alkışlar)

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Kaçmayın!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Buradayız, kaçmıyoruz! Genel Kurul kapanmadığı müddetçe buradayız, merak etmeyin!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kürsü arkasında toplanalım, bu durumu değerlendirelim. Bu Meclis iki şirket için sabaha kadar çalışmak zorunda değil.

MUHAMREM VARLI (Adana) - Sayın Başkan, sabahtan beri konuşuyor Grup Başkan Vekilleri zaten, yeter! Yeter yani yeter! Yani burada milletvekili var mı yok mu umurlarında değil bunların, yeter yani Grup Başkan Vekillerinin esaretini mi yaşayacağız burada?

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

91.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır 'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, çarşamba ve perşembe günleri bu Kanun Teklifi'ni görüştük. Burada saat ikiden neredeyse saat dokuza kadar sadece önergelerle ilgili yedi sekiz saate varan birtakım görüşmeler yapıldı.

MUHAMREM VARLI (Adana) - Aynen öyle! Sen de dâhil, sen de dâhil! (YENİ YOL sıralarından alkışlar) Sabahtan beri Grup Başkan Vekillerinin esaretini yaşıyoruz burada, olmaz kardeşim böyle ya! Hayret bir şey ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Kanuna sekizden dokuzdan sonra geçilebildi. İç Tüzük hükümleri belli, İç Tüzük hükümlerine göre Komisyon yerinde, kararımız, Genel Kurulun kararı net ve açık.

MUHAMREM VARLI (Adana) - Milletvekillerine saygı duyun biraz ya, güleceğinize saygı duyun!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Dolayısıyla, Genel Kurulun gündemi kendince belirlenen bir gündemdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Dolayısıyla, hiçbir şekilde görüşmelere ara verme durumu söz konusu değildir. Burada kanun teklifinin mutlaka görüşülmek... Bu konuda bütün maddelerle ilgili önergelerini vermişler zaten bütün gruplar, bunlarla ilgili değerlendirmeleri yaparak bu maddelerin görüşmelerinin mutlaka devamına dönük bir kararla Genel Kurulun kararını uygulamamız ve İç Tüzük hükümlerini uygulamamız şarttır.

Bunu hatırlatıyor, teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kendi sağlığını da düşünün, onu motive eden şirketler var. Bakın, siz yorulunuz, insanlar yoruldu; bu, doğru değil, insani bir durum değil, insani bir durum değil.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Sayın Başkanım, bu hitap çok yanlış. Bakın, bir kere sizin şahsınıza karşı yapılmış çok kötü bir sözdür. Lütfen gereğini söyleyin, böyle bir Grup Başkan Vekilliği olmaz!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Boş konuşuyorsun, boş konuşuyorsun!

BAŞKAN - Sayın milletvekili, benim yaptığım bir şey yok ama siz ne yaptığının farkında olun.

Grup Başkan Vekillerini arkaya çağırıyorum.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 01.09

SEKİZİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 01.21

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin Sekizinci Oturumunu açıyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

17'nci madde üzerinde 3'ü aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya	Hasan Karal	Sadullah Ergin
İstanbul	İstanbul	Ankara
İdris Şahin	Elif Esen	İrfan Karatutlu
Ankara	İstanbul	Kahramanmaraş
Mehmet Aşıl	Necmettin Çalışkan	
Kocaeli	Hatay	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

George Aslan	Osman Cengiz Çandar	Perihan Koca
Mardin	Diyarbakır	Mersin
Adalet Kaya	Ferit Şenyaşar	Kamuran Tanhan
Diyarbakır	Şanlıurfa	Mardin

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ednan Arslan	Şeref Arpacı	Talat Dinçer
İzmir	Denizli	Mersin
Aliye Timisi Ersever	Ayça Taşkent	Adnan Beker
Ankara	Sakarya	Ankara
Aykut Kaya	İbrahim Arslan	Ömer Fethi Gürer
Antalya	Eskişehir	Niğde

Kadim Durmaz	Mustafa Adıgüzel
Tokat	Ordu

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Necmettin Çalışkan.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; bugün, tarihe belki de yüz karası olarak geçecek bir günü yaşıyoruz. Muhtemelen AK PARTİ'li arkadaşlar gelecekte torunlarına anlatacak notu bugün ajandalarına kaydedebilirler. Diyecekler ki: "İktidara gelişimizin 24'üncü yılıydı. Millet aç, sefil; nüfusumuz 86 milyondur, yoksulluk sınırı altında yaşayan 51 milyon insanımız vardı. Ülkede icra ve iflasta olan dosya sayısı 23 milyondur. Ülkede bağımlı kaydında olan 10 milyon vatandaşımız vardı. Uyuşturucu kullanan 1 milyon 700 bin insanımız vardı. Gençlerimiz gelecekte umutsuz, yetmiş beş beş göçü gerçekleştiriyor, herkes kapağı yurt dışına atmak için can atıyordu. Ülkede sanal bahis, kumar furyası had safhadaydı; kumar alarmında olan 2 milyon insan vardı. Ülkede çalışmayanların durumu kötü iken iyi konumda olan memurlar bile çok kötüydü; mesela, Emniyet Teşkilatında çalışan polis memurlarında her üç günde bir intihar vakası tespit ediliyordu. Cezaevleri tıka basa dolu, hapishanelerde insanlar nöbetleşe uyuyor, 300 binlik kapasitede 400 binin üzerinde insan bulunmaktaydı. Ülkede sosyal felaket had safhadaydı. 'Aile Yılı' ilan edildi; son bir yıl içerisinde 568 bin kişi evlendi, bunlardan 187 bini boşandı; her üç aileden 1'i. İş kazaları öyle durumdaydı ki bir yılda 2 bin kişi ölmüştü. Yine, maden ve enerji kazalarında devri iktidarımızda 2.500 kişi vefat etmişti. Ne hikmettir ki tam da o yıl otel yangınında 78 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, tam da işte bu 78 vatandaşımızın dosyası görüşülürken biz Mecliste bir yasa görüşüyorduk. Öyle bir noktadaydık ki ülkede yüz yıllık birikim, şeker fabrikaları, demir çelik fabrikaları, PETKİM, TÜPRAŞ gibi dev tesisler, iletişim sektörü, cep telefonları, bankalar, borsa, stratejik tesisler, limanlar, köprüler, hastaneler, havaalanları, hepsi bir bir satılmıştı. Öyle bir noktaya gelmiştik ki satacak bir şeyimiz kalmamış çünkü bütçenin yüzde 20'ye yakını faize gidiyordu. Böyle bir dönemde elimizde tek tutunacak dal olarak madenler söz konusuydu.

Bir taraftan insanımız büyük beklenti içerisindeydi; 'TCK 158 mağduru' diye bir kitle arşı inletiyordu. Covid yasası mağdurları 'Acaba bize sıra gelir mi?' diye beklemekteydi. Bizim açtığımız bankaya hesap açıp para yatıran insanları memuriyetten ihraç etmiştik. KHK'lerle 100 binler ihraç edilmiş, 'Acaba bir düzenleme olur mu?' diye beklerken ülkede o yıl 2 milyon insanımız terör suçlamasına maruz kalmış, bununla ilgili soruşturma geçiriyordu. Ülkede emeklinin hâli perişanken, staj ve çıraklık mağdurları, emeklilikte kademeli geçiş, kamu işçileri, ülkenin onlarca kesimi, devlet kurumunda, askeriyede çalışmış 30 yaşındaki genci kapı önüne koyuyorduk. Ülkede onlarca kesim büyük beklentilerle 'Bizim umudumuza acaba bir çare olur mu?' diye bekliyordu."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - "Yine, köylüler yurdun dört bir yanından -Manisa'dan Ordu'ya, Hakkâri'den Hatay'a köylüler- Türkiye Büyük Millet Meclisinin etrafındaki bahçelerde geceliyor, işçiler grevde, her bir sivil toplum örgütü bir talep içerisindeydi. Bu seslerle beraber, bir taraftan da Gazze'de soykırım uygulanıyor, Şam bombalanıyordu, biz sahte isimle gemileri hâlen İsrail'e göndermeye devam ediyorduk; göstermelik olarak İsrail'i kınıyorduk ama gerçekte ilişkilerimiz devam ediyordu. Dünya bir ateş çemberi içerisindeydi. İşte tam bu zaman içerisinde 18 Temmuz 2025 günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir yasa görüşülüyordu."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - "Bu yasayla ormanların, zeytinliklerin, her şeyin felakete uğrayacağını bildiğimiz hâlde kişiye özel yasa çıkararak şu Meclisi bununla meşgul ediyorduk. Bugünkü gördüğünüz tablonun büyük sorumlusu biziz, biz bunu hissediyoruz, bu acıyı görüyoruz." "Keşke bundan sonra böyle bir hata olmasa." diye zannediyorum bu arkadaşlar temennide bulunacak.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önerge üzerinde ikinci konuşmacı Kamuran Tanhan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

KAMURAN TANHAN (Mardin) - AKP iktidarı çevreyi koruduğunu iddia ediyor, öyle bir anlayışta olduğunu söylüyor ama vatandaşa poşet satarak bir yandan da ormanları yok ediyor, tarlaları bırakmıyor, yaylaları tarumar ediyor, meraları yok ediyor, kıyıları otellere kiralyor, ağaçları kesiyor, yeşili bırakmıyor. İşte, AKP iktidarının çevreci anlayışı tam da budur; poşet satması.

Bu kanun teklifiyle, tüm ülkeyi maden şirketlerinin sahası olmasını hedefliyor aslında AKP iktidarı. Ormanlar, zeytinlikler, meralar, tarım arazileri ve korunan doğal alanlar 2004 yılından bu yana madencilik ve enerji projelerine açıkken bu teklifle meralar, tarım alanları, doğal koruma bölgelerini maden bölgesi olarak düzenlemeyi hedefliyor. Ayrıca, ÇED süreçlerini kısaltmayı hatta ortadan kaldırmayı hedefliyor. Teklif, Anayasa'nın çevrenin korunmasına ilişkin 56'ncı maddesinin devlet ormanlarının korunması yükümlülüğünü düzenleyen 169'uncu maddesi başta olmak üzere, temel çevre hükümleriyle çelişen düzenlemeler içermektedir. Tek bir torba kanun teklifiyle Maden Kanunu'nu, Zeytincilik Kanunu'nu, Orman Kanunu'nu, Mera Kanunu'nu, Çevre Kanunu'nun ilgili maddelerini hükümsüz kılacak bu teklif eğer Genel Kuruldan geçerse toplumun genel kamu yararından çok, bir avuç şirketin çıkarı gözetilmiş olacaktır; işte durum budur aslında. Tüm ormanlarda yetki, maden çıkarma amacıyla MAPEG isimli kuruma devredilecek. Yine, mera alanları, sit alanları bu torba kanun teklifiyle büyük tehdit altına girecektir. Kanun teklifi, Anayasa'nın 44, 45, 56, 63 ve 169'uncu maddelerine açıkça aykırıdır. Bu kanun teklifinde insan yoktur, çiftçi yoktur, tarım yoktur, doğal hayat yoktur, yaban hayatı yoktur, ekosistem hiç yoktur. Kısa vadede maden ve enerji şirketlerinin sadece çıkarı vardır. Özellikle zeytinliklerin madencilğe açılması, ormanlarda izin mekanizmasının gevşetilmesi, meraların enerjiye kurban edilmesi gibi hususlar uzun vadeli kamu yararına aykırıdır.

Görüldüğü üzere bu teklif, çevre ve ekoloji açılarından çok ciddi riskler ve sakıncalar barındırmaktadır. Ormanlardan zeytinliklere, meralardan korunan alanlara kadar birçok doğal ve tarımsal değer bu düzenlemelerle madencilik ve enerji yatırımlarına feda edilmek istenmektedir. Teklif bu hâliyle yasalarsa geriye dönülmez çevresel tahribatlar meydana gelecektir. Teklif ayrıca stratejik ve kritik madenlere ilişkin madencilik faaliyeti için acele kamulaştırma yapılabileceğini hükme bağlıyor. Yani belirli bir maden projesi için gerekli araziler normal kamulaştırma prosedürü beklenmeden, ivedi bir durumda kamulaştırılacak ve şirketlere tahsis edilecektir. Bir anda Cumhurbaşkanlığı kararıyla veya Kurul kararıyla köydeki tarlanızın, meranızın elinizden alındığını göreceksiniz. Kaldı ki, kamu yararı gerçekten var mı yok mu tartışması bile yapılmadan, toptan bir acele kamulaştırma düzeni getirilmiş. Her ne kadar acele kamulaştırma uygulaması daha önceden belirli şekillerde yapılıyor olsa da bu kanunla artık yargı -yerleri- kanundaki açık düzenlemelere rağmen hukuki denetim yapamayacaktır.

Teklif, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bünyesinde yeni bir üstün kamu yararı kurulu oluşturulmasını öngörmektedir. Bu Kurul, kamuoyunda "süper izin kurulu" olarak da adlandırılmaktadır. Gerekçe olarak da belirli stratejik maden ve enerji projelerinde farklı kurumların uzun süren izin süreçlerini tek elde toparlayarak hızlandırmak olarak gösterilmektedir.

Düzenlemeye göre, özellikle dördüncü grup madenler ve stratejik ile kritik madenler konusunda ilgili kurum izin vermezse devreye bu Kurul girecek ve üstün kamu yararı kapsamında madencilik lehine nihai kararı alabilecektir. Kurul olumlu karar verirse ilgili kurum bir ay içinde gerekli izni vermek zorunda kalacak ve maden ruhsatı düzenlenecektir. Ayrıca bu kanunla "korunan alan" etiketi taşıyan yerlerde bile devlet kurumları ses çıkarmazsa maden şirketleri kolayca kazma vurabilecektir. Kurumlar ses çıkarsa dahi, bu teklif ayrıca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bünyesinde kurulacak üstün kamu yararı kuruluna bu izinleri onaylatma yetkisi vermektedir. Bu düzenleme, korunan alanların korunma statülerini fiilen zayıflatmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Normalde millî park, sit alanı, sulak alan gibi yerlerde madencilik ya tamamen yasaktır ya da uzun incelemeler sonucu katı şartlara bağlanmıştır. Teklifte ise, izin süreçleri üç, dört ay gibi kısa bir süreye sıkıştırılmakta ve sessiz kalan kurum onay vermiş gibi sayılmaktadır. Türkiye'nin en değerli şirketlerinin Varlık Fonunda toplanıp münhasıran Cumhurbaşkanlığının kullanımına alınması gibi, ülkenin yer altı kaynakları da Kurul aracılığıyla münhasıran Cumhurbaşkanlığı kullanımına alınmış olacaktır. Bu topraklar, tüm yurttaşlara ve gelecek kuşaklara aittir, bir avuç şirkete değil.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Sayın Mustafa Adıgüzel.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Maddelerde, fıkralarda boğulmayın, ben size durumu iki cümleyle özetleyeyim: Bu bir ticaret değil, bu bir cinayettir; bu bir siyaset değil, bu bir ihanettir.

Önce şu vahşi madencilikğin ekonomik değerinin ülkeye faydası nedir? Bunu bir konuşalım. Şimdi birlikte bir hesap yapacağız. Burası Fatsa altın madeni, şu gördüğünüz sarı çıban da 2 bin dönüm alan ve burası bir fındık coğrafyası arkadaşlar. Şimdi, dönüm başına 200 kilo fındık -en kötü ihtimalle- bu, 400 bin kilo fındık yapar. En kötü ihtimalle de 5 dolardan bunu satarsınız, değerli arkadaşlarım, yılda 2 milyon dolar yapar; beş yılda 10 milyon dolar yapar. Şimdi, peki, bu şirket devlete ne taahhüt etmiş? Beş yılda 9,2 milyon dolar. Arkadaşlar, bir yıldaki fındık geliri devletin buradan aldığı altın payından daha fazla ve burada yüz yıl başka bir şey yetişmeyecek değerli arkadaşlarım. Al sana hesap. Aynı zeytin de böyle.

Peki, şimdi, burada durum ne arkadaşlar? Burada durum aynen bu şekilde duruyor, burayı bu şekilde bıraktılar. Şimdi, bir gün MAPEG'in sitesinde burada 15 hektar alana 200 bin ağaç diktiğiyle ilgili bir yazı gördüm. "1 metreden daha kısa ağaç. Ya, bu nasıl olur?" diye sorduk. Cevap geldi, aha işte cevap arkadaşlarım, MAPEG sitesinde diyor ki: "Dikilen ağaç sayısına ilişkin veriler maden ruhsat sahiplerinin beyanlarından alınıyor." Şimdi siz işte bu MAPEG'i bu kanunun merkezine koydunuz. İşte bu çevreyi, şirketin ağızıyla konuşan MAPEG mi koruyacak değerli arkadaşlarım?

Şimdi, AKP döneminde bu kanunda tam 21 değişiklik yapıldı, bunların çoğunu da FETÖ talep etmişti. Bu 22'nciyi kim talep etti, söyleyelim: Uluslararası maden kartelleri ve yerli iş birlikçileri. Bir ABD'li enerji ve maden karteli var: Harold Hamm. 12 Mart 2025'te ABD'nin Houston kentinde Türkiye Cumhuriyeti Enerji Bakanı ile bu Harold Hamm arasında bir anlaşma imzalandı. Şimdi, ben soru-cevap bölümünde Hükümete soru sordum geçen gün: Harold Hamm'le yapılan bu anlaşmanın içeriği nedir? Bu getirilen maden yasası teklifi ile o anlaşma içerisinde uyuşan maddeler var mı? Şimdi, bana Hükümet yerine Komisyon Başkanı Varank cevap verdi, aynen söylüyorum: "Böyle bir anlaşma yok. Harold Hamm'i de tanımıyorum." dedi. Şimdi, ben kendisine Harold Hamm'i takdim ediyorum. Bu en sağdaki Harold Hamm, onun yanındaki de Enerji Bakanı. Arkadaşlar, o "Yok." dediği anlaşma da şu altta görülen anlaşma. Bakın, burada aynen bunu gösteriyorum. Şimdi, çok vahim bir durum var. Millet adına bu kaynakları burada takip eden ve denetleyen Komisyonun, o Bakanlığın buradaki karşılığı bu Komisyonun Başkanının bu anlaşmadan haberi yokmuş arkadaşlar. Siz bu devleti böyle mi yönetiyorsunuz? Bu nasıl bir iştir? Bu ne dehşet bir durumdur? Bu anlaşmadan nasıl olur da sizin haberiniz olmaz arkadaşlar? (CHP sıralarından alkışlar) Yahu, bunu Bakan kendi sitesinden, X hesabından yayınladı arkadaşlar. Bak, burada duruyor bu.

Şimdi, arkadaşlar, ben soruyu Hükümete sordum, madem Komisyon Başkanı Varank'tan cevap geldi, o zaman yine siz cevap verin: Kendi ülkesinde çevre kirliliği ve işçi kıyımından mahkemelerde mahkûm olmuş bir adamı bu ülkeye neden sokuyorsunuz? Türkiye'ye "Üçüncü dünya ülkesi." diyerek aşağılayan bu adamı bu ülkeye niye sokuyorsunuz? Neymiş? Zeytin ağaçlarını taşıyacaktı. Ne bu ya, siz saksıda bitki mi taşıyorsunuz? Ne bu, siz arı kovani mı kaldırıp da başka bir yere koyuyorsunuz?

Değerli arkadaşlarım, samimi bir tespiti söyleyeceğim: Bakın, bu kanundan siz de rahatsızsınız, yerinizde olsam hemen geri çekerim; hâlâ vaktiniz var çünkü uygulanma şansı yok. Millet buna izin vermez, halkın istemediğini halka dayatamazsınız, sadece afişe oluyorsunuz. Bu kanun bir turnusol kâğıdı gibi; burada ihanete kalkacak ellerle milletin gözünden ve gönlünden daha fazla düşeceksiniz. Vallahi bizim için hava hoş, biz yine o köylerde, o ormanlarda o halkımızla beraber bunu sonuna kadar savunacağız, siz de gidersiniz o siyanür ve sülfürik asit çeteleriyle karşımızda durursunuz. En iyisi, taşıyamayacağımız yükü taşımayın, bu şekilde bu yükün altına girmeyin değerli arkadaşlar, hâlâ vaktiniz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Devamla) - Doksan yıl önce bu çatı altında şu sözler yankılandı değerli arkadaşlarım: "Memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaffet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde olabilirler ve hatta bu iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler." İşte, yine tam da buradayız, yüz yıl sonra yine bir işgale karşı halkımızı ve topraklarımızı yine savunacağız. Kahrolsun emperyalizm, siyonizm ve onların yerli iş birlikçileri!

Yaşasın tam bağımsız Türkiye! (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Kabul daha fazla.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Daha fazla.

BAŞKAN - Evet, Kâtip Üyeler arasında ihtilaf var.

Elektronik cihazla oylama yapacağım.

İki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Önergeler reddedilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Mehmet Akalın

Burhanettin Kocamaz

İstanbul

Edirne

Mersin

Ayyüce Türkeş Taş

Yavuz Aydın

Adana

Trabzon

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ADEM ÇALKIN (Kars) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Ayyüce Türkeş Taş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 17'nci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum.

Öncelikle şunu açıkça ifade etmek isterim ki madencilik faaliyetlerinin ülkemiz ekonomisi açısından taşıdığı önemi reddetmiyoruz. Madencilik sanayiye girdi sağlamakta, istihdam yaratmakta ve kırsal kalkınmaya katkı sunmaktadır ancak unutulmamalıdır ki madencilik faaliyetleri aynı zamanda doğal kaynaklarımız, ormanlarımız, tarım alanlarımız ve halk sağlığımız üzerinde geri dönüşü zor, hatta imkânsız tahribatlar yaratabilecek bir sektördür. Bu nedenle, mevzuat değişikliklerinin hazırlanmasında sadece yatırımcıların beklentilerini değil, kamu yararını, çevreyi, yerel halkın haklarını ve ülkemizin uluslararası yükümlülüklerini de dikkate alan, dengeli ve hakkaniyetli bir yaklaşım sergilenmesi gerekir. Ancak görüyoruz ki bu teklif, tarım arazilerini ve tarihî alanları ranta açıp doğaya ve ülke ekonomisine büyük zarar verecek düzenlemelerden oluşmaktadır. Özellikle zeytinlik alanların ve meraların maden sahalarına dönüştürülmesiyle zaten ciddi darboğazda olan tarımın ve hayvancılığın ciddi şekilde zorlanacağı -ki gıda güvenliği özellikle Türkiye'nin kesinlikle taviz vermemesi gereken bir konuyken- açıkça gözükmektedir ve maalesef bu teklif de bu hassasiyeti gözetmemektedir.

Sayın milletvekilleri, bu konuştuğumuz maddedeki bazı konuların altını çizmek istiyorum: Mesela, bu maddeyle eklenen yeni dönemler madencilikte daha disiplinli bir ruhsat yönetimi için olumlu bir adım gibi gözükebilir ancak sahaların ve yatırımcıların koşullarında esneklik tanınmadığı takdirde yatırımların önünü kesme ve özellikle küçük ölçekli yatırımcıları sektörden dışlama riskini de beraberinde getirmektedir.

Maddeye eklenen diğer bir düzenleme ise ülkemizin iklim hedefleri açısından son derece sakıncalıdır. Dördüncü grup madenlerin girdi olarak kullanıldığı elektrik üretim tesisleri ve enerji nakil hatlarının izin, kira ve irtifak indirimlerinin on beş yıla kadar uzatılması kömürlü termik santrallerin ve kömür bağımlılığının desteklenmesi anlamına gelmektedir.

Bu noktada açıkça belirtmeliyim ki bu düzenleme Türkiye'nin iklim kriziyle mücadele, karbon emisyonlarını azaltma ve Paris Anlaşması kapsamında verdiği taahhütlerle açıkça çelişmektedir. Bugün dünyada onlarca ülke kömürden çıkış tarihlerini açıklamış, kömürlü santralleri kapatma planlarını ilan etmişken biz 2030 yılına kadar yeni kömürlü termik santrallerin işletmeye alınmasının önünü açıyor ve kömür bağımlılığını 2045 yılına kadar teşvik ediyoruz. Bu, ülkemizin geleceği açısından kabul edilemez bir durumdur. Türkiye'nin acilen adil bir geçiş planı çerçevesinde kömürden çıkış planlaması

ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmesi gerekirken bu düzenleme kömüre bağımlılığı daha da derinleştirmekte, halk sağlığını, çevreyi ve uluslararası itibarımızı da riske atmaktadır.

Ayrıca, aynı izinlerin Bakanlık üzerinden de alınabileceği yönündeki hüküm yatırımcıya bürokratik kolaylık sağlayacağı gerekçesiyle sunulmaktadır ancak yetkilerin Bakanlıkta toplanması yerel yönetimlerin ve yerel halkın karar süreçlerinden dışlanması anlamına gelmektedir. Yatırım kararlarının merkeziyetçi bir anlayışla ve yerelden kopuk bir şekilde alınması, demokratik denetimi zayıflatacak ve yerelde yaşayan insanların haklı taleplerinin göz ardı edilmesine yol açacaktır.

Ülkemizin kaynaklarını etkin kullanmak elbette ki çok önemlidir ancak bunu yaparken çevreyi tahrip eden, halk sağlığını riske atan, uluslararası yükümlülüklerimizi ihlal eden ve yatırımcı üzerinde ölçsüz yükler doğuran bir yaklaşımı doğru bulmuyoruz. Bizler madencilik sektöründe etkinliği ve verimliliği artırmakla birlikte, çevreyi ve halk sağlığını koruyacak, yatırımcıya da makul yükümlülükler getirecek ve kömürden çıkış yolunda kararlı adımlar atacak bir yasal çerçeveye ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz. Ne yazık ki bu maddeyle getirilen düzenleme kamu yararını değil kısa vadeli kâr beklentilerini ve kömür lobilerinin taleplerini önceleyen bir anlayışla hazırlanmıştır.

Bu gerekçeyle, teklifin 17'nci maddesini bu hâliyle desteklemediğimizi daha dengeli, çevre dostu ve yatırımcı dostu bir düzenlemenin hazırlanması gerektiğini tekrar vurguluyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 17'nci madde kabul edilmiştir.

18'inci madde üzerinde 3'ü aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri ayrırlık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya	Hasan Karal	Sadullah Ergin
İstanbul	İstanbul	Ankara
İdris Şahin	Elif Esen	İrfan Karatutlu
Ankara	İstanbul	Kahramanmaraş

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

George Aslan	Adalet Kaya	Osman Cengiz Çandar
Mardin	Diyarbakır	Diyarbakır
Perihan Koca	Ferit Şenyaşar	Ali Bozan
Mersin	Şanlıurfa	Mersin

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ednan Arslan	Şeref Arpacı	Talat Dinçer
İzmir	Denizli	Mersin
Aliye Timisi Ersever	Ayça Taşkent	Adnan Beker
Ankara	Sakarya	Ankara
Aykut Kaya	İbrahim Arslan	Ömer Fethi Gürer
Antalya	Eskişehir	Niğde

Kadim Durmaz	Mustafa Sezgin Tanrıkulu
Tokat	Diyarbakır

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ADEM ÇALKIN (Kars) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Sadullah Ergin. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

SADULLAH ERGİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubu adına heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Her ne kadar 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesi üzerinde söz almış olsam da deprem bölgesinde afetzedelerin endişeyle bekledikleri bir sorunu dile getireceğim. Bu konu birçok milletvekili arkadaşımız tarafından daha önce dile getirildi ama maalesef bir sonuç alınmadı, ben tekrar gündeme getirmek istiyorum.

6 Şubat 2023'te yaşadığımız deprem felaketinin ardından deprem bölgesinde yaşayan vatandaşlarımızın barınma ihtiyacını karşılamak için rezerv alan uygulamasının yanında Yerinde Dönüşüm Projesi başlatılmıştı. Bu proje kapsamında hak sahiplerine konutlar için 750 bin TL hibe ve 750 bin TL kredi desteği sağlanmıştı. Bu rakam işyerleri için ise 400 bin hibe, 400 bin kredi olarak uygulanmaya başlandı.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yerinde dönüşüm taleplerinin kabulü için 30 Haziran 2025 tarihini son gün olarak belirlemiş ve bu tarihe kadar talepte bulunan afetzedelerin yapı ruhsatlarını almış olmalarını şart koşmuştu. 2023 Kahramanmaraş ve Hatay depremleri raporuna göre Şubat 2023'te meydana gelen depremlerde yeniden inşa edilmesi gereken bağımsız bölüm sayısı 651.416 olarak belirlenmişti. Bu ölçekte bir yıkımın yaşandığı bir ortamda on binlerce depremzedenin 30 Haziran 2025 tarihine kadar yapı ruhsatı alabilecek şekilde süreci tamamlaması uygulamada mümkün olmamış ve çok sayıda vatandaş süreci vaktinde tamamlayamamıştır. Zira, depremzedelerin önemli bir kısmı kendi illerinin dışında barınmaktadır, kat maliklerinin kendi arasında anlaşması ciddi zaman almıştır, veraset ve tapu işlemlerinin bitirilmesi, imar çaplarının hazırlanması, zemin etüdünün yapılması, proje çizimi, belediyelerden projelerin onaylanması ve ruhsat alınması öngörülenden fazla zaman almıştır. Yaşanan bu gecikmeler nedeniyle çok sayıda vatandaş hak kaybına uğramış ve yerinde dönüşüm uygulamasından fiilen faydalanamamıştır oysa yerinde dönüşüm uygulaması depremzedelerin barınma sorununa çözüm bulmak amacıyla başlatılmıştır.

Mimarlar Odası yapmış olduğu basın açıklamasıyla 30 Haziran 2025 tarihine kadar zaten bu sürecin yetismeyeceğini ilan etmiş ve ayrıca da bu miktarların enflasyona göre revize edilmesi gerektiğini dile getirmiş idi. Sadece meslek odaları değil sahada sürecin içinde olan yerel yönetimler de bu konuda merkezi idareyi göreve çağırarak sürenin uzatılmasını talep etmişti. Bu taleplerin ortak paydası ruhsat alma sürecinin mevzuat ve teknik nedenlerle öngörüldüğünden çok daha uzun sürdüğü ve vatandaşların bürokratik işlemlerin gecikmesi nedeniyle cezalandırılmaması gerektiğidir.

Depremzedelerin yeniden konut sahibi olabilmesi amacıyla başlatılan yerinde dönüşüm uygulamasında 30 Haziran 2025 tarihinin uzatılmama kararlılığı insani ve akılcı bir gerekçeyle izah edilebilir değildir. Hükûmetin bu konudaki ısrarcı tutumu sadece mağduriyetleri artırmakla sonuçlanacaktır. Yerinde dönüşüm uygulaması ne kadar çok artarsa aynı zamanda deprem bölgesinde faaliyet gösteren o ilin mühendislik ve müteahhitlik firmalarını da ekonomik açıdan olumlu etkileyecektir zira rezerv alan uygulamalarından ve TOKİ'nin ihale ettiği projelerden deprem bölgesindeki firmalar iş alamamaktadır. Genelde Türkiye çapında büyük firmalar toplu işlerin yapımını üstleniyorlar. Deprem bölgesinde aynı zamanda kendileri de depremzede olan inşaat firmaları yerinde dönüşüm projelerinden iş alabildikleri için yerel firmalar ve esnafımız ekonomik olarak kendilerini toparlama imkânı da bulacaklardır.

Gelin, bu sorunun daha fazla derinleşmesine fırsat vermeden çözüm üretin ve 30 Haziran 2025 tarihini 30 Haziran 2026 olarak uzatalım, depremzedelerin ihtiyaçlarına yönelik somut ve kalıcı kararlar alalım; başvuru süresinin uzatılmasının ardından bir diğer önemli mesele olan hibe ve kredi destek miktarlarının da vakit kaybedilmeden güncellenmesini ele alalım.

(Mikrofon cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SADULLAH ERGİN (Devamla) - Zira, bilindiği üzere, yerinde dönüşüm uygulamasında bir diğer sorun iki yıl önce belirlenmiş bulunan destek miktarlarının bugün için çok yetersiz kalmasıdır. TÜİK'in son iki yıllık enflasyon rakamları yüzde 55 civarındadır. Dolayısıyla, mevcut rakamlara, 750 bin ve 400 binlik rakamlara bu enflasyon oranlarını uyguladığımızda konutlar için 1 milyon 200 bin hibe, 1 milyon 200 bin kredi olacak şekilde bu rakamların revize edilmesi gerekmektedir ve aynı artışın işyerleri için de uygulanması yerinde olacaktır.

Deprem bölgesi ve depremzedeler için hayati derecede önem arz eden bu sorunların acilen çözülmesi için iktidar grubunu ve Hükûmeti göreve davet ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Ali Bozan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gecenin ikisinde Genel Kurulu saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Değerli halkımız, bugün Rojava devriminin 13'üncü yıl dönümü. Kadınlar öncülüğünde gerçekleştirilen bu devrim, bugün yaşam modeliyle tüm dünyaya örnek teşkil etmektedir. Kobani mücadele ruhu Rojava devrimine dönüşerek sadece Kürt halkı için değil aynı zamanda Suriye'de yaşayan Araplar, Türkmenler, Ermeniler ve Süryaniler için de umut oldu. Barbar IŞİD çeteleri Kürt halkı ve dostlarının kahramansı mücadelesiyle yenilgiye uğratıldı. Rojava devrimi kutlu olsun, "..."² Rojava. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, şimdi maddeyle ilgili konuşacağım.

Sayın Başkan, hem size hem de özellikle AKP Grubuna eğer izin olursa, müsaade olursa süre açısından bir dakikalık bir konuşma dinleteceğim, konuşma süremi başka kullanmayacağım süreden tasarruf olması için.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Olur, olur; faydalı, faydalı.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

ALİ BOZAN (Devamla) - Buyurun Başkanım.

BAŞKAN - Önce, şu az önce sarf ettiğiniz Kürtçe kelimenin Türkçesini söyleyin, Kürtçe bilmeyen arkadaşlarımız da vâkif olsun.

ALİ BOZAN (Devamla) - Başkanım, "..."³ Rojava, "Yaşasın Rojava." demektir. Rojava, zaten bir özel isim, bir bölgenin adı; "..."⁴ de "yaşasın" demektir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki, tamam.

ALİ BOZAN (Devamla) - Şimdi, Sayın Başkan...

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Kürtçe ders bitti.

ALİ BOZAN (Devamla) - Evet, Kürtçe dersi bitti.

Şöyle söyleyeyim, dinletmek istediğim ses kaydı şuydu aslında: Günlerdir Meclis önünde eylemde olan, açlık grevinde olan yurttaşları dinletmek istiyordum ama sıra gelince Sayın Başkan, bence bu konuda itiraz olmayacaktır.

Değerli arkadaşlar, iki yıla yakın bir süredir burada hep birlikte mesai yapıyoruz. Ben iki yıllık süre boyunca bu Meclisin emekliler için gece saat ikiye, üçe kadar çalıştığını görmedim; iki yıllık süre boyunca asgari ücretliler için gece saat ikiye, üçe kadar çalıştığını görmedim...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Çok çalıştı, çok, sabah yedilere kadar çalıştı; çok örneği var.

ALİ BOZAN (Mersin) - ...iki yıllık süre boyunca küçük esnafın derdine derman olmak için Meclisin gece üçe kadar çalıştığını görmedim. Yine, Meclisin gece ikiye, üçe kadar üreticinin, çiftçinin, köylünün derdine derman olmak için çalıştığını görmedim ama bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi bu ülkenin toprağını, suyunu, doğasını birkaç şirkete, birkaç sermaye çevresine parsel parsel satmak için üç gündür gece yarılarında kadar çalışıyor. Ama şunu söyleyelim: Aslında zaten bunun öncesinde

² Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

³ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

⁴ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

memleketin doğası, suyu, toprağı parsel parsel satılmış. Şu an sadece o satışın kanuni kılıfını biz uyduruyoruz.

Günlerdir burada anlatıyoruz, muhalefet anlatıyor, dinlemediniz, anlamadınız. O zaman çıkın, günlerdir Meclisin önünde bekleyen yurttaşları dinleyin. Eğer o yurttaşları ikna ederseniz, söz, bizler de iknayız. O yurttaşlar bu kanun teklifine “okey” derse bizler de iknayız ama ben biliyorum ki sizin o yurttaşların karşısına çıkacak cesaretiniz yok. O yüzden ben...

(Hatibin cep telefonundan bir ses kaydı dinletmesi)

BAŞKAN - Sayın Bozan, mümkünse kürsüden siz hitap edin. Sizin konuşmanız gerekiyor, lütfen...

ALİ BOZAN (Devamla) - Sayın Başkan, o zaman şöyle söyleyeyim: Şimdi, değerli halkımız, burası Millet Meclisi, burası milletin kürsüsü. Bizler vekiliz, bizler vekiliz. Biz diyoruz ki burada asılların, asılların sözü rahatlıkla söylenebilmeli.

Ses dinletilmedi, ben söyleyeyim, bugün Meclisin önünde, o yağmur altında bekleyen o yaşlı teyzenin sözlerini belki dinlersiniz, dikkate alırsınız. Yaşlı teyze diyor ki: “Yasayı geri çekin oğlum. Yasayı geri çeksin, bizi böyle ziyan etmesin. Biz köyümüzde yaşamak istiyoruz, toprağımızı vermek istemiyoruz. Bize böyle eziyet etmesin.” “Ben 82 yaşındayım, bugünden sonra ben nereye giderim?” diyor yaşlı teyze. “Nereden ev alırım, nerede yaşarım? ‘Hadi senin ömrü bitmiş.’ derler ama kendim için düşünmem, bütün vatandaşlar için düşünürüm. Bize bu eziyeti yapmasınlar, bu yasa geçmesin.” diyor o yaşlı teyzemiz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, değerli arkadaşlar, teklifin 18’inci maddesinde ne deniliyor? EPDK’ye 2030 yılına kadar acele kamulaştırma kararı alma yetkisi veriliyor. Bu da yetmiyor, 2030’dan sonra eğer ihtiyaç duyulursa bir defaya mahsus olmak üzere beş yıl süreyle uzatmak için Cumhurbaşkanına da yetki veriliyor. Peki, acele kamulaştırmaya hangi hâllerde başvurulabiliyor? Bir, savaş hâlinde ordunun ihtiyaçlarını karşılamak için. Şu an savaş hâlinde miyiz? Değil. İki, diyor ki: “Bazı özel kanunlarda düzenlenmek ve olağanüstü şartlarda olmak koşuluyla.” Tamam...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

ALİ BOZAN (Devamla) - Evet, özel kanun var. Peki, olağanüstü şart nerede? Bugün acele kamulaştırma yetkisinin EPDK’ye 2030 yılına kadar verilmesi için olağanüstü şart ne? Bugün Komisyon Başkanı dedi ki: “Acele kamulaştırma yapıldıktan sonra zaten mahkemeye gidiyor.” Ya, kime anlatıyorsun sen, neyin mahkemesi? Doğa talan edildikten sonra, su talan ettikten sonra, orman talan edildikten sonra hangi mahkemeye gideceksiniz? Hangi mahkeme o yok edilen zeytinlik alanları geri getirecek?

Teklifin gerekçesinin birçok yerinde şu deniliyor: “Yenilenebilir enerji” Vallahi, biz şunu biliyoruz: Sizin derdiniz yenilenebilir enerji değil, sizin derdiniz yenilebilir, yedirilebilir rant alanları açmak. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

O yüzden AKP ormana zararlıdır, AKP doğaya zararlıdır, AKP suya zararlıdır, AKP toprağa zararlıdır, AKP zeytine zararlıdır diyorum, Genel Kurulu saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Sayın Mustafa Sezgin Tanrıku. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, size de hayırlı olsun.

Değerli milletvekilleri, evet, bu saatte yasa görüşüyoruz. Komisyon Başkanı “Okumadınız.” falan dedi de yani tümünü baştan sona okuduk. Şimdi, bu saatte, bu ortamda şunu söyleyeceğim: Yani bir AK PARTİ’yi yaratırlar var; gerçekten, işte, kapıdaki yoksul köylüler, kent yoksulları, Anadolu dindarları ve mütedeyyin insanlar. Bir de AK PARTİ’nin yarattıkları var. Şimdi, o yaratıklar sizleri teslim almış durumda, AK PARTİ’yi teslim almış durumda. Şimdi, o yaratıklar için sizler yasa yapıyorsunuz; sizi teslim almışlar. (CHP sıralarından alkışlar) “Niye?” diyorsunuz.

Bakın, biraz önce burada çok değerli bir milletvekili çok ağır sözler söyledi gerçekten, hiç üstünüze alınmadınız. Bir daha tekrar edeyim mi? Yani dedi ki: “Hangi şirketler olduğu belli ve kimin ne aldığı, peşin ne aldığı belli.” Yani açık açık söyledi bunu burada biraz önce. Bir tek söz, bir tek itiraz gelmedi buradan, bir tek söz, bir tek itiraz gelmedi. E, şimdi tamam da bakın...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Baştan aşağı yalan!

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamlı) - Yani ben o nedenle... Bakın, yaratıklara hizmet ediyorsunuz, yaratıklara hizmet ediyorsunuz. Bu yasa kime yarıyor, söyler misiniz? Açın, ekteki krokilere bakın, adres göstermiş, hangi şirketin deresindeki arazisine, zeytinine dokunacak o belli, adres belli yani. Dolayısıyla böyle bir şey yapıyorsunuz ve bu saatte yapıyorsunuz. Sizi yaratan bütün değerlere karşı yapıyorsunuz ve sizi yaratanların değerlerine karşı yapıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Yaratmış, değersiz bir kitle yaratmış, onlar şimdi eskiden gelen güçleriyle sizden de güç aldılar ve sizi teslim aldılar. Farkındasınız, gerçekten farkındasınız ama buna rağmen işte bu saatte bu yasayı hiç tartışmadan, konuşmadan kabul edeceksiniz biraz sonra ya, bakın, kabul edeceksiniz. Bunları söylüyorum, kayıtlara geçsin, başka bir şey yok.

Acele kamulaştırma falan... Ya, acele kamulaştırma zulümdür gerçekten. Yani bir gece yarısı saat on ikide çıkan bir kararnamıyla Resmî Gazete’de el koyuyorsunuz, sabah dozer gidiyor insanın evine, tarlasına; böyle bir şey, acele kamulaştırma budur. Neyin acelesi peki? Söyler misiniz neyin acelesi? Niye acele ediyorsunuz? Niye uzlaşma varken, ondan sonra dava varken, yargı varken acele kamulaştırmayla bunları yapıyorsunuz? Çünkü o şirketler sizi zorluyor. Gidip davayla uğraşmaz, başka bir şeyle uğraşmaz, vatandaşla uğraşmaz. Niye? Çünkü elinde Adalet ve Kalkınma Partisi var, kullanışlı, burada Parlamento var, milletvekilleri var, kullanıyor zaten. Niye gitsin mahkemeye ya, niye gitsin? Bakın, size bunları yaptırıyor, o güç size bunları yaptırıyor ve deniyor işte: “Ya, peşin almışlar.” Gelin, burada konuşun “Almadık.” deyin kardeşim, “Böyle bir şey yok.” deyin. Böyle bir şey yok deyin ama diyemiyorsunuz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Kendinizle karıştırmayın!

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamlı) - Bakın, bir şeyi daha söyleyeceğim, burası şöyle önemli: Şimdi, Doğu ve Güneydoğu Bölgelerinde sonuçta güvenlik nedeniyle maden çalışmaları yapılmıyordu, yapılmıyordu. Şimdi, başka bir talanla bütün bölgeye giren madenciler var, zihniyet var, bakın onlar var. Eskiden alınmış ÇED raporlarıyla falan talan etmeye çalışıyorlar bütün bölgeyi ve memleketim Diyarbakır’ı.

İki hafta önce Kulp ile Muş arasındaki Hasandin Yaylası’ndaydım, orada gerçekten hiçbir değer dinlemeden, tamamen gözü dönmüş bir talancılıkla bütün dağ mahvediliyor. Bakın, mahkemeye yazılan yazı burada, hiçbir belge olmadan, hiçbir belge olmadan çalışma, arkasında devletin gücü Jandarma. Bakın ne diyor? Mahkeme istemiş, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü yazmış “Su baskını sebebiyle tahrip olduğu ve tahrip olduğuna ilişkin tutanak ektedir. Dolayısıyla hiçbir belge yoktur.” Bakın, hiçbir belge olmadan, hiçbir belge olmadan yirmi sene önce alınmış ÇED raporuna göre orada çalışma yapılıyor. Buna “Yok...” diyecek tek bir insan yok. Bakın, tek bir insan, bir AK PARTİ’li yok, başka hiçbir yetkili yok. Yani zihniyetiniz bu talan zihniyeti, rant zihniyeti, bunlara teslim olmuşsunuz. Neden? En büyük alan işte enerjidir, madendir, en büyük alan. O nedenle, ben, iki hafta önce burada konuşurken itiraz ettiniz. Yine söylüyorum, itiraz ettiniz, neye itiraz ettiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamlı) - Getirin siyasi etik yasasını, hangi siyasi partide varsa, madenle ilgili hangi milletvekili varsa çıksın, beyanda bulunsun, bu kürsüye gelsin, desin ki “Ben bu maden yasasından yararlanmıyorum. Benim şirketlerim var, işte kayyuma devrettim.” veya işte “Devrettim.” falan desin. Diyen var mı içinde? Milletvekilleri var, bakın, açıklandı isimleri, kamuoyuna deklare edildi. Peki, size veya Meclis Başkanlığına veya Komisyona siyasi etik uyarınca bu belgeyi verdi mi? Yok.

Bakın, hem Parlamentoyu buna alet ediyorsunuz hem partinizi alet ediyorsunuz bu rant düzenine ve bu yasayı bu gece tam da böyle Parlamente’nin ara vereceği dönemden bir iki gün önce geçirmeye çalışıyorsunuz çünkü para peşin verilmiş, sıkışmışsınız. O sıkışıklık içerisinde bu yasayı çıkarmak durumundasınız.

Hepinize iyi akşamlar diliyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Kendinizle karıştırmayın!

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, Sayın Sezgin Tanrıkulu çok ağır suçlamalarda bulundu, belki cevap verirler.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Cevap yok Başkanım!

BAŞKAN - Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - “Ortak” dediler “ortak” daha ne desin?

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Mehmet Akalın

Ayyüce Türkeş Taş

İstanbul

Edirne

Adana

Burhanettin Kocamaz

Yavuz Aydın

Metin Ergun

Mersin

Trabzon

Muğla

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ADEM ÇALKIN (Kars) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Metin Ergun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

METİN ERGUN (Muğla) - Yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, bizim vatanseverlik anlayışımıza göre vatanını seven bir insan, insanını da toprağını da tabiatını da ağacını da sever; tüm bunlara saygı gösterir. Vatansever bir anlayış memleketin zenginliklerine, suyunu, toprağına ve ağacına düşmanlık etmez, vatanın zenginliklerini talan etmez ama gelin görün ki kendilerinden sürekli olarak yerli ve millî olarak bahseden iktidar mensupları memleketin zenginliklerine yönelik âdeti bir kötülük ajandaları varmış gibi hareket etmektedirler. Daha önce Meclis Genel Kuruluna 10 kez zeytinlikleri hedef alan düzenleme sunuldu; millî vicdanın tepkisiyle ve hukukun kararlarıyla hepsi de akamete uğradı. Görüşülmekte olan teklif, zeytinlikleri hedef alan 11'inci tekliftir. İktidarın, zeytin üreticilerinin derdiyle dertlenmesi gerekirken, neden İtalya veya Yunanistan kadar bu sektörden para kazanamadığımızı düşünmesi gerekirken tamamen rant ve talana odaklandığını görmekteyiz. Bu talan anlayışı ne vatanseverlikle ne yerlilikle ne de millîlikle bağdaştırılmaz. Vatansever bir anlayış, zenginlikleri, ormanları ve sit alanlarını yağmalatmaz; tam aksine tüm zenginliklerimizi korur ve bunları geliştirmenin yollarını arar.

Ne hazindir ki iktidar mensupları sürekli olarak âdeti “Acaba ne yapabiliriz de ülkemizin zenginliklerine zarar veririz, bu zenginlikleri nasıl yağmalattırırız?” diye hareket etmektedirler. Görüşülmekte olan teklif de bu doğrultuda hazırlanan bir tekliftir. Seçim bölgem olan Muğla’da bu teklif kapsamında tehdit altına girecek yaklaşık 50 köy vardır; şimdilik 50 köy. Yani bu teklifin hedefi doğrudan doğruya Muğla’dır. Elbette enerji ihtiyacımız olabilir, elbette madenler değerlidir ama zeytin de değersiz değildir. Zeytinin yüzlerce hatta ve hatta bazı bölgelerde binlerce yıl boyunca getirisi kömürden çok ama çok fazladır. Soruyorum sizlere: Hangisi daha değerlidir, hangisinin katma değeri daha fazladır? Vahşi ve verimsiz madencilik için doğayı yok etmeye, ormanları talan etmeye, zeytinlikleri kökünden sökmeye değer mi?

Sözde “kamu yararı” adına yapılan bu düzenleme gerçekte yandaş şirketlere sınırsız alan açan bir talan ruhsatıdır ve biz İYİ Parti olarak bu anlayışa karşıyız çünkü biz vatani sadece sınırlarından ibaret görmeyiz. Bizim için vatan, aynı zamanda yer altı ve yer üstü sularımızdır, bereketli topraklarımızdır, doğamızdır ve asırlık zeytin ağaçlarımızdır.

Muhterem milletvekilleri, bugün, burada bir karar vereceğiz ya kalkınmayı doğayla barış içinde yürütecek, aklı ve bilimi rehber alacağız ya da 19'uncu yüzyılın vahşi madencilik anlayışına teslim olup bu toprakların zenginliğini birkaç yandaş şirketin kâr hırsına kurban edeceğiz. Biz İYİ Parti

olarak bu yağma düzenini kabul etmiyoruz. Rant uğruna ne zenginliklerimizi ne de vicdanlarımızı feda etmeyeceğiz. Bu sebeple teklife “ret” oyu veriyoruz.

Son söz olarak vicdanlarınıza seslenmek istiyorum: Asırlık zeytin ağaçlarına kıymayın, bu toprakların bereketini katletmeyin. Türkiye’yi tabiatla, doğayla uyumlu, katma değeri yüksek bir kalkınma modeliyle hep birlikte kalkındıralım.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken bir kez daha yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

18’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 18’inci madde kabul edilmiştir.

19’uncu madde üzerinde 3’ü aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 19’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya	Hasan Karal	Sadullah Ergin
İstanbul	İstanbul	Ankara
İdris Şahin	Elif Esen	İrfan Karatutlu
Ankara	İstanbul	Kahramanmaraş

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Gerge Aslan	Osman Cengiz Çandar	Perihan Koca
Mardin	Diyarbakır	Mersin
Ferit Şenyaşar	Adalet Kaya	Kezban Konukçu
Şanlıurfa	Diyarbakır	İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ednan Arslan	Şeref Arpacı	Talat Dinçer
İzmir	Denizli	Mersin
Aykut Kaya	Kadim Durmaz	Aliye Timisi Ersever
Antalya	Tokat	Ankara
Ayça Taşkent	Adnan Beker	Ömer Fethi Gürer
Sakarya	Ankara	Niğde

İbrahim Arslan Serkan Sarı
Eskişehir Balıkesir

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ADEM ÇALKIN (Kars) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Hasan Karal.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

HASAN KARAL (İstanbul) - Sayın Başkan değerli milletvekilleri; savaş, yalnızca topraklara değil, insanın ruhuna, ahlakına, aklına ve vicdanına saplanan bir hançerdir. Sevinçle doğan günleri yasla örter, beşikteki bebeği mezara düşürür ve savaş kazanamı olmayan, kaybedeni her zaman insan olan kanlı bir hesaplaşmadır. Tarih bize bu acı hakikati defalarca göstermiştir: Babil’den Endülüs’e,

Halep'ten Saraybosna'ya, Şatilla'dan Gazze'ye kadar her çatışmanın ardında bir çocuğun gözyaşı, bir annenin çığlığı ve insanlığın çöküşü saklıdır. Ama her karanlık çağda hakikatin izinden yürüyenler de çıkmıştır. Zulüm varsa ona karşı direnen bir irade de mutlaka vardır. Her çağ kendi firavununu, kendi Nemrut'unu doğurmuş ama her çağda bir Musa, bir İbrahim çıkıp zulmün ve ateşin karşısında durmayı bilmiştir. Biz, işte, bu iradenin mirasçlarıyız. Anadolu'nun bize öğrettiği hakikat işte budur. Nice badirelerden geçmiş, sayısız sınavdan alnının akıyla çıkmış ama her defasında barışı, merhameti ve adaleti rehber edinmişizdir. Mevlâna'nın hikmetiyle, Hacı Bektaş'ın irfanıyla, Yunus Emre'nin diliyle yoğrulmuş o kadim gelenek bizlere bir yol haritası bırakmıştır. Bu yüzden biz "Kim haksız yere bir cana kıyarsa bütün insanlığı öldürmüş gibidir." buyruğunu kendine ilke edinen bir anlayışın mensupları olarak susmanın vebal olduğu yerde sessiz kalmayı değil, hakkı savunmayı vazife bildik.

Değerli milletvekilleri, bugün Orta Doğu'nun dört bir yanında aynı acı senaryo yeniden sahnelenmektedir. Coğrafyalar değişmiş ancak acı, gözyaşı, ölüm ve adaletsizlik hep aynı kalmıştır. Bir zamanlar peygamberlerin yürüdüğü sokaklar artık bombaların gölgesinde titreşir hâle gelmiştir. Bir zamanlar medeniyetin yeşerdiği topraklar bugün ölümlerin suskun tanıklığını yapmaktadır. Medine şehrinde önünden geçen tabut içerisindeki bir Yahudi cenazesini görünce ayağa kalkıp saygısını gösteren İslam Peygamberi'nin ta ki cenaze gözden kayboluncaya kadar ayakta kalıp oturmaması üzerine hayretlerini gizleyemeyen ashabın, yani arkadaşlarının "Ey Allah'ın Resulü, doğrusu anlamakta zorlanıyoruz, önünüzden geçen bir Müslüman cenazesi değil bir Yahudi cenazesiydi, bu saygın neden?" diye sorması üzerine "Ben, o tabutun içinde bir Yahudi olduğunu biliyordum, dini ne olursa olsun sadece Allah'ın yarattığı bir insan olduğu için o saygıyı gösterdim, saygım insanadır." diyen bir anlayıştan bebek, kadın, yaşlı, cami, kilise ayırmadan bir bölgeyi mezbahaya çeviren bir anlayışı insanlığın engin ufku havale ediyorum.

Orta Doğu'da yaşanan böylesi bir vahşet karşısında Türkiye Büyük Millet Meclisinin iki gün önce yayınladığı bildiri, insanlık onurunun söz konusu olduğunda ortak bir vicdanda buluşabildiğimizi göstermesi açısından son derece kıymetlidir ancak temennimiz şudur: Bu metin yalnızca güçlü bir tepki değil aynı zamanda güçlü bir yönlendirme olmalıdır, yürütme organını daha somut, etkili ve caydırıcı adımlar atmaya teşvik edecek bir diplomatik iradeye dönüşmelidir çünkü akan kanı durdurmak yalnızca vicdani bir çağrı değil insanlığın bize yüklediği tarihsel bir sorumluluktur. Bu sorumluluk hiçbir ideolojik aidiyetin, siyasi çıkarın ya da diplomatik hesapların değil insana, hakikate, ilme ve adalete olan bağlılığımızın bir gereğidir. O çocukların sessiz çığlıkları bugün yalnızca mazlumların değil insanlık ailesinin tamamının vicdanını yoklayan bir sınavdır ama ne yazık ki bu çığlıklar karşısında kulağını tıkayan, gözünü kapatan yalnızca Batı değildir, o çığlıklara sırtını dönen, kendi vicdanını susturan, gaffet uykusuna yatmış bir İslam dünyası da vardır. Kendi içerisinde siyasallaşmış, mezhepçilik, cemaatçılık, bölgecilik, ırkçılık taassubuna yenik düşmüş, İslam'ın evrensel mesajını kavrayamamış, ilmin enginliğine değil kısır çekişmelerin ve faydasız ihtilafların çıkmaz sokaklarında debelenip duran bir İslam dünyasından çözüm çıkmaz, çıkmayacaktır.

Şu artık çok net: Güçlü olmaktan başka çıkar yolumuz yoktur. Güçlü olmak, önce kendi içimizde bir ve beraber olmamızdan geçer. Güçlü olmak, düşüncenin önündeki engelleri kaldırmaktan geçer çünkü düşüneyemeyen üretmez. Güçlü olmak demek, bireysel ve siyasal gücümüzü birbirimize karşı kullanmakla değil farklılıklarımızla birbirimizi kabullenmekle olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

HASAN KARAL (Devamla) - Güçlü olmak, ilmin, özgür düşüncenin rehberliğinde yeniden ayağa kalkmakla, ortak bir gelecek inşa edecek fikrî zemini hep birlikte kurmakla mümkündür. Zira, bu coğrafyada adalet ancak ortak aklın ve özgür iradenin sesiyle yükselecek, barış ancak korkmadan düşünün ve çekinmeden konuşan yüreklerle filizlenecektir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın kürsüye doğru yürümesi)

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkan, bu bir eylemdir. Bu kanunun geçmesine halktan aldığım yetkiyle izin vermemek üzere kürsüye çıktım, bu kanun geçmeyecek! (CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar; AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın Ocaklı... Sayın Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Orada açlığa bedenini yatan insanlar varken bu kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisi geçiremez. Bedeli neyse ödemeye hazırım, cezası neyse ödemeye hazırım; bu kanun geçmeyecek, geçmeyecek! (CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bu kanunun geçmemesini isteyenleri bu kürsüyü işgale çağırıyorum. Yok böyle bir şey! Yok böyle bir şey! Geçmeyecek bu kanun!

BAŞKAN - Sayın Ocaklı, lütfen kürsüyü terk eder misiniz. Sayın Ocaklı, lütfen...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Hayır, efendim, hayır! Bunun bedeli neyse öderim, bedeli neyse hazırım. (CHP sıralarından sürekli alkışlar)

ALİ İNCİ (Sakarya) - Kardeş, ne yapmak istiyorsun? Ne yapıyorsun?

BAŞKAN - Sayın Ocaklı, lütfen... Lütfen Sayın Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Hiç kimseye kürsüyü vermiyorum, vermiyorum!

BAŞKAN - Sayın Ocaklı, lütfen kürsüyü terk edin. Lütfen...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Vermiyorum kürsüyü! Kürsüyü vermiyorum yahu! Gelin alın o zaman!

[CHP milletvekillerinin kürsü önünde toplanmaları, sürekli alkışlar(!)]

BAŞKAN - Bu, Meclis çalışmalarına uygun bir tavır değil, lütfen kürsüyü terk edin. Lütfen...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Cezası neyse çekeceğim Başkanım! Neyse çekeceğiz ya!

BAŞKAN - Sayın Ocaklı, lütfen... Lütfen...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Bu kanun geçmeyecek, bu kanun geçmeyecek!

BAŞKAN - Tavrınız net bir şekilde anlaşıldı, net bir şekilde anlaşıldı tavrınız.

Sayın Ocaklı...

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 02.25

DOKUZUNCU OTURUM**Açılma Saati: 03.11****BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL****KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin Dokuzuncu Oturumunu açıyorum.

215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

[CHP ve DEM PARTİ milletvekillerinin kürsü önünde toplanmaları, "Kurtuluş yok tek başına! Ya hep beraber ya hiçbirimiz!" şeklinde slogan atmaları, sürekli alkışlar(!)]

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bu doğru bir usul değil, böyle çalışamayız, lütfen kürsüyü terk edelim.

[Kürsü önünde toplanan CHP ve DEM PARTİ milletvekillerinin "Kurtuluş yok tek başına! Ya hep beraber ya hiçbirimiz!" şeklinde slogan atmaları, sürekli alkışlar(!)]

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen kürsüyü terk edelim, bu doğru bir usul değil.

[Kürsü önünde toplanan CHP ve DEM PARTİ milletvekillerinin "Kurtuluş yok tek başına! Ya hep beraber ya hiçbirimiz!" şeklinde slogan atmaları, sürekli alkışlar(!)]

(Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün ayağa kalkması)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, çalışmalarını sürdürmek istiyoruz, lütfen kürsüyü terk edin.

[Kürsü önünde toplanan CHP ve DEM PARTİ milletvekillerinin "Kurtuluş yok tek başına! Ya hep beraber ya hiçbirimiz!" şeklinde slogan atmaları, sürekli alkışlar(!)]

BAŞKAN - Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 03.13

ONUNCU OTURUM

Açılma Saati: 03.34

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin Onuncu Oturumunu açıyorum.

215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

19'uncu maddede aynı mahiyette verilen önergeler vardı, bunlardan ilkini konuşmuştuk.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Kezban Konukçu.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Halkı dinlemeyen, vekilini de dinlemiyor. Az önce bir kürsü işgali gerçekleşti. Buraya köylüler geldi defalarca, içeriye alınmadılar, seslerini duyuramadılar ama şirketler ortalıkta fink attı, istedikleri gibi görüşmeler yaptılar. Onlar sesini duyuramadı, biz duyuralım dedik ama bizleri de dinlemediniz. Daha ne diyelim size?

Bakın, bu kanun teklifiyle, bu 19'uncu maddeyle yapı ruhsatı ve izin belgesi bulunmadan faaliyet gösteren elektrik üretim tesisleri affedilecekler hatta yıkım kararı, idari para cezası almış olanların da bu cezaları affedilecek. Yani önümüzdeki süreçle ilgili değil, geçmişe dönük de affedilme hâlleri var. Herhâlde bunları da şirketlerle konuştunuz, bu konularda da anlaştınız; daha ne diyeyim?

Şimdi, ben bu konuyla ilgili ne anlatayım dedim; distopyadan örnekler mi vereyim, romanlardan, filmlerden örnekler mi vereyim diye düşündüm; ortada kuraklık olduğunda, doğa tahrip olduğunda, su zehirlendiğinde, içecek su bulunamadığında neler olur diye bunlardan mı anlatayım dedim; yok, gerek yok. Latin Amerika'ya bakın.

Bakın Latin Amerika'da neler olmuş: Neoliberal politikalar sonucunda Latin Amerika'da insanlar topraklarını terk etmek zorunda kalmışlar çünkü tarım bitirilmiş; orada da madenler çok uluslu şirketlere, yandaş firmalara peşkeş çekilmiş; köylüler yiyecek ekmek bulamadığı için şehirlerin varoşlarına yığılmış. Bu şehirlerin varoşlarında ne olmuş? Gençler işsiz kalmış, aç kalmış; fink atan çetelerin, ortada fink atan uyuşturucu çetelerinin elinde mahvolmuş.

Şimdi "Bizim ülkemizde de var." diyeceksiniz ama beterin de beteri var, oraya sürüklüyorsunuz ülkeyi, bir cehenneme sürüklüyorsunuz; cehenneme sürüklenmesine bizler izin vermeyeceğiz. Bu yasaları geçirebilirsiniz; Anayasa Mahkemesinden döner, eğer olmazsa halktan döner.

Bakın, Latin Amerika'da ne oldu? Zannediyor musunuz orada kaldı? O iktidarlar tarihin çöplüğüne gittiler. Halk direndi, köylüler direndi, varoşlardaki işsizler direndi; kendi hareketlerini kurdular, partilerini kurdular, oluşumlarını oluşturdular, iktidarlarını kurdular. Bakın, öyle elini kolunu bağlayarak beklemez insanlar sonlarını.

Şimdi burada biz sözümüzü dile getirirken, köylüler kendini ifade etmeye çalışırken dinlemediniz. Burada az önce Ali Bozan Vekilim köylülerin sesini dinletmek istedi, izin vermediniz. Ben onların sözlerinden burada bahsetmek istiyorum çünkü buraya giremediler. Bakın, ne diyorlar: "Şirketler TBMM'ye alınırken, elini kolunu sallayarak rahat bir şekilde dolaşırken biz köylüler sadece 6 kişiydik, Meclise giriş yasağı konuldu, 6 kişi için Meclise giriş yasağı konuldu." Peki "Burası milletin Meclisi değil mi, burası şirketlerin Meclisi mi?" diye soruyor köylüler; çok haklılar. "Bizim karşımıza enerjiyle gelmeyin, enerjinin alternatifi var ama toprağın, suyun, doğanın alternatifi yok." diyor köylüler.

Bakın, Ordu'dan gelen Cevat isimli vatandaş ne diyor, çok dikkat çekici: "Size Ordu'nun altınını getirdim, size fındık getirdim. 3 bin dönüm maden işlediler Ordu'da, 13 milyon geliri var. Buraya fındık eksen bunun 5 katı, 10 katı kâr elde edilir ama bu kârı köylüler elde eder, şirketler elde edemez diye

bunun önüne geçiyorsunuz.” (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Sizin ne olduğunuzu biz çok iyi biliyoruz, halk da çok iyi biliyor.

Bakın, bir başka köylü ne diyor: “Hiçbir şeyim kalmadı elimde, her şeyimi aldılar elimden; savaştık, direndik, on senedir savaşıyoruz, annem ile babam şirket tarafından silahlı saldırıya uğradı.” Bakın, silahlı saldırıya uğrayıp öldürülen, katledilen ekolojistler var bu ülkede, azmettiricilerin bulunmadığı katiller var, katiller! Kâr için katiller üretiyorsunuz bu ülkede. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Zannediyor musunuz ki bunlar böyle devam eder? Sizin çocuklarınız da torunlarınız da karşı çıkacak buna. Ben gençlere kesinlikle inanıyorum, güveniyorum.

Şimdi, bugün ne dediler? Bugün geldiler, yanlarına gittik yağmurun altında beklediler saatlerce, ondan önce dediler ki: “On yedi gün oldu, ağlamak istemiyorum, ağlamayacağız.” Çünkü onların açısından çok öfkeli var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Tamamlıyorum.

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Biz de çok öfkeliyiz, gerçekten çok öfkeliyiz. “Bize yapılan bütün baskılara rağmen ‘Bu yasayı istemiyoruz’ dememize rağmen gözümüzün içine baka baka nasıl geçireceksiniz bu yasayı?” dedi köylüler. “Bizi yurttaşlıktan mı kovdunuz, haberimiz mi yok bizim?” dediler. Yurttaşlıktan mı kovdunuz siz bu ülkenin köylülerini? Demek ki öyle oldu. Köylünün toprağını gasbet... Peki, ne yapıyorlar? İşçiler ile köylüleri karşı karşıya koyuyorlar, maden işçileri için “İyi.” diyorlar. O maden işçilerini öldürüyorsunuz, 300’lerle, 100’lerle öldürüyorsunuz, hiçbir iş güvenliği önlemi almadığınız için öldürüyorsunuz. Köylüyü madenlere tıkip öldürmenize de izin vermeyeceğiz. Bu kanun buradan geçse de kesinlikle halktan dönecek, kesinlikle dönecek, sonuna kadar direneceğiz! (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Edepsizsin, edepsiz! Terbiyesizsiniz! Hepiniz ya! Ahlaksızlar!

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Terbiyeli konuş be!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Akbaşoğlu...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

92.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun, İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu’nun 215 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 19’uncu maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz evvel kürsüde konuşan milletvekili birtakım iddialarda bulundu. Bu iddiaların hepsi temelsiz ve iftira niteliğindeki iddialardır, hiçbiri doğru değildir. Bu konuda, bu kanun teklifini niçin getirdiğimizle ilgili AK PARTİ Grubundan arkadaşlarımız üç gündür, bu haftada, bütün görüşmelerde bunun gerekçesini açıkladılar. Köylülerle görüşüldü, sendikalarla görüşüldü, muhtarlarla görüşüldü, herkesle görüşüldü. Burası şirketlerin Meclisi değil milletin Meclisi. Burada milletin vekilleri var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen... Sayın milletvekilleri, lütfen... Grup Başkan Vekiline söz verdim, dinleyelim lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, kürsüden ayrılırken de grubumuza dönük olarak galiz ifadelerde...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Ya senin yaran var! Hadi oradan be!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...ve hakaretlerde bulunduğu arkadaşlarımız tarafından şu anda ifade edildiği. Tutanaklara bakılmasını ve bu konuyla ilgili gerekli usul ve yaptırımın uygulanmasını talep ediyorum.

Şunu ifade edeyim: Böyle birtakım cümleleri gelip burada hepimize boca edercesine, iftiralarla, yalanlarla, dolanlarla, faşist uygulamalarla...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ne yalanı, ne faşizmi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...demokratik ortamı ortadan kaldıracak şekilde birtakım iftira dilini kullanarak, haksız ve hukuksuz bir şekilde konuşulacak yer burası değil. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Halk biliyor, biliyor!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Burada bütün milletvekilleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Ama son kez mikrofonu açıyorum. Lütfen...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Son kez, son kez.

Şunu ifade ediyorum: Burada hem partimize hem Hükümetimize hem grubumuza hem Cumhuriyet İttifakı'na hem de Meclisin mehabetine yakışmayan, birçok iftiralara dile getiren birtakım yaklaşımlar var. "Zırra tevîl götürmez." kabilinden cevap vermediğimiz çok şey var. Her sözü muhatap olarak kabul etmediğimiz için kendilerini aynaya bakarak tarif edenler, o sıfatlarını AK PARTİ'ye, Cumhuriyet İttifakı'na, Hükümetimize ilâştiremezler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Sayın Serkan Sarı.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ sıralarına sesleniyorum: Biraz önce bir açıklamada bulundu, "Burası şirketlerin değil, milletin Meclisi." dedi Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Öyle, öyle! Öyle, öyle!

SERKAN SARI (Devamla) - Biz de tam onun için buradayız, milletin hakkını savunmak için buradayız. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) - Hadi oradan! Hadi oradan!

SERKAN SARI (Devamla) - Şirketlere hizmet eden anlayışın karşısında, milletimizle sizin karşınızda olmak için biz buradayız.

BAŞKAN - Sayın Serkan Sarı...

SERKAN SARI (Devamla) - Faşist uygulamalardan bahsediyorsunuz, o uygulamalar sizin uygulamalarınız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Siz bu ülkenin madenlerinin çıkartılmasına karşısınız. Siz Türkiye'nin zenginliğine karşısınız.

SERKAN SARI (Devamla) - Bu millete yaptığınız yeter artık, yeter!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Siz Türkiye'nin millî ve yerli değerine karşısınız.

SERKAN SARI (Devamla) - Bu kanun hükmündeki kararname faşist bir uygulamadır, kabul edin bunu. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın Serkan Sarı...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Siz faşistsiniz! Faşist uygulamalar sizin uygulamalarınız! Biraz evvel kürsüyü işgal tam da faşist bir uygulamadır.

SERKAN SARI (Devamla) - Şirketlerin kanunudur, vatandaşın, milletin değil.

(AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın Serkan Sarı, lütfen Genel Kurula hitap edin. Yani bir grubu, lütfen bir grubu dikkate alarak konuşmayın, Genel Kurula hitap edin lütfen. Lütfen... Lütfen...

SERKAN SARI (Devamla) - Evet, süreme eklenmesini talep ediyorum.

Evet, arkadaşlar, dinleyelim, dinleyelim, hazırladığınız kanun teklifini dinleyelim, bu kanun teklifinin ruhunu bir anlayın. Buranın ruhu tam da şu: Sahibinden satılık vatan toprağı. Biz "Zeytin

vatandır, satılmaz.” diyoruz, siz parsel parsel satmak için uğraşıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - O sizin yaklaşımınız, sizin! CHP'nin yaklaşımı o, CHP'nin yaklaşımı o.

SERKAN SARI (Devamla) - Sayın Varank'a soruyorum: Melih Gökçek'ten mi öğrendi parsel parsel satmasını? Osman Gökçek mi verdi bu dersleri? Çıksın açıklasın.

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) - Sen rüşvetçilerden bahset.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sizin belediyelerde ne yaptığınızı bütün millet görüyor.

SERKAN SARI (Devamla) - Vatan toprağını sat-tır-ma-ya-ca-ğız! Burada da direneceğiz, sokakta da. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) - Sen rüşvetçilerden temizle parti.

SERKAN SARI (Devamla) - Kaçak enerji yatırımlarınızı affetmeye çalışıyorsunuz. Yandaşa indirim, süre uzatımı adı altında kıyak çekiyorsunuz. Kim için, ne için; çıkın açıklayın. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) - Sen baklava kutularındaki parayı açıkla.

SERKAN SARI (Devamla) - Kime destek oluyorsunuz? Kimin cezalarını affetmek istiyorsunuz? Bu kanun tam bir AKP kanun teklifi. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Bu kanuna bakınca sizi görüyorum, sizi, sizin anlayışınızı; bu memleketin, cumhuriyetin değerlerini tek tek satan AKP'yi görüyorum bu kanun teklifinde. (CHP sıralarından alkışlar)

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Sen kendine bak, sen kendine bak!

BAŞKAN - Sayın Sarı...

SERKAN SARI (Devamla) - Bu yasa, yağma ve talan yasası. Belediyelerin gelirlerine el koymak, yandaş şirketlere peşkeş çekmek için, doğayı, yaşamı yok etmek için hazırladığınız bir yasa. “Yaptım oldu” anlayışıyla hazırladınız, olmayacak! Bu memleketi size sattırmayacağız, sonuna kadar direneceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

KADEM METE (Muğla) - Yürü be!

SERKAN SARI (Devamla) - Sen yürü be, sen yürü! Hadi oradan! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Affettiğiniz şirketleri açıklasanıza. Hangi şirkete kaç para affettiniz? Kime, ne peşkeş çekiyorsunuz? Hanginizin şirketleri var burada? Çıkın, açıklayın. Hanginizin?

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) - Kifayetsiz, sen kendi partinin kaynaklarını hangi...

SERKAN SARI (Devamla) - Hangi firmalar bunlar, çıkıp açıklasanıza. Sizin zihniyetinizi biz biliyoruz. Siz gelmeden önce “ÇED Gerekli Değildir” raporu on yılda 6.200 defa verildi. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Baklava kutularının içine para doldurdunuz, rüşvetçiler!

SERKAN SARI (Devamla) - Peki, sizin iktidarınızda kaç defa biliyor musunuz? 10 bin değil, 20 bin değil, 50 bin değil, 77 bin kere “ÇED Gerekli Değildir” raporu verdi sizin iktidarınız. Çevre etkileriyle hiç işiniz yok, doğayla işiniz yok, yaşamla işiniz yok, havayla, suyla toprakla işiniz yok, varsa yoksa rantınız; para, para, para, sizin tek derdiniz bu. Yazıklar olsun size! (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Baklava kutularında para, valizlerde para!

SERKAN SARI (Devamla) - Bu toprakları korumak için yasalar çıktı; zeytinleri koruma kanunu, ormanı koruma kanunu, meraları koruma kanunu.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Baklava kutularında para, valizlerde para!

SERKAN SARI (Devamla) - Bu kanunları yok sayan kanun çıkarmaya çalışıyorsunuz.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Baklava kutularında para, valizlerde para! Para, para, para!

SERKAN SARI (Devamla) - Bu milletin Meclisinin kanunlarını yok sayamazsınız. Nedir bu zeytinliklere olan düşmanlığınız anlamıyorum. Geldiğinizden beri 10 defa bu yasayı delmeye çalıştınız, şimdi de 11'inci hamleniz. Bu zeytinlerle ne sizin sorunuz arkadaşlar ya! Nedir derdiniz? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Düşün artık şu memleketin yakasından! Sokakta insanlar çadırlarda açlık grevi

yapıyor, meydanlarda itirazlarını dile getiriyor, sesini yükseltiyor, siz diyorsunuz ki: “Milletin Meclisi” Buyurun, dinleyin milleti, taleplerini dinleyin. Şirketlerin peşinde koşacağınıza vatandaşa hizmet için çıksanıza yola! (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Vatandaştan oy isterken neredeydi aklınız? (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Neymiş? MAPEG. MAPEG’i talanın merkezi hâline getirdiniz. Orman iznini, tarım iznini, imar iznini yok sayan -neymiş- süper izin yasası çıkarıyorsunuz. Arkadan dolanın, her zaman yaptığınız gibi yasaları yok sayın! Orman arazilerine, zeytinlere, meralara, millî parklara, sit alanlarına, sulak alanlara, her yere gözünüzü diktiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EYYÜP KADİR İNAN (İzmir) - İZBETON davasına bak, İZBETON’a! İl başkanlarınıza bak!

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SERKAN SARI (Devamla) - Neymiş? Acele kamulaştırma kararıyla vatandaşın zeytinliklerine, arsalarına, tarlalarına, ormanına çökmeye çalışıyorsunuz. Hangi yetkiyle ya! Sizin babanızın malı mı burası? Kafanızın estiği yere çökecek misiniz? Bu mu artık? Nerede kanun, nerede devlet, nerede millet! (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Hadi çıkın, bunu açıklayın! Sadece bu kanunla 78.500 zeytinliği söküp atacaksınız. Neymiş? Taşıyacaktıysınız. Niye? Yıkacağınız, yakacağınız yerlerin parsel parsel, pafta pafta raporları var. Bu ağaçları nereye dikeceğinizi niye beyan etmiyorsunuz? Nerede onların planları? Oldubittiye getireceğiz değil mi, her zaman olduğu gibi.

KADEM METE (Muğla) - Dikeriz, dikeriz!

SERKAN SARI (Devamla) - Dikiyorsunuz, daha önce de yaptınız, Burhaniye’den örnek vereyim: 45 tane ağacı söktünüz, diktiniz, 5’i sağ kaldı. Burada çıkanlar diyor ki: “Hepsi yaşıyor transfer edilenlerin.” Yaşamıyor, yalan söylüyorsunuz, bu kürsüde yalan söylüyorsunuz, yalan! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERKAN SARI (Devamla) - Sayın Başkan... (AK PARTİ sıralarından “Hadi, hadi!” sesleri)

BAŞKAN - Altı dakika verdim.

SERKAN SARI (Devamla) - Ama araya girilip kesildi sözüm.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

93.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun, Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı’nın 215 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 19’uncu maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Evet, maalesef, şu hakikaten âciz duruma üzülmemek mümkün değil.

CAVİT ARI (Antalya) - Kendinize üzülün.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Muhalefetin şu durumu...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Muhalefet milletin hakkını savunuyor! Muhalefet milletin hakkını savunuyor!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...kendi yaptığı yolsuzluk, hırsızlık...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Muhalefet milletin hakkını savunuyor! Muhalefet milletin hakkını savunuyor!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...ve arsızlıkla temayüz etmiş CHP belediyelerinin...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Muhalefet milletin hakkını savunuyor!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...Manavgat’ta baklava kutusundan euroların çıktığı bir süreçte...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - O sizin Ankara’yı parsel parsel satanlara sor!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...sizin işiniz gücünüz “Para, para, para!” diyerek kendi durumlarını...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - O sizin Ankara’yı parsel parsel satanlara sor, ayakkabı kutularını sor!

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bağırma ya, bağırma ya!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sen ne bağırıyorsun? Niye bağırmayacağım?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ne bağırıyorsunuz!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Siz de bağırıyorsunuz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...arsızlık, hırsızlık ve yolsuzluklarını başkalarına hamletmek asla ve kata doğru değildir.

(AK PARTİ ve CHP milletvekillerinin birbirlerinin üzerine yürümeleri, gürültüler)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bu ne? Bu edepsizlik ya!

(Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl’ün ayağa kalkması)

BAŞKAN - Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 03.52

ON BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 04.05

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin On Birinci Oturumunu açıyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

19'uncu maddenin aynı mahiyetteki önergelerini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesiyle 6446 sayılı Kanun'a eklenen geçici 34'üncü maddesinin birinci fıkrasına "lisanslı" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya lisansı olmadığı halde kamu yararı nedeniyle idarenin bilgisi dahilinde elektrik üretimi yapan lisanssız" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Mehmet Akalın

Burhanettin Kocamaz

İstanbul

Edirne

Mersin

Yavuz Aydın

Adnan Şefik Çirkin

Ayyüce Türkeş Taş

Trabzon

Hatay

Adana

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Adnan Şefik Çirkin.

Buyurun lütfen. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Meclisin asaletine zarar gelmemesi adına bu gecenin bir an evvel son bulması gerekiyor.

Hepinize hayırlı geceler diliyorum. (İYİ Parti, AK PARTİ, CHP, MHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 04.07

ON İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 04.13****BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL****KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)**

BAŞKAN - Sayın Milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 111'inci Birleşiminin On İkinci Oturumunu açıyorum.

215 Sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada yer alan, 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

2.- Bursa Milletvekili Ahmet Kılıç ve Osmaniye Milletvekili Seydi Gülsoy ile 106 Milletvekilinin Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3160) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 216)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 19 Temmuz 2025 Cumartesi günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 04.14